

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İZNİK 36 NO'LU ŞER'İYYE SİCİL
DEFTERİ'NE GÖRE
İZNİK'TE SOSYAL HAYAT

73108

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Bahattin Kurtulmuş

73108

Enstitü Anabilim Dalı
Tez Danışmanı

: İSLAM TARİHİ VE SANATLARI
: Prof. Dr. Ziya KAZICI

HAZİRAN 1998

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM BAKANLIĞI
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İZNİK 36 NO'LU ŞER'İYYE SİCİL
DEFTERİ'NE GÖRE
İZNİK'TE SOSYAL HAYAT**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Bahattin Kurtulmuş**

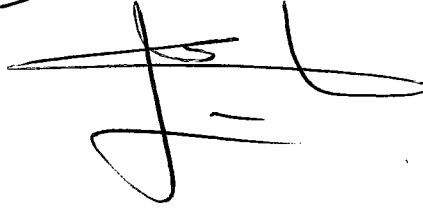
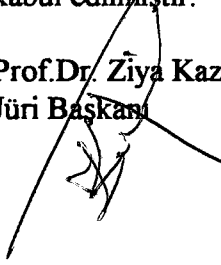
Enstitü Anabilim Dalı : İSLAM TARİHİ VE SANATLARI

Bu tez 25 /06/1998 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Ziya Kazıcı
Jüri Başkanı

Prof.Dr. Cahit Baltacı
Jüri Üyesi

Prof.Dr. İsmail Yiğit
Jüri Üyesi

ÖNSÖZ

Tarihte yaşayan milletler, kurulan devletler ve yaşanan hadiseler hakkında sağlıklı ve doğru bilgilere ulaşmak, ancak o dönemlere ait belge, vesika ve kaynakların ilmi metotlarla incelenmesi ve tarafsız bir şekilde yorumlanmasıyla mümkün olabilir. Şüphe yoktur ki, Osmanlı devleti zamanında tutulmuş olan Şer'iyye Sicil Defterleri de, bu devletin hukukî, içtimâî, siyâsî, mâlî ve daha bir çok yönünü ortaya koyan, bu döneme ait birinci elden kaynakların en önemlilerinden biridir. Dolayısıyla bu dönem hakkında sağlıklı bir sentez yapabilmemiz ancak, bu defterlerin ve diğer kaynakların tek tek incelenmesi neticesinde mümkün olacaktır.

Bu düşünceden hareketle, daha beyliğin ilk yıllarında fethedilmiş önemli bir yerleşim merkezi olan İznik'in, Osmanlı Devleti'nin son yıllarındaki durumunu ortaya koyabilmek amacıyla İznik kazası mahkeme-i şer'iyyesinde 1341-1342 tarihleri arasında görülen davaları içeren ve Ankara Milli Kütüphanesi'nde "İznik 36"numara ile kayıtlı olan bu defter üzerinde çalışmaya karar verdik. İznik 36 no'lu Şer'iyye Sicil Defteri'ni latinize ederek, burada mevcut olan belgeleri başka kaynak ve araştırma eserlerden de faydalanmak suretiyle değerlendirmeye teşebbüs ettiğimiz bu çalışmayı bir giriş ve iki bölüme ayırdık.

Giriş bölümünde, şehrin kuruluşundan Osmanlılar tarafından fethine kadar, İznik kazasının kısa tarihçesini özetledik.

Birinci bölümde ilk olarak, kaynak olma bakımından Şer'iyye Sicil Defterleri'nin önemini anlatarak , çalışma konumuz olan İznik 36 no'lu Şer'iyye Sicil Defteri'nin tanıtımını yaptık. Daha sonra Osmanlı Devleti'nin idari yapısının kısa bir

tarihçesini özetleyerek, İznik kazasına bağlı mahalle ve köylerin isimlerini zikrederek kazanın idarî yapısını ortaya koymaya çalıştık.

Bu bölümde son olarak İznik Kadılığı ve Mahkeme-i Şer'iyyesi'nin tanıtımını ve işleyişini ele aldığımız İznik kazasının adlî yapısını inceledik.

Defterde yer alan kararlar doğrultusunda İznik halkının sosyal hayatını tesbite çalıştığımız ikinci bölümü ise aile hayatı, dîni hayat, eğitim-öğretim ve ekonomik hayat olmak üzere dört alt başlık halinde incelemeyi uygun gördük.

Araştırma konusunun tesbiti ve tezin hazırlanmasında değerli yardımlarını esirgemeyen sayın Hocam Prof. Dr. Ziya Kazıcı Bey'e içten teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca bu çalışma esnasında yardımlarını esirgemeyen Saim Yılmaz ve Sezai Küçük Bey'lere şükranlarımı sunarım.

Bahattin Kurtulmuş

Sakarya 1998

İÇİNDEKİLER

Önsöz	III
İçindekiler	V
Kısaltmalar	VIII
Türkçe Özet	IX
İngilizce Özet	X

GİRİŞ

İZNİK	1
İlk Çağda İznik	1
Bizanslılar Döneminde İznik	2
Anadolu Selçuklu Döneminde İznik	3
Osmanlılar'ın İznik'i Fethi	4

BÖLÜM I

I.1. ŞER'İYYE SİCİLLERİ	8
1.1.1. Şer'iyye Sicillerinin Tanımı ve Önemi	8
1.1.2. İznik 36 No'lu Şer'iyye Sicili	9
1.2. İZNIK KAZASI'NIN İDARİ YAPISI	10
1.2.1. Osmanlı Devleti'nin İdari Yapısının Kısa Tarihçesi	10
1.2.2. İznik Kazası ve İdaresi	12
1.2.3. İznik Kazasının Mahalle ve Köyleri	12
1.2.3.1. Muhtarlık Örgütü	13
1.2.3.2. Muhtarların Görevleri	14
1.2.3.3. Defterde Adı Geçen Mahalle ve Köy İsimleri	15
1.2.3.3.1 Defterde Adı Geçen Mahalle İsimleri	15
1.2.3.3.2 Defterde Adı Geçen Köy (Karye) İsimleri	16
1.2.3.4. Mahalle ve Köy Muhtarlarının İsimleri	17

1.3. İZNIK KAZASININ ADLİ YAPISI	19
1.3.1. İznik Kadılığı ve Mahkeme-i Şer'iyyesi	19
1.3.1.1. İznik Kadılığı	19
1.3.1.2. İznik Mahkeme-i Şer'iyyesi	23
1.3.1.3. İznik Mahkeme-i Şer'iyyesi Görevlileri	23

BÖLÜM 11

2. 36 NO'LU ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNE GÖRE (1339-1340) İZNIKTE SOSYAL HAYAT	25
2.1 .AİLE HAYATI	25
2.1.1 Evlenme (Nikah)	26
2.1.1.1. Defterde Geçen Nikah ile İlgili Kararlar	27
2.1.2. Mehir	28
2.1.2.1. Defterde Geçen Mehir Miktarları	30
2.1.3. Boşanma (Talak)	31
2.1.3.1. Defterde Geçen Boşanma ile İlgili Kararlar	33
2.1.4. Nafaka	35
2.1.4.1. Defterde Geçen Nafaka ile İlgili Kararlar	37
2.1.5. Miras (Tereke)	39
2.1.5.1. Defterde Geçen Miras ile İlgili Kararlar	40
2.1.5.2. Mahkeme Kararları ile Ölümü Tesbit Edilip İznik Dışında Vefat Edenler	45
2.1.6. Vekil Tayini ve Vekil Tayini ile İlgili Kararlar	47
2.1.7. Vasi Tayini	48
2.1.7.1. Vasi Tayini ile İlgili Kararlar	49

2.2. DİNİ HAYAT	50
2.2.1. Müftü ve Müftülük	50
2.2.2. Cami ve Camiler	52
2.2.3. İmamlar	53
2.2.4. Köy ve Mahalle İmamlarının İsimleri	54
2.3. EĞİTİM VE ÖĞRETİM	55
2.4.. EKONOMİK HAYAT	57
2.4.1. Defterde Geçen Meslek Grupları	57
2.4.2. Geçim Kaynakları	58
2.4.2.1. Tarım	58
2.4.2.2. Hayvancılık	58
2.4.2.3. Dokumacılık	59
SONUÇ	60
ÖZGEÇMİŞ	62
KAYNAKLAR	64
İZNİK 36 NO'LU ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU	69
EKLER	212

KISALTMALAR

a.g.ş.s. Adı geçen Şer'iyye Sicili

bkz. Bakınız

nşr. NeŐreden

trc. Tercüme

İ.A. İslam Ansiklopedisi

H. Hicri

Haz. Hazırlayan

M. Miladi

ty. Tarihsiz

ÖZET

Bu çalışma, İznik Kazası Mahkeme-i Şer'iyesinde (H.1341-1342/M.1922-1923) yılları arasındaki davaların kaydedildiği Ankara Milli Kütüphanesinde "İznik 36" numarasıyla kayıtlı Şer'iye Sicil defteri üzerine yapılan bir araştırmadır.

Bu araştırma, latinize ettiğimiz defterde yer alan kararlarla, bu döneme ait diğer kaynaklarda mevcut bilgileri bir araya getirerek yaptığımız değerlendirme sonucunda vardığımız tesbitleri içermektedir

Altı asır gibi uzun bir süre ayakta kalmayı başarmış olan Osmanlı Devleti'nde kuruluşundan itibaren idarî, siyasî, adlî ve bir çok alanda zaman zaman değişiklikler ve ıslahatlar yapılmıştır.

Daha kuruluş yıllarından itibaren Osmanlı Devletine bağlı olan İznik kazası da idari statüsü açısından zaman içinde birçok değişmelere uğramıştır. Bu nedenle gelinen son konumun daha iyi değerlendirilebilmesi için ilk önce kazanın tarih içindeki seyri ele alınmış, sonrasında ise bu dönemde bir ilçe merkezi haline getirilmiş olan İznik kazasının idarî ve adlî yapısı incelenmiştir. Ayrıca halkın içinde bulunduğu ekonomik durum, dinî hayat, eğitim-öğretim ve aile yapısı konuları incelenerek şehrin sosyal yapısı ortaya konmaya çalışılmıştır.

SUMMARY

This work is a study on the legal Registration Notebook which is registered as İznik 36 in Ankara National Library, in which the pleas have been held in İznik Courts in between 1922 and 1923 were registered.

Firstly, This Registration Notebook has been latinized. Through studying these judgments, the administrative judicial, and social construction of İznik in the last time of Ottoman Empire has been sought.

GİRİŞ

İZNİK

Marmara Bölgesinin güney Marmara bölümünde Bursa iline bağlı tarihi bir ilçedir. Toprakları doğuda Bilecik'in Osmaneli, güneyde Bursa'nın Yenişehir, batıda aynı ilin Gemlik ve Orhangazi, kuzeyde Kocaeli'nin Karamürsel ve Gölcük ilçeleri ile çevrilidir.

İznik ilçesi, ortasında bir göl bulunan İznik çukur alanı ve bu alanı çevreleyen dağlık kesimleri içine alır. Adı geçen çukur alan kuzeyde Samanlı Dağları ile kuşatılmıştır. İznik gölünün güney kıyısında, gölle Yenişehir ovası arasında doğu-batı doğrultusunda uzanan ortalama yüksekliği 550-600 metre olan dağ ve yaylalar vardır. İlçede yazları sıcak, kışları ılık bir mevsim görülür. Ekonomik faaliyetlerin başında tarım gelir. Bağcılık, zeytincilik ve tütün önem kazanmıştır.

İlçe merkezi aynı adı taşıyan gölün doğu ucunda denizden 85 metre yükseklikte kurulmuştur. Bursa'ya 75 km uzaklıktadır. Ayrıca 32 km'lik yolla Mekece istasyonuna, 22 km'lik yolla Yenişehir'e, 52 km'lik yolla Samanlı dağlarını aşarak Karamürsel'e ulaşılır.

İlçe surlarla çevrilidir. Doğuda Lefke kapısı, güneyde Yenişehir kapısı, batıda Göl kapısı, kuzeyde İstanbul kapısı bulunur. Kasabanın asıl eksenini Lefke kapısını Göl kapısına bağlayan doğu-batı doğrultulu cadde teşkil eder. İlçenin ana caddesi burasıdır. İlkçağdaki bütün ihtişamına rağmen bugün orta büyüklükte bir ilçedir. İlçe nüfusu 1990 nüfus sayımına göre 17.000 civarındadır. (*Hayat Ansiklopedisi*, İstanbul ty., IV, 1787-1788; *Yurt Ansiklopedisi*, Ankara 1956, III, 268-271)

İlk Çağda İznik

İznik kazasının, Büyük İskender'in komutanlarından Antigonos tarafından M.Ö. 316 yılında kurulduğu tahmin edilmektedir. Antigonos, bu dönemdeki adı Askonia olan

İznik Gölü kıyısında kurmuş olduğu bu şehre kendi adına izafeten “Antigoneio” ismini vermiştir. Ancak M.Ö. 301 yılında yapılan savaş neticesinde şehri ele geçiren hükümdar Lysimakhos, karısı Nike'nin isminden esinlenerek adını “Nikaia” olarak değiştirmiştir.¹ Daha sonra Rumen “is” zarf edatı eklenerek “İsniykiya” haline dönüşen bu isim günümüze “İznik” şeklinde intikal etmiştir. (M. Ekrem Üzümeri ve Arkadaşları, “İznik” *Türkiye Ansiklopedisi*, Ankara 1956, III, 268-269)

Bu dönemde oldukça önemli bir yerleşim merkezi olan İznik (Nicaia), Bithynia Krallığına bir süre başkentlik yapmıştır. Daha sonra Kral I. Nikomedes (M.Ö. 278-250)"in, kendi adını verdiği Nikomedia (İzmit) şehrini kurarak burayı başkent yapmasıyla, şehir eski önemini kaybetmiştir. İznik Şehri II: Nikomedes (M.Ö. 91-74)'in ölümünden sonra ise yapmış olduğu vasiyet gereği krallığın topraklarının tamamıyla birlikte Roma İmparatorluğunun idaresine geçmiştir. (S. Eyice “İznik”, 66; Ayrıca bkz. Clemens Bosch, *İzmit Şehri'nin Muhtasar Tarihi*, (trc. Osman Nuri Ardağ) İstanbul 1937, 21-24)

Bithynia Krallığı'nın Roma İmparatorluğuna iltihak ve bu imparatorluğa bağlı bir eyalet haline gelmesiyle birlikte İznik'in önemi yeniden artmıştır. Bu dönemde eyalet olma özelliğini elinde tutmak isteyen İznik'le, İzmit (Nikomedia) arasında uzun yıllar devam eden mücadeleler yaşanmıştır. Bu mücadele süresi içerisinde İznik'in ilkçağ sonlarına doğru İzmit (Nikomedia) karşısındaki eski önemini kaybettiği görülmektedir. Bununla birlikte İmparator I. Kostantin'in Hristiyanlığa ait meseleleri halletmek için tertiplelediği Birinci Konsil (M.S. 325)'i İznik'te toplaması, şehrin eski önemini elde etmesi için önemli bir vesile olmuştur. (S. Eyice, “İznik”,67-71; Nezih Fıratlı, *İznik Tarihi ve Abideleri Hakkında Muhtasar Rehber*, İstanbul 1959, 4)

Bizanslılar Döneminde İznik

Bizans Devletinin ilk yıllarında da İznik ile İzmit arasındaki eyalet merkezi olma yolundaki mücadeleler daha da artarak devam etmiştir. Hatta bu durum 451 yılında

¹ İznik'in kuruluşuna dair ileri sürülen görüşler hakkında daha geniş bilgi için bkz., Mehmet Ziya, *Bursa'dan Konya'ya Seyahat*, İstanbul 1328, 134-135; Semavi Eyice, “İznik” *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, İstanbul 1987, I, 65-66.

Khaldekon (Kadıköy) da toplanan Konsilde ele alınarak karara bağlanmaya çalışılmıştır. Bu konsilde imparator seçilen I. Valentinian'ın kararı üzerine İznik, metropolis (Başşehir) unvanını elde etmiştir. (S. Eyice, "İznik", 72; M. Fıratlı, *İznik*, 4)

Bizanslılar döneminde şehrin önemli bir merkez haline gelmesi ancak Justinian zamanında mümkün olmuştur. Onun zamanında adeta yeniden ihya edilen şehirde harabe halinde olan saray yeniden inşa edilmiş, su yolları yenilenmiş, yeni kilise ve manastırlar kurulmuştur. (M. Ziya, *Bursa'dan Konya'ya Seyahat*, 136; S. Eyice, "İznik", 72)

Daha sonra imparatorlukta Thema teşkilatı (Askeri bölge)nün kurulmasıyla birlikte İznik şehri "Opsikion Themasi"nın merkezi haline gelmiştir. (N. Fırat, *İznik*, 4; R. Anhegger, "İznik" *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1977, V, 1257)

Emeviler zamanında, Anadolu üzerine yapılan seferler esnasında Müslümanlar Bizans İmparatorluğuna bağlı olan ve oldukça muhkem kalelerle çevrili olan İznik (Nicaia) şehrini muhasara etmişlerse de burayı ele geçirmeye muvaffak olamamışlardır. (S. Eyice, "İznik", 72-73; N. Fırat, *İznik*, 4)

Bizanslılar döneminde oldukça önemli bir mevkie yükselmiş olan İznik şehri'nin, 787 yılında yapılmış olan konsile de ev sahipliği yaptığı görülmektedir. "İkinci İznik Konsili" olarak adlandırılan bu konsilde Ortodokslar arasında aziz tasvirleri yüzünden çıkan ihtilaflar ele alınmıştır. (R. Anhegger, V, 1257; S. Eyice, "İznik", 73)

Böylelikle Bizans döneminde Metropolis unvanını alan ve konsillerin toplandığı bir merkez haline gelin İznik, daha sonra Bizanslıların bir çok iç kavgalarına da sahne olmuştur.

Anadolu Selçuklu Döneminde İznik

İznik'in Selçukluların hakimiyeti altına girmesi, komutan Süleyman Şah tarafından gerçekleştirilmiştir. 1071 yılında gerçekleşen Malazgirt savaşı neticesinde Türklerin Anadolu'ya girmesiyle birlikte, batıya doğru ilerleyen Süleyman Şah, Bizans

imparatorluğunda meydana gelen taht kavgalarından da istifade ederek 1078 yılında İznik'i ele geçirmiş ve burasını kurmuş olduğu Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti yapmıştır. (İbrahim Kafesoğlu, "Selçuklular", *J.A.*, İstanbul 1967, X, 379)²

Daha sonra İznik'te yerine Ebu'l-Kasım'ı vekil olarak bırakan Süleyman Şah, Antakya üzerine hareket etti. Onun ayrılmasından sonra Melik Şah'ın İzmit üzerine tayin ettiği Bozan karşısında zor durumda kalan Ebu'l-Kasım, Bizanslılarla anlaşma yaparken, Melik Şah'tan da kendisini İznik'e tayin etmesini sağlamak için kardeşi Ebu'l-Gazi'yi yerine bırakarak yola çıktı. Fakat Melik Şah'ın huzuruna çıkan Ebu'l-Kasım istediğini elde edemediği gibi, geri dönerken yolda boğularak öldürüldü. Bunun üzerine kardeşi Ebu'l-Gazi 1092 yılında İznik'e gelen Süleyman Şah'ın oğlu I. Kılıç Arslan'a şehri teslim etti. (İ. Kafesoğlu, X, 379; O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul, 1993, 54)

I. Kılıç Arslan döneminde zaman zaman damadı Caka Bey'in ve Bizanslıların saldırılarına maruz kalan İznik, I. Haçlı seferi esnasında 1097 yılında Haçlı orduları kumandanlarından Godefroy De Bouillan tarafından geri alınarak Bizans topraklarına katıldı. (İ. Kafesoğlu, X, 379; O. Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, 101)

Fakat Bizanslıların buradaki hakimiyeti uzun sürmemiş 1105 yılında İmparator Alexros, şehri tekrar I. Kılıç Arslan'a teslim etmeye mecbur kalmıştır. Bundan sonra 1147 yılına kadar Selçukluların hakimiyeti altında kalan İznik, bu yıldan itibaren tekrar Bizanslıların eline geçmiştir. (R. Anhegger, V, 1258; N. Fıratlı, *İznik*, 4)

Osmanlılar'ın İznik'i Fethi

İlk defa Selçuklular zamanında Türklerin eline geçmiş ve kısa bir müddet Anadolu Selçuklularına başkentlik yapmış olan İznik'in nihai anlamda fethi, Osmanlı devleti tarafından gerçekleştirilmiştir.

² Ayrıca İznik'in fethi tarihi ile ilgili ihtilaflar hakkında geniş bilgi için bkz. Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1993, 54.

Önceden de belirtildiği gibi bu dönemde Anadolu'nun en büyük şehirlerinden ve en önemli sanayi merkezlerinden biri olan İznik, aynı zamanda Hıristiyanlık için önemli dinî merkezlerden biri durumundaydı. Osmanlı beyliğinin kurulmuş olduğu bölge itibariyle Kocaeli yarımadası açısından stratejik öneme de haiz olan bu şehir, kuruluş yıllarından itibaren, Osmanlıların dikkatini üzerine çekmiştir. (Ziya Kazıcı, *İslam Tarihi*, İstanbul 1995, X, 67)

Nitekim babası Osman Bey zamanında Sakarya nehri ile Karadeniz arasındaki yerlerin fethi için komutan tayin edilen Orhan Gazi, güvendiği komutanlardan Konur Alp ve Samsa Çavuş'u İznik'i muhasara altında tutmakla görevlendirmiştir. (Aşık paşazâde, *Tarih*, İstanbul 1332, 25-28; Neşri, *Neşri Tarihi* (Nşr: M. Altan Köymen) Ankara 1983, I, 64-66; Hoca Sa'dettin Efendi, *Tâcu't-Tevârih* (Haz: İsmet Parmaksızoğlu) Ankara 1992, I, 46-48; Solakzâde, *Solakzâde Tarihi*, (Haz: Vahid Çabuk), Ankara, I, 20-22)

Daha sonra babası Osman Bey'in vefatıyla birlikte ilk önce Bursa'ya yönelen ve 1326 yılında burayı fethederek beyliğin merkezi haline getiren Orhan Gazi'nin, bundan sonraki hedefi, Bizanslıların büyük önem verdikleri İznik olmuştur.

Diğer taraftan Orhan Bey'in komutanlığı zamanında başlatılan teşebbüsler sayesinde, Osmanlıların Kocaeli yarımadasındaki kaleleri alarak yavaş yavaş boğaza doğru ilerlemeleri ve İznik'i tehdit altına almaları, Bizanslıları büyük bir telaşa sevk etmiştir. Marmara havzasındaki en kuvvetli dayanaklarından biri olan bu şehri kaybetmek istemeyen Bizanslılar, bunun için bir takım çareler aramaya başlamışlardır. (Z. Kazıcı, *İslam Tarihi*, X, 68)

Bu sırada Bizans imparatoru olan III. Andronikos(1328-1341) hem zapt edilen kaleleri geri almak, hem de uzun zamandan beri muhasara altında bulunan İznik'i kurtarmak amacıyla gizlice hazırlıklara başlar. Orhan Bey'i hazırlıksız olarak yakalamak isteyen imparator, Erdek'te bulunan Hz. Meryem'in mukaddes ikonunu (tasvirini) ziyaret bahanesiyle yola çıkarak buradan Biga'ya ulaşır. Burada ilk önce çevreden gelebilecek herhangi bir tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla Karesi Bey'i Demir Hazik ve Bulgar

Kralı III. Mihal ile saldırmazlık anlaşması imzalar. Gerçekleştirdiği bu siyasi manevra ile kendisini sağlama almış olan imparator, ayrıca Trakya'dan getirmiş olduğu iki bin askerle İstanbul ve çevresinde bulunan ordusunu takviye ederek, askerleriyle birlikte harekete geçer.

Bu esnada İznik'i muhasara etmiş olan Orhan Bey, Bizans imparatorunun bu faaliyetini haber alır almaz, burada bir miktar asker bırakarak, sekiz bin kişilik bir ordu ile ona doğru yöneldi. Neticede Pelakanon mevkiinde gerçekleşen meydan muharebesinde, Bizans imparatorunu yenen Orhan Gazi büyük bir zafer elde etmiş oldu.(İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, Ankara, 1961, I, 119; VI. Mırmıroğlu, "Orhan Bey ile Bizans imparatoru III. Andronikos Arasındaki Pelakanon Muharebesi" *Bellekten* (1949) XIII/49, 331; Z. Kazıcı, *İslam Tarihi*, X, 68-69)

Bundan sonra Bizanslılardan herhangi bir yardım alamayacağını anlayan Rum Beyi, Pelakanon Meydan muharebesinden sonra İznik'e dönen Orhan Gazi'ye bazı şartlar ileri sürerek şehri teslim etmiştir. (1330)³

Fetihten sonra şehir halkına büyük bir şefkat ve merhamet gösteren Orhan Gazi, isteyenlerin cizye vermek şartıyla Osmanlı vatandaşı olarak yerlerinde kalabileceği gibi, isteyenlerinde eşyalarıyla birlikte şehirden göç edebileceğini bildirmiştir. Bunun üzerine İznik muhafızı olan Rum Beyi İstanbul'a gitmişse de Orhan Gazi'nin adaletinden memnun kalan halkın büyük çoğunluğu burada kalmayı tercih etmişlerdir. Orhan Gazinin bura halkına gösterdiği müsamaha ve hoşgörüyü diğer bir örnek de, gerek muharebe gerek açlık ve hastalık sebebiyle eşlerini kaybetmiş olan Rum kadınlarıyla Osmanlı askerlerinin evlenmelerine müsaade etmiş olmasıdır.(Hoca Sadettin Efendi, I, 72-73; Joseph Von Hammer, *Osmanlı Tarihi*, (çev. Mehmet Ata), İstanbul 1991, I, 16)

Orhan Gazi tarafından, Bizanslıların önemli merkezlerinden olan ve yeni yerlerin fethi için düzenlenecek askerî seferlere müsait bir konumda olduğu düşünülen İznik,

³ İznik'in fetih tarihi hakkında farklı görüşler için bkz. İ.Hakkı Uzun Çarşılı, *Osmanlı Tarihi*, I, 120-121.

fetihten hemen sonra Beyliğin merkezi haline getirilmiştir. (İ.H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, I, 121)

Bundan sonra şehre Müslüman Türk şehri hüviyeti kazandırmak isteyen Orhan Gazi, bir takım imar faaliyetlerinde bulunmuştur. Bu faaliyetlerin ilki olarak büyük bir kilise (Ayasofya)yi camiye (Cuma mescidi) çevirmiştir. Diğer taraftan bir manastırı da medreseye çevirerek, buranın müderrisliğine meşhur alim Davud Kayserî'yi getirmiştir. Ayrıca kaynaklarda Orhan Gazinin bunlardan başka Yenişehir kapısı mevkiinde bir de imaret yaptırdığı zikredilmektedir. Diğer taraftan zevcesi Nilüfer Hatun bir imaret inşa ettirirken, oğlu Süleyman Paşanın da burada bir medrese yaptırdığı belirtilmektedir. (Hoca Sa'dettin Efendi,I,73-74; Evliya Çelebi, Seyahatname, sad. Tevfik Temelkuran-Necati Aktaş, İstanbul 1986,I-II, 417; Hammer,I,16; İ.H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarih*, I, 122)

Osmanlı Padişahı Orhan Gazi tarafından fethedilen ve daha sonraki yıllarda yapılan imar faaliyetleriyle Müslüman Türk şehri haline getirilen İznik, günümüze kadar bu özelliğini muhafaza etmiştir.

BÖLÜM I

1.1. ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1.1.1. Şer'iyye Sicillerinin Tanımı ve Önemi

Şer'iyye sicil defterlerinde yer alan yazılı kayıtları iki grupta incelemek mümkündür. Bunlardan birincisi, kadılar tarafından inşa edilerek yazılan kayıtlardır. Bu kısımda hüccet, i'lam, ma'ruz, mürasele ve diğer kayıtlar yer almaktadır. İkinci kısım kayıtlar ise bizzat kadıların inşa etmedikleri padişah, sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerler gibi makamlardan kadılara hitaben gönderilen ve şer'iyye sicil defterlerine kaydedilen fermanlar, tayin beratları, buyrultular ve diğer hüküm çeşitlerinden meydana gelmektedir.

Sicil tabiri sözlükte; okumak, kaydetmek ve karar vermek anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise; insanlarla ilgili bütün hukukî olayları, kadıların verdikleri karar süretini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere Şer'iyye Sicilleri (Sicillât-ı Şer'iyye) adı verilir. Şer'iyye sicil defterine bu ismin dışında kadı defteri, mahkeme defterleri ve zabt-ı vekâyî' sicilleri de denmektedir. Şer'î mahkemelerin verdiği her türlü hüccet, i'lâm ve şer'î evrak, istisnasız asıllarına uygun olarak mahkemede bulunan bu defterlere kaydedilmektedir. (Ahmed Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, İstanbul 1988, I, 17-20; Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 1971, III, 210; Ömer Nasuhi Bilmen, *Hukuk-u İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul 1985, VIII, 205.

Şer'iyye Sicillerinin , Osmanlı kaynakları arasında ilk sıralarda yer aldıklarında şüphe yoktur. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikayet ve

dileklerini, mahalli idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin dini, sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyâsî, idârî, dinî, adlî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir.

1.1.2. İznik 36 No'lu Şer'iyye Sicili

Ankara Milli Kütüphanesi'nde kayıtlı İznikle alakalı dört adet şer'iyye sicil defteri bulunmaktadır. Daha önceden Bursa Arkeoloji Müzesinde bulunan bu defterlerin Ankara Milli Kütüphanesi'ndeki numaraları ve ait oldukları yılları şu şekilde sıralamak mümkündür(Akgündüz, Şer'iyye Sicilleri, I, 195):

a) D. 34, 1337-1340

b) D. 35, 1341

c) D. 36, 1341-1342

d) D. 37, 1342

Araştırma konumuz olan şer'iyye sicil defteri, İznik mahkeme-i şer'iyyesinde (1341-1342/1922-1923) tarihleri arasında kapsayan dönemde tutulan zabıtları ihtiva etmektedir. Ankara Milli Kütüphanede "İznik 36" numara ile kayıtlı olan bu defter, 24x36 ebadında beyaz kağıda yazılmış olup 200 sayfadan ibarettir. Defterin başında İznik Kasabası kadılığı tarafından 10 Mart 1339 tarihinde yapılan tasdikle, bu defterin 200 sayfadan ibaret olduğu bildirilmektedir. Ancak defterdeki kayıtlı bölüm 68. Sayfaya kadar devam etmekte ve defter bu sayfada yer alan vasi tayini ile alakalı yarım kalmış bir kayıtla son bulmaktadır. Defterdeki bazı mahkeme kararları defterin kenarlarına mahkeme masrafları "mesârif-i mahkeme" adı altında kaydedilmiştir. (*İznik 36 No'lu Şer'iyye Sicil Defteri*)

Defterde kadının imza ve mührü ve mahkeme başkatibinin imzası ile karar altına alınan 105 adet i'lam ve hüccet cinsinden kararlar bulunmaktadır. (*İznik 36 No'lu Şer'iyye*

Sicil Defteri) Kararlar; evlenme (nikah), boşanma (talak), miras(tereke), vasî ve vekil tayini gibi konuları ihtiva etmektedir.

Defterdeki kararların tamamı tarih sırasına göre kaydedilmiş, ayrıca her biri numaralanmıştır. Bu düzenlemeye göre ilk önce kararlar 1'den 69'a kadar numaralandırılmış, daha sonra tekrar 1'den başlanarak 37 karar daha kaydedilmiştir. Ayrıca defterin sonunda yer alan yarım karara da yine 1 numara verilmiştir. Biz bu çalışmada herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için, verilmiş olan bu karar numaralarının hepsini birleştirerek 1'den 106'ya kadar sıraladık ve defterle ilgili verdiğimiz dipnotlarda bu karar numaralarını belirttik.

1.2. İZNİK KAZASI'NIN İDARİ YAPISI

1.2.1. Osmanlı Devleti İdarî Yapısının Kısa Tarihçesi

Osmanlı Devlet yönetiminde ülke eyaletlere bölünmüştü. Eyaletlerin yönetimi Beylerbeyi denilen üst düzey yöneticiye bırakılmıştı. Eyaletler de bir kaç sancağın bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştu. Sancaklar ise, ilk dönemlerde Sancak Beyi tarafından idare edilmekteydi.

Günümüz Türkiye'sinin sınırları içinde bulunan topraklar XVI. yüzyılda beş eyalete ayrılmıştı. Bunlar; Anadolu, Karaman, Sivas, Diyarbakir ve Erzurum eyaletleriydi. XVII. yüzyılda eyalet sayısı 12'ye ulaşmıştı.

Sultan III. Selim döneminde ise Osmanlı devletinde 28 eyalet bulunduğu görülmektedir.

1836 yılına kadar şu andaki Türkiye sınırları içinde kalan topraklarda idari yapılaşmada herhangi bir değişikliğe gidilmemiş ve bu sınırlar dahilindeki yerler "Anadolu Eyaleti" adı altında toplanmıştır. XIX. yüzyıl başlarında bugün birer vilayet merkezi olan büyük şehirlerimizden; Ankara, Bursa, Balıkesir, Aydın, Manisa, Muğla, Antalya, Isparta, Afyon, Kastamonu, Çankırı, Bolu, Eskişehir, Kocaeli ve İzmir bu eyaletin sınırları içerisinde yer alan sancaklardı. Kütahya bu dönemde de eyaletin merkezi

konumundaydı. Ancak bu eyalete bağı olan sancaklardan bazıları zaman zaman başka eyaletlere bağlanmıştır. Nitekim Kocaeli ve İzmir bazı dönemlerde geliri Kaptan Paşaya ayrılan “Cezâir-i Bahr-i Sefid” (Akdeniz Adaları Eyaleti)’e katılmıştır. Kocaeli, Bursa ve Eskişehir’in mutasarrıflık haline getirilerek vezirlerden birine verildiği de olmuştur.

1836’da Sultan II. Mahmud döneminde Bursa, Kocaeli, Bolu, Karasi (Balıkesir) Eskişehir sancakları birleştirilerek Hüdavendigâr Müşirliği oluşturulmuştur.

Daha önce eyalet yöneticisi olan kişilere “Vali” denilmekte iken 1836’da valilik unvanı “Müşir” olarak değiştirilmiştir. 1864 Eyalet Nizamnamesi’nde sancak yöneticisine de “Mutasarrıf” unvanı verilmiş ve uzun süre devam etmiştir. (Çadırcı, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Ankara 1991,10)

Osmanlıların son devirlerinde idari teşkilat vilayet, sancak, kaza, nahiye ve karye olmak üzere beş birimdir.

1- Vilayet: Bugünkü il örgütünün karşılığı olup, vali tarafından idare edilmektedir.

2-Liva: Vilayet ile kaza arasında bir idare örgütüdür. Livaların başında mutasarrıf denilen idareci vardır. 1864 tarihli vilayet nizamnamesinden gelme bir alışkanlıkla livalara sancak ta denilmektedir.

Livalar bir vilayete bağı (mülhak) ve müstakil olmak üzere iki kısımdır.

3- Kaza: Bugünkü ilçe örgütünün karşılığıdır. Kaymakam tarafından yönetilir.

4-Nahiye: Bugünkü bucak örgütünün karşılığıdır. Nahiye Müdürü tarafından yönetilir.

5-Karye: Bugünkü köy biriminin karşılığıdır. Muhtar tarafından yönetilir.

(Erdeha, Kamil, *Milli Mücadelede Vilayetler ve Valiler*, İstanbul 1975, 41-42)

Kaymakamlar doğrudan Dahiliye Nezaretine bağlı olup atanma ve diğer özlük işleri buradan yapılırdı. Ancak valilere karşı sorumlulukları olup bağımsız olarak önemli kararlar alıp yürütme yetkileri sınırlı idi.(Çadırcı, 236)

1.2.2. İznik Kazası ve İdaresi

Osmanlıların eline geçmesiyle birlikte Beyliğin merkezi haline getirilen İznik'in daha sonraki yıllarda yeni yerlerin fethedilmesiyle birlikte eski önemini kaybettiği görülmektedir. İznik, daha sonra Osmanlılarda yapılan yeni idarî teşkilatlanmaya göre Hüdavendigâr vilayetine bağlı Ertuğrul Sancağının Yenişehir ilçesine bağlanmıştır. (Şemsettin Sami, *Kamusu'l-A'lâm*, İstanbul 1316, II, 551-552)

Osmanlıların son dönemine gelindiğinde 1915 yılında ilk defa ilçe merkezi olan İznik, 1927 yılına kadar İzmit vilayetine bağlı olarak kalmıştır. Bu tarihten itibaren bucak merkezine dönüştürülen İznik, bu kez Bursa'nın Yenişehir ilçesine bağlanmıştır. Son olarak 1930 yılında tekrar ilçe merkezi haline dönüştürülen İznik, Bursa'nın bir kazası haline getirilmiştir. (*Yurt Ansiklopedisi*, İstanbul 1982, III, 1670)

Yukarıda da belirtildiği gibi, 1915 yılında ilçe merkezi haline getirilen İznik, 1927 yılına kadar bu statüsünü devam ettirmiştir. Buna göre İznik kazasının araştırmamıza konu olan defterin tutulduğu yıllarda (1341-1342/1922-1923) Hüdavendigâr vilayetinin İzmit sancağına bağlı olduğu ve yine defterin 26 no'lu kararından, bu dönem İznik kaymakamının Sadık b. Mithat Bey olduğu anlaşılmaktadır.

1.2.3. İznik Kazasının Mahalle ve Köyleri

Çalışmamıza konu olan Şer'îye sicil defterinden tesbit edebildiğimiz kadarıyla, bu dönemde İznik kaymakamlığına bağlı dört mahalle ve yirmi sekiz köy bulunmaktadır. Bunların isimlerini zikretmeden önce Osmanlılar dönemi muhtarlık teşkilatı hakkında bilgi vermemiz gerekecektir. Zira ancak bu sayede köy idaresi ile kaza ilişkilerini tesbit edebileceğiz.

1.2.3.1. Muhtarlık Örgütü

Sultan 11. Mahmut döneminde ülke yönetiminde yapılan yeniliklerden birisi de muhtarlık kurumunun oluşturulmasıdır. Günümüze kadar bazı değişikliklerle gelen muhtarlık teşkilatı, kuruluncaya kadar Osmanlı Devletinde köylerde “kethüdâ” “ihtiyar” ve bazen de muhtar denilen kimselerin bulunduğu, bunların köyü temsilen bazı görevler yaptıkları bilinmektedir. Kentlerde ise mahalle düzeyinde aynı görevleri imamlar yerine getirmekte idiler.

Başkent dışında kent kasaba ve köylerde muhtarlığın kurulması 1833-1836 yılları arasına rastlamaktadır. İlk defa Kastamonu mahalleleriyle sancağa bağlı kazaların mahallelerinde muhtarlık teşkilatı Mütesselim Dede Mustafa Ağa tarafından kurulmuştur. Sultan II.Mahmut halkın bu örgütlenmeden hoşnut olduğunu öğrenince bütün ülkede muhtarlık teşkilatının kurulmasını emretmiştir. Rumeli ve Anadolu’da bulunan Vali, Mutasarrıf ve Mütessimlere bunun için gönderilen fermanlarda teşkilatın nasıl kurulacağına ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiş ve muhtarların görevleri açıklanmıştır.

Buna göre her mahallede denenmiş, iyi huylu ve becerikli oldukları anlaşılmış, mahalle halkından iki kişi seçilecek, bunlardan birisine “muhtar-ı evvel” diğerine de “muhtar-ı sâni” denilecekti. Seçilenlerin adları kadı tarafından sicile geçirilecek “defter nâzırına” bildirilecekti. Her sancak merkezinde nâzırlar kendilerine bildirilen muhtarların listesini yapıp hükümet merkezindeki “Ceride Nezâreti”ne sunacaklar, muhtarlar için darphanede mühürler kazılıp yollanmasını isteyeceklerdi.

Ceride Nezâretinde, ülkenin dört bir yanından gelen muhtar listeleri inceleniyor, seçimlerin kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadığı araştırıldıktan sonra onay için Padişah’a sunuluyordu. Daha sonra darphanede muhtar seçilenler için ayrı ayrı mühürler hazırlanıp gönderiliyordu.

Muhtar seçilenlere mahalle imamları kefil ediliyordu. Mahalle halkına da muhtarlar kefil oluyorlar, ayrıca ileri gelenler birbirlerine kefil edilerek mahkeme defterine

kaydediliyordu. Böylece mahallede güvenliğin sağlanması ve istenen kamu hizmetlerinin eksiksiz yerine getirilmesi sağlanmak isteniyordu. (Çadırcı, “Türkiyede Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme” *Bellekten*, Ankara 1970, XXXIV/135; Ortaylı, 95-99)

1.2.3.2. Muhtarların Görevleri

a) Mahalle ve köyün asayişini sağlamak: Bunun için başka şehir ve köylerden mahalleye gelenlerin durumlarını tesbit etmek. Yanlarında bulundurmaları gereken murur tezkerelerini kontrol edip niçin geldiklerini nerede kaç gün kalacaklarını öğrenmek. Yanlarında taşıdıkları tezkerenin sahte olup olmadığını kontrol etmek. Ve eğer tezkere kurallara uygun doldurulmamışsa veya sahte ise geleni geri göndermek. Tezkeresiz gelenleri mahalleye sokmamak. Başka bir köyden veya kasabadan mahalleye gelen, devamlı oturmak niyetinde ise yerleşeceği mahallede kendisine bir ev göstermek. Bu işlemler yapıldıktan sonra, yeni gelene mahalle halkından birisi kefil ediliyordu. Çoğu zaman yeni gelenlere muhtarların kendileri kefil olmakta idiler. Mahalleye yerleşenin ismini mahalle defterine kaydedip defter nâzırına bildirmek te muhtarların göreviydi.

b) Muhtarlığını yaptıkları mahalleden veya köyden başka bir şehir veya köye gitmek isteyenlere mühürlü pusula vermek. Bu pusulaya alanın adı, baba adı, nereye, niçin gitmek istediği, gideceği yerde nerede ve ne kadar kalacağı, pusulayı başkasının kullanmaması içinde alanın eşkali yazılıyordu. Bunlar tamamlandıktan sonra mahalle mühürü ile pusula mühürleniyordu. Pusulayı almakla iş bitmiyordu. Alanın gidip defter nazırından “mürûr tezkeresi” alması gerekiyordu. Suç işlemiş olanlara, sürgünde bulunanlara ne mühürlü pusula ne de murur pusulası verilmiyordu. Ne varki bu hususta da suiistimaller olmuş, muhtarlar ve imamlar ve mahalle imamları pusula verilmeyecek durumda olanlara çoğu kez rüşvet karşılığında pusula vermişlerdir.

c) Mahallede doğan, ölen, başka mahallelere göç eden veya başka yerde devamlı yerleşmek için gidenlerin kayıtlarını mahalle defterinden silmek, gelenleri de deftere kaydedip günü gününe defter nazırına bildirmek.

d) Gerektiğinde Meclis-i Şer'e katılmak, veraset işleriyle ilgilenmek, kazanın veya köyün her altı ayda bir gider defteri hazırlanırken mahallesini temsilen bulunmak. Mahallenin gelir ve giderlerini gösteren hesap defterini tutmak ve mahalle payına düşen vergilerin tevziinde imam ile birlikte Meclis-i Şer'de çalışmak.

Halkı çok yakından ilgilendiren ve halkla hükümet münasebetlerinin esasını teşkil eden görevler 1833 tarihinden itibaren muhtarlarca verilmiştir. Muhtarlık teşkilatının kurulmasında esas gaye, memlekette o devirde hemen hemen hiç kalmamış olan asayişî tekrar sağlamaktır. Ne var ki asıl problemlere eğilme yerine geçici bazı tedbirlerle asayişî sağlamanın imkansız olduğunu devrin yöneticileri -yetiştikleri ortam içinde- anlayacak güçten yoksun idiler. Bu yüzden alınmakta olan bütün tedbirler çökmekte olan imparatorluğun alt kademelerinde meydana gelmekte olan huzursuzluğu giderememiştir.

Muhtarlık teşkilatı da mahallelerde asayişî sağlayamamış büyük şehirlere işsiz halkın gitmesini engelleyememiştir.

1833 yılında kurulduğunu ifade ettiğimiz muhtarlık teşkilatı kuruluşundan itibaren 130 yıldan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen bugün görev ve yetkileri bakımından hemen hemen hiç değişmeden devam etmektedir. (Çadırcı, "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması üzerine Bir İnceleme", *Bellekten*, XXXIV/135)

1.2.3.3. Defterde Geçen Mahalle ve Köy İsimleri:

1.2.3.3.1. Defterde Geçen Mahalle İsimleri

1- Beyler Mahallesi

a.g.ş.s. 1,3,8,9,11,12,13,14,16,18,20,21,22,34,35,38,41,42,44,61

2- Eşrefzâde Mahallesi

a.g.ş.s. 14,19,24,35,47,51

3- Mahmud Çelebi Mahallesi

a.g.ş.s. 24,57

4- Yeşil Cami Mahallesi a.g.ş.s. 14,19,28,36,46

1.2.3.3.2. Defterde Geçen Köy İsimleri (Karyeler)

Ağlan Karyesi	a.g.ş.s.	24
Beyler Karyesi	a.g.ş.s.	4,9,10
Belhizar Karyesi	a.g.ş.s.	98
Boyalıca Karyesi	a.g.ş.s.	7,26,37,41,48,52
Çakırca Karyesi	a.g.ş.s.	65,67
Çamdibi Karyesi	a.g.ş.s.	6,16,32,36
Dizdar Ali Karyesi	a.g.ş.s.	66
Elbeyli Karyesi	a.g.ş.s.	8,23
Elmalı Karyesi	a.g.ş.s.	39,42,43
Görmezli Karyesi	a.g.ş.s.	5,41
Güristan Karyesi	a.g.ş.s.	24,33,45,56
Hamidiye Karyesi	a.g.ş.s.	25,47,49
Hisarcık Karyesi	a.g.ş.s.	4,24,27,31,47
Hisarcık Karyesi	a.g.ş.s.	24
Hisardere Karyesi	a.g.ş.s.	8,11,26,43
Karadiyadin Karyesi	a.g.ş.s.	7
Latife Karyesi	a.g.ş.s.	38

Mecidiye Karyesi	a.g.ş.s.	15,22
Meşkere Karyesi	a.g.ş.s.	10,12,15,28,34,51
Mahmudiye Karyesi	a.g.ş.s.	68
Oğulpaşa Karyesi	a.g.ş.s.	27,28,62
Orhaniye Karyesi	a.g.ş.s.	29,30
Ömerli Karyesi	a.g.ş.s.	64
Saksarak Karyesi	a.g.ş.s.	39
Şerefiye Karyesi	a.g.ş.s.	38
Tacir Karyesi	a.g.ş.s.	8,60
Urlu Karyesi	a.g.ş.s.	63
Yörükler Karyesi	a.g.ş.s.	49,50

1.2.3.4. Mahalle ve Köy Muhtarlarının İsimleri

Beyler Karyesi Muhtarı	İbrahim Ağa oğlu b. Hacı Ahmed (15)
Beyler Karyesi Muhtarı	Yahya Ağa (4)
Beyler Mahallesi Muhtar-ı Evveli	Hasan b. Mehmed (33)
Beyler Mahallesi Muhtarı	Hasan Ağa b. Mehmed (64-65)
Boyalıca Karyesi Muhtarı	Ali oğlu Mehmed (49)
Çamdibi karyesi Muhtarı	Davud Ağa b. Rüstem (60)

Elbeyli Karyesi Muhtarı	Hacı Ahmed Ağa oğlu İbrahim Ağa (12)
Elmalı Karyesi Muhtar-ı Evveli	Taliboğlu Mehmed (72)
Eşrefzâde Mahallesi Muhtar-ı Evveli	Rüşdü (85)
Eşrefzâde Mahallesi Muhtarı	Mehmed Rüşdü Efendi (45)
Görmezli Karyesi Muhtar-ı Evveli	Veysel Ağa (73)
Güristan Karyesi Muhtar-ı Evveli	Hüseyin (82)
Hamidiye Mahallesi Muhtarı	Hamza oğlu Ahmed (85)
Hisarcık Karyesi Muhtarı Sabık	Mehmed Ağa b. Hacı Ömer (5)
Hisarcık Karyesi Muhtarı	Ahmed Çavuş b. İsmail (51)
Meşkere karyesi Muhtarı	İsmail Ağa b. Ali (16-19)
Oğul Paşa Karyesi Muhtarı	Mustafa oğlu Ali (98)
Ömerli Karyesi Muhtarı	Mustafa oğlu Ahmed (103)
Tacir Karyesi Muhtarı	Ali oğlu Hasbi Ağa (10)
Urlu Karyesi Muhtarı	Mustafa oğlu Ahmed (101)
Urlu Karyesi Muhtarı	Ahmed b. Mustafa (10)
Yeşilcami Mahallesi Muhtarı	İbrahim b. Abdullah (22)

1.3. İZNIK KAZASININ ADLİ YAPISI

1.3.1. İznik Kadılığı ve Mahkeme-i Şer'iyesi

1.3.1.1. İznik Kadılığı

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu sırasında en önemli kadılık sıra ile İznik ve Bursa kadılıkları idi. Daha sonra yeni yerlerin fethedilmesiyle birlikte ikinci ve üçüncü derecelerde kadılıklar ihdas olunmuştur. Son dönem Osmanlı mülkiye teşkilatında kaymakamlarla idare edilen mahaller, evvelce kadılarla idare edildikleri için buralara önce kaza denilerek bu isim zamanımıza kadar gelmiş ve sonra ilçe adını almıştır. (İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*, Ankara 1965, 83-84)

Kadılar, medrese tahsili görüp, bu tahsil sonrası icazet alanlardan tayin edilirdi. Medreseden çıkıp kazasker divanına mülazamet edenler, müderris olmak istemeyip kadılık etmek isterlerse doğrudan doğruya kazalara kadı olarak tayin edildikleri gibi bir müddet müderrislik edip sonra kadı olmak isteyenler de müderrisliklerinin derecesine göre kaza, sancak veya eyaletlerden birine kadı olurlardı. Kaza kadılarının tayini kazasker tarafından, mevleviyet denilen büyük kadıların tayini ise sadrazamlar tarafından yapılırdı. Kazaskerlerin kendi selahiyetleri dahilindeki kaza kadılarının tayinleri ve azilleri kendileri tarafından tutulan defterlere (Akdiye defteri'ne) yazılırdı. (Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilatı*, 87)

XIV. asır sonlarına kadar Osmanlı Devletinde kadılığa rağbet azdı ve müderrislik kadılığa tercih edilmekteydi. Buna sebep kadıların ücretinin az olmasıydı. Kadıların maaşlarının az olması ve aidatları herhangi bir dava münasebetiyle zuhurata bağlı olduğu için bunlardan maişetçe zarurette olanlar yahut aldıklarını az görenler irtikap ve irtişaya (rüşvet) sapsmışlardı. (Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilatı*, 83-84)

Sultan Yıldırım Beyazıt, bazı kadıların irtikaplarını haber aldığıında bunların Yenişehir’de bir eve konularak yakılmalarını emretmiş ise de kadıların maişetlerini temin edecek kadar maaşları olmadığından dolayı bu halin vukua gelmiş olduğu Vezir-i Azam Çandarlı-Zade Ali Paşa tarafından arzedilmesi üzerine kadıların gördükleri işlerden dolayı (ücret-i sakuk) adıyla bir ücret tesbit edilmesi muvafik görülerek cezadan kurtulmuşlardı.(Oruçbey, *Oruçbey Tarihi*, İstanbul ty, 29)

Yıldırım Beyazıt zamanında kadılar için bazı ilave ücretler konulmuşsa da bunların miktarı belirtilmemektedir. (A. Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, İstanbul 1990, II, 325)

Tacu’t-tevarih’te, Vezir-i Azam Çandarlızade Ali Paşanın tavsiyesiyle hüccetten 25, sicilden 7, nikah akdinden 12 ve resm-i kismetten binde yirmi akçe tayin olduğu kaydedilmektedir. (Hoca Sa’dettin Efendi, I, 1049)

XVI asır sonlarındaki kanuna göre sicil resmi, altısı kadının biri naib ve biri katibin olmak üzere sekiz akçe ve hüccet resminin yirmisi kadının, dördü naibin ve iki akçesi katibin olarak yirmialtı akçe ve mürasele resminden beşi kadının ikisi naibin ve biri katibin olarak sekiz akçe ve mukataa resminden onu kadının, üçü naibin ve biri katibin olmak üzere ondört akçe ve boşanma resminden ellisi kadının, onu naib ve altısı katibin olmak üzere altmışaltı akçe ve sicil süreti resminden onbiri kadının, ikisi naibin ve biri katibin olmak üzere ondört akçe ve resmi kismet ise yirmisi kadının, üçü naibin ve ikisi katibin olmak üzere binde yirmibeş akçe olmuştur.(*Mecmua*, Esad Efendi Kitapları, No:3436’dan naklen ,Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilatı*, 85)

Fatih Sultan Mehmed’in kanunnamesinde kadıların sicilden yedi, hüccetten otuziki, sicil suretinden oniki ve imzadan oniki ve miras taksiminden binde yirmi, bakire nikahından otuziki,dul nikahından onbeş veya oniki akçe alınması kanun oldu.(*Kanunname-i Al-i Osman*, Nşr: Ahmed İhsan ve Arkadaşları, İstanbul 1910, 29)

XVI. asır sonlarıyla XVII. asırda miras taksiminden kadılar binde onbeş, nikah resminde kadıya yirmi, hademesine beş, dul olanların nikahından kadı on ve hademesi

beş, huccet ve resmi kitabet kadı için yirmi, hademesi için beş, sicil kaydından sekiz, imzadan oniki, müraseleden (şer'i muhaberat) altı akçe resm alınırđı.(*Osmanlı Kanunnameleri*, II, 35-36)

Elimizdeki defterde ise bu dönem İznik mahkemesince alınan mahkeme masrafları ve miktarları (Kuruş olarak) şöyledir:

Aslı İ'lam	25
Sûret İ'lam	20
Aslı Nisbî Pul	1
Sûret Pulu	15
Makbuz Pulu	2
Hicaz Esmânu	60
Tebliğ İlmuhaberi	1
Kaydiyye	100
İ'lam Harcı	15
Maktu' Pul	15
Makbuz Pulu	2
Hazine Esmânu	60
Varaka Bahası	30
Ücret-i Tebliğiyye	20
Tebliğ Pulu	1,20

Haciz Pulu	12
Aslı İ'lam Harcı	40
Kassam Varaka Bahası	30
Harç Aslı	25
Harç Sûreti	20
Hazine Pul Vekalit Esmânı	60
Aslı Pul	25
Sûret Pulu	15
Sûret Maktu' Pul	15
Hazine Pul Varaka Bahası	60
Aslı Huccet Harcı	20
Sûret Huccet Harcı	20
Kağıt Esmânı	10
Hazine Pulu	20
Varaka Esmânı	20
Huccet Harcı	15
Aslı Huccet Pulu	1
Tebliğ İlmuhaber Pulu	1,20
Tebliğ Huccet Pulu	50

1.3.1.2. İznik Mahkeme-i Şer'iyesi

Kadılar ve Mevâlinin buldukları şehirlerde şer'i mahkemeler vardı. Kadılar şer'i ve hükmî muâmelatta kendilerine verilen beratlarda gösterilen vazifeleri görüp Hanefi Mezhebi üzerine hüküm verirlerdi. Nikah, izdivaç, miras taksimi, yetim ve mal-ı gâibin muhafazası, vâsi tayini azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesinin nezâreti, cürüm ve cinayet gibi bütün davalar, hülâsa şer'i ve hükmî bütün davalar kadılar tarafından görülürdü. Reâyâ yani köylü tabaka ile askeri sınıf arasındaki ihtilaf hükümetin emriyle kadılar tarafından görülür ve verilen hüküm hükümete bildirilerek oranın vereceği karara göre infaz olunurdu.

Kadıların şer'i ve hukukî vazifelerinden başka, idârî cihetten pek mühim vazifeleri vardı. Ve bu hususta hükümetçe kendisine ferman gönderilir ve o da icab eden cevabı re'sen hükümete arzederdi. Kadıların buldukları şehir ve kasabaların inzibatı, mahallî ve askerî sınıfa bırakılmıştı. Zâhire ve amele tedariki, hayvan sevki, menzil emirleri, asker toplanması iktisadi işler, mahallî rayice göre eşyaya narh konulması, belediye işleri yani askeri inzibattan başka bütün devlet işlerinin temini kadılara aitti.

Kadıların kendilerine gelen hüküm ve fermanları ve bunlara verilen cevapları ve gördükleri çeşitli davalara dair vermiş oldukları hükümleri sicil defterlerine kaydetmeleri, kanunen mecburi kılınmıştı. (Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilatı*, 108-109)

1.3.1.3. İznik Mahkeme-i Şer'iyesi Görevlileri

Her mahkemede kadı dışında başkatip, katipler ve muhızrlar vardı. Baş katip ve katipler, mahkeme hakimi (kadı) ve ileri gelenlerin uygun gördükleri kimseler arasından seçilerek görevlendirilmekte idiler. Güzel yazı yazabilen ve dürüstlüğü ile

tanınan bilgili olduğu herkes tarafından bilinen kimseler bu görevlere layık grlrlerdı.

Başkatibin görevi, katiplerin tutacakları her çeşit kaydın yazım kurallarına uygun olmasını denetleyerek kayda geçirilen ferman, buyrultu ve resmi yazıların aslına uygun biçimde yazılmasını sağlamaktı. Başkatipler bunun yanısıra kadının veya nâibin izniyle nikah kıyabilirler gerektiğinde keşiflere gidebilirlerdi.(Çadırcı, 88)

Araştırma konusu olan sicil defterinin tutulduğu dönemde, İznik Mahkeme kadısı Mustafa Fevzi Efendi'dir. Bundan başka bu defterde yer alan kararlardan burada bir başkatib'in ve katib-i sâni(ikinci katib)'nin görevli oldukları anlaşılmakta ise de, isimleri zikredilmemektedir. Mahkemede bulunması gereken diğer görevliler ve isimleri hakkında ise herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. (*İznik 36 No'lu Şer'iyye Sicili, Karar no 99, 100*)

BÖLÜM II

2. 36 NO'LU ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNE GÖRE İZNİK'TE SOSYAL HAYAT

2.1. AİLE HAYATI

Tarihe, Müslüman topluma istinad eden bünyesi ile geçmiş olan, Osmanlı Devleti'nin bütün sahalarda olduğu gibi aile hayatı da "İslam Aile Hukuku'na" göre tanzim edilmiştir.

Aile, kan, süt ve evlilik bağının yekdiğerine bağladığı fertlerden teşekkül eden bir kurumdur. Hukukun, bu çerçeve içerisindeki şahısların karşılıklı münasebetlerini, hak ve vazifelerini tanzim eden kısmına "İslam Aile Hukuku" adı verilmiştir. Buna göre aile hukuku, evliliğin meydana gelmesi ile bunun neticeleri, çocuklar ile ana-babanın münasebetleri gibi hususları içine almaktadır.

İslam hukukçularınca "vasiyet ve miras hukuku" ise ahvâl-i şahsiyye kısmında mütala edilmiştir. (Osman Öztürk. *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*, İstanbul 1973, 1-2; Hayrettin Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, İstanbul 1982, I, 223; *Aile Hukuku Kararnamesi*, (Haz. Orhan Çeker), İstanbul 1985, 7-9). Buradan hareketle elimizdeki şer'iyye sicil defterinde yer alan Evlenme (Nikah), Boşanma (Talak), Nafaka, Miras (Veraset), Vasi tayini kararlarını ayrı ayrı dikkate alarak 1339-1340 yılları arasında İznik kazasındaki aile hayatını değerlendirmeye çalışacağız.

2.1.1. Evlenme (Nikah)

Nikah Lugatte “eklemek, toplamak veya akit yapmak ve cinsi ilişkide bulunmak” manasına gelir. (Ömer Nasuhi Bilmen, *Istilahat-ı Fıkhiyye*, II, 5)

Evliliğin gayesi aileye huzur ve saadet, cemiyete iyi bir nesil temin etmektir.

Kitab, Sünnet ve İcma ile sabit evlenme (Nikah)’nin bir çok faydaları vardır.

Allah yarattığı insanların faydasına olarak koyduğu bütün şer’i hükümlerde olduğu gibi nikahın şartları ve hikmetleri konusunda da Yüce kitabında açıklamalarda bulunmuştur. (Size nefislerinizden, kendilerine ısınmanız için zevceler yaratmış olması, aranızda bir sevgi ve esirgeme yapması da O’nun ayetlerindedir. Şüphe yok ki bunda fikrini iyi imal edecek (etrafılıca çok iyi düşünecek) bir kavim için elbette ibretler vardır.) (*Kur’an-ı Kerim*, er-Rûm, 30/21)

“İçinizden bekarları ve kölelerinizden, cariyelerinizden salih (mü’min) olanları evlendirin. Eğer fakir iseler Allah onları (evlenmeleri sayesinde) fazl(-u kerem)iyile zengin yapar. Allah’ın lutfu boldur, O herşeyi hakkıyla bilendir.” (*Kur’an-ı Kerim*, en-Nur,24/32)

Dinen evlenmelerine bir engel olmayan kadın ve erkeğin veya onların vekillerinin, şahitlerin huzurunda irade beyanında bulunmaları (icab ve kabul lafızlarıyla) ile yaptıkları nikah akdinin geçerli olabilmesinin bazı şartları vardır. Bu şartlar fıkıh kitaplarında geniş bir şekilde açıklanmaktadır.

Elimizdeki şer’iyye sicil defterinde kayıtlı olan kararların bir çoğunda bu şartlara uygun olarak gerçekleştirilen nikah akitlerinden bahsedilmektedir.

Bu kararlardan birinde 15 yaşında olan bir kişinin evlenme yaşına gelmediği için babasının izniyle nikah akdi yaptığını görmekteyiz. (*a.g.ş.s*, 5)

İncelediğimiz defterde nikahları bazı sebeplerden dolayı geçersiz sayılan veya iptal edilen kararlara da rastlanmaktadır. 68 no’lu kararda İznik’in Boyalıca karyesi

ahalisinden Kuru Mehmet kızı Fatıma Hanım evliliğinin dördüncü yılında kocasının, Yunanlıların köylerini işgali sırasında esir olduktan bir buçuk yıl sonra başka birisi ile evlenmiştir. Ancak bu evlilik üzerinden bir yıl geçtikten sonra eski kocasının kurtulup gelmesi ve hanımının yaptığı ikinci nikah akdinin iptalini mahkemeden istemesi neticesinde mahkeme Mecelle'nin 1819 No'lu kararına göre Fatıma Hanımın yaptığı ikinci nikahı iptal etmiştir. (a.g.ş.s. 68)

Nikahla ilgili başka bir hadise de 103 no'lu kararda yer almaktadır. İznik'in Çakırca karyesi sakinlerinden Yanık Hasan kızı Aliyye evlenmek istediğinde, Süleyman oğlu Ahmed bu kadının nikahlısı olduğunu iddia ederek evlenmesine mani olmak istemiştir. Ancak Aliyye Hanımın mahkemeye başvurması sonucu. Aliyye Hanımla nikah yaptığını iddia eden Süleyman oğlu Ahmed, bu nikahı isbat edemediğinden mahkeme böyle bir kararın olmadığını tescil etmiştir.(a.g.ş.s. 103)

Araştırmamıza konu olan defterde yer alan bu ve benzeri kararlar dikkate alındığında, yapılan nikah akidlerinin bizzat mahkemece ve şahitlerin huzurunda tescil edildiği görülmektedir. Bunun dışında meydana gelen durumlarda nikahın geçerli olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu kayıtların ise daha sonra meydana gelen problemlerin hallinde mesned olarak kullanılmış olduğunu diğer kararlardan anlamaktayız.

2.1.1.1. Defterde Geçen Nikah ile İlgili Kararlar

5 No'lu karada; Hisarcık Karyesi sakinlerinden Hüseyin kızı Hesnâ Hanım mahkemede köy imamı, köy muhtarı ve eşraftan Mahmud Ağanın huzurunda kendisini, aynı köyden Hüseyin oğlu Osman'a nikahlayıp 501 kuruş mehr-i müeccel ve aralarında kararlaştırdıkları mehr-i muaccel ile evlenmek istiyor. Ancak Osmanın nüfusta doğum tarihi 1329 olması sebebiyle Nüfus İdaresine ve Hükümet Tabibliğine yazı yazılıyor.Osman'ın 1320 doğumlu olduğunun tesbit edilmesi ve fennen (tıbben) 15 yaşında olduğuna dair bir belgenin verilmesi isteniyor. Bunun dışında evlenmelerine bir

engel olmadığı, kızın babasının izninin var olduğu dikkate alınarak nikahları kadı tarafından kıyılıyor.

68 No'lu Kararda; Boyalıca karyesi ahalisinden Mehmed oğlu Hasan, hanımı Kuru Mehmed kızı ile dava tarihinden 7 sene önce evlendiği anlaşılmaktadır . 1336 yılında Yunanlılar köyü işgal ettikleri zaman Mehmed oğlu Hasan esir edilerek İzmir'e götürülmüş, Kuvay-ı milliyenin İzmir'i kurtarmasından sonra köyüne dönen Mehmed oğlu Hasan, karısının Akhisar (Pamukova) Turlu karyesinden Ali oğlu Ali ile evlendiğini görüp ikinci nikahın iptali için mahkemeye başvurur. Bu başvuru üzerine mahkeme ikinci nikahı iptal eder.

103 No'lu kararda; İznik'in Çukurca karyesi sakinlerinden Yanık Hasan kızı Aliyye, evlenmek istediğinde kendisi için nikahlıdır diyen Süleyman oğlu Ahmed hakkında dava açar. Süleyman oğlu Ahmed Aliyye Hanımla nikah yaptığını iddia eder ancak isbat edemez. Mahkeme de böyle bir nikahın olmadığını tescil eder.

2.1.2. Mehir

Mehir; Kadının kocasının kendisiyle evlenmek için akit yapması veya gerçekten zifafta bulunmasıyla hak ettiği maldır.

Mehir; mehr, sadûk, nıhle, ferîda, tavl, hibâ, ecr, ukr ve nikah kelimeleri ile de ifade edilmektedir. (Ö.N. Bilmen, *İstilahat-ı Fıkhiyye*, II, 115)

Konu ile ilgili ayet ve hadislerin bazıları ise şunlardır.

“Nikah ettiğiniz kadınların mehirlerini seve seve verin.” (K.K, Nisa 4/4)

“... O halde onlardan hangisi ile faydalandınızsa mehirlerini kendilerine farz olarak verin.) (Kur'an-ı Kerim, Nisa 4/24)

Rasulullah s.a.v evlenmek isteyen birisine şöyle demiştir. “Demir bir yüzük olsa bile bul getir.” Peygamberimiz hiçbir evliliği mehirsiz bırakmamıştır.

İslam Hukukuna göre ödenmesi mecburi olan mehr, peşin olarak verilebildiği (Mehr-i Muaccel) gibi, tamamının veya bir kısmının fiili evlilik, boşanma ve vefat sonuna kadargeciktirilerek ödenmesi de (Mehr-i Müeccel) caiz görülmüştür.

Elimizdeki şer’iyye sicil defterindeki kayıtlardan 31 tanesi, mehr miktarı ve kimler tarafından hangi şahıslara ödendiğini gösteren kararlara aittir. Bu durum bize günümüz aksine bu konu hakkında halkın ne kadar bilinçli ve duyarlı olduğunu gösteren en büyük delildir. Anlaşılan odur ki, her evlilik akdinde tesbit edilen mehr miktarı bizzat şer’iyye sicil defterine kaydedilerek, bu meblağın sahibine peşin olarak (muaccel) veya geçiktirilerek (müeccel) ödenmesini sağlamıştır.

Bu kararlar ışığında dikkatimizi çeken bir husus da, aşağıda sunacağımız tabloda da görüleceği üzere mehr-i müeccel genellikle nakit para olarak belirlenirken, mehr-i muaccel ise nakit para, elbise, eşya, altın, hayvan v.s. mallar olarak tesbit edildiğini görmekteyiz.

Defterden anlaşıldığı kadarıyla bu dönemde belirlenen mehr miktarı genellikle 500, 1000, 1500 kuruş olarak değişmektedir. Bu kararlardan tesbit edebildiğimiz en düşük mehr miktarı 101 kuruş, en yüksek mehr miktarı ise 7451 kuruş olarak belirlenmiştir.

Bu değerlendirmelerin daha iyi anlaşılabilmesi için defterde yer alan mihir miktarlarını gösteren kararları tablo halinde sunmakta fayda görmekteyiz.

2.1.2.1..Defterde Geçen Mehir Miktarları

Köyü	Kocanın İşi	Mihr-i Muaccel (Kuruş)	Mihr-i Müeccel (Kuruş)	Dava	Karar No
Yeşil Cami Mah	Çiftçi	500	500	Boşanma Davası	2
Hisarcık	--	--	501	Nikah Akdi	5
Orhaniye	Çiftçi	500	501	Nafaka Davası	8
Beyler Mah.	Çiftçi	300	101	Boşanma Davası	20
Beyler Mah.	--	1200	--	Nafaka davası	21
Yeşil cami Mah.	Asker	151	--	Boşanma davası	22
Meşkere	--	100	501	Boşanma Davası	24
Meşkere	Çiftçi	600 krş. Kıymetli zinet altını	501	Nafaka Davası	25
Eşrefzâde Mah.	--	300	100	Nafaka Davası	
Görmezli	Çiftçi	--	500	Boşanma Davası	36
Beyler Mah.	Asker	--	500	Boşanma davası	39
Güristan	--	--	1001		44
Görmezli	Çiftçi	--	501	Boşanma Davası	52
Yeşil Cami Mah	Çiftçi	--	101	Nafaka Davası	54
Meşkere	Mahkum	--	1501	Nafaka Davası	55
Hisarcık	--	--	1500	Nafaka Davası	59
Beyler Mah.	Çiftçi	1300	1500	Nafaka Davası	65
Yeşil Cami Mah	Çiftçi	--	250	Boşanma Davası	67
Boyalıca	--	--	1500	Boşanma Davası	68

Beyler Mmah.	Çiftçi	1000	551	Boşanma Davası	70
Saksarak	Çiftçi	500 krş kıymetli sığır	--	Boşanma Davası	71
Beyler Mah.	Ekmekçi	100	501	Boşanma Davası	81
Güristan	Çiftçi	1021	--	Nafaka Davası	82
Hisarcık	--	2000 krş kıymetli sığır	301	Nafaka Davası	84
Boyalıca	--	--	1500	Boşanma Davası	86
Meşkere	--	6450 krş kıymetli eşya	1001	Nafaka Davası	90
Yörükler	--	1000 krş ve beşi birlik altın	1000	Nafaka Davası	92
Güristan	--	1200	1021	Nafaka Davası	93
Görmezli	--	--	500	Nafaka Davası	
Beyler Mah	--	--	1000	Nafaka ve miras	97

2.1.3. Boşanma (Talak)

Lugat bakımından "bağı çözmek, serbest bırakmak" demektir.

Fıkhi tarifi ise "belli sözlerle evlilik bağına çözmek ve kaldırmaktır." (Pakalın, III, 389; Bilmen, 1759)

Bilindiği gibi İslam dini, kurulmuş olan bir aile yuvasını sona erdirecek olan boşanmayı tasvib etmemekle birlikte, başka dinlerde olduğu gibi insan fitratına ters düşen bir tavırla bunu tamamen de yasaklamamıştır. Çünkü çeşitli nedenlerden dolayı çekilmez bir hale gelen bir evliliğin devamında ısrar etmek, tarafların dünya hayatını zindan edeceği gibi, uhrevi hayatlarının da zarar görmesine sebep olacaktır. Bu realiteden hareketle, kaçınılmaz olduğu takdirde insanların boşanmasına ruhsat veren İslam dini,

bunun keyfi bir şekilde yapılması yerine, tarafların haklarını koruyacak bir takım kaide ve kurallar çerçevesinde yapılmasını istemiştir.

Allah c.c. bu konuda insanların nasıl davranmaları gerektiğini yüce kitabımızda açıklamıştır. Bu konu ile ilgili sadece iki ayet meali vermekte yetiniyoruz:

" Ey Peygamber, kadınları boşayacağınızda iddet müddetleri vaktinde boşayın, iddeti de sayın..." (*Kur'an-ı Kerim, et-Talak, 1*)

" Talak iki keredir. sonrada iyilikle geçinmek yahut güzellikle ayrılmak gerekir..." (*Kur'an-ı Kerim, el-Bakara 229.*)

Çalışmamıza konu olan şer'iyye sicil defterinde boşanma davasıyla ilgili 15 adet karar yer almaktadır. Bunlardan sekizi boşanma ile sonuçlanırken, yedi tanesinde taraflar arasında anlaşma sağlanarak evliliklerinin devam ettiği görülmektedir.

Bu kararlar ışığında ulaştığımız önemli neticelerden biri de, bu dönemde mahkemeye intikal eden boşanma davalarının sayısının az olduğudur.

İnceleme konumuz olan defterin tutulduğu dönemde iki yıl içinde sadece sekiz tane boşanma hadisesi mevcuttur. Bunu günümüzle mukayese ettiğimizde bunun bu gün en küçük yerleşim birimlerinde bulunan mahkemelerde görülen günlük boşanma davası sayısına eş olduğunu görürüz.

İncelememize konu olan defterin tutulduğu dönemde meydana gelen boşanma sebepleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Köy-Mahallesi	Kocasının İşi	Boşanma sebebi	Karar No
Yeşil Cami Mah.	Çiftçi	Kocanın Hanımının dinine imanına sövmesi	2
Beyler Mah.	--	Kocanın evi terk etmesi	21
Yeşil Camii Mah.	Asker	Kocanın hanımını terkedip memleketine gitmesi	22
Meşkere	--	Kocanın karısına "bana kız kardeşim ol" hitabıyla feracesini başına örtmesi	24
Görmezli	Çiftçi	Kocanın karısına eza ve cefa etmesi	36
Beyler Mah.	--	Kadının kocasının evini terkedip babasının evine gitmesi	39
Meşkere	Mahkum	Kocanın kadını boşadığını söylemesi	55
Boyalıca	--	Kocanın karısını ve kızını bırakıp başka bir yere gitmesi	91

2.1.3.1. Defterde Geçen Boşanma ile İlgili Kararlar

2 No'lu kararda; Abdülcebbar kızı Aişe mahkemeye müracaatla kocasının dinine imanına küfür ettiği için boşanma davasını açmış, mahkemede onların bu olay sebebiyle boşanmış olduklarını, tecdid-i iman ve tecdid-i nikah gerektiğine karar vermiştir.

20 No'lu kararda; Süleyman kızı Atife mahkemeye müracaat ederek, kocasının kendisinin boşadığını, bundan dolayı nafaka talep ettiğini belirtmektedir.

21 No'lu Kararda; Hacı Mehmed kızı Hanife Hatun kocasının kendisini bırakarak Kütahyaya gitmesi sebebiyle boşandırılmasını veya nafaka verilmesinin istemektedir.

24 No'lu Kararda; Mehmed kızı Zeynep, kocası Himmet oğlu Himmetin kendisine karşı "kız kardeşim ol" hitabıyla feracesini başına geçirip kendisini boşadığını iddia

ediyor, kocası ise öyle demek istemediğini beyan ediyor. Mahkemede kadının kocasına itaat etmesi hususunda uyarıyor.

25 No'lu Kararda; Ali kızı Pembe Hatun kocasının kendisini talak-ı selâse ile boşadığını bu sebeble mehr-i mueccelini ve nafakasını talep ediyor.

36 No'lu Kararda; Hasan oğlu İsmail karısının özürsüz olarak evi teredip babasının evine gitmesi sebebiyle şikayetçi oluyor. Kadında kocasının kendisine her zaman eza ve cefa ettiğini bu sebeble kocasından ayrılmak istediğini beyan ediyor.

39 No'lu kararda; Arif oğlu Halil karısı Ahmed kızı Fatımanın evini terketmesi sebebiyle boşadığını bildiriyor. Mahkemede kocanın isteği doğrultusunda karar veriyor.

44 No'lu kararda; Said Efendi oğlu Mustafa Lütfi karısı Hüseyin kızı Şaziye'den evini izinsiz olarak terkettiği için boşanıyor.

54 No'lu kararda; İbrahim kızı Hacer Hanım kocası Ali oğlu Mehmed'in kendisini dört ay evvel boşadığını, pişmanlık duyup tekrar evlendiklerini ancak bir hafta önce tekrar boşandığını mehr-i müeccel ve nafaka talebiyle mahkemeye baş vuruyor ve mahkeme de boşanmalarını uygun buluyor.

55 No'lu Kararda; Hasan Çavuş oğlu Ali hapisanede bulunduğu sırada karısına haber göndererek boşadığını söylüyor. Mahkeme kadının isteği üzerine boşanmalarına karar veriyor.

59 No'lu Kararda; Mustafa oğlu Raşit'in karısı Cemile kocasını kendisini boşadığını iddia edip şahitlerle ispatlıyor. Mahkeme kadına ve oğluna nafaka verilmesini ve boşanmasını tescil ediyor.

65 No'lu Kararda; Hasan kızı Aişe, kocası Hasan Pehlivan oğlu Ahmet'le aralarında meydana gelen şiddetli geçimsizlikten dolayı ayrılmak istediğini beyan ediyor ve durumu mahkemeye ispatlıyor ve mahkeme ayrılımlarına karar veriyor.

70 No'lu Kararda; Hasan oğlu Mehmed, karısı Buruk Halil kızı Zeynep evini meşru mazereti olmadan terkedip babasının evine gittiği için mahkeme tarafından ikaz edilmesini istiyor. Kadında kocasının kendisine sürekli eza ve cefa ettiğini, eşyalarını alıp gitmek istediğini nafakadan vazgeçtiğini söylüyor, mahkeme de boşanmalarına karar veriyor.

81 No'lu Karada; İsmail kızı Habibe, kocası Hacı Ahmed oğlu Abdulhakim ile aralarında meydana gelen şiddetli geçimsizlikten dolayı boşanma davası açıyor. Kadın da nafakadan vazgeçerek boşanırlar.

82 No'lu Karada; Ali Kızı Sıdika, kocası Mehmed oğlu Alinin kendisini bir sebebe dayanmadan ihtiyar heyeti önünde boşadığını iddia ediyor. Mahkemede olayı tescil ediyor.

2.1.4. Nafaka

Lugat manası; Evlat ve iyali ve nefsi geçindirecek havaice ve taayyüşe sarf olunacak erzak, eşya ve paradır.

İstilahta ise; yiyecek, giyecek şeylerle mesken yerinde kullanılan tabirdir. (Pakalın, II, 642; Ali Haydar Efendi, *Nafaka Kanunu*, (Haz. Orhan Çeker) İstanbul 1985, 17)

Sahih bir nikah akdi ile birbirine bağlanan karı ve kocanın yaptıkları ve bu akit akim veya boşanma gibi bir sebeble ortadan kalkması durumunda eşlerin birbirlerine karşı bazı sorumlulukları vardır ki, nafaka da bunlardan birisidir. Sadece eşler için değil, varsa çocuklar açısından da gerekli olan nafaka konusunda da Kur'an-ı Kerim'de şu ayet beyan buyurulmuştur;

"Eli geniş olan elinin genişliğine göre nafaka versin, Eli dar olan kimse de Allah'ın kendisine verdiği kadar nafaka versin. Allah, ancak verdiği kadarıyla mükellef kılar. Allah güçlükten sonra kolaylık verir." (*Kur'an-ı Kerim*, Talak 7.)

Elimizdeki İznik 36 no'lu şer'iyye sicil defterinde mahkemede tutulan zabıtlar içerisinde 13 adet nafaka davası olmakla beraber, ölüm ve boşanma davaları ile birlikte 20

kararda nafakadan söz edilmektedir. Verilen nafaka miktarlarını çocuk ve eşler için ayrı ayrı olmak üzere ve tahakkuk ediş sebeplerine göre şu şekilde sıralamak mümkündür.

Elimizdeki defterde mahkeme tarafından tesbit edilen nafaka miktarları şöyledir:

Köyü	Kocasının İşi	Veriliş Nedeni	Çocukları	Miktarı (Kuruş)	Karar No
Beyler Mah.	Urbacı Esnafı	Ölüm	--	Yevmi 25 -Şehri 750	1
Görmezli	Rençber	Başka kadınla evlenme	1,5 yaşında kız	Kız için yevmi 12 eş için 8, toplam 600	6
Orhaniye	Çiftçi	Boşanma Davası	3 yaşında erkek	Çocuk için yevmi 12,5 şehri 375	8
Beyler Mah.	Çiftçi	--	2,5 aylık erkek	Çocuk için yevmi 5 eş için yevmi 20, toplam 750	20
Beyler Mah.	--	Boşanma Davası	--	eş için yevmi 25 şehri 750	21
Yeşil Camii M.	Asker	Boşanma Davası	9 aylık kız	Çocuk için yevmi 5 eş için yevmi 25 toplam 900	22
Meşkere	Çiftçi	Nafaka Davası	--	eş için yevmi 16 şehri 480	25
Yeşil Cami	Çiftçi	Nafaka davası	--	Hanıma yevmi 20 şehri 600	54
Meşkere	Mahkum	Nafaka Davası	1 erkek çocuk	Çocuk için yevmi 5 eş için yevmi 15 toplam 600	55
Hisarcık	--	Nafaka Davası	1 erkek çocuk	Çocuk için şehri 100	
Beyler Mah.	Çiftçi	Nafaka Artırma Davası	1 erkek çocuk	Çocuk için yevmi 15 şehri 450	63
Beyler Mah	Çiftçi	Nafaka	Kız çocuğu	Yevmi 17, şehri 510	65
Beyler Mah.	Ekmekçi	Boşanma davası	kız çocuk	Çocuk için 7,5 şehri 225 (bir yıllık toptan veriliyor)	81
Güristan	Çiftçi	Nafaka Davası	--	yevmi 25, şehri 750	82
Yeşil Cami	İşçi	Nafaka Davası	3,5 yaşında kız	yevmi 30 şehri 90	83
Boyalıca	--	Nafaka Davası	1 kız	çocuk için yevmi 10 eş için yevmi 20 toplam şehri 900	91

Güristan	--	Nafaka Davası	--	hanıma yevmi 25 şehri 750	93
Görmezli	--	Nafaka Davası	1 erkek	Çocuk için yevmi 10 eş için yevmi 20, toplam şehri 900	94
Beyler	--	Nafaka Davası	1 erkek	çocuk için şehri 600	9/7
Dizarali	--	Nafaka Davası	--	Hanım için yevmi25 şehri 750	104

Yukarıdaki listede o dönemde verildiği tesbit edilen nafaka miktarları çocuklar için en düşük aylık 100 kuruş, en yüksek 300 kuruş, eşler için en düşük aylık 240 kuruş (a.g.ş.s. 6) en yüksek 900 kuruş (a.g.ş.s. 22,83,84) olmak üzere takdir edildiği görülmektedir.

2.1.4.1. Defterde Geçen Nafaka ile İlgili Kararlar

1 No'lu Kararda; Beylere Mahallesi sakinlerinden Hacı Mehmed Ağa kızı Hanife kocası Süleyman oğlu Boşnak Akif'in ölümü nedeniyle mahkemeye müracatla kendisine nafaka takdir edilmesini istiyor. Mahkeme de şahidlerin şهادeti ile Hanife Hanıma yevmî 25 kuruş nafaka takdir ediyor.

6 No'lu Kararda; Görmezli karyesi sakinlerinden Sadık kızı Şadiye, kocası Şerif oğlu Sert Ali aleyhine başka bir kadınla evlendiği için, kendisine ve kızına bakmadığı, kendilerinin şiddetle nafakaya ihtiyaç duyduklarını beyan ediyor. Mahkeme neticede Şadiye Hanıma yevmî 12 kuruştan şehri 360 kuruş, kızı Aişe'ye de yevmî sekizer kuruştan şehri 242 kuruş her ikisine toplam şehri 600 kuruş nafaka takdir ediyor.

8 No'lu Kararda; Boyalıca karyesi sakinlerinden Saadettin Efendi kızı Firdevsî Hanım, Orhaniye Karyesi ahalisinden kocası Mustafa oğlu Mustafa aleyhine kendisini boşaması sebebiyle 500 kuruş mehr-i müccel ve kendisi ve oğlu Mehmed için nafaka talebinde bulunuyor.

Mahkeme neticede Firdevsî Hanımın mehr-i müecceli olan 500 kuruşun verilmesine, oğlu Mehmed için yevmî 12,5 kuruştan şehri 375 kuruş nafaka tayin edilmesine karar veriyor.

22 No'lu Kararda; Yeşil Cami Mahallesi sakinlerinden Salih kızı Nevruz Hanım, Geyve'nin Çine karyesinden İznik eski karakol komutanı kocası Mustafa oğlu Osman Nuri aleyhine, kendisi ve dokuz aylık kızı Naciye için nafaka talebinde bulunuyor.

Mahkeme Nevruz Hanım için yevmî 25 kuruştan şehri 750 kuruş, kızı Naciye için yevmî 5 kuruştan şehri 150 kuruş olmak üzere her ikisi için toplam dokuzyüz kuruş nafaka takdir ediyor.

25 No'lu Kararda; Meşkere karyesi sakinlerinden Ali kızı Pembe Hanım, kocası İsmail oğlu İbrahim aleyhine, kendisini bir ay önce boşamasından dolayı kocasında bulunan 600 kuruş mehr-i müeccelini almakla beraber altı aylık hamile olması sebebiyle yevmî 16 kuruş şehri 480 kuruş nafakayı kocasının da isteğiyle vereceğini mahkeme onaylıyor.

54 No'lu Kararda; Yeşil Cami Mahallesi sakinlerinden İbrahim kızı Hacer Hanım, kendisini bir hafta önce boşayan kocası Mehmed oğlu Ali aleyhine kocasında alacağı olan 101 kuruş mehr-i müeccel ve yevmî 20'şer kuruştan şehri 600 kuruş nafaka takdir ediyor.

55 No'lu Kararda; Orhan Gazinin Narlıca karyesi sakinlerinden Halil kızı Veliyye, İznik'in Meşkere karyesi ahalisinden kocası Hasan Çavuş oğlu Ali aleyhine kendisi ve 1,5 yaşındaki oğlu Hasan için nafaka ve kocasında bulunan 1000 kuruş mehr-i müeccel için talepte bulunuyor.

Neticede mahkeme 1000 kuruş mehr-i müeccel ve Veliyye Hanım için yevmî 15 kuruştan 450 kuruş, oğlu Hasan için ise yevmî 5 kuruştan şehri 150 kuruş olmak üzere toplam 600 kuruş nafaka takdir ediyor.

59 No'lu Kararda; Hisarcık karyesi ahalisinden Mustafa oğlu Reşit'in karısı Cemile'nin vekili Mahmud oğlu Hasan mahkemede müvekkilesinin (Cemile) ve oğlu şuayib için nafaka ve kocasının elinde bulunan 1500 kuruşluk mehr-i müecceli için dava ve talep ediyor.

65 No'lu kararda; Beyler Mahallesi sakinlerinden Hasan kızı Aışe kocası Hasan Pehlivan oğlu Ahmed aleyine mehr-i müeccel ve kendisi ve dört yaşındaki kızı için kocasından nafaka talebinde bulunuyor. Mahkeme neticede yevmî 17'şer kuruştan 510 kuruş nafaka takdir ediyor.

81 No'lu Kararda; İsmail kızı Habibe kocası Abdülhakim oğlu Hacı Ahmed Usta aleyhine kendisi ve 3,5 yaşındaki kızı Refia için nafaka talebinde bulunuyor.

Neticede mahkeme yevmî 7,5 kuruştan şehrî 225 kuruş takdir ediyor Koca da bir yıllık 2700 kuruşu peşin olarak ödüyor.

82 No'lu Kararda; Güristan karyesi sakinlerinden Ali kızı Sıdika kocası Mehmed oğlu Ali aleyhine kendisini boşaması sebebiyle mehr-i müeccel ve nafaka davasında bulunuyor.

Mahkeme neticede Sıdika Hanıma yevmî 25 kuruştan şehrî 750 kuruş nafaka takdir ediyor.

2.1.5. Miras (Tereke)

Lugat manası "geçmek, intikal etmek, halef olmak, devam eylemek"tir.

Fıkıhta ise; ölene ait olup ölüm sebebiyle şer'i mirasçının hak ettiği geriye kalan mallar ve haklardır.

Miras, ölüm sebebiyle aralarında miras ve akrabalık bağı bulunan kimseler arasında tahakkuk eden bir durumdur. Mirasla ilgili şartlar da fıkıh kitaplarında açıklanmaktadır. Bu açıklamaların kaynağı da Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i şerifler'dir. Konuyla ilgili bir ayet meali vererek geçiyoruz;

" Allah size miras taksimini şöyle ferman buyuruyor.Çocuklarınız hakkında erkeğe iki kadın payı kadardır. Kız çocukları ikiden fazla iseler terekenin üçte ikisi onlarıdır. Eğer bir tek kız ise o zaman terekenin yarısı onundur." (*Kur'an-ı Kerim*, Nisa 11)

Miras konusunda ortaya çıkan ihtilafların da genellikle mahkemelerde çözüme kavuşturulduğu bilinmektedir.

İzmit mahkemesince tutulan incelediğimiz defterde de bu konu ile ilgili kararlar bulunmaktadır.

Bu kararlardan bazılarında tereke tesbiti, bazılarında varislerin (mirasçılarının) tesbiti ve miras taksimi yapılmaktadır. Bu kararları şu şekilde sıralayabiliriz. Defterde yer alan miras davasıyla ilgili kararlar, aynı zamanda o dönem halkının ekonomik ve sosyal durumu hakkında bilgi vereceğinden konu ile ilgili kararlarda yer alan malların listesini vermeyi uygun gördük.

2.1.5.1. Defterde Geçen Miras (Tereke) ile İlgili Kararlar

3 No'lu Kararda; Beyler Karyesi ahalisinden iki sene önce vefat eden Koca Mehmed oğlu Mustafa'nın verâseti, Hanımı Emin kızı Hanife ve çocukları Hatice, Hüsnâ, Firdevsî, Hanife ve Mehmet'e ait olduğu tescil edilip terekesi şu şekilde çıkartılıyor.

Köyde bulunan tahtânî iki oda bir sofa hanenin yanında bir samanlık, köy dervezinde bir samanlık ve aşağıda cins ve miktarları yazılı olan eşya.

<u>Cinsi</u>	<u>Adedi</u>	<u>Fiati</u>	<u>Toplam Fiati</u>
Tencere	2	100	200 kuruş
Tava	1	50	50 kuruş
Sahan	20	5	100 kuruş
Büyük Sini	1	300	300 kuruş

Küçük Sini	1	200	200 kuruş
Süt Tavası	1	25	25 kuruş
Su Bakırı	1	100	100 kuruş
Tepsi	1	50	50 kuruş
Döşek	2	250	500 kuruş
Yorgan	3	150	450 kuruş
Kara Sığır Buzağı	2	2500	5000 kuruş
Kara Sığır Düvesi	1	1000	1000 kuruş
Kara Sığır Danası	2	1500	3000 kuruş
Kara Sığır Koşum Öküzü	2	4000	8000 kuruş
Merkep	1	1500	1500 kuruş
Tavuk, Horoz	15	20	300 kuruş
Buğday	55 Kile	150	8325 kuruş
Ziraat Aleti	-	-	500 kuruş
Arpa	11 Kile	100	1100 kuruş
Burçak	3 Kile	150	450 kuruş
Hırdavat			2030 kuruş
Kapluca	-	-	100 kuruş
<u>Toplam</u>			<u>33390 kuruş</u>

89 No'lu Kararda; İznik'in Çakırca Karyesi'nden Recep oğlu İsmail'in veraseti Hanımı İsmail kızı Hatice ile oğulları Davud ve İsmail ile kızları Aişe'ye aittir. Terekesi;

<u>Cinsi</u>	<u>Adedi</u>	<u>Fiatı</u>	<u>Toplam Fiatı</u>
Yorgan	8	500	4000 kuruş
Yatak	5	500	2500 kuruş
Kazan	2	1200	2400 kuruş
Su Bakracı	2	250	500 kuruş
Kapaklı Sahan	3	150	450 kuruş
Kapaksız Sahan	8	40	320 kuruş
Küp	4	50	200 kuruş
Sini	1	150	150 kuruş
Tepsi	1	50	50 kuruş
<u>Toplam</u>			<u>11770 kuruş</u>

92 No'lu Kararda; İznik Kazası Yörükler Karyesi sakinlerinden Süleyman kızı Halise Hanım kendisini boşayah Kara Ali oğlu Hüseyin'den 1000 kuruş mehr-i müeccel ile beraber aşağıda cins ve miktarı yazılı ceyiz eşyasını istiyor.

<u>Cinsi</u>	<u>Adedi</u>	<u>Fiatı</u>	<u>Toplam Fiatı</u>
Sandık	2	-	5 Lira
Yatak	2	500	1000 kuruş
Yorgan	2	500	1000 kuruş
Yastık	2	500	1000 kuruş
Kalbur	1	800	800 kuruş
Çul	2	1000	2000 kuruş
Minder	3	-	500 kuruş
Duvar Yastığı	4	20	80 kuruş

Leğen ve İbrik	1	-	300 kuruş
Kapaklı Tencere	1	300	300 kuruş
Sahan	4	-	4 lira
Soba	1	400	400 kuruş
Sini	1	300	300 kuruş
Ayna	1	300	300 kuruş
İpekli Uzun Entari	1	500	500 kuruş
Zennefile İç Fanila	1	400	400 kuruş
Patiska Gömleği	1	200	200 kuruş
Basma Şalvar	4	-	1200 kuruş
İpekli Şalvar	4	400	1600 kuruş
Yünlü Şalvar	3 Takım	800	2400 kuruş
Zinet Gömleği	9	400	3600 kuruş
Çenber	24		1200 kuruş
İşlemeli Peşkir	26		2600 kuruş
Başörtüsü	3		150 kuruş
Yün Çorap	4		400 kuruş
Kundura	1 Çift		400 kuruş
İpekli Yeldirme	1		1000 kuruş
Örme Para Kesesi	15		150 kuruş
İşlemeli Çorap			1000 kuruş
İşlemeli Uçkur	8		1200 kuruş
Urba	4		400 kuruş
Peştamal	1	100	100 kuruş
Havlu	2		200 kuruş

Hamamtası	1	80 kuruş
İskemle	1	100 kuruş
Lamba	1	300 kuruş
Perde	2	100 kuruş
Erkek Mintan	1	500 kuruş
Entari(Dikilmemiş)		90 kuruş
Zenne Hırka	1	300 kuruş
Ocak Yaşmağı	1	50 kuruş
Simmadeni Mecidiye	50	
Yatak Çarşafi	1	200 kuruş
<u>Toplam</u>		<u>26380 kuruş</u>

94 No'lu Kararda; Mehmed Çelebi Mahallesinden Hüseyin kızı Fatıma, kocası Güristan karyesinden kahveci oğlu İsmail aleyhine, kocasının yanında kalan eşyasını istiyor. Çeyiz ve eşyanın cinsi ve miktarı:

<u>Cinsi</u>	<u>Adedi</u>	<u>Fiatı</u>	<u>Toplam Fiatı</u>
Yorgan	1	300	300 kuruş
Yatak	2	300	600 kuruş
Yastık	5	50	250 kuruş
Çul	1	500	500 kuruş
Kazan	1	500	500 kuruş
Sandık	1	300	300 kuruş
<u>Toplam</u>			<u>2950 kuruş</u>

Bu kararlardan da anlaşılacağı üzere genelde miras olarak intikal eden mallar yatak, yorgan, yastık, kazan, sandık gibi basit ev eşyalarından ibarettir. Bununla birlikte

işlemeli peşkir, ipekli yeldirme, ipekli şalvar gibi o döneme göre lüks ve süs eşyası sayılabilecek mallar da mevcuttur.

2.1.5.2. Mahkeme Kararları ile Ölümü Tesbit Edilip İznik Dışında Vefat Edenler

- 1- Karadiyadin Karyesinden Esad oğlu İsmail, 8 Mayıs 327'de Bozga Hastanesinde vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 7)
- 2- Tacir Karyesinden Mustafa oğlu Hüseyin, seferberlik dolayısıyla askere alınmış, savaş esiri olarak Hindiyeye götürülmüş 5 Ağustos 334 senesinde orada vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 8)
- 3- Elbiyeli Karyesinden İbrahim Onbaşı oğlu Hüseyin, Harb-i Umûmi'de Çanakkale'de askerliğini yaparken 11 Temmuz 1331 yılında vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 9)
- 4- Beyler Karyesinden Ahmed Zihni Bey b. Osman İstanbul'da vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 9)
- 5- Meşkere Karyesinden Hüseyin b. Emin b. Ali ve Mustafa b. Emin b. Ali, 333 senesinde Romanya Harbinde Mecidiye ile Tuna arasında şehid olmuşlardır. (a.g.ş.s. 10)
- 6- Meşkere Karyesinden Mehmed Ali b. Süleyman b. Halil Kût'ü'l-Emâre'de 333 senesinde şehid olmuş, Mustafa b. Süleyman b. Halil Ruslar ile meydana gelen muharebede yaralanıp Bakü hastanesinde vefat etmiştir. (a.g.ş.s.12)
- 7- Çamdibi Karyesinden Mehmed b. Ahmed Harb-i Umûmi de 333 senesinde Bağdat civarında Kût'ü'l-Emâre'de İngilizlerle yapılan savaşta şehid olmuşlardır. (a.g.ş.s.17)
- 8- Görmezli Karyesinden Arif oğlu İsmail Harb-i Umûmi de 332 senesinde Musul ile Nusaybin arasında hastalanıp vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 17)

- 9- Eşrefzâde Mahallesinden Hacı Adil efendi oğlu Hacı Hafız Hüseyin Karamürsel'de vefat etmiştir. (a.g.ş.s.19)
- 10- Beyler Mahallesinden Ahmed Hamdi Efendi b. Hüseyin Adapazarı'nda vefat etmiştir. (a.g.ş.s.19)
- 11- Elbeyli Karyesinden Koca Arap Mustafa oğlu Hüseyin Harbi Umûmide Irak cephesi harbinde 333 senesinde vefat etmiştir. (a.g.ş.s.23)
- 12- Ağlan Karyesi ahalisinden iken askerden firar eden Sami b. Halil İbrahim 7 Ağustos 1336'da Kütühya'da öldürülmüştür. (a.g.ş.s.24)
- 13- Hamidiye (Sarıağl)li Muhacir Osman 1333 senesinde meydana gelen harbte şehit olmuştur. (a.g.ş.s.25)
- 14- Boyalıca Karyesinden Salih b. Hüseyin düşman tarafından esir edilip İzmir'e götürülmüş ve İzmit Balcıova'da vefat etmiştir. (a.g.ş.s.26)
- 15- Hisarcık Karyesinden Mustafa oğlu İsmail Osman İli Nahiyesinde askeri hastanede 5 Teşrin-i Sâni 333 senesinde vefat etmiştir. (a.g.ş.s.27)
- 16- Çamdibi karyesinden Halil oğlu Hasan 338 senesinde Haymana cephesinde şehid olmuştur. (a.g.ş.s.32)
- 17- Güristan Karyesinden Koca Halil oğlu Mustafa 18 Mayıs 1339 senesinde İngiliz esaretinde Kınalı Hastanesinde vefat etmiştir. (a.g.ş.s.33)
- 18- Urlu Karyesinden Veysi İbrahim oğlu Mehmed Ali Harbi Umûmide Çanakkale'de 333 senesinde şehid olmuştur. (a.g.ş.s.35)
- 19- Şerefiye Karyesinden Şakir oğlu Aziz Harbi Umûmi'de 333 senesinde Musul Hastanesi'nde vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 38)
- 20- Saksarak Karyesi Cinali oğullarından Ali b. Emin 1335 Haziranında Şam Hastanesinde vefat etmiştir. (a.g.ş.s.39-40)

21- Tacir Karyesinden Hasan oğlu Zekeriyya Harb-i Umûmi'de Kût'ü'l-Emâre'de 15 Mayıs 1333 senesinde şehid olmuştur. (a.g.ş.s. 40)

22- Elmalı Karyesinden Osman Oğlu Receb Harb-i Umûmi'de Romanyanın Bükreş Harbi'nde 15 Haziran 1333 senesinde şehid olmuştur. (a.g.ş.s. 44)

23- Hamidiye (Sarıağıl) Karyesinden Mehmed Oğlu İlyas Harb-i Umûmi'de 10 Eylül 1333 senesinde Ummanda şehid olmuştur. (a.g.ş.s. 48)

24- Belhizar Karyesi'nden Hüseyin oğlu Süleyman Harb-i Umûmi'de 15 Eylül 1333 senesinde Samsun Hastanesi'nde vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 62)

25- Urlu Karyesi'nden İbrahim oğlu Süleyman Harb-i Umûmi'de Trabzon Cevizli Tepe Harbinde yaralanıp Tophane Askeri Hastanesinde 21 Temmuz 1332'de vefat etmiştir. (a.g.ş.s.63)

26- Ömerli Karyesinden Mehmed oğlu Halil İbrahim Harb-i Umûmi'de Trabzon Cevizli Tepe Harbinde yaralanıp Tophane Askeri Hastanesinde 1 Temmuz 1332'de vefat etmiştir. (a.g.ş.s.64)

27- Mahmudiye karyesinden Kara Hasan oğlu Hüseyin şehiden vefat etmiştir. (a.g.ş.s. 68)

2.1.6. Vekil Tayini ve Vekil Tayini ile İlgili Kararlar

Vekil, kendisine başkası tarafından bir iş tevfiz edilen kimsedir.

Bu işi kendisine tevfiz edene müvekkil denilir. Vekil tayin etme işine de tevkîl denilir.

Vekalet, Lugatte hıfz, kifayet zaman, itimad, teslim, tevfiz manalarına gelir. “Sen benim malımın kefilisin” demek muhafızısın demektir. (Bilmen, *Istılahatı Fıkhiyye*, VI, 311-312)

17 No'lu Kararda; Hisardere Karyesinden Gürcü Osmanın karısı Aişe Hanım kocasının ölümü dolayısıyla Cafer Ağa kızı Emine Hanım tarafından açılan miras davasında kendisini temsil etmek üzere babasını vekil tayin ediyor.

18 No'lu Kararda; Hisardere ahalisinden Cafer Ağa kızı Emine Hanım aleyhine açılan miras davasında kendisini temsilen Beyler Mahallesinden Said Efendioğlu Mustafa Efendiyi vekil tayin ediyor.

23 No'lu Kararda; Mecidiye Karyesi ahalisinden Mahmud oğlu Osman kızı fatıma Hanım, Karamürsele bağlı Başkiraz Karyesinden Ali oğlu Yusuf aleyhine açacağı mihr, nafaka ve çeyiz eşyası davasına babasını vekil tayin ediyor.

29 No'lu Kararda; Beyler Mahallesi ahalisinden Merhum Çakır Hüseyinzâde Ahmed Hamdi Efendinin Hanımı Hayriye, oğlu Abdullah, kızı Aişe babalarının Adapazarı Mal Sandığında alacağı olan 5800 kuruştan miras hisselerine düşen miktarın alınmasında Aişe'nin dayısı Abdullah oğlu Mehmed Şemseddin Efendiyi vekil tayin ediyor

2.1.7. Vâsi Tayini

Vasiyy; "Terike veya kaasrlar veyahut her ikisi üzerinde kendisine tasarruf hakkı tevfiz olunan kimse hakkında kullanılır bir tabirdir." (Pakalın, III, 584)

Ölen kimsenin bıraktığı terike üzerinde veya onun küçük çocukları olması halinde onların işlerini görmek üzere tayin edilen kimsedir ki, ya kişi ölmeden vasiyyet eder ki buna "vasiyyi meyyit" denilir veya vasiyyet etmemişse kadı tarafından tayin edilir ki, ona da "vasiyyi kadı " veya "vasiyyi muhtar" denilir.

Elimizdeki defterde de mahkemeye intikal eden miras davalarında mirasçı olan küçük çocuklar için annelerinin tayin edildiğini görmekteyiz. (a.g.ş.s. 30, 32, 40, 46)

2.1.7.1. Vâsî Tayini ile İlgili Kararlar

30 No'lu Kararda; Beyler Mahallesi ahalisinden iken bir sene önce Adapazarı'nda kaybolan Çakır Hüseyin oğlu Ahmed Hamdi Efendinin küçük kızı Aişe için annesi Hayriye Hanım vâsî tayin ediliyor.

32 No'lu Kararda; İznik'in Eşrefzâde Mahallesi ahalisinden iken yedi bene önce Karamürsel Kasabasında ölen Hacı Adil Efendi oğlu Hacı Hafız Hüseyin Efendinin küçük çocukları Saffet, İbrahim, Abdullah ve Ali için anneleri Hüseyin kızı Safiye Hanım vâsî tayin ediliyor.

40 No'lu Kararda; Mecidiye Karyyesinden vefat eden Deli Ömeroğullarından Ali oğlu Hasan'ın küçük kızı için annesi Mehmed kızı Hatice vâsî tayin ediliyor.

46 No'lu Kararda; Hamidiye Karyesi ahalisinden olup 1333 senesinde meydana gelen harpte ölen Muhacir Osman oğlu Mustafanın küçük çocukları Salih ve Osman için Mustafa'nın eşi çocuklarının annesi vâsî tayin ediliyor.

2.2. DİNİ HAYAT

Osmanlı devletinin her yerleşim biriminde olduğu gibi, İznik kazasında ve köylerinde de halkın dini konulardaki ihtiyaçlarına cevap verecek müesseseler ve bu müesseselerde hizmet veren yetkili kişiler mevcuttu. İznik kazasında diğer kazalarda olduğu gibi dini konularda en yetkili makam müftülük idi. Bunun yanı sıra camiler ve buralarda hizmet veren imamlar da halkın bu ihtiyacını gidermek üzere görev yapmakta idi.

2.2.1. Müftü ve Müftülük

Müftülere Şeyhulislam da denilirdi. Müftü kendisinden fetvası istenilen meseleleri Hanefi fikhına dair;

- a) el-Muhtar fi Furûi'l-Hanefiyye
- b) Kenzu'd-Dekâik
- c) Hikâyetü'r-Rivâye fi Mesâili'l-Hidâye
- d) Mecmâu'l-Bahreyn Mülteka'n-Nehreyn
- e) Muhtasarü'l-Kudari

ile bunların şerh hâşiye ve diğer Hanefi fikhına ait eserlere müracaat etmek suretiyle cevaplandırmaktaydı.

Osmanlı müftülerinin bazıları vermiş oldukları fetvaları bir eser halinde ya bizzat toplamışlar veya toplattırmışlardır ki bunlardan bir kısmı basılmıştır ve matbu olmayanlar da kütüphanelerimizde mevcuttur.

Osmanlılarda müftülük ve kadılık ayrı ayrı olup bazen fakat nadir olarak XVI. asır ortalarına kadar beraberdi. Fakat bu tarihten sonra müftü bütün ilmiye sınıfının reisi olup müderrislerle mevâlî denilen kadılar da bunun idaresine verilmiştir. Sonra da

Şehulislam denilen ve ulemanın mercii olan müftülerden başka vilayet, sancak ve kazalarda da halkın sordukları şer'î suallere cevap veren müftüler de vardı.

Osmanlı kaynaklarında en yüksek ilmiye makamı sahibi XVII. asır sonlarına kadar çok zaman müftü unvanı taşıırken XVIII. asırdan itibaren onun yerine Şeyhulislam tabiri yerleşmiştir. (Uzunçarşılı, 173-174)

Yönetici sınıfından olmamakla birlikte şehir yaşantısında sözü geçen saygın kişilerden biri de müftüydü. İmparatorluğun merkezinde bulunan ulemanın başkanı durumunda olan Şeyhulislamın devlet ve hükümet merkezinde gördüğü işleri eyalet ve sancak merkezi olan yerlerde gören kimselerdi. Yöneticilerin, kadı'nın veya halkın çözemedikleri dinî bir problemleri ortaya çıktığında ya da din bakımından destek sağlamak istediklerinde müftülere baş vururlardı. Görüşleri istenen konuda müftüler "fetva" verirdi. Osmanlı Devletinde yargıda ve fetva vermede Hanefi mezhebi esas kabul edildiğinden müftüler verdikleri fetvalarda mezhebin öngördüğü kurallara uymak zorunda idiler. Müftü kendisinden fetva istenilen konuları Hanefi Fıkhı'na dair yazılmış belli başlı kitaplarla bunların açıklama ve eklerine atıflar yaparak fetvasını verirdi. Fetva verme dışında buldukları şehrin ileri gelen kişileri arasında yer alır mahkemede çoğunlukla adı "şuhûdü'l-hal" olan kişilerinin arasında geçerdi. Kadı sorunu çözmekte güçlük çekerse müftünün görüşüne başvurur fetva isteyebilirdi. (Çadırcı, 91-92)

İncelememize konu olan, İznik 36 no'lu sicil defterinin tutulduğu dönemde müftülük görevini İsmail Hakkı Efendi b. Ferhat'ın yürüttüğünü 95 no'lu kararda yer alan medrese ile ilgili bir meselenin halledilmesi sırasında müftünün görüşüne başvurulmasından anlamaktayız. (a.g.ş.s. 95)

Her ne kadar defterde başka bir görev veya yaptığı hizmetlerle ilgili bilgi yoksa da, ilçe merkezi ve köylerindeki cami, mescid ve bunların görevlileriyle ilgilenmiş olması gerekmektedir.

2.2.2. Cami ve Camiler

Arapça bir kelime olan cami, toplayan ve toplantı yeri manasına gelmektedir. İslam dinin zuhurundan itibaren insanların ibadet etmek için toplandıkları yer olan cami daha sonraki yıllarda eğitim ve devletin idari merkezlerinden birisi olarak çok önemli fonksiyonları icra etmiştir. İlk cami Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından Mekke'den Medine'ye hicret esnasında Kuba'da yapılmış, ikincisi ise yine Hz. Peygamber tarafından Medine'de yapılan Mescid-i Nebevi'dir. (İbn Hişam, *es-Siretü'n-Nebeviyye*, Beyrut 1985, II, 494-495; Ziya Kazıcı, *İslam Müesseseleri Tarihi*, İstanbul 1991, 225)

İslam'ın ilk yıllarından itibaren müslümanların yerleşim merkezlerinde ve fethettikleri yerlerde kurdukları ilk müessese camidir. Nitekim defterimize konu olan İznik'te de fethedildikten sonra Orhan Gazi tarafından ilk caminin tesis edildiğini daha önce zikretmiştik. Yine defterimizde geçen İznik ilçe merkezindeki iki mahallenin adını da içlerinde bulundurdıkları camiden aldıklarını görmekteyiz.

Her ne kadar elimizdeki defterde isimleri geçen sadece iki camiden söz edilmekte ise de, İznik'te bunlardan başka camilerin olduğunu da görmekteyiz ki, bunları da şu şekilde sıralamak mümkündür.⁴

a- Ayasofya Cami

b- Çarşı Cami

c- Hacı Hamza Mescidi

d- Yeşil cami

e- Şeyh Kutbeddin Cami

f- Mahmud Çelebi Cami

g- Eşref Rumi Cami

⁴ (Bu camilerin tarihi ve mimari durumlarıyla ilgili daha geniş bilgi için bakınız, M. Saim Ülgen, "İznik Türk Eserleri", *Vakıflar Dergisi*, C.I, İstanbul 1938; Semavi Eyice, "İznik", 96-101)

İzmit ilçe merkezine bağı olan köylerde de her ne kadar cami ismi olarak bahsedilmemişse de, köylerdeki imamların zikredilmesi, bu köylerde de imamların görev yaptıkları bir cami veya mescid olduğunu göstermektedir. Toplumun dini ve sosyal hayatında önemli fonksiyonları olan cami görevlileri imamlar hakkında da kısaca malumat vermemiz gerekmektedir.

2.2.3. İmamlar

Günümüzde olduğu gibi eskiden de şehrin en küçük yönetim birimi mahallelerdi. Halkın devlete karşı olan yükümlülüklerini yerine getirmede “hane”nin yanı sıra mahalle bir değer ölçüsü kabul edilmişti. Şehirli halkın ödeyeceği vergilerin dağıtımında ve benzeri hizmetlerin görülmesinde mahalle birim olarak ele alınıyordu. Bilindiği gibi akraba ve birbirlerini tanıyan kimselerin oluşturdukları yerleşim birimi olan mahallenin, sosyal ve dinî hizmetlerinin görülmesinde de önemli yeri vardır. Caminin yanı sıra mescid ve mahalle okulu yerleşim birimlerinin çoğunda bulunan kurumlardı. Mahallelerdeki cami ve mescidlerde görevli bulunan imamlar, cemaate namaz kıldırmanın yanı sıra mahalleyi ilgilendiren bütün işlerle yakından ilgilenirlerdi. Muhtarlık örgütü kuruluncaya kadar yalnız başlarına, daha sonrada muhtarlarla birlikte halkın birbirleriyle olan küçük anlaşmazlıklarının çözümünde mahallenin temizlik düzenini sağlamada sorumlu ve etkilidirler.(Çadırcı, 40)

İmamlar beş vakit namaz kıldırarak, ölenler için gerekli dini işlemleri yapmanın yanı sıra mahallelerin güvenliği ve huzurun sağlanması gibi işlerle de ilgileniyorlardı. Özellikle evlerde, sazlı sözlü toplantılar yapıp, içki içilmemesi için çaba gösterdikleri gibi sokakların temiz tutulması için halkı uyardıkları da görülmektedir. Bazı şehirlerde yöneticiler ve kadılar, imamları mahallelerin temizliğinden de sorumlu tutmakta idiler. (O. Nuri Ergin, *Mecelle-i Umuru Belediye*, I, 898,960; Ortaylı, İlber, *Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler*, 1974, 109)

Tabir caizse imamlar mahallenin gören gözü işiten kulağı idiler. Onlar cami ve diğer kalabalık yerlerde vaaz eder, çocuklara ders verir, cemaata yol gösterir, hasta ve fakirlerle ilgilenirdi. (Kazıcı, Ziya , “Osmanlılarda Mahalle İmamlarının Bazı Görevleri”, *İslam Medeniyeti Dergisi*, V/3, 29)

İncelememize konu olan defterde adı geçen köy ve mahallelerde görevli imamların isimleri verilmiştir.

2.2.4. Köy ve Mahalle İmamlarının İsimleri

“İznic 36” No’lu defterde tutulan mahkeme kayıtlarına göre o dönemde imamlık yapan şahısların ve görev yaptıkları yerlerin isimleri şöyledir

Beyler Karyesi İmamı	Hüseyin Hüsnü Efendi (4)
Beyler Mahallesi İmamı	Fehmi Efendi b. Osman b. Ahmed (1)
Elbeyli Karyesi İmamı	Mehmed Ali Efendi b. Osman (15)
Elmalı Karyesi İmamı	Mustafa Efendi b. Abdullah (72)
Eşrefzâde Mahallesi İmamı	Hayrettin İzzettin Efendi (85)
Eşrefzâde Mahallesi İmamı	İzzettin Efendi (45)
Güristan Karyesi İmamı	İsmail Hakkı Efendi (82)
Hisarcık Karyesi İmamı	İsmail Efendi b. Hacı Abdullah Efendi (5)
Saksarak Karyesi İmamı	Ali Efendi b. Mustafa (72)
Tacir Karyesi İmamı	Mehmed Ali Efendi (73)
Yeşil Cami Mahallesi İmamı	İsmail b. Abdullah (22)

2.3. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Siyasi, iktisadi ve stratejik bir öneme sahip olan İznik, Osmanlılar tarafından fethedildikten sonra devletin merkezi haline getirilmiştir.

Eğitim ve öğretim faaliyetlerine büyük önem veren Osmanlı devletinin ilk medresesinin İznik'te inşa edildiğini görmekteyiz. Fetihden sonra İznik'i devlet merkezi haline getiren Orhan Gazi, beyliğin ilk medresesini de h. 731/1330 yılında burada kurmuştur. Daha sonraları İznik Orhaniye Medresesi adıyla anılan bu medresenin ilk müderrisliğine büyük alim Şeyh Davud Kayseri getirilmiştir. Medreseyi sadece inşa etmekle kalmayan Orhan Gazi, ayrıca bu medresede eğitim ve öğretim gören hoca ve talebelerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere bazı vakıflar da tesis etmiştir. Bu vakıflardan bir kısmı köyden oluşmakta ve bu köyler ise her türlü tekalif-i örfiye ve şukkadan muaf tutulmaktaydı. (İ.H. Uzunçarşılı, *İlmiyye Teşkilatı*, 1-2; Kazıcı, *İslam Müesseseleri Tarihi*, 248-249)

Osmanlı Beyliğinin ilk döneminde, İznik Orhaniye Medresesinden sonra İznik'te kurulan ikinci önemli medrese Süleyman Paşa Medresesi'dir. Orhan Gazinin oğlu Süleyman Paşa tarafından inşa edilen bu medresenin kuruluş tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, Süleyman Paşanın vefat tarihi olan h. 761/1359-60 yıllarından önce inşa edildiğini düşünmek mümkündür. Bu medresenin giderlerini karşılamak amacıyla Geliboyu'ya tabi Ereğlice köyü ve Yalakova'ya bağlı Ereğli köyleri vakfedilmiştir. (Cahit Baltacı, *XV-XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri*, İstanbul 1976, 428-429; S. Ülgen, *İznikte Türk Eserleri*, 65)

Osmanlı'nın kuruluş yıllarında kurulan bu medreselerde beyliğin ilim merkezi haline gelen İznik'in bu özelliğini XV. yüzyıl sonlarına kadar koruduğu görülmektedir. Hatta şehre bu özelliğinden dolayı "alimler yuvası" sıfatı verilmiştir. (Z. Kazıcı, *İslam Müesseseleri Tarihi*, 248)

Elimizdeki 36 no'lu İznik Şer'iyye sicil defterinin 95 no'lu kararında yukarıda bahsedilen iki medreseden başka, 833/ yılında inşa edilmiş olan üçüncü bir medresenin

daha bulunduğuna şahit olmaktayız. Adı geçen medresenin Şeyh Edebalı'nın kerimesi İsfahan Şah Hanım tarafından kurulduğunu yine bu karardan anlamaktayız. Kararın devamından medresenin defterinin tutulduğu dđnemde harabe haline geldiği ve istifade edilemez bir halde bulunduğunu ۆğrenmekteyiz. Bu sebeble burada eğitim ve ۆğretim faaliyetlerinin yapılmadığı ve bu faaliyetin Mahmud Çelebi Camiine nakladıldığı bildirilmektedir. (a.g.Ő.s. 95)

Ne yazık ki, bařlangıçta ilim merkezi olan İznik Őehri sonraki yıllarda yavaş yavaş bu ۆzelliđini kaybetmiřtir. Őehre bu ۆzelliđi kazandıran bu iki ۆnemli medreseden Sůleyman Pařa Medresesi hala ayaktadır. Ancak oldukça bakımsız ve harab bir halde olan bu medrese, gůnůmůzde Kur'an Kursu binası olarak kullanılmaktadır. Bundan ۆnce inřa edilen Ayasofya-Orhan Bey camiinin yanında kurulduđu tahmin edilen İznik Orhaniye Medresesinden ise bu gůn geriye hiç bir iz kalmamıřtır.(S. Eyice, "İznik", 104)

Yine yukarıda bahsedilen 95 no'lu karardan anlařıldıđı kadarıyla bu dđnemde İznik'te, kazası ve kۆylerinde eđitim ve ۆğretim faaliyetlerinin camilerde yůrůtůldůđůnů tahmin edebiliriz.

2.4. EKONOMİK HAYAT

Elimizdeki defterin tutulduğu dönemde İznik kazası ve köylerinde yaşayan insanların ekonomik durumlarıyla ilgili çok fazla malumat olmamasıyla birlikte, o dönemdeki halkın ekonomik seviyesini nikah, boşanma, miras ve bazı kişilerin aldıkları maaşları gösteren kararlardan çıkartmamız mümkündür. Yukarıda da belirttiğimiz gibi mehir olarak verilen rakamlar asgari 500 kuruş, vasati 1000 kuruş, azami ise 1500-2000 kuruş olduğu gözükmektedir. Yine boşanma davalarından öğrendiğimize göre çocuk için asgari 100 kuruş nafaka, azami 450 kuruş tayin edilmektedir ki bir kimsenin zaruri ihtiyaçlarının giderilmesinde ölçü kabul edilecek rakamlar bunlardır.

O dönemde genellikle para birimi olarak kuruş geçmekte ise de bazı kararlarda mecdi altın ve bazı kararlarda da akça kullanılmaktadır.

Defterin tutulduğu dönem I. Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan Türk İstiklal Harbi'nin son dönemlerine rastlamaktadır. Bu savaşlar sebebiyle genelde ülke ekonomisi zarara uğradığı gibi, İznik halkının da bu durumdan olumsuz yönde etkilendiğini anlamaktayız. O dönemin zorlu şartlarına rağmen insanların zaruri ihtiyaçları olan yeme, içme, giyim ve zirai aletlerin ticaretinin yapılmış olabileceğini defterimizde geçen meslek çeşitlerinden anlamaktayız.

2.4.1. Defterde Geçen Meslek Grupları

Urbacı Esnafı

Zurrâ' Taifesi (Çiftçi)

Demirci

Berber

Muallim

Tacir Mektebi Muallimi

Kahveci

Cambaz

İmam

Kaymakam

Müftü

2.4.2.Geçim Kaynakları

İncelememize konu olan defterde geçen ve mahkemede tutulan zabıtlarda bulunan olaylara baktığımızda İznik ve köylerinin geçim kaynaklarının Tarım, Hayvancılık ve Dokumacılık olduğunu anlıyoruz.

2.4.2.1. Tarım:

Mahkeme zabıtları bazı insanları tanıtırken “zurra’ taifesinden” ifadesini kullanmaktadır.(*a.g.ş.s*, 16,20,28,36,45....)

3 No’lu kararda Beyler Karyesi ahalisinden Koca Mehmed oğlu Mustafa’nın terekesinde, ziraat aleti, buğday, arpa,burçak gibi maddelerin bulunması da bu dönemde halkın tarımcılıkla iştiğal ettiğini göstermektedir.

Yine aynı kararda terekede kalan hayvanlar için kullanılan "koşum öküzü" ifadesi de tarım yapıldığına işaret etmektedir. (*a.g.ş.s*, 39)

2.4.2.2. Hayvancılık:

Hayvancılığın da tarımla yakından ilgisi olan bir geçim kaynağı olması münasebetiyle köyde veya kentte tarımla uğraşan insanların tamamı olmasa da çoğunun hayvancılık yaptığı günümüzde de görülmektedir. İncelememize konu olan defterde kayıtlı olan terekelerde ve mehir olarak verilen mallar arasında hayvancılıkla ilgili kavramlar görülmektedir.

Mesela 3 No'lu kararda kara sığır ve buzağı, kara sığır düvesi, kara sığır danası gibi malların terekede yer alması bunun en güzel örneğidir. Yine aynı kararda iki tane samanlıktan bahsedilmesi de hayvancılığın geçim kaynağı olduğunu gösterir. (a.g.ş.s, 3)

Yine elimizdeki defterin 71 No'lu kararında geline verilen mehir içerisinde 5000 kuruş kıymetli Kara Sığır inek hayvanı ve ondan mütevellid 2000 kuruş kıymetli tsun hayvanının olması da bunun örneklerindedir.

2.4.2.3. Dokumacılık:

İncelememize konu olan İznik 36 No'lu defterde bulunan 1 No'lu kararda Urbacı Esnafı'ndan bahsedilmesi (a.g.ş.s, 2), 92 No'lu kararda Kara Ali oğlu Hüseyin'in terekesinde Urba, İpekli Gömlek, Basma Şalvar, Yünlü Şalvar, İşlemeli Peşker, Havlu, Örme Para Kesesi gibi malların bulunması da bize İznik'te o dönemde elbise dokumacılık ticaret ve sanatlarının olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

M.Ö. 316 yıllarında kurulduğu tahmin edilen İznik, kısa bir süre de olsa Bithynia Krallığı'nın başkenti olmuştur. Bizanslıların eline geçmesiyle birlikte önemli bir eyâlet merkezi haline gelen İznik, ayrıca bu dönemde Hıristiyanlar için önemli bir dîni merkez (metropolis) olmuştur.

İlk defa Selçuklular zamanında Türklerin eline geçmiş ve kısa bir müddet Anadolu Selçukluları'na başkentlik yapmış olan İznik'in nihai anlamda fethi, Osmanlı Padişahu Orhan Gazi tarafından gerçekleştirilmiştir. Fetihden hemen sonra Osmanlı Beyliği'nin merkezi haline gelen şehir, Osmanlı Devleti zamanında yapılan imar faaliyetleri sayesinde, bugünkü Müslüman-Türk şehri görünümünü kazanmıştır.

Sonraki yıllarda yeni yerlerin fethedilmesi ve sınırların genişlemesiyle birlikte eski önemini kaybeden İznik, 1915 yılında ilçe merkezi haline getirilmiştir.

1927 yılına kadar bu statüde kalan İznik kazasının araştırmamıza konu olan defterin tutulduğu yıllarda (1341-1342/1922-1923) Hüdavendigâr Vilayeti'nin İzmit Sancağına bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

Defterin 26 no'lu kararında, dört mahalle ve yirmi sekiz köyden müteşekkil İznik kazasının, bu dönem kaymakamının Sadık Bey b. Mithat Bey olduğu belirtilmektedir.

Osmanlı Devletinin diğer yerleşim birimlerinde olduğu gibi, burada da adli işlerin yürütüldüğü, şer'î ve hukukî davaların görüldüğü bir şer'î mahkeme mevcuttur. Bu dönem İznik Mahkeme kadısının Mustafa Fevzi Efendi olduğu görülmektedir.

Anadolu'nun diğer yerlerinde olduğu gibi İznik Kazası halkının da dîni kurallara, gelenek, örf ve adetlere bağlı bir aile yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Defterde yer alan bir çok karardan, bizzat ailenin başlangıcı olan evliliğin mahkemelerde kadı huzurunda yapıldığı ve günün şartlarına göre mehir miktarının tesbit edildiği ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan defterin tutulduğu iki yıl içerisinde on beş adet boşanma davası talebinde bulunulduğu ve bunun sadece sekizinin boşanma ile neticelendiği görülmektedir. Bu durum karşısında yine nafaka miktarları mahkemelerce tesbit edilmiş ve taraflar mağdur olmaktan kurtarılmıştır.

Halkın dînî vecibelerini yerine getirmeleri ilçe merkezinde bulunan müftülük ve mahalle ve köylerde mevcut olan camiler tarafından yürütülmektedir. Bu dönemde İsmail Hakkı Efendi b. Ferhat İznik müftülüğü görevinde bulunmaktadır.

Orhan Gazi ve oğlu Süleyman Paşanın buranın fethinden sonra yaptırmış olduğu medreselerle İznik, beyliğin ilk yıllarında önemli bir ilim merkezi haline gelmiştir. Elimizdeki Şer'iyye Sicil Defteri'nden, diğer kaynak ve araştırmalarda rastlamadığımız üçüncü bir medresenin varlığından da haberdar olmaktadır. Bu medresenin 833 yılında Şeyh Edebâli'nin kerimesi İsfahan Şah Hanım tarafından inşa edildiği bildirilmektedir. Ancak sözü edilen bu medreseler daha önceden harabe haline geldiklerinden, burada eğitim ve öğretim faaliyetlerinin camilerde yapıldığını tahmin etmekteyiz.

Defterin tutulduğu yıllar, I. Dünya Savaşı'ndan sonra yapılan Kurtuluş Savaşı'nın son yıllarına rastlamaktadır. Bu savaşlar sebebiyle ülke genelinde meydana gelen ekonomik sıkıntı burada da kendini göstermektedir. Tesbit edebildiğimiz meslek gruplarından yola çıkarak tarım ve hayvancılıkla uğraşan İznik halkının ancak kendi aslî ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini söyleyebiliriz.

ÖZGEÇMİŞ

1960 yılında Bilecik'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bilecik'te tamamladı. 1984 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra 1985 yılında Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinde öğretmenliğe başladı. Halen Adapazarı Sabiha Hanım İlköğretim Okulu'nda öğretmenlik yapmaktadır.

Evli ve üç çocuk babasıdır.

KAYNAKLAR

- AKGÜNDÜZ, Ahmed, *Şer 'iyye Sicilleri*, İstanbul 1988
- _____, *Osmanlı Kanunnameleri*, İstanbul 1940, I-II.
- ANHEGGAR, R., "İznik" *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1977.
- AŞIKPAŞAZADE, *Aşıkpaşazade Tarihi*, İstanbul 1332.
- BALTACI, Cahit, *XV.-XVI. Asırda Osmanlı Medreseleri*, İstanbul 1974.
- BİLMEN, Ömer Nasuhi, *Hukuk-u İslamiyye ve Istilahat-ı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul 1985, I-VIII.
- BOSCH, Clemens, *İzmit Şehri'nin Muhtasar Tarihi*, (trc. Osman Nuri Ardağ) İstanbul 1937.
- ÇADIRCI, Musa, "Türkiye de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme" *Belleten*, Ankara Temmuz 1970.
- , Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Ankara 1991.
- ERDEHA, Kamil, *Milli Mücadelede Vilayetler ve Valiler*, İstanbul 1975.
- EVLIYA ÇELEBİ, *Seyahatname*, sad. Tefvik Temelkuran-Necati Aktaş, İstanbul 1986, I-X.
- EYİCE, Semavi, "İznik" *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, İstanbul 1987.
- FIRATLI, Nezih, *İznik Tarihi ve Abideleri Hakkında Muhtasar Rehber*, İstanbul 1959.
- HAMMER, Joseph Von, *Osmanlı Tarihi*, (çev. Mehmet Ata), İstanbul 1991, I-X.

- HAYAT ANSİKLOPEDİSİ*, İstanbul ty.
- HOCA SA'DUDDİN EFENDİ, *Tacu't-Tevarih*, İstanbul 1862, I-II.
- , *Tâcu't-Tevarih* (Haz: İsmet Parmaksızoğlu) Ankara 1992.
- ISFAHANİ, Rağb, *Müfredat*, Kahire 1961.
- KAFESOĞLU, İbrahim, "Selçuklular", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, 1967
- KANUNNÂME-İ ÂLİ OSMAN*, İstanbul 1910
- KARAMAN, Hayrettin, *Mukayeseli İslam Hukuku*, İstanbul 1982, I-III.
- KAZICI, Ziya , "Osmanlılarda Mahalle İmamlarının Bazı Görevleri", *İslam Medeniyeti Dergisi*, İstanbul 1402/1982, V.sayı
- , *İslam Müesseseleri Tarihi*, İstanbul 1991.
- , *İslam Tarihi*, İstanbul 1995, X.
- MEHMET ZİYA, *Bursa'dan Konya'ya Seyahat*, İstanbul 1328.
- MIRMİRİĞLU, VI, "Orhan Bey ile Bizans imparatoru III. Andronikos Arasındaki Pelakanon Muharebesi" *Bellekten* (1949) XIII/49.
- NEŞRİ, *Neşri Tarihi* (Nşr: M. Altan Köymen) Ankara 1983, I;
- ORTAYLI, İlber, *Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler*, İstanbul 1974.
- ORUÇ BEY, *Oruçbey Tarihi*, İstanbul, trs
- ÖZTÜRK, Osman, *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*, İstanbul, 1973.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 1971, I-III.
- SOLAKZADE, Mehmed Hemdemî, *Solakzâde Tarihi*, (nşr. Vahid Çabuk), Ankara 1898.
- ŞEMSEDDİN SAMİ, *Kamusu'l-A'lam*, İstanbul 1316.
- TURAN, Osman, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul 1993.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, Ankara, 1961.

UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmîye Teşkilatı*, Ankara 1965.

ÜZÜMERİ, M. Ekrem ve Arkadaşları, “İznik” *Türkiye Ansiklopedisi*, Ankara 1956.

YURT ANSİKLOPEDİSİ, Ankara 1981, I-X.

**İZNİK 36 NO'LU ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU**

İş bu defter iki yüz sahifeden ibâret olduğu tasdik kılınur.

10 Mart 1339

İznik Kasabası Kadılığı

(1) Medine-i İznik mahallâtından Beyler Mâhallesinde sâkine ve zâtî ta'rif şer'iyle muarrife olan Hanife binti Hacı Mehmed Ağa medine-i mezkûra mâhkemesinin meclis-i şer'î şerifte ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb zevc-i dâhilim gâibu ani'l-beled urbacı esnafından Boşnak Akif İbni Süleyman, iş bu tarihten 22 mâh-ı mukaddem zevcim Akif beni bilâ nafaka velâ münfik terkidüb diyar-ı âhirete gittikten sonra cins-i nafakadan nesne göndermeyib kendi malım olmadığı gibi nafakaya şiddet ihtiyaçla muhtaç olmamla zevcim gaib-i mezbûr üzerine kıbeli şer'îden miktar kifaye meblağ farz ve takdir olunmak matlûbumdur, dedikte mezbûre Hanife'nin takrir-i meşrû'î vâkia mutâbık ve nefsü'l-emr'e muvafık idüğü zeyl-ü vesikada muharrarü'l-esâmî tarafeynin hallerine vukuf-u tâmmeleri olan bî garaz müslimîn alâ tarik'îş-şehâde ihbârlarıyla mezbûre Hanife Hanım'a yevmî 25 kuruş nafakanın kadr-i ma'rûf idüğü tahakkuk itmedin, Hâkim mevki' sadr-ı kitâb tûba lehû ve hüsn-u meâb Efendi mezbûre Hanifeyi ba'de't-tahlîfi'ş-şer'î zevc-i gâib-i mezbûr Akif üzerine iş bu tarih-i hüccetten i'tibaren külli yevm 25'er kuruş farz ve takdir idüb meblağ-ı mefrûz mezkûr-î nafaka ve kisve bahâ ve sâir levâzım-ı zarûriyesine harç ve sarfa veledü'l-iktiza istidâne ve inde'z-zafer zevc-i gâib mezbûr Akif üzerine rucû'a mezbûre Hanife'ye izin verilmekliyin mâ vakaa bi't-taleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi yevmi'r-râbi' ve'l-ısrûn min recebi'l-ferd liseneti vâhidun ve erbaîne ve selâse mieti ve elf. 24 Recebü'l-ferd 1341

Şâhid ve ehl-i hıbre

Beyler Mâhallesinden Boşnak Bekir oğlu Mâhmud Efendi

Şâhid ve ehl-i hıbre mâhalle-i mezbûreden Müezzîn oğullarından Mâhmudoğlu Salih

12 Mart 339

Kadı Mustafa Fevzi

(2) İznik kazasının Beyler mâhallesi sakinlerinden sâhibe-i arzu hâl zâtî ta'rif şer'iyle muarrife Aişe Bintü Abdülcebbar Efendi İznik mâhkemesinde meclis-i şer'î şerif üzere kasaba-i mezkûrenin yeşil cami mâhallesi ahalisinden ve zürra' tâifesinden zevc-i dâhili Hüseyin bin Osman müvâcehesinde müddeâ aleyh mezbûr tarih-i da'vâdan bir sene

mukaddem 500 kuruş mehr-i muaccel ve 500 kuruş mehr-i müccel tesmiyesiyle mâhzar-ı şuhûdda nikah-ı sahih-i şer'iyle beni tezevvüc ve duhûl idüb zevciyyet beynimizde kâim iken iş bu tarih-i da'vâdan iki mâh-ı mukaddem aramızda vukua gelen münazara esnasında bana hitaben cima' lafzıyla dinime ve imanıma şetm ile mezbûr Hüseyinin ağzından kelime-i küfür sâdır olmuştur. Ve tecdîd-i nikah dâhi etmediğimiz dînen şey ben zevcim mezbûr Hüseyinden talâk-ı bâin ile mutallaka olduğum cihetle îcâb-ı şer'iyyenin icrâsıyla talâkıma hüküm verilmesini talep iderim deyû da'vâ ittikde inde's-suâl müddei aleyh mezbûr Hüseyin dâhi cevabında ol tarihte 500 kuruş mihr-i muaccel ve 500 kuruş mihr-i müccel tesmiyesiyle mâhzar-ı şuhûtta nikah-ı sahih-i şer'iyle tezevvüc ve duhûl eylediğini tav'an ikrâr ve i'tirâf idüb müddeiyye-i mezbûrenin kendisine hitaben cima' lafzıyla dinine ve imanına şetm eylediği müddeasını inkar etmesiyle müddeiyye-i mezbûre Aişe Hanım müddei aleyh mezbûre Hüseyin kendisine hitaben cima' lafzıyla şetm da'vâsına mutâbık beyyine talep olundukta adûl ehrar-ı ricâl-i müslimîn mâhâlle-i mezkûre ahalisinden ve zürâ' taifesinden Mehmet oğlu Hasan İbni Hüseyin ve Mustafa oğlu Hasan İbni Ahmet Muhsin Oğlu Halil İbni Yunus şahitler olub onlardan başka asla şâhidi olmadığı hasır ve tesmiye eyledikten sonra şuhûd-u mümaileyhin liecli's-Şahâde meclis-i şer'a ihzâr idüb iştihad olunduklarında filhakika zâtına ârifler olduğumuz Aişe Hanım'a iş bu tarih-i da'vâdan iki mâh-ı mukaddem beynlerinde vukua gelen münazara esnasında müdde-i aleyh mezbûr Hüseyin müddei mezbûre Aişe Hanıma cimâ' lafzıyla sebt ve şetm eyledi deyû herbiri münferiden bilmuvâcehe bir nehc-i şer'i müttefikü'l-lafz ve'l-ma'na edâ-i şehadet-i şer'iyye eylemeleriyle müddeâ aleyh mezbûr Hüseyinden şâhitler hakkında ne diyeceği soruldukta tekzib etmesiyle ale'l-usul şuhûd-u mezbûrun evvelen mensub oldukları Beyler Mâhalesinin imamı Fehmi Efendi bin Osman bin Ahmedden ve âzâdan Ferhat bin Hüseyin bin Mustafa ve yine âzâdan Ahmed b. Hüseyin İbni Aliyye'den bâ varaka-i mestûra sırran ve ba'de kezâlik mâhâlle-i mezkûradan Demirci Ahmed Usta İbni Mustafa ve Berber Salih Usta İbni Süleyman'dan tarafeyn ve şuhûd-u mümaileyh'in müveccehelerinde alenen ledeyi't-tezkiye adl ve makhbûlu's-şehâde ettikleri ihbâr ve iş'âr eylemeleriyle mesele-i şer'iyye ledeyi'l-müraca'a zevc zevcesinin dinine ve imânına cima' lafzıyla şetm eylese zevce zevcine mübâne olur diye makberât-

ı kütüb-ü fetevâda mestûr olduğundan mûcibince mezbûrenin bâ yine-i matlaka olduğu ve tecdîd-i iman ve tecdîd-i nikah lâzım geldiği tefhim ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-yevm et-tâsi' ve'l-ısrûn min şehri recebu'l-ferd li seneti vâhidun ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

17 Mart 339

Kadı Mustafa Fevzi

(3) İznik kazasına tabi' Beyler karyesi ahalisinden iken bundan iki sene-i karîb ecel-i mev'ûdiyle vefat iden Koca Mehmet oğlu Mustafa b. Mehmed'in veraseti zevce-i menkuhâ-i metrûkesi Hanife binti Emin ve sulbiye-i kebîre kızı Hâtîce ve on altı yaşında diğer kızı mûrahika Hesnâya ve sulbiye sağıretân kızları 333 tevellütlü Firdevsi ve Hanife ve gâib ani'l-beled hayat ve memâtı mechûl ve 312 tevellütlü oğlu Mehmed'e münhasır ve münhasıra olup mesele-i mîrasları bi hükmü'l-ferâiz der taksîm 48 sehinden ibâret olup sehm-i mezkûreden 6 sehmi zevce-i mezbûre Hanife Hatuna ve yedişer sehinden 28 sehmi benât-ı mezbûrât Hâtîce ve Hüsânâya ve Firdevsi ve Hanifeye 14 sehmi İbnü gâib mezbûr oğlu Mehmed'e isâbeti lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mûtehakkık olduktan sonra sağıretân mezbûretânın vakt-i rüşd ve seddatlarına değin ve gâib mezbûr Mehmed'in vurûdu da'vâ akibeti tebeyyün ve tahakkuk edinceye kadar kübeli şer'i şeriften vasiyye-i mezbûreleri vâlideleri mezbûre Hanife Hatunun ve ma'rifet şer'iyle tahrîr ve bi'l-müzâyede takvîm bahâ edilüp beyne'l-verese taksîm edilen müteveffây-ı mezbûr'un ber vech-i âtı terkesidir. Harrarahû fi'l-yevmi't-tâsi' min şa'bâni'l-muazzam li sene ihdâ ve ısrûn ve selâse mieti ve elf. Karîne-i mezkûrede kâin tahtâni iki oda ve bir sofıya yine karyede ve hâne kurbinde bir bâb samanlık kezâ karye dervezinde bir bâb samanlık müştemil bir bâb hâne.

Nümâsı tencere	200	100/2 adet
Nümâsı tava	50	50/1 adetadet
Nümâsı sahn	25	20/5adet
Nüması sini kebir	300	200/ 1adet
Nümâsı sini sağır	200	220/1adet

Nümüsü süt tavası	25	25/1 adet
Nümâsı su bakır	100	1 adet
Nümâsı tepsi	50	1 adet
Pamuk memlû döşek	500	250/5 adet
Yorgan	450	150/2 adet
Kara sığır maa buzağısı	5000	2500/2 adet
Kara Sığır düvesi	1000	1 adet
Kara sığır danası	3000	1500/2 adet
Kara sığır koşum öküzü	8000	4000/2 adet
Merkep	1500	1 adet
Kümes hayvanı tavuk, horoz	200	20/15 adet
Hıntarakiye	8325	150/55 kile
Edevât-ı zürra'iyye	500	20 adet
Şa'riyye	1100	100/11 okka
Burçakiyye	450	150/2 kile
Hırdavât-ı mezel	2030	
Kapluca	100	40/24 kiyye
<u>Ceman yekünü'l-mal</u>	<u>33390</u>	

Resmî kıymet	834
Dellâliye	667
Gaydiyye	100
Gassam varaka bahâsı	30
Pul bahâsı	36
Ücret-i mekkâre	400
Resmî hücceti	15
Yol	6
Veraka bahâsı	300
<u>Cem'an</u>	<u>2118</u>

Sahhatü'l-Bâkî littaksîmi beyyine'l-verâseti'l-merkûme/31272

Hissetü'z-Zevcetü Hanife/9121

Hissetü'l-İbn gâib mezbûr Mehmet/2909

Hissetü'l-Beytü'l-kebîre Hâtice/4560-20

Hissetü'l-Beytü'l-Mürâhika Hüsânâya/4560-20

Hissetü'l-Beytü's-Sağîr Firdevs/4560-20

Hissetü'l-Beytü's-Sağîr Hanife/4560-20

Ser nâzır defter-i kassamde muharrer müteveffâ mezbûrun terekisi ledeyi't-tahrîr bi'l-müzâyede takvîm bahâ edilib zevce-i menkûhası mezbûre Hanife Hanımın hisse-i irsiyesi olan 3909 kuruş hakkını kâmilten ahz ve kabz eylediği ve bintü kebîre mezbûre Hâticenin hisse-i irsiyesi olan 4560 kuruş 20 para hakkını liecli'l-hıfz validesi mezbûre Hanifeye bıraktığını ve gâib mezbûr Mehmed'in hisse-i irsiyesi olan 9121 kuruş ile sagîretân mezbûre nâm Firdevsi ve Hanife ile mürâhikayı mezbûre Hesnanın kezâ hisse-i musîbeleri olan min hüccet'il-mecmu' 13681 kuruş 20 parayı dâhi kabz ve vadiatü'l-yed idüb mübâni-i mezkûrenin ribh ve nümâsından infak ve iksâ edeceği ve gâib mezbûr oğlu Mehmed'in dâhi hisse-i musîbesi olan 9121 kuruş liecli'l-hıfz emâneten ve vadiatü'l-yed ileyh olduğunu ve gâib mezbûr Mehmedin vurûdunda aynen edâ ve tesviyesine teahhüd ve zuhur etmiş ve edecek vereseden her birleri hisse-i musîbe-i şer'iyyelerinin mütalibesinde eşya ve emvâl-i mezkûre aynen ve müstehyik oldukları takdirde bedelen edâ ve tesviye ve taksim edeceğini huzur-u şer'i şerifte ikrâr ve itiraf eylediğini mübeyyen iş bu mâhâlle şerh verildi.

27 Mart 339

Kadı Mustafa Fevzi

(4) Kocaeli sancağına tabi İznik kazası kurrâsından Beyler karyesi ahâlisinden iken tarih-i huccetten iki sene mukaddem ecel-i mev'ûd ile vefat eden Koca Mehmet Oğlu Mustafa Ağanın itâmları ve sağîre kızları Firdevsi ve Hanife ve hayat ve memâtı mechûl meteveffâ-i mezbûrûn 312 tevellüdü oğlu Mehmedin emvâlini ve hisse-i musîbe-i şer'iyyesinin hıfz ve himayesine ve sagîretân-i mezbûretânın vakt-i rüşd ve

seddâtlarına deyin tesvime-i umûrlarına hisse-i şer'iyelerinin rubuh ve numâsından infak ve iksâye kibli şer'i şeriften nasb ve ta'yîn ehem ve elzem olmakla emânetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve umûr-u vesâyeti kemâ hiye Hakkaha itây-ı muktedire idüğü karye-i mezkûre muhtarî Yahya Ağa ve imamı Hüseyin Hüsnü Efendi ve hey'et-i ihtiyârîden Hasan Efendi Damadı Ali ihbârlarıyla ledei'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan müteveffâ-i mezbûr Mustafa Ağanın zevce-i menkûha metrûkası ve gâib mezbûrula sağîretân-i mezbûretânın vâlideleri Hanife Hatun ve vâsi nasb ve tâyin olundukta ol dâhi vesâyet-i mezkûrei kabûl ve hizmet lazimesini kemâ yenbağî edâya teahhüd ve iltizam eylediği kabbe't-tasdkî'ş-şer'î mâ vakaa bittaleb keteb ve imlâ olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri şa'bân-ı muazzam li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

27 Mart 339

Kadı Mustafa Fevzi

(5) Koceli sancağına tabi İznik kazasının Hisarcık karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl Kaba Hüseyin Kerimesi zât-ı zeyl vesîkada muharrarü'l-esâmi karye-i mezkûre imamı İsmail Efendi İbni Hacı Abdullah Efendi ile muhtar sâbık eşrâf-ı beldeden Mehmet Ağa İbni Hacı Ömer Ağa ta'rifleriyle iş bu i'tibârü'l-vesîka Hesnâ Hanım bintü Hüseyin nâm bîkr-i bâliğa-i âkile kazay-ı mezkûr hükümet konağında mâhkeme-i şer'iyeye mâhsûs odada maksûd meclis-i şer'î şerifimizde derûn arzuhalde mezkûr'ul-ism karye-i mezkûre ahâlisinden berber oğlu Hüseyin mâhdûmu Osman müvecehesinde nefsimî hâzır Osman Efendiye 501 kuruş mehr-i müeccel ve örf ve âdât üzerine iki ipten ma'mûl elbise kezâ edevât-ı nümâsı beynimizde ma'lûm'l-cins ve'l-miktar mehr-i muaccel tesmiyesiyle akit ve talibe ve râğibeyim dedikte meclis-i mâkud-u mezkûrda mezbûr Osman dâhi mukarrâi mezbûrenin takrîri meşrûasını kabul ve ben dâhi ber minvâl mezkûru tezevvüc eyledim deyû bi't-tavi ve'r-rızâ ikrâr ve ta'bîr ani'l-meram ettiklerinde mütekaddem istidâ' nufus dairesine ve hükümet tababetine havale olunarak ilân-ı cevab derkenarlarında mukarra-i mezbûrenin 1320 senesinde mütevellide olduğu ve tâlib mezbûr Osmanın 1339 senesinde mütevellüd olduğu ve nâhiye-i ehvâli tevellüdü mükezzib olduğu cihetle tabâbe-i mezkûreden bâ müzakere ledi'l-istifsâr

mezbûr Osmanın fennen 15 yaşında olduğunu beyan edilmesine ve tarafeynin mani' izdivac bir halleri olmadığı ve nûmayân ve mütehakkık olmasına ve mezbûr Hüsna Hanımın velîsi babası mezbûr Hüseyinin izin ve icâzeti lâhik olduğunu müstemîr istihsâr olunan ilim ü haber zahrında mevzû imzası mevcûd olduğuna binâen ol vecihle huzûr-u şer'-i şerifin akid ü nikahları icrâ kılındığı tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-yevm ahade aşara min şa'banü'l-muazam li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

11 Şaban 1321

Şâhid Hisarcık karyesinden Muhtar-ı sâbık ve

Eşraftan Hacı Ömer Oğlu Mehmet

Şâhid Karye-i mezkûre İmamı İsmâil İbni Hacı Abdullah.

Kadı Mustafa Fevzi

(6) İzmit livâsına tabi' İznik kazasına merbut Görmezli karyesinde sâkine sâhibe-i arzuhâl ma'rifetü'z-zât Şâdiye binti müteveffâ Sâdık kazâ-i mezkûra mâhkemesinde meclis-i şer'-i şerifte karye-i mezkûre ahalisinden rençber tâifesinden zevc-i dâhilî Sert Ali İbni Şerif mâhzârında da'vây-ı takrîr-i kelâm idüb zevc-i dâhilim hızâne bi'l-meclis işbu tarih-i da'vâdan 11 ay mukaddem benimle zevci mezbûrun firâşından hâsıl ve benden mütevellide iş bu hâzıra bi'l-meclis bir buçuk yaşında Aişe nâm sagîrey-i bilâ nafaka bırakıp zevce-i âhiri tezvice hânesine gidip şimdiye kadar cins-i nafakadan nesne irsâl etmemekle ben bihakkı'l-hısnâne taht-ı terbiyemde bulunan sagîre-i mezbûre Aişenin nafakaya eşeddi ihtiyacılı muhtac olub sagîre-i mezbûrenin asla kendi malı olmamakla hâla taht-ı nikâhında bulunduğum zevcim hâzır mezbûr üzerine gıbeli şer'-i şeriften kaderi ma'rûf nafaka takdir olunmak matlûbumdur diye da'vâ ettikde ledü's-suâl müddeî aleyh mezbûr dâhi cevabında kazıyye-i minvâl muharrer üzere olduğunu tav'an ikrar ve i'tiraf idüb ancak zevce-i mezbûrenin talep eylediği nafakayı vermekten âciz olduğunu makam-ı def'ade îrâd eylediği kelâm-ı mesmu' olmadığını kendisi tefhim ile nafakanın miktarını ta'yîn için meclis-i şer'a ihzâr eyledikleri tarafeynin hallerine vukuf-u nâmeleri olan zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmı bi garaz müslimîn alâ tarîk-i şehâde ihbârlarıyla mezbûre Şadiyeye yevmi 12 kuruştan şehri 360

kuruş ve sagîre-i mezbûre Aişeye dâhi yevmi 8 kuruştan şehri 240 kuruş minhaysü'l-mecmu' her ikisine şehri 600 kuruş nafakanın kader-i ma'rûf ettiği tahakkuk etmedin kadı Efendi dâhi mezbûre şâdiye ile sagîre-i mezbûre Aişe için müddeî âleyh mezbûr Sert Ali üzerine iş bu tarih-i hüccetten itibaren şehri 600 kuruş nafaka farz ve takdîr idüb beher şehri meblağ-ı mefrûz mezkûr-i müddeî mezbûre Şâdiye Hânıma teslim müddeîâlih mezbûr Sert Aliye ba'de't-tenbîh belağ-ı mezkûri kendisiyle taht-ı hanesinde bulunan sagîre mezbûre Aişenin havâic-i zarûriyyesine sarf ve ledü'l-iktiza istidâne ve inde'z-zafer müddeîâlih mezbûr Sert Ali üzerinerucua mezbûre Şâdiye Hanıma izin verildi ve ne yerde müferridât-ı merkam mesârif -i mâhkemenin dâhi müde-i âliyye mezbûr Sert Aliye âdiyetine karar verilerek tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-yevm yevm'i-l aşir min şehri şa'bani'l-muazzam li seneti ihdâ ve erbain ve selâse mieti ve elf.

Şahit ve ehl-i hibre Körmezli karyesinden Süleyman oğlu Hüseyin

Şahit ve ehl-i hibre Ahmet oğlu Selim.

28 Mart 339

Kadı Mustafa Fevzi

(7) Kocaeli sancağına tabi' İznik kazası kurrâsından sahib-i arzuhâl Çamdibi karyesi ahalisinden Hidâyet İbni Halil İbrahim nâm kimesne kazây-ı mezkûr mâhkemesinde meclis-i şer'i şerifte karye-i mezkûre sâkinelerinden Rûkiye Hanım ibnetü müteveffa Hüseyinin husûmet ve redd-i cevâba vekil-i müseccel-i şer'î Mustafa Asım Efendi İbni Hüseyin müvacehesinde işbu tarih-i i'lâmdan dört sene mukaddem 501 kuruş mihr-i müeccel tesmiyesiyle mâhzâr-ı şuhûdda müvekkele-i Halil İbrahim bi'l-velâye tezvîc ben dâhi tezevvüc ve kabul edip ol vecihle zevce-i menkuha-i gayr-i medhûl ve beham olup elhâletü hazihi hukuk-u zevciyyete riayet etmemekte olduğundan sûal olunup zevcim müvekkele-i mezbûreye itaat ve inkiyad ettirilmesi husûsuna vekil-i mümâileyh Mustafa Asım Efendi kibli şer'îden tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte gabbe's-suâl vekili mümâileyh Mustafa Asım Efendi dâhi cevabında müvekkilim Rûkiye Hanım el'an yirmi yaşını tecavüz etmiş olduğundan davay-ı vakiasından dört sene mukaddem ve müddeinin devây-ı vâkı'asında dört sene mukaddem müvekkile-i

mezbûreyi akid ve nikah eylemiş olduğunu der beyan etmekte ise de o gibi bir akd-i sâhihi şer'înin vuku'u yoktur. Öyle bir akid vuku' bulaydı müddeînin akdin vuku'nu iddia eylediği tarihte müvekkilem mezbûre Rukiye Hanım on yediyaşını ikmal etmiş ve faile-i muhtara olduğu cihetle akd ve nikahın şer'an makbul ve muteber olmak içünakd ve nikaha istizân eylemiş ve tarafından bir vekil ve akde izin verildiğine dairîşhad etmiş icabı benaenaleyh müvekkilem mezbûre bu ana değin nefsinin tezvice izin tevkilinde işhâd etmemiş olmakla bu gibi akdin ve nikahın vukuuna dair davasıyla beyana havale olundukta karye-i mezkûre ahalisinden ve zürra' taifesinden Hacı Mustafa bin Ahmed İbni Ali Osman ve İsmâil İbni Mustafa İbni Hacı Mehmed şahidleri olup bunlardan başka asla şahidi olmadığını beyan ile şâhidân-ı mezbûrânı meclis-i şer'a ihzâr idüb şâhidân-ı mümaileyhten evvela Hacı Mustafa iştihâd olundukta fi'l-hakika zâtına ârifler olduğumuz gâib ani'l-meclis müvekkile-i mezbûre Rukiye Hanımdan müddeî mezbûre Hidâyete akid ve nikaha beni tevkîl etmesini istizân eyledim isem de müvekkile-i mezbûre Rukiye Hanım sukût idüb ne kabul ve ne de red eyledi. Ben bu husûsa bu vecihle Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim ve İsmâil b. Mustafa İbni Hacı Mehmed dâhi iştihâd olundukta işbu tarih da'vâdan dört sene mukaddem vekil mümaileyh Hacı Mustafa müvekkile-i mezbûreden akid ve nikaha izin eyledikte müvekkile-i mezbûre Rukiye Hanım sukût edip lâ ve ne'am hiç bir şey söylemedi biz de nikahı akid ve icrâ eyledük bu husûsa ben böylece Allah için şâhidim ve şâadet dâhi ederim deyû her biri münferiden bi'l-müvâcehe bir nehic şer'î edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle vekîl-i mümaileyh Mustafa Asım Efendiden şâhidler hakkında ne diyeceği sûal olundukta istma' olunan Hacı Mustafadan bu mesele hakkında hakikat neden ibâret olduğu sorulunca izin vermediğini ikrar etmiş iken şimdi meclis-i şer'î şerifte tağyir-i hakikât etmesiyle beraber şahitleri şehâdet vakı'alarında müvekkile mezbûrenin sukûtu tahakkuk etmekle şu halde makbârât-ı kütüb-ü fikhıyyede ğayre'l-akrâb hılâfına mine'l-kavil deyû müharrer olmasına mebdî' iddia olunan nikahın şer'an sahih ve makber olmakla fuzûli olan nikah iddiasının reddi ile bi vecih şer'î muarızâdan men'i ve müvekkilim mezbûrenin dilediği ere varmak üzere izn-i şer'înin i'tâsını bi'l-vekâle talep eylerim deyû def-i teaddi eylemekle dâhilî muhakeme edilen müvekkile-i mezbûrenin vâlidesi Zeliha Hanım lede'l-isticvâb kızı mezbûre

Rükiyeyi tâlib mezbûr Hidâyet'e nikah için vekili mümaileyh Hacı Mustafayı istâzâne vekil etmediğini beyan etmesiyle mesele-i şer'iyeleri ledeyi'l-müraca'a feinne iste'znehâ gayra'l-akrabi felâ gayrete li sukûtiha bel lâ bûdde mine'l-kavli kâtibun deyû makberât-ı kütüb-ü fikhıyyede muharrer olmasına binâen bîkr-i belîğanın önü hale nisbetle veliyy-i akrabi olan ümmünün vücûduyla hîn-i akidde ve hâl-i vekâlet-i isti'zânında sukûta izin olmadığı gibi mezbûr hâle ümmü mezbûre tarafından resûl dâhi olmamağla mûcibince beynlerinde vuku'a gelen nikah fuzûli ve gayr-ı lazîmenin feshine ba'de'l-hüküm ve zebûrda müfredât-ı murakkam masarif-i mâhkemenin müddeiden tahsiline kâbil temyîz olmak üzere karar verilerek tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-yevm el-ışrîn min şa'bâni'l-muazzam liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

7 Nisan 339

Kadı mustafa Fevzi

(8) Kocaeli livasına tâbi İznik kazasının Boyalıca karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl ma'rifetü'z-zât Firdevsî Hatun ibnetü Saadettin Efendi kazây-ı mezkûr mâhkemesinde meclis-i şerifte İznikin Orhaniye karyesi ahâlisinden ve zir,'a taifesinden Mustafa oğlu Mustafa müveccehesinde iş bu tarihten beş sene mukaddem 501 kuruş mihr-i mueccel müstevfâ ve 500 kuruş mihr-i muaccel tesmisiyle ve nikâh-ı sahih-i şer'î ile beni tezevvüc ve duhûl idüb ma'a muâşerât etmekte iken iş bu tarihte da'vâdan iki sene mukaddem beni tatlık idüb hâl-i zevciyyet-i beynimizde kâime iken mezbûr Mustafanın firâşından hâsil ve benden mütevellid olub iş bu meclis-i şer'î şerifte müşâhide olunan üç yaşında bulunan sağır oğlum Mehmet bihakkı'l-hısâne taht-ı cebr ve terbiyemizde olmakla sağır-i mezbûrun nafakaya eşeddi ihtiyacla muhtac olub sağır-i mezbûrun asla kendi malı olmamakla babası müddeâ aleyh-i mezbûr üzerine sağır-i mezbûr Mehmedin nafaka vesâir levâzım-ı zarûriyyesi için babası müddeâ aleyh mezbûr Mustafa üzerine kadr-i ma'rûf nafaka takdîr olunmak bi'l-hidâne tavîl ile ve zimmetinde mütekarrar ve meskûd-u aleyye olan 500 kuruş mehr-i müeccelimin halen bana edâ ve teslîmine müde-i aleyh mezbûr Mustafa Ağaya kıbeli şer'î şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte müddeâ aleyh-i mezbûr dâhi cevabında sağır-i mezbûr Mehmet sulbi oğlu olduğunu ve anası mezbûrenin taht-ı hazânesinde bulunduğunu mezbûr tarihten beş sene mukaddem 500 kuruş mihr-i meüccel-i

mütevâfi ve 500 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle nikah-ı sahih ile tezevvüc ve dühül eylediğini ve bundan iki sene mukaddem müddeî mezbûre Firdevsi tatlık idüb ancak sağır-i mezbûr Mehmedi müddeî mezbûreden alıb kendisine teslimi ve teslim olunmadıkça sağırın nafakasının kendisine lâzım geldiğini beyan ile sûret-i deâide îrad eylediği kelamı defâ salih cevabı şer'i olmadığı kendisine tefhim ve ala mûcib üzere 500 kuruş mihr-i müecceli mezkûrun halen müddeî mezbûre Firdevsi Hatuna edâsına ve tarafeynin hallerine nazaran sağır-i mezbûr Mehmed için yevmî 12,5 kuruş nafakanın kadr-i ma'rûf ettiği zeyl-i vesikada muhararü'l-esâmî ehl-i vükûfu müslimînin ala tarîki'-şahâde ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olmakla mücibince sağır-i mezbûrun nafaka ve kisve bahâ ve sağır-ı levâzım-ı zarûriyyesi için tarihi hüccetten itibâren babası Mustafaya yevmî 12,5 kuruştan şehri 375 kuruş nafaka farz ve takdîr olunub mani-i mefrûza mezkûra tahakkuk ettikçe babası mezbûrdan ahz ile sağır mezbûrun umûruna sarf ve harca veledel-hâce istidâneye ve inde'z-zafer sağır merkûmun babası Mustafa üzerine rucû'a müddeî mezbûre Firdevsi Hatuna izin verildiği vezirde müfredâtı rakam masarîf-ı muhakemenin dâhi müddeâ aleyh Mustafa Ağadan tahsiline temyiz olmak üzere hükm olunmakla mavâka bi't-taleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevm el-hâmis min şehri ramazânü'l-mübârek liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

5 Ramazan 1341

Şâhid ve ehl-i hübre mâhâlle-i mezbûreden Raşid oğlu Neş'ed Efendi

Şâhid ve ehl-i hübre eşrafzade mâhallesinden Bahaddin Efendizâde Mazhar Bey

21 Nisan 1339. 5 Ramazan 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(9) Üçüncü depo alayının birinci taburunun ikinci bölümünde vazife-i makdîse-i askerliğini itâda iken Bozga hastanesinde 8 Mayıs 327 tarihinde vefat eden İznik Karadiyadin karyesinden ve 316 tevellüdlü Ahmed oğlu İsmailin verâset-i zevce-i menkuha-i metrûkesi Fatıma bintü Hacı Ahmed'e ve vâlidesi Fatıma ibnetü Ali'ye ve erkarındaşı Ahmed bin Sabri'yediğeri Ahmed ibni Hüseyin ile kız kardeşi Hatice ibnetü Hüseyin'e münhasır ve münhasıra olduğu lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık ve

verasetlerine ilm-ü şer'i lâhık olmakla bu sûretle tashîh-i mesele-i mîrasları 60 sehimden olur. Sehâm-i mezkûreden 15 sehmi zevcesi Fatımaya ve 10 sehmi ümmü mezbûre validesi Fatımaya ve 14'er sehimden 28 sehmi karındaşları Ahmed ve Abdullaha ve 7 sehmi kız karındaşı Hâtîceye isabeti iktiza eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahu fi'l-yevm sâdis ve ısrin şehri ramazanu'l-mübarek li seneti ihdâ ve erbaîn selase mieti elf. 26 Ramazan 1341

2 Mayıs 339

Kadı Mustafa Fevzi

(10) Kocaeli sancağına tabi İznik kazası kurrâsından tacir karyesinde sâkine ve sâhibe-i arz-u hâl Hocaoğullarından Mustafa oğlu Hüseyin zevcesi ve Zekeriyya kerimesi Ümmühan Hatun ve karye-i mezkûre muhtarı Ali oğlu Hasbi Ağa müvacehesinde da'vâ ve takrir-i kelam idüb seferîlik dolayısıyla kıta-i askeriyesine sevkle 59. alaya katılıp esîr-i harb olarak Hindîyeye sevk ve orada dördüncü taburda 334 senesi Ağustosun 5. günü vefat ettiğini istihbâr eylediğim zevcim ve karye-i mezkûreden Mustafa oğlu Hüseyin vefat etmekle biemr-i ilâhi nefsimi zevc-i âhara tezevvüc edeceğimden kibel-i şer'î şerifte istihsâl edeceğim kıta-i izinnâme-i şer'iyemden hakkımda tanzîm icâb eden ilmü haberin ba'de't-tasdîk tarafıma i'tasını kibel-i şer'îden muhtar merkûm Hasbi Ağaya tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte ol dâhi cevabında müddeî mezbûre olunan zevc-i merkûm Hasanın hayat ve memâtının meçhûl bulunduğunu ikrar ve ilm ü hâberin tasdikinde salahiyet-i şer'iyyeye göre müddeiliyi beyan etmekle müddeîyye mezbûreden ber minvâl-i muharrer müddeâsına mutâbık beyyine taleb olundukta her biri udûl ve ahrâr ve ricâl-i müslimînden Ali oğlu İsmail ve Hasan Hüseyin oğlu İbrahim meclis-i şer'a hâzır olub münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakika müddeî mezbûre Ümmühan'ın zevci Mustafa oğlu Hüseyin 59. alayın ikinci taburunda hizmet-i askeriyemizi itâ etmekte iken esâret dolayısıyla Hindiyeye sevk olunarak 4. belde ve hâl-i esârette kolera hastalandığından 330 senesi rûmen Ağustosun 5. günü vefat ettiğini ra'yu'l-ayn müşâhede ve elimizle defn ettik. Bu husûsta ol vecihle şâhidiz ve Allah için şehadet ederüz deyû her biri müttefeku'l-lafiz olmasını bilmuvâcehe bir nehc-i şer'î edây-ı şehadet etmeleriyle şâhidân-ı

merkûmânın usûl-u mevzûasına tatbîkan evvelen bâvaraka-i mestûra Urlu karyesi muhtarî Ahmet bin Mustafa ve azâdan Hüseyin Avni Efendi ve Tâcir Karyesi hey'eti ihtiyar âzâsına Yahya oğlu Hüseyin ve Nûri oğullarından Hüseyin oğlu İsmail Ağalardan sirran ve ba'dehû ve Tacir Karyesinden Halil Çavuşoğlu Osman ve Mehmet Ali oğlu Hamid ve Urlu Karyesinden Ahmedoğlu Mehmed Ali ve Mehmed oğlu Mehmed Ali Ağalardan tarafeyn ve şuhûd-u mûmâileyhin müvâcehesinde alenen ledeş şer'ü'l-adûl ve makbûlû's-şahâde edecekleri iş'âr ve ihbâr olunmaklığın mûcibince merkûm Mustafa oğlu Hüseyin'in vefatına ba'de'l-hükûm vezir ve müfredât-ı muharrer masarîf muhakeminin muhtar müddeî âleyh Hasbi Ağadan tahsiline kabil-i temyîz olmak üzere mezbûre Ümmühan Hatuna dilediği ere gitmek için izin verildiği tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-hâmisi işrîn şehru ramazânü'l-mübârek li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâsi mieti elf.

3 Mayıs 1339

25 Ramazan 1341

Kadı Mustafa Fevzi.

(11) İznik Kazasının Hisar Dere karyesi ahalisinden Câfer Ağa kerimesi Emine Hatun İznik mâhkemesine meclis-i şer'i şerifte Beyler mâhallesi ahalisinden Mustafa Efendi İbni Said Efendi mâhdarından bitav'ı ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb Hisar Dere karyesinde sâkine müteveffâ Gürcü Osman zevcesi Aişe Hatun aleyhine ikâme olunan mîras da'vâsından dolayı bidâyeten ve temyîzen mühâkeme ve muhâsama ve redd-i cevaba ve işhâd ve istişhâde tehallûf ve tahlîsa tebliğ ve tebellüğa ve imzasıyla her nev'i istid'â ve levâih-i makâm-ı âidîne takdîme ve istihsâl edeceği i'lâmı ahz ve kabz ve icrâya vaz' ve tenfiz ahkâmına husûsa mezbûrun mütevakkıf olduğu umûrun külliyesini itâyâ tarafımdan mümaileyh Mustafa Efendiyi vekâleti mutlâkay-ı sahiha-i şer'iyeye ile vekil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikte mümaileyh Mustafa Efendi dâhi vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet lâzimesini kemâyenbağî edâ ve ifâya taahûd ve iltizâm etmekliğin mâ varaka bi't-taleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi's-sâbi'a aşara min şehri ramazânü'l-mübârek li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf. 5 Mayıs 1339.

17 Ramazan 1341

Kadı Mustafa Fevzi.

(12) Kocaeli sancağına tâbi' İznik Kazasının Elbeyli karyesinde sâkine ve sâhibe-i arz-u hâl Aişe Hatun ibnetü Muhammed karye-i mezkûre muhtarı Hacı Ahmed Ağa oğlu İbrahim Ağa müvacehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb tarihten dokuz sene mukaddem harb-i umûmî dolayısıyla kıta-i askeriyesine sevk edilerek Çanakkalede vâzife-i askeriyesini ifâ etmekte iken 1331 senesinde Akbaş İskelesinde vefat ettiğini istihbâr ettiğim zevcim karye-i mezkûreden İbrahim Onbaşı oğlu Hüseyin vefat etmekle bu kere bi emri ilâhî nefsimi zevc-i âharla tezevvüc edeceğimden cânib-i şer'i şerifeden istihsâl edeceğim bir kıt'a-i izinnâme-i şer'iyyem hakkında tanzîm ve tasdîki icâb eden ilm u haberin ba'de't-tasdîk tarafıma i'tasını muhtar-ı merkûm İbrahim Ağa'ya kibelî şer'iyyeye tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte ol dâhi cevabında müddeî mezbûre Aişe'nin zevci Hüseyin'in hayat ve memâtı meçhûl bulunduğundan ilm u haberin tasdikine bîhakkın imtina iderim deyû makâm-ı def'î de bulunmakla müdde-i mezbûreden ber minvâl-i muharrer müddeâsına mütâbık beyyine taleb olundukta Hüseyin oğullarından Mustafa oğlu Emin İbni Hüseyin ve Ali oğullarından Ali İbni Ahmed meclis-i şer'a hâzır olup her biri münferiden istişhad olunduklarında filhakîka müddeî mezbûre Aişe Hatunun zevci İbrahim Onbaşı oğlu Hüseyin ile harb-i umûmîde ve Çanakkalede ve bir mevzi'de vazifemizi görmekte olduğumuz halde harb esnasında merhum Hüseyine isâbet eden mermi ile göğsünden mecrûhî olarak Akbaş iskelesinde ve barakada almış olduğu cerâhaden 331 senesi Temmuz ayının 11. günü vefat ettiği edây-ı ilâhiyeye müşâhede ve elimizle defn ettik. Biz bu husûsa bu vechile şahidiz ve Allah için şehadet dâhi ederiz deyû her biri müttefikü'l-lafz olmağın ve bi'l-muvâcehe ve bir nehc-i şer'i edâyı şehadet etmeleriyle şâhidân-ı merkûmânın usûle mevzuasına tâtbîkan evvelen bâ vakây-ı Mestûre Karyesi İmamı Ali Efendi İbn Osman ve Âzâdan Aladdin Efendi İbni Emin'den sırrân ve ba'dehû karye-i mezbûreden Mehmed Oğlu Câfer ve Hüseyin oğlu Emrullah'tan bilmuvâcehe tarafeyn ve şahid huzuruyla alenen ledi't-tezkiye adl ve makbûlu's-şahâde ettikleri îşâr ve ihbâr olunmakla mûcibince merkûm İbrahim Onbaşı

oğlu Hüseynin vefatına ba'de'l-hükm vezirde müferredâtı muharer masârif-ı muhakemâtı müddeâ aleyh Muhtar İbrahim ağa'dan âhizine kâbil temyiz olmak üzere mezbûre Aişe Hatuna dilediği ere gitmek için kıbeli şer'ide izin verildiği, tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm el-ışrin min şehrî ramazani'l-mübârek li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

6 Mayıs 339.

Kadı Mustafa Favzi.

(13) İznik Kazasının Beyler mâhallesi ahâlisinde müteveffâ Fehmi Hacı Hüseyn Ağa zevcesi Hanife Hatun İbnetü Mustafa İznik Mâhallesinde kıbeli şer'i münîrde mâhalle-i mezkûre ahâlisinden Mustafa Efendi İbni Saîd Efendi mâhzarında bitav'ân ikrar ve takrîr-i kelâm idüb Beyler Mâhallesi ahâlisinden Mustafa Efendi İbnü Müteveffâ Hüseyn Ağa aleyhine ikâme olunan mîras da'vâsından dolayı bidâyeten ve temyîzen muhakeme dâhi ve cevabe ve işhad ve istişhâde ve tahlife ve tehallüle ve tebliğ ve tebellüğde ve imzâsıyla her nevî istidâ ve livâyih-i makam-ı âidine takdîme ve istihsal edeceği i'lâma ahz ve gabz ve icrâya vaz' ve tenviz ahkamına ve'l-hâsıl husûsu mezkûrun müteveffak olduğu umûrun küllisini ifâya tarafımdan mümâileyh Mustafa Efendi'yi vekâlet-i mutlakay tashihây-ı şer'iyye ile vekil ve nâib-i menâb nasb u lebîn eyledim dedikte mümâileyh Mustafa Efendi vekâlet-i mezkûre-i kabul ve hizmmet-i lâzımasını kemâyenbağı edâ ve ifâya teahhüd ve iltizâm etmekliğin mevâka bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevmi ihdâ ve ışrin min şehrî ramazanü'l-mübârek li seneti ihdâ erbaîn ve selâse mieti ve elf.

7 Mayıs 1339.

Kadı Mustafa Fevzi

(14) Kocaeli Sancağına Tâbi' İznik kazasının Beyler Karyesi ahâlisinden müteveffâ Osman Ağazâde Ahmed ve Zihni Bey zevcesi seniyye Hanım bintü Ali ve selbiye-i Sağire kızı Sare Hanım ve Hâlid Hayri oğlu Ali Karata kazay-ı mezkûr mâhkemesinde ve mecils-i şer'i münîrde mezbûre Seniyye Hanımın oğlu ve mezbûre Sare ve mezbûr Ali Fâdil ve karındaşları Osman Efendi Ahmed Zihni Bey mâhzarında a cümlesi

bitâbihim ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre ahâlisinde müteveffâ Salih oğlu Mustafa Efendi merhûm Ahmed ve Zihni Bey emvâl-i hâsılâtından terâkum hisse-i irsiyemizin âhizi hakkında Mustafa Efendi aleyhine ikâme edeceğimiz da'vâda bidayeten ve istinâden ve temyîzen mâhkeme-i şer'iyye ve nizâmiyye devâiru sâirede taleb ve da'vâ husûmet vird-i cevâben ve âhiz ve kabza ve sulh ve muhâlefete her nev'î istidâ ve livâha tanzîm ve mekan-ı âidine takdîme haciz ve mâketebe zarâr ve ziyan talebine ahz-i tevkîn ve neşrine azl ve nasba velhâsıl husûs mezkûrede mütevekkîf olduğu umûrun küllisini if, ya hâzır mümaileyh merkûm Ahmed Zihni Bey oğlu Osman Efendiyi tevkil eyledik dediklerinde müvekkil Osman Efendi dâhi vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya teahhüd ve iltizâm etmeliğın mavâkâ bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarrahû flyevm sâdisü işrîn min şehri ramazan li seneti ihdâ ve erbâin ve selâse mie elf.

12 Mayıs 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(15) Mütেকâidîn-i mülkde kalkamîlerinden olub bundan akdem dersaadette vefat eden Ahmed Zihni bey İbni Osman Ağanın oğlu Osman Efendi ibnü Ahmed Zihni Bey Kocaeli sancağına tabi' İznik Kazası mâhkemesinde meclis-i şer'i şerifte İznik'in Beyler Karyesi ahâlisinden Mustafa Efendi İbni Sâlih Ağa müvâccehesinde peder-i mümâileyh Ahmed Zihni Bey 1337 senesi şehir-i Temmuzun 12. günü vefat idüb verâseti oğlu bulunduğu hasebiyle benimle zevce-i menkûha-i metrûkesi vâlidem Seniyye Hâtun İbnetü Ali ve sulbiye-i kebire kızı hemşîrem Sâre ve Habîbe sagîre oğlu karındaşım Ali Faruk'a münhasır ve münhasıra ve mesele-i mîrasları 40 sehme revâ olur. Sehm-i mezkûreden 14'dür. Sehimden 28 sehmi benimdir. Karındaşım Ali Faruk'a ve yedi sehmi hemşîrem mezbûre Sâre ve bir sehmi de validem mezbûre Seniyye Hatuna isabeti tahakkundan sonra pederim ve mûnisimiz müteveffây-ı mümâileyh Ahmed Zihni Bey İbni Osman Ağanın mümaileyh Mustafanın nezdinde bulunan emvâl-ı hâsılâtından terâkun 1000 kuruş matlûbunu kable'l-ahiz ve'l-istifa bil vech muharrer vefat etmekle meblâğ-ı mezkûrun bilasale ve bi'l vekâle halen bana edâ ve teslimetmeye mümaileyh Mustafa Efendiyi tenbih olunmak matlûbumdur diye

da'vet ettikde mûmâileyh Mustafa Efendi cevabında müteveffa mümaileyh Ahmed Zihni Bey İbni Osman Ağa'ya cihet-i mezkûreden zimmetinde mütekarrar meblağ 1000 kuruş bey'i olduğunu tav'an ve kat'iyen ikrar ve i'tiraf edib mûmâileyh Osman Efendi'nin mâde pederi Ahmed Zihni Bey İbni Osman Ağa'nın bervecih muharrer vefat eylediği ve hasran vâris oldukları iddiasını inkar etmekle mûmâileyh Osman Efendi İbnü Ahmed Zihni Bey mâde pederi Ahmed Zihni Bey İbni Osman Ağa'nın bir minvâl muharrer vefat eylediği ve hasran vâris oldukları müdde,sına mütabık beyyine talep olundukta karye-i mezbûr muhtarı İbrahim Ağa İbnü Hacı Ahmet ve yine karye-i mezbûreden Ahmed Efendi İbnü Hasandan her biri bilmüvâcehe bir nehc-i şer'î münferiden istişhad olundukta mümaileyh Osman Efendi İbnü Ahmed Zihni Bey'in pederi mümaileyh Ahmed Zihni Bey İbni Osman Ağa'nın 1337 senesi şehr-i temmuzunun 12. günü vefat edip verâsetin zevce-i menkuhây-ı metrûkesi mezbûre Seniyye Hanımla ve sulbiye-i kebîre kızı Sâde ve sâlbiye-i kebir ve sağır oğulları Osman ve Ali Faruk'a münhasır ve münhasıra ve müteveffay-ı mümaileyh Ahmed Zihni Bey'in bunlardan başka vârisi ma'rûf ma'rûfesi metrûkesine müstahak âharı olduğu selûlumuz değildir. Biz bu husûsa bu vecih üzere şahid ve şehâdet ederüz deyû her biri bilmüvâcehe bir nehc-i şer'î münferiden edây-i şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle şahidan mümaileyh usûl mevzûasına tatbiken bâvarakay-ı mestûre karyesi İmam Mehmed Ali Efendi İbnü Osman ve hey'et-i ihtiyariyyeden Alladdin Ağa ibnü Emin Efendilerdir. Sırran ve ba'de Nureddin Efendi, İbnü Es'ad Efendi ve Neş'et Efendi İbnü Râşid Efendi bilmüvâcehe alenen ledittezkiye adl ve makbûlu'ş-şahâde eyledikleri işâr ve ihbâr olunmaklığın mûcibince ikrarı tam makaidi mümaileyh Ahmet Zihni Beyin bir minvâl muharrer vefât ve verâsetine ba'de'l-hüküm mûmâileyh Mustafa Efendinin sâlifu'l-beyan ikrâr ve i'tirâfiyla lâzım gelen meblâğ mezbûr 1000 kuruştur. Mümâileyh Osman Efendinin hisse-i verese-i şer'iyyesine isâbet eden meblâğ-ı mezkûr 350 kuruş bilesâle ve 650 kuruşun bil vekâle mûmâileyh Mustafa Efendi iltizâm olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm es-sâbi' ve'l-işrin min şehrî ramazanülmübarek li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

13 Mayıs 1339

Kadı Mustafa Fevizi

(16) Kocaeli Livâsına tabi' İznik Kazası kurrâsından Meşkere Karyesi ahâlisinden ve zürrâ' tâifesinden sâhib-i arzuhâl Calık Oğullarından Emin İbnü Ali İznik mâhkeme-i şer'iyesinde ve karye-i mezkûre muhtarı İsmail İbnü Ali müvâcehesinde işbu tarih-i da'vâdan sekiz sene mukaddem oğlum Hüseyin ve Mustafa hem sinleriyle silah altına alınarak 59. alayın birinci taburun birinci bölüğünde vazîfe-i askeriyelerini ifâ etmekte iken 333 senesinde Mecîdiye ile Tuna arasında Romanya ile vuku'a gelen muharebede oğlum Hüseyinin böğrüne ve Mustafa'nın kafasına isâbet eden mermiden şehîden bir mevki'da vefat ettiklerini istihbâr eyledim ve bu kerre 317 tevellüdü üçüncü oğlum Ali'nin ol babdaki kanûna tevfiken te'cili icab ettiği halde müddeâleyh mezbûr muhtar İsmail Ağa iki oğlumun şahadetleri hakkında şüpheyne ma'lûmat etmeyerek üçüncü oğlumun hakkını ketm ediyor binâenaleyh üçüncü oğlumdan mâda mûinim olmadığı cihetle sonderece perişân bir halde kalmış ve hâl-i şeyhûhâtîme merhameten iki oğlumun şahadetlerine dair künyeleri hizâsına meşrûât verdirilmesini müddeâlih mezbûr İsmail Ağa'ya kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte müddeâ aleyh mezbûr İsmail Ağa dâhi cevabında filhakîka müddeimezbûr Eminin Oğulları Hüseyin ve Mustafa bu tarihtin sekiz sene mukaddem hem sinleriyle askere sevk olunmuştur ve el'ân hayat ve mematları bence meçhûl olup merkûmânın resmen künyeleri vird etmediği cihetle bu babdaki muameleyi icrâdan bihakkın imtinâ ederim dedikte müddeimümâileyh Emir Ağa iki oğlunun bir mevkide şehâdet da'vâsıyla beyana havâle olundukta karye-i mezkûr ahâlisinden ve zürra'a taifesinden Hîmmet İbnü Ali İbni Hîmmet ve Hakkı İbni Ahmed Bin Ali şahitleri olup bunlardan başka asla şahitleri olmadığını beyan ile şahidân-ı mezbûrâmı meclisi şer'a ihzâr edib istişhâd olundukta karyemiz ahâlisinden Hüseyin İbnü Emin bin Ali ve Mustafa İbnü Emin Bin Ali ile kıt'ay-ı askeriyemizde ve 59. alayında 2. taburun 1. bölüğünde vazife-i askeriyemizi itâ etmekte iken iştirak eylediğimiz Romanya harbinde Mecîdiyi ile Tuna arasında 333 senesinde vukua gelen muharebede Hüseyin böğrüne ve Mustafa kafasına isâbet eden mermilerden her ikisi de şehîden vefat ettikleri re'yûlayn müşâhede eyledik ve elimizle defn ettik. Biz bu husûsa bu vecihle şahidiz ve Allah için şehâdet dâhi ederiz deyû her biri müttefikül lafz olmağı bilmüvâcehe bir nehc-i şer'i

edây-ı şehadet-i şer'iyeye etmeleriyle şâhidân-ı mezbûr evvelen mensub oldukları karyesi hey'et-i ihtiyâriyyesinden Hacı Abidin Oğlu Emin İbnü Hüseyin ve Sarı Hüseyin Oğlu mehmed İbni Mehmed ve Ali Molla Oğlu Hasan İbni Ahmetten bâ varâkay-ı mestûre sırran ve ba'dehû tarafeyn şâhidan mûmâileyhânın müvâcehelerinde karye-i mezbûreden Mehmet İbnü İhsan ve Hasan İbnü Ahmetten alenen ledettezkiye adl ve makbûlü'ş-şehâde ettikleri îşâr ve ihbâr olunmaklığın mûcibince merkûm Hüseyin ve Mustafanın şehîden vefatlarına ba'de'l-hüküm vezîrde muharrer masarif mâhkemenin müddeâ aleyh muhtar İsmail Ağa'ya tahmiline mukabil temyiz olunmak üzere ricâhen karar verilerek alenen tefhîm olduğu bittescil ilâm olundu. Harrarrahû filyevm es-sâbi' min şehr-i şevvâl-i mûkerrem liseneti ihdâ ve erbaîn ve mieti ve elf.

23 Mayıs 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(17) Kocaeli Sancağına tabi' İznik Kazasının Hisardere karyesi sakinlerinden müteveffâ Gürcü Osman zevcesi Aişe Hatun ibnetü Ahmet İznik mâhkemesinde meclis-i şer'iyede karye-i mezkûre ahâlisinden müteveffâ Mülâzım oğlu Ahmed Efendi İbni Mehmed mâhzârında bi't-tâvile ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezkûre sâkinlerinden Cafer Ağa kerimesi Emine Hatun tarafından aleyhine ikâme edildiği mîras da'vâsından dolayı bidâyeten ve temyizen muhâkeme ve muhâsama vird-i cevâbe ve îşhâd ve istişhâde tahlîf ve tahallüfe ve tebliğ ve tebellüğa ve imzasıyla her nev'i istidâ ve levâzım tanzimiyle makam-ı âidîne takdim ve istihsâl edeceği ilâm-ı ahz ve gabz ve icrâya vâzî ve tenvîz ahkâmına velhâsıl husûsu mezkûrun mütevekkif olduğu umûrun küllisini ifâya tarafımdan mümaileyh Ahmed Efendiyi vekâlet-i mutlakay-ı sahihay-ı şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik. dedikde mümaileyh Ahmet Efendi dâhi vekâlet-i mezkûre-i kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâ ve ifâya teahhüd ve iltizâm etmekliğin mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarrahû filyevm es-sâbi' min şehr-i şevvâl-i mûkerrem li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf. 23 Mayıs 339.

Kadı Mustafa Fevzi.

(18) Kocaeli sancağına tabi İznik kazasının Hisardere karyesi ahalisinden Cafer Ağa kerimesi Emine Hatun İznik mâhkemesinde meclisi şer'iyyede Beyler mâhallesi ahalisinden Mustafa Efendi İbni Said Efendi mâhzarında bitâvihe ikrarı tâm ve takdiri kelam edip Hisardere karyesi sakinlerinden müteveffa Gürcü Osman zevcesi Aişe Hatun ve kerimesi Şehrîyye Hatun ve diğeri kerimesi Seher Hatun ve oğlu Kadir ve diğeri oğlu Mustafa ve diğeri oğlu Ahmet Ağaların ve Hatunların aleyhine ikame olunan mîras davasından dolayı bidâyeten ve temyîzen muhakeme ve muhâsama ve virdi cevâbe ve işhad ve istîşhâde ve tahlif ve tehallifle ve tebliğ ve tebellüğa ve imzasıyla hernevi istidâ ve levâihi makam-ı âidine takdîm ve istihsâl edeceğı ilâm-ı ahz ve gabza ve icrâya vâ'z ve tenvîz ahkamına velhâsıl husûsu mezkûrun mütevekkîf olduğı umûrun küllisini ifâya tarafımdan mûmâileyh Mustafa Efendiye vekâlet-i mutlakay-ı sahiha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ta'yîn eyledim dedikte mûmâileyh Mustafa Efendi dâhi vekâlet-i mezkûreyi dâhi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâ ve ifâya teahhüd ve iltizâm etmekliğın mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm el-vâhid aşar min şehr-i şevvâl-i lmükerrem li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf. 28 Mayıs 339.

Kadı Mustafa Fevzi.

(19) Kocaeli Livâsına tabi' İznik Kazası Meşkere karyesi ahâlisinden ve 316 tevellüdü efraddan Süleyman Oğlu Hüseyinin meclis-i âzâdeden mâhlûl ve vâlidesi sâhibe-i arzuhâl Fatıma bintü Hüseyin İznik Mâhkeme-i şer'iyyesinde ve karye-i mezkûre muhtarı İsmail Ağa İbni Ali muvâcehesinde iş bu tarih-i da'vâdan sekiz sene mukaddem oğlum Süleyman oğlu Mustafa İbni Halil ve diğeri Mehmed Ali İbni Süleyman hem sinleriyle silah altına alınarak 12. alayın 2. taburunun birinci bölümünde vazîfe-i askeriyelerine itâ etmekte iken 333 senesinde İngilizler ile vuku'a gelen muharebede Mehmed Ali'nin sol böğrüne isabet eden ve Mustafa ise 59. alayın 2. taburunun 5. bölümünde vazîfe-i askeriyesini itâ etmekte iken sene-i mezkûrede Ruslar ile vuku'a gelen muharebede göğsünden mecrûh olarak Bakü hastanesinde mecrâhân vefat eylediğini istihbâr eyledim ve bu kerre 316 tevellüdü olub bundan bir

buçuk mâh-ı mukaddem silah altına alınan oğlum Hüseyinin ol babdaki kanûna tevfikten te'cili icab ettiği halde müddeîâlih mezbûr muhtar İsmail Ağa oğlumun şehâdetleri hakkında şûbeye ma'lûmat etmeyerek üçüncü oğlumun hakkını ketm ediyor ve binâenaleyh üçüncü oğlumdan mâda mûnîm olmadığı cihetle son derece perîşân bir halde kalmış ve hâl-i sefâletime dūçâr iki oğlumun şehadetlerine ilmî şer'inin tarafımıza taleb eylerim deyû da'vâ ettikte müddeîâlih mezbûr İsmail Ağa dâhi cevabında filhakîka mezbûre Fatıma Hatunun Oğulları Mehmed Ali ve Mustafa bu tarihten sekiz sene mukaddem hem tevellüdleriyle askere sevk edilmişlerdi ve el'ân hayat ve mematları bence meçhûl olup merkumânın resmen künyeleri dâhî verûd etmediği cihetle bu babdaki mumeleyi icrâdan bihakkın imtinâ ederim dedikte müddeî mezbûre Fatma Hatun iki oğlunun silah altında şehâdet da'vâsıyla beyana havâle olundukta karye-i mezkûr ahâlisinden ve zürra'a taifesinden Eyüb Oğlu Kadir ve Mustafa Oğlu Mehmet ve Ahmet Oğlu Abdullah ve Abidin Oğlu Emin şahitleri olup şâhidân-ı merkûmânı meclisi şer'a lieceliş-şehâde ihbâr edib Eyüb Oğlu Kadir ve Mustafa Oğlu Mehmed istaşhâd olundukta karyemiz ahâlisinden Mehmed Ali bin Süleyman İbni Halil ile 12. alayında 2. taburun 1. bölüğünde 2. taburunda vazife-i askeriyemizi itâ etmekte iken iştirak eylediğimiz nöbetülemârede sol böğrüne isâbet mermi ile mâhiyyetini tehattür edemediğimiz 333 senesinde şehîden vefat eylediği râ'yülayn müşâhede eyledik buhusûsa bu vechile Allah için şâhidiz deyû edây-ı şehâdet-i şer'iyeye eyledikleri ve biz bu husûsa bu vecihle şâhidiz ve Allah için şehâdet dâhi ederiz deyû Ahmet Oğlu Abdullah ve Abidin Oğlu Hasan ve Abidin oğlu Emin istişhâd olundukta karye ahâlisinden Süleyman Oğlu Mustafa ile 59. alayın 2.taburunun 5. bölüğünde vazife-i askeriyesini itâ etmekte iken Ruslar ile vuku'a gelen muharebede göğsünden mecrûh olarak Bakü hastanesine sevk edilmiş idi.Biz mezkûr hastanede bulunmamız hasebiyle merkûm Mustafa almış olduğu cerahadan 333 senesinde Bakü hastanesinde müteessiren vefat eylediğini ra'yü'l-ayn müşâhede eyledik. Biz bu husûsa bu vecihle Allah için şâhidiz deyû her biri müttefikül lafz olmağı bilmüvâcehe ber nehc-i şer'i müteferriken edây-ı şehadet-i şer'iyeye etmeleriyle şühûdu merkûmun evvelen intisab oldukları karyeleri hey'et-i ihtiyâriyye âzâsından Halil Oğyu Ali ve Ahmed Oğlu Hakkı ve Abidin Ağlu Emin'den bâ varâkay-ı mestûre sırran ve ba'dehû tarafın şuhud-u

merkûmun müvâcehelerinde karye-i mezbûreden İsmail Efendi Oğlu Ahmet Hamdi ve Kadir Oğlu Kadir müvâcehelerinde alenen ledittezkiye adl ve makbûlü’ş-şehâde eyledikleri ihbâr ve işâr olunmakla mûcibince merkûm Mehmed Ali ve Mustafanın şehîden vefatlarına ba’de’l-hükûm vezîrde müfredât-ı masarif mâhkemenin müddeîaleyh muhtar İsmail Ağa İbni Ali’ye tahmiline kâbil temyiz olunmak üzere ricâhen karar verilerek alenen tefhîm olduğu bittescil ve ilâm olundu. Harrarrahû filyevm es-sâbi’a aşara min şehri-i şevvâl-il mûkerrem liseneti ihdâ ve erbaîn ve mieti ve elf.

23 Mayıs 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(20) Kocaeli Livâsına tabi İznik kasabası muhallâtından beyler Mâhallesi sâkinlerinden zât-ı ta’rif şer’iyye muarrefe Âtife Bintü Süleyman kaza-i mezkûr mâhkeme-i şer’iyyesinde zevc-i mutlâkı mâhalle-i mezkûre ahâlisinden ve zürra” tâifesinden Hasan İbnü Hasan müvâcehesinde da’vâ ve takrîr ü kelâm idüb iş bu tarih-i hüccetten bir buçuk sene mukaddem 300 kuruş mehr-i müeccel haberi mestûfi ve 101 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle mâhzâr-ı şuhudda nikâh-ı sahîhi şer’iyye beni tezevvüc ve duhûl idüb ol sûretle zevce-i menkûhâ-i medhûl bahâsı iken iş bu şehri-i sâbık şevvâl’ül-mûkerrem 26. salı günü mâhzâr-ı şuhudda bir talâk-ı bâin ile beni tatlîk idüb hâl-i zevciyet beynimizde kâime iken zevcim mezbûr Hasanın firâşından hâsıl ve benden mütevellid hâzır-ı bi’l-meclîs olan iki buçuk aylık sağîr oğlum Şaban bihakki’l-huzene taht-ı cebir ve terbiyemde olmakla sağîr-i mezbûr ile iddetimin inkızâsına değîn kader-i ma’rûf nafakamızın takdîr olunması ve sâbiku’z-zikir zimmetinde mütekarrır ve maksûd-u aleyh olan 300 kuruş mehr-i muaccel gayr-ı müstefâ ve 101 kuruş mehr-i müeccelim ın hâlen edâsına zevc-i mutlakım müddeâ aleyh mezbûr Hüseyin Ağa’ya kıbeli şer’i şeriften tenbih olunmak bilâsâle ve bilhazâne matlûbumdur deyû da’vâ ettikte müddeâ aleyh mezbûr Hüseyin Ağa’ya dâhi cevabında iş bu tarih-i da’vâdan bir buçuk sene mukaddem müddeî mezbûre Âtife Hatun’u 300 kuruş mihr-i muaccel gayr-i mestûfi ve 101 kuruş mihr-i müeccel tesmiyesiyle mâhzâr-ı şuhudda tezevvüc ve duhûl eylediğini ve şehri-i sâbık şevvâl’ül-mûkerrem 26. salı

günü bir talâk-ı bâin ile tatlik eylediğini ve sağır-i mezbûr Şaban sulbi oğlu ve matlaka-i kerime-i mezbûrenin taht-ı hazanesinde bulunduğu ve 300 kuruş mihr-i muaccel gayr-ı mestufi ve 101 kuruş mihr-i müeccel zimmetinde mütekarrır bulunduğunu tav'an ikrâr ve i'tiraf idüb ancak nafaka miktarında tarafeyn muvâfakat edemediklerinden mâhkemece tayin olunan ve tarafeynin hallarine nazaran mezbûre Âtife Hatun için yevmî 20 kuruş ve sağır-i mezbûr Şaban için dâhi yevmî 5 kuruş nafakanın kader-i ma'rûf idüğü zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî' bi garaz ehl-i vukuf ricali müslimînin alâ tariki's-şahada ihbârıyla zâhir ve mütehakkile olmakla mûcibince bermûcib ikrârı mezbûre Âtife Hatun için aynı akit ve tesmiye kılınan 101 kuruş mihr-i mueccel ve 300 kuruş gayr-ı mestufi mihr-i muaccel ki cem'an yekün 401 kuruş mihrinin hâlen müddeî mezbûre edâsınada ve müddeî mezbûrenin zü'lhayz olduğu cihetle iddetinin inkizâsına değin yevmi 20 kuruş nafaka tahakkuk ettikçe mezbûr ve bihî ve sağır-i mezbûr Şaban için dâhi taht-ı hazânesinde bulunduğu müddetçe yevmi 5 kuruş nafaka farz ve takdîr olunup meblağı mefrûz mezkûr-u nafaka ve kisve-i sair levâzım-ı zarûriyyelerini harc ve sarfa ve ledi'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer müddeâ aleyhi mezbûr Hüseyin üzerine rücvâ müddeî mezbûre Âtife Hatun'a izin verildiği ve zirde mütesarrifâtın merkâm-ı mesârîfi muhakemenin dâhi müddeâ aleyhden tahsîline kabil-i temyîz olmak üzere hüküm olunmağın mâ vakı'a bi't-taleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm es-sâlis min şehri-i zi'l-kâde liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

17 Hazûrra'n 1339

Şâhid ve ehl-i hibre: İznik Beyler Mâhallesinden Ahmed Hamdi İbni İsmail

Şâhid ve ehl-i hibre: Mâhalle-i merkûmeden Mustafa oğlu Hasan

Kadı Mustafa Fevzi

(21) Kocaeli Livâsına tabi İznik kasabası muhallâtından beyler Mâhallesi sâkinlerinden Hacı Mehmet kerimesi Hanife Hatun kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde da'vâ ve takrîr ü kelâm idüb iş bu tarih-i hüccetten 31 mâh-ı mukaddem zevcim gâib ani'l-beled Süleyman oğlu Akif 336 senesi teşrîn-i sâni' mâhı zarfında 1200 kuruş mihr-i mueccel tesmiyesiyle mâhzâr-ı şuhudda nikâh-ı sahîhi şer'iyye ile beni tezevvüc ve duhûl idüb

ol sûretle zevce-i menkûhâ-i medhûl bihâsı iken bundan 25 mâh-i mukaddem beni bilâ nafaka velâ münfik bırakıp Kütahyaya azîmet etmiş şimdiye kadar bana cins-i nafakadan nesne göndermediği gibi mesken-i şer'î dâhi idare etmemiş ve ben nafakaya eşeddi ihtiyaçla muhtac olup asla kendi malım olmadığı gibi hiç bir cihetinde maaşım dâhi bulunmadığından ya beni tatlık veya mesken-i şer'î ile miktar-ı kifaye nafakanın takdîr olunması zevcim gâib mezbûr Akif'in celbiyle kâbeli şer'î şerifte tehbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte husûsu mezkûrdan usûl-u muhâkemet-i hukukiyye kanununun 145. maddesi mûcibince tebliğât icrâ kılındığı halde tebliğât-ı vakı'a îcâbet etmediğinden müddeî mezbûrenin talebi üzerine giyâben muhâkemenin ru'yetine devam olunarak müddeî mezbûrenin iddiası vakı'aya mutâbık ve nefsu'l-emre muvafık eddiği ve müddeiyenin nafakaya eşeddi ihtiyaç ile muhtac bulunduğu başka taraftan medâr-ı maişeti bulunmadı deyû 25'er kuruştan yevmi nafakanın miktarı kifaye olduğu tarafeynin hallerine vukuf nâmeleri bulunan ve mâhkemece ta'yîn kılınan bi garaz-ı rical-i müsliminden zeyl ü vesikaya muharraru'l-esâmi alâ tariki's-şeh,da ihbârıyla zâhir ve mütehakkık olmağın müddeâ aleyh gâib mezbûr Akif kendisine cins-i nafakadan nesne bırakmadığına ve para dâhi göndermediğine müddeî mezbûr Hanife Hatuna yemin teklif olundukta ol dâhi zevci gâib mezbûr Akif'in kendisine nafaka namıyla nesne bırakmadığını ve göndermediğini yemin-i billah etmekliğin mûcibince mezbûre Hanife Hatun için gâib mezbûr Akif üzerine yevmi 25 kuruştan şehri 750 kuruş nafaka farz ve takrir olunup meblağ-ı mefrûz mezbûr-u nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harç ve sârf ve ledi'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer zevci gâib mezbûr müfredâtı merkam mesârif muhakemenin müddeâ aleyh aidatına gabil i'tiraz ve temyiz olmak üzere giyâben hüküm olunmağın mevaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû flyevmi'r-râbi' min şehri-i zi'l-kâde liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

21 Haziran 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(22) Kocaeli Livâsına tabi İznik kasabası mahallâtından Yeşil Cami Mâhallesi sâkinlerinden sâhibe-i arz-u hâl ma'rufu'z-zât Nevruz Hatun bintü Salih İznik

mâhkeme-i şer'iyesinde zevc-i dâhili Geyve'nin Çine karyesinden İznik karakol kumandan-ı sâbıkı Osman Nuri Efendi İbn Mustafa müveccehesinde mumâileyh Osman Nuri Efendi iş bu tarih-i da'vâdan 1,5 sene mukaddem Ağlan karyesinde mâhzhâr-ı şuhudda 151 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle nikâh-ı sahîhi şer'iyile beni tezevvüc ve duhûl idüb zevciyyet beynimizde kâime iken zevcim mûmâileyhin firâşından hâsıl ve benden mütevellide iş bu meclîs-i şerîde hâzıra 9 aylık ve'l-yevm taht-ı hızanemde bulunan Naciye ile bana tavîl müddetten beri cins-i nafakadan nesne vermediği gibi şimdi de emsâliyle terhis kılınarak memlekete gitmek üzere bulunduğunu istihbâr eylediğimden bu hâl-i sefaletimize merhameten müddeâlih mezbûr Osman Nûri Efendi sağîre Naciye ile beni infak ve işâr veyahut beni tatlık ile mihr-i muaccel-i mezkûrun bana edâ ve teslîmi ve ben zâti'l-hayz olmamla iddetim inkızâsına değin benimle sağîre mezbûre Naciye'ye kıbeli şer'i şerifte kadr-i ma'rûf nafakamızın takdir olunması bilasâle ve bilhazâne matlûbumdur diye da'vâ ettikte müddeâ aleyh-i mezbûr Osman Nuri Efendi dâhi cevabında müddeî mezbûre Nevruz Hatun ile kendi beyninde asla akd-i nikah vuku' bulmayıp kendi menkuhası olmadığı gibi sağîre mezbûr Naciye'nin dâhi habbe-i sağîre kızı olduğunu Nevruz Hatun müddeâ aleyh Osman Nuri Efendi ile kendi beyninde akd-i nikah vuku' bulup menkuhası olduğu müddeâsına mutâbık beyyine taleb olundukta yevm-i muallakta müddeâ aleyh mâhkemede isbât-ı vucud etmeyüb müddeâ aleyhin talebiyle gıyaben da'vâyı mezkûresini isbat için imza eylediği kasaba-i mezkûrun Yeşil Cami mâhallesi ahalisinden Mehmet İbni Mehmet ve Mehmet İbni Kadir ve Sefer İbni Mustan ve Mübin İbni Osman ve kasaba-i mezkûrenin Eşrefzâde Mâhallesinden Kamil İbni Salih ve Beyler Mâhallesineden İbrahim İbni Hüseyin nâm şahitleri meclis-i şer'a huzurun olub işhâd olunduklarında fil hakika iş bu tarih-i da'vâdan 1,5 sene mukaddem Ağlan Karyesinde bulunduk. İş bu zâtına ârifler olduğumuz müddeî mezbûre Nevruz Hatun karye-i mezkûrede bize hitaben İznik jandarına karakol kumandanı Geyveli Osman Nuri Efendi İbni Mustafa beni taht-ı nikahına almak üzere i'fâl ederek bana fiil-i şen'i eyledi şimdi ise beni almaktan imtina' ediyor. Merkez-i hükümet karye-i mezkûrede olduğu cihetle da'vâ etmeye geldiğini ve bizde karakol kumandanı Osman Nuri Efendiyi vuku'u hâle beyan eyledik. Mûmaileyh gaib ani'l-meclisi müddeâ aleyh

Osman Nuri Efendi dâhi akd-i nikahın icrâsına muvafakat ederek Diroz Ali karyesi imam-ı sâbık Ömer Lütî Efendiye tevki ve zevcelik vekili dâhi Mehmet İbni Mehmet olub karye-i mezkûre Jandarma karakol dairesinde 151 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle Ömer Lütî Efendi tarafından bizim huzurumuzda akd-i nikah eyledi. Biz Allah için şahidiz ve şahadet ederüz deyû her biri müttfeküllafz edây-ı şahadet-i şer'iyye eylemeleriyle beraber mümaileyh dâhi kazıyye-i minvâl-i muharrer olduğu tav'an ikrar etmekle kasaba-i mezkûrenin Yeşil Cami imamı İsmail İbni Süleymana ve Muhtar Veli İbrahim İbni Abdullah ve Eşrefzâde mâhallesi imamı İzzeddin İbni Es'ad Efendi ve Muhtar-ı ûlâ Mehmet İbni celil ve Beyler Mâhallesi İmamı Fehmi Efendi İbni Osman Efendi ve Eşrefzâde mâhallesinden Hasan İbni Mustafa ve Ahmet İbni Reşit'ten bilmuvâcehe alenen lede't-tezkiye ve makbûlu's-şahâde eyledikleri iş'âr ve ihbâr olunmağın mücibince müddeî mezbûre Nevruz Hatun müddeîaleh Osman Nuri Efendi menkuhası olduğunu ve ahdi nikahtan itibaren 9 ay murûrunda mezbûreden mütevellid ancak sağire-i mezbûre Naciyenin nesebi dâhi müddeâ aleyh mezbûr Osman Nuri Efendiden subûtuna ba'de'l-hüküm müddeî mezbûre Nevruz Hatunun iddiası mutâbık ve nefsü'l-emre muvafık ettiği ve nafakaya eşedü ihtiyaç ile muhtac olduğu ve müddeî mezbûreye yevmi 25 kuruşta şehri 750 kuruş ve sağire-i mezbûre dâhi yevmi 5 kuruştan şehri 150 kuruşki her ikisine şehri 900 kuruş nafakanın miktar-ı kifayet ettiği tarafeynin hallerine vukuf bulunan ve mâhkemece ta'vin kılınan hâl-i müsliminden zeylû vesikada muharrirü'l-esâmi ala tariki's-şahâdeişar ve icbarlarıyla zâhir ve mütehakkık olmaklığın müddeâ aleyh-i gâib mezkûr Osman Nuri Efendi kendisiyle sağire-i mezkûre Naciyeye nafaka bırakmadığına ve göndermediğine müddeî mezkûre Nevruz Hatuna ba'de't-tahlîf müddeî mezkûre Nevruz Hatun için müddeâ aleyhi mezbûr Osman Nuri Efendi üzerine yevmi 25 kuruştan şehri 750 kuruş her ikisine şehri 900 kuruş nafaka farz ve takdir olunur. meblağ-ı mefrûz mezbûr-u nafaka ve kisve bahâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sârf ve ledi'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer zevc-i gâib mezbûr müfredâtı merkam mesârif-ı muhakemenin dâhi Osman Nuri Efendiye aidatına gabil-i i'tiraz ve temyiz olmak üzere giyâben tescil ve imlâ olundu. Harrarahû filyevmi's-sânî min şehri-i zi'l-kâdeti's-şerif liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

7 Temmuz 1339

Şahid ve Ehl-i hıbre Yeşil Cami Mâhallesi İmamı

İsmail Efendi İbni Süleyman

Şahid ve Ehl-i hıbre Muhtar İbrahim Efendi İbni Abdullah

Kadı Mustafa Fevzi

(23) Kocaeli Livâsına tabi İznik kazası Kurrâlarından Mecidiye karyesi ahalisinden Mâhmut oğlu Osman Efendi kerimesi Fatıma Hatun İznik mâhkemesinde meclis-i şer'imizde pederi Mâhmut oğlu Osman Efendi mâhzarına bitaviha ikrarı tâm ve takrir-i kelim idüb Karamürsel kazasına tabi Baş Kiraz nâm-ı diğer Sanaiyye karyesinde mûkim Deli Ömer oğullarından Ali oğlu Yusuf aleyhine ikame edeceği mihr ve nafaka ve eşyay-ı cihaziyye da'vâsından dolayı bidâyeten ve itirâzân ve temyizen muhakeme ve redd-i cevabe ve işhâd ve istişhâde ve tahlif ve tahallufe tebliğ ve tebelluğa ve imzasıyla her nev'i istidâ tanzimiyle makâm-ı aidîne takdîme ve istihsâl edeceği i'lâmı ahz ve gabz ve icrâya vâzi' ve tenviz ahkamına velhâsıl husûs-u mezkûrun mütevakkı' olduğu umûrun küllîsini ifaya tarafımdan pederim mûmâileyh Osman Efendiyi vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şeriyye ile vekil ve nâib ve ta'yîn eyledim dedikte mûmâileyh pederi Osman Efendi dâhi vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbağî edâ ve ifâya teahhüd ve iltizâm etmeğliğin mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min şehr-i zi'l-ka'deti şerif li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

8 Temmuz 1339 Kadı Mustafa Fevzi.

(24) Kocaeli Livâsına tabi İznik kazası kurrâsından Meşkere karyesi ahalisinden Zeyneb Hatun İbnetü Mehmet kaza-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'iyyemizde karye-i mezkûreden Hacı Himmet oğlu Himmet muvâcehesinde da'vâ ve takrîr ü kelâm idüb iş bu tarih-i i'lâmdan tahminen 8 sene mukaddem mâhzar-ı şuhudda 501 kuruş mihr-i müeccel ve 100 mehr-i muaccel mestûfi tesmiyesiyle nikâh-ı sahîhi şer'iyle beni tezevvüc ve duhûl idüb ol sûretle merkûmun zevce-i menkûhâ-i medhûl bahâsı iken iş bu tarih-i da'vâdan 2 sene mukaddem bana kız kardeşim ol

hitabıyla firâcemi başıma örtmek sûretiyle beni tatlık etmiş ve hâl-i zevciyyet beynimizde kâime iken merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellid velyevm taht-ı hızanemde bulunan bir yaşlarında sağır oğlum Alinin eşeddi ihtiyaçla muhtac olduğundan sağır oğlum Ali'ye kader-i ma'rûf nafaka farz ve takdir olunması velyevmi zimmetinde mütekarrir ve mâkut-u aleyh olan 501 kuruş mihr-i müeccelimin hâlâ bana edâ ve teslîmine zevcim mümâileyh Himmet kıbeli şer'î şeriften tenbih olunmak bilâsâle ve bil hızâne matlûbumdur deyû da'vâ ettikte müddeâ aleyh merkûm Himmet İbni Himmet dahî cevabında müddeî mezbûre Zeynebi ol tarihte 501 kuruş mehr-i muaccelimin halen bana edâ ve teslîmine zevcim mümâileyh Himmet kıbeli şer'î şeriften tenbih olunmak ve nikah-ı sahih-i şer'î ile ve tezevvüc duhûl eylediğine ve sağır merkûm Ali kendi firâşından hâsıl ve mezbûre Zeynebden mütevellid velyevmi taht-ı kazasında bulunduğunu tâbian ve kâtîyyen ikrâr ve itiraf idüb ancak tatlık etmediğini ve kız kardeşim ol demediğini inkar etmekle müddeî mezbûre Zeynebden talâkın vuku'una kelamın suduruna dair beyyine talep olundukta müddeî mezbûre Zeyneb Hatun isbatlar izhar eylemekle müddeâ aleyh Himmet dâhi zevcesi Zeyneb Hatunu boşamadığını ve müddeiyyenin idiası üzerine kız kardeşim ol kelamıyla talâka niyet etmediğine teklîf olunan yemini kabul idüb bi'l-icrâ müddeî mezbûre Zeyneb Hatun müddeâ aleyh mezbûr Himmete bilâ beyyine muârizâdan men' olunmağın mûcibince zevci müde-i aleyh Hacı Himmet oğlu Himmete itaat ve hukuk-u zevciyyete riâyet etmek üzere hâzırâten mezbûre Zeyneb Hatuna tenbîh olduğu vezirde müferridât-ı muharraren masârif-ı muhakemenin dâhi müddeîye âdiyyetine kâbil-i temyiz olmak üzere tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min şehri zi'l-ka'deti li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

15 Temmuz 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(25) Kocaeli livasına tâbi İznik kazasının Meşkere karyesi sâkinelerinden ma'rifetü'z-zât Hacı Himmet oğlu Kerimesi Pembe Hatun ibnetü Ali Kazây-ı mezkûr mâhkemesinde meclis-i şerifte karye-i mezkûre ahâlisinden ve zürra' taifesinden zevci Mustafa Bey Oğullarındandır. İbrahim İbni İsmail müveccehesinde da'vâ ve takrir-i

kelâm idüb iş bu tarih-i i'lâmdan dört sene mukaddem beni 501 kuruş mihr-i müccel ve 600 kuruş kıymetinde bir adet ziynet altunu haleliyyât tesmiyesiyle mâhzar-ı suhudda ve nikâh-ı sahîh-i şer'î ile beni izdivac ve tenekkuh idüb ol vecihle zevc-i dâhilim iken tarihten bir mâh-ı mukaddem talâk-ı selâse ile tatlik eylediği cihetle zevc-i mutlakım merkûm İbrahim zimmetinde mütেকadder ve maksûd-u aleyh olan mihr-i müccel ve muaccel mezkûr 501 kuruşu halen bana edâ ve teslîm etmek üzere zevc-i mutlakım merkûm İbrahime tenbih ve merkûmun firâşından 6 aylık hâmile bulunmakla vaz'u hamle değîn zevc-i mutlakım merkûm İbrahim üzerine kader-i kifaye nafaka matlûbumdur deyû da'vâ ettikte ol dâhi cevabında mezbûre Pembe Hatunu ol tarihte 501 kuruş mihr-i muaccel müdde'aleh-i mezbûr dâhi cevabında sağır-i mezbûr Mehmet sulbi oğlu olduğunu ve anası mezbûrenin taht-ı hazânesinde bulunduğunu mezbûr tarihten beş sene mukaddem 500 kuruş mihr-i müccel-i ve 600 kuruş kıymetinde bir adet ziynet altunu tesmiyesiyle tezevvüc ve tenakuh idüb ol vecihle zevce-i menkuha-i medhûl bahâsı olduğunu ve tarihten bir mâh-ı mukaddem mezbûreyi talâk-ı selâse ile tatlik eylediğini tâliben ve kat'iyyen ikrar ve i'tiraf idüb kendi firâşından altı aylık hâmile bulunmakla def-i hamle kadar nafaka iddeti için yevmi 16'şar kuruş vereceğini ifade ve tarafeyn birrızâ kabul etmekle mûcibince mihr-i müccel meblağı mezkûr 501 kuruş ile istirdât eylediği huliyyat mehr-i mücceli 600 kuruşu müdde'î mezbûre mutlaka Pembe Hatuna edâ teslîm etmek üzere merkûm İbrahim ba'den tenbih mezbûre Pembe Hatunun vaz'i hamle değîn zevc-i mutlakı merkûm İbrahim üzerine yevmi 16'şar kuruştan şehri 480 kuruş nafaka farz ve takdîr olunup meblağı mezkûru âhiz ve kabz etmek istidâne ve inde'z-zafer zevc-i mutlak-ı merkûm İbrahim emvaline rucû' eylemek üzere mezbûre Penbe Hatuna izin vermekle mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehri zi'l-hicce li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

18 Temmuz 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(26) Medine-i İznik mahallatından Beyler Mâhallesi ahalisinden Zabıt Vekili Mehmet Oğlu Hilmi Efendinin Zevce-i menkûhası ma'rifetü'z-zât Şâhûra ibnetü müteveffa İsmail medine-i mezbûre mâhkemesinde ve meclis-i şer'î şerifte medine-i mezkûre

kaymakamı Sadık Bey İbni Midhat Bey muvâcehesinde el'an 8-9 ve 10. bölük zâbit vekili zevce-i dâhilim olup verâseti zevce-i menkûha-i medhûl bahâsı bulunduğum cihetle benimle mümaileyh Hilmi Efendi firâşından hâsıl ve benden mütevellide ve mütevellidesi velyevm taht-ı hücre ve terbiyemde bulunan 12 yaşında sulb-i sağır oğlu İbrahim ve sülbiye-i sagîre kızları 10 yaşında Aişe ve 7 yaşlarında Emine mümaileyh Hilmi Efendinin ber hayat-ı pederi Mehmed İbni Hasan'a münhasır ve münhasıra ve tashih-i mesele-i mîrasları 96 sehimden olub sehâmî mezkûreden 12 sehm-i menkûha-i 16 sehimi zevce-i menkûhası mezbûre Şahûre Hatuna ve 16 sehimi pederi mezbûr Mehmet Efendiye ve 17'şer sehimden 34 sehimi benât-ı mezbûre Aişe ve Emineye ve 34 sehimi dâhi İbni mezbûr İbrahime isabet-i ledde't-tezkirü'l-envar tahakkuk ettikten sonra zevci mümaileyh Hilmi Efendinin 6037 kuruş 20 para muhallefâtı müma ileyh Sadık Bey'e verûd etmeğın meblâğ-ı mezkûrdan bir tashih-i mezkûr hisse ursiyye-i şer'iyeye isabet eden 754 kuruş 20 parayı halen bana edâ ve teslîme müddeâ aleyh mümaileyh Sâdık Beye kıbeli şer'î şeriften tenbih olunmak matlûbundur deyû da'vâ ettikte mümaileyh Sadık Bey dâhi cevabında mümaileh Hilmi Efendinin muhallitâtı 6037,5 kuruş bende mevcut olduğunu ikrâr ve itiraf idüb ancak verâset malını inkar etmekle mezbûre Şahûre Hatundan veraset müddeâsına mutâbık beyyine talep olundukta Beyler Mâhallesi ahalisinden Mehmet Şemseddin Efendi İbni Abdullah Bey mâhalle-i mezkûreden Ahmed Hamdi Efendi İsmail Efendi şahitleri olup iştişâd olunduklarında mezbûr Hilmi Efendinin verâset-i zevce-i menkûhası mezbûre Şahûre Hatun İbnetü müteveffa İsmail ve mümaileyh Hilmi Efendinin firâşından hâsıl ve zevcesi Şahûre mezbûre Hatundan mütevellid ve mütevellidesi velyevm zevcesi Şahûre Hatunun hücre-i terbiyesinde bulunan 12 yaşlarında sağır oğlu İbrahim ve sağîre 10 yaşında Aişe ve 7 yaşındaki Emineye ve babası mezbûr Mehmet Efendiye münhasıra olub mümaileyh Hilmi Efendinin bunlardan başka varisi ma'rûf ve ma'rûfeleri olmadı bu vecih üzere şahidiz ve şehâdet dâhi ederüz deyû her biri bil müv,cehe bir nehci şer'î münferiden edâ-i şehadet-i şer'iyeye eylemeleriyle şâhidân-ı mümaileyh usul mevzûasına tevfişkân evvelen bâ varaka-i mestûre Beyler Mâhallesi İmamı Fehmi Efendi İbni Osman ve Hasan Ağa İbni Mehmetten sırran ve ba'dehû bil müv,cehe alenen lede't-tezkiye adl-i şah,deh eyledikleri iş'âr ve ihbâr olunmak mücibince mümaileyh Hilmi

Efendinin ber minvâl-i muharrer verasetine ba'de'l-hüküm müddeâ aleyh kaymakam Sadık Beyin sâlifü'l-beyân ikrâr ve i'tiraflarıyla Hilmi Efendinin verûdeden 6037 kuruştan müde-i mezbûre Şahûre Hatuna hissesine isabet eden 754,5 kuruş ve oğlu İbrahim hissesine isâbet eden 2138,5 kuruş ve berat mezbûre tam hisseleri olan 1069 kuruş paradan ve 1138,5 kuruş ve babası Mehmet Efendi hissesine isabet eden 1006 kuruş meblağ-ı mezkûru vâris mümaileyhimlere halen edâ ve teslîm etmek üzere müddeâleyh mümaileyh Kaymakam Sadık Beye tenbih olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fi'l-yevm fi'l-hâmis min şehr-i zi'l-hicce li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

20 Temmuz 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(27) Kocaeli livasına tabi' İznik kazasının Çamdibi karyesi sakinelerinden ma'rifetü'z-zât Zeynep Hatun İbnetü müteveffa Ahmed kazâ-i mezkûre mâhkemesine meclis-i şer'imizde karye-i mezkûre sâkinelerinden Davud İbni Rüstem müvâcehesinde da'vâ ve takrir-i kelam idüb karye-i mezkûre ahalisinden zevcim Hastur Oğlu Mehmet İbni Ahmed harb-i umûmî zâilinde silah altına alınarak vazife-i askeriyyesini ifâ etmekte iken 333 senesinde Bağdat civarında ve Kuutü'l-Emmâre Harbinde İngilizler ile vukua gelen harbte şehiden vefat idüb verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi mezbûre Zeynep Hatun İbnetü müteveffa Ahmet ile ehul-ebeveyn İbrahim ve mesele-i mîrasları 20 sehinden olup sehmi mezkûreden 5 sehmi müddeâ mezbûre Penbe Hatuna ve 6 sehmi mezbûr İbrahime ve 3'er sehinden 9 sehmi dâhi uhtân mezbûre Hâtîce ve Penbe ve Hanifeye isabet-i tahakkukundan sonra zevcim ve mûrisimiz müteveffa merkûm Mehmet İbni Ahmed'in mümaileyh Davud zimmetinde cihet-i karzadan alacak hakkı olan 200 kuruştan hisse-i irsiyye-i şer'iyyeme isabet eden 25 kuruşu halen bana edâ ve teslîme mümaileyh Davud Ağa tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte mümaileyh Davud dâhi cevabında merkûm Mehmed'e cihet-i mezkûreden zimmetine meblâğ-ı mezkûr 200 kuruş deyn'i olduğunu tabian ikrar ve i'tiraf idüb müddeâ mezbûre Zeynep Hatunu madâ zevc-i merkûm Mehmedin ber minvâl-i muharrer vefat eylediği veraset-i müddeâsını inkar eylemekle müddeâ mezbûre Zeynep Hatundan ber

minvâl-i muharrer madâ zevc-i mezbûr Mehmedin vefat eylediği verâseti müddeâsına mutâbık beyyine taleb olundukta lieceli'ş-şahâdeh meclis-i şer'a ikame olunan karye-i mezkûre ahâlisinden muhacir Ahmed oğlu Receb ve İsmail oğlu Hüseyinden herbiri münferiden iştihad olundukta müddeî mezbûre Zeynep Hatunun zevci merkûm Hastur Oğlu Mehmed İbni Ahmed Harb-i Umumî esnasında taht-ı silaha alınarak vazife-i askeriyyesini ifa etmekte iken Bağdat civarında Kuvvetü'l-emmarede 333 senesinde İngilizlerle vuku bulan harbde isabet eden top mermisinden şehiden vefat eyledi ve veraseti zevce-i menkûhe-i mezbûre Zeynep Hatun İbnetü müteveffa Ahmed ile er karındaşı İbrahim ve kız kardeşleri Hâtîce, Penbe ve Harifeye münhasır ve münhasıradır. Biz bu husûsa bu vecih üzere şahidiz ve şahadet ederiz deyû her biri münferiden edâ-i şehadeti şeriyye eylemeleriyle şâhidân-ı merkûmun ûsul-u mevzûasına tevfiân evvelen bi varaka-i mestûre karye-i mezkûre heyeti ihtiyariyye azasından İbrahim Oğlu Mustafa ve karye-i mezkûre eşrafından İbrahim Oğlu Ahmedden sırran ve ba'dehû yine mümaileyhimâdan bilmuvâcehe alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlu'ş-şahâde eyledikleri iş'âr ve ihbâr olunmak mucibince müddeî mezbûre Zeynep Hatun İbnetü Ahmetin zevci karye-i mezkûre ahâlisinden Hastur oğlu Mehmet İbni Ahmedin 333 senesi Nisan ayında şehiden vefat eylediğini ber minvâl-i muharrer verasetine ba'de'l-hüküm mümaileh Davud İbni Rüstem Ağanın salifü'l-beyân ikrar ve itiraflarıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 200 kuruştan müddeî mezbûre Zeynep Hatunun bir teshîh mezkûr hisse-i verese-i şer'iyyesine isabet eden meblağ-ı mezkûr 25 kuruşu müddeî mezbûre Zeynep Hatun İbnetü Ahmede halen edâ ve teslim etmek üzere mümaileyh Davud Ağa tenbih olduğu tescil ve i'lam olundu. Harrarahû fi'l-yevmi's-sâdis min şehri zi'l-hicce li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

21 Temmuz 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(28) Kocaeli Livâsına tabi İznik kazasının Görmezli karyesi sakinelerinden sâhibe-i arzuhal Hasan Hüseyin kerimesi Selime Hatun kaza-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'i şerif-i envarde karye-i mezkûre ahâlisinden ve zürra' taifesinden Ahmet oğlu Selim muvâcehesinde da'vâ ve takrîr ü kelâm idüb zevcim karye-i mezkûre

ahalisinden Arif oğlu İsmail Harb-i Umûmîde hem tevellüdleriyle taht-ı silaha alınarak vazife-i askeriyyesini itâ etmekte iken 332 senesinde Musul ile Nusaybin arasında ecel-i mev'ûdu ile vefat eylediğini istihbâr eyledim müteveffa zevcimin veraset-i zevce-i menkuha-i metrûkesi bulunmam hasebiyle benimle sulb-u sağîr oğulları Arif ve Sadettin münhasır olub ve mesele-i mîrasları 16 sehinden ibâret olup sehâm-ı mezkûreden 2 sehmi zevce-i menkûhası bulunmamla bana ve 7'şer sehinden 14 sehmi dâhi oğulları Arif ve Saadettine tahakkukundan sonra zevcim ve mûrisimiz müteveffây-ı merkûm İsmailin merkûm Selim Ağa zimmetinde cihet-i garazdan alacak matlûbum olan 2000 kuruştan hisse-i ursiyye-i şer'iyeye isâbet eden 250 kuruşu halen bana edâ teslim etmek üzere mûmaileyh Selim Ağaya kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte müddeâ aleyh merkûm Selim Ağa dâhi cevabında merkûm İsmâile cihet-i garazdan zimmetinde meblağ-ı mezkûr 2000 kuruş deyni olduğunu tâbian ve ka'iyen ikrar ve i'tiraf idüb ancak müddeî mezbûre Selime Hatunun mâde zevc-i merkûm İsmailin ber minvâl-i muharrer zevc-i merkûm İsmailin vefat ettiğine ve hasaran veraset müddeâsına mutlakı beyyine talep olundukta meclis-i şer'a ik,me olunan İznik'in Eşrefzâde Mâhallesinden Hasan oğlu Ali Osman ve Abtah Karyesinden Hasan Hüseyin oğlu Hasan her biri münferiden istişhâd olundukta müddeî mezbûre Selime Hatun İbnetü Hasan Hüseyinin zevci Görmezli Karyesinden Arif oğlu İsmail ile Harb-i Umûmîdi 9. alayın 1. taburunun 3. bölüğünde vazife-i askeriyyemizi itâ etmekte iken 332 senesinin Musul'dan Nusaybin'e avdetinde merkûm İsmail mübtelağ olduğu hastalıktan şifa bulamayarak sene-i mezkûrun Nisan-ı nâhında 15. günü mevk-i mezkûrda ecel-i mev'ûdiyle vefat ettiğini bizzat ve ra'yü'l-ayn müşâhede eyledik ve veraset-i zevce-i menkuha-i metrûkesi Selime Hatun İbnetü Hasan Hüseyin ve sulb-i sağîr oğulları Arif ve Saadettine münhasır olan bunlardan başka vâris-i ma'rûf ve ma'rifesi ve terekesine müstahak âhar kimse olmadığı malumumuz değildir biz bu husûsa bu vecihe Allah için şâhidiz ve şahâdet dâhi ederüz deyû herbiri münferiden ve nehc-i şer'i edây-ı şehâdet-i şer'iyeye eylemeleriyle şâhidân-ı merkûmânın usul-u mevzûasına tevfkân mâ varaka-i mestûre Eşrefzâde mâhallesi imamı Hafız İzettin Efendi İbni Esad Efendi ve muhtarı Mehmed Ağa İbni Salih Ağa ve Abtalı Karyesi imamı Mehmed Ali Efendi ve muhtarı Ulâ Hacı Ahmed Oğlu İbrahim Ağa'dan sırren

ve ba'dehû tarafeyn ve şâhidân-ı mümaileyh hâzır oldukları halde Eşrefzâde mâhallesinden Nureddin Efendi İbni Esad Efendi ve Mustafa Ağa ve Abtalı karyesinden Hacı Ahmet oğlu İbrahim ve Ahmed oğlu Hasandan bilmüvâcehe alenen adl ve makbûlu'ş-şahâde eyledikleri iş'âr ve ihbâr olunmakla mûcibince müddeî mezbûre Selime Hatun İbnetü Hasan Hüseyin zevc-i merkûm İsmail İbni Arifin 332 sene-i rûmîsi Nisanın 15. günü ber minvâl-i muharrer verasetine ba'de'l-hüküm mümaileh Selim Ağanın salifu'l-beyân ikrar ve itiraflarıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 2000 kuruştan bir tashih-i mezkûr müddeî mezbûre Selime Hatunun hisse-i verese-i şer'iyyesine isabet eden 231 kuruşun halen edâ ve teslimine müddeâ aleyh Selim Ağaya tenbih olunduğu tescil ve i'lam olundu. Harrarahû fi'l-yevmi'l-hâmis işrîn şehri zi'l-hicce-i şerif li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

29 Temmuz 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(29) Kocaeli Livâsına tabi İznik kazasının Beyler Mâhallesi ahalisinden müteveffa Çakır Hüseyinzâde Ahmed Hamdi Efendi zevcesi Hayriye Hanım İbnetü Abdullah ve sulbiye-i sağîre kerimesi Aişe İbnetü müteveffa Ahmed Hamdi Efendi sâhibe-i kaza-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'iyemizde mezbûre Aişenin dayısı yine mâhkeme-i mezkûre ahalisinden Mehmed Şemseddin Efendi İbni Abdullah Bey mâhzârında bi tâvîhî ikrâr-ı tam ve takrîr ü kelâm idüb mûrisimiz Ahmed Hamdi Efendi İbni Çakır Hüseyinin Adapazarı mal sandığına mevcûd 58000 kuruş nakdiyle zümme-i nâsdaki matlûbatından hisse-i irsiyemize isabet edecek miktarın ahzı hakkında ikâme edeceğimiz da'vâda bidâyeten i'tirâzen ve istinâden ve temyîzen mahkeme-i şer'iyye ve nizâmiyye ve devâir-i saîrede taleb-i da'vâ husûmet ve redd-i cevaba ahz ve gabza ve sulh-u ibr,yı ve ibrâya ve her nev'i istidâ kendi imzasıyla tanzîm ve mukaddemât aidesine tahdîme heciz zarâr ve ziyâna talebine ve âhiri dâhi tevkîl ve teşrîke azil ve nasabe ve'lhâsıl husûsî mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllisini îfaya mümaileyh Şemseddin Efendiyi bilâsâle ve bilvisâye tevkil eyledik dediklerinde ol dahî vekâlet-i müzekkereyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya teahhüd ve iltizâm

etmeyi mâvaka'a bi'ttaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi'l-hâmis ısrîn şehr-i zi'l-hicce-i şerif li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

29 Temmuz 1339

Kadı Mustafa Fevzi.

(30) Kocaeli livasına tâbi' İznik kasabası mahallatından Beyler Mâhallesi ahalisinden iken tarih-i huccetten bir sene mukaddem Adapazarında gâib olup el-yevm hayat ve memâtı meçhûl bulunan Çakır Hüseyin oğlu Ahmed Hamdi Efendi'nin sağîre kerîmesi Aişenin vacî muhtarı olmadığı cihetle pederi hâl-i maksûdiyette bulunan Ahmed Hamdi Efendiden mûrisiyyet ve müttefik bi'lcümle emvâl ve emlâkını hıfz vazifesine ve zimemi nâstaki matlûbatını da'vâ ve takib ve tesviye-i umûrunu kıbeli şer'î şeriften ehem ve ilzâm olmağa müdafa ve istikâmetle mevsûfe olduğu ve umûru vasiyyeti kemâ hiye hakkahâ ifâyâ mukdere ettiği zeyl-i huccette muharrer'ul-esâmî kesâmın ma'a tariku's-şehâde ihbâr ve işârlarıyla ledi's-şeri'ul-envâr zâhir ve mütehakkık olan sağîrey-i mezbûre Aişe vâlidesi Hayriye Hanım İbnetü Abdullahı vâsî nasb ve ta'yîn edilmiş ve mezbûre Hayriye Hanım dahî ve vesâyet-i mezkûrey-i kabûl ve umûr-u vasiyyetikemâ hiye hakkahâ hak ve ifâyâ tehaahhüd ve iltizâm eylediğini gasbü't-tasdîk şer'î mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi semâniye ve ısrîn min şehr-i zi'l-hicce-i li seneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

1 Ağustos 1339

Şuhûdu'l-hâl; Beyler Mâhalesinden Hafız Mustafa Efendi İbni Mehmed Ali.

Mâhalle-i mezkûreden Mustafa oğlu Hasan Sabri Efendi. Kadı Mustafa Fevzi.

(31) Kocaeli livasına tâbi' İznik Muhallatından Yeşil Cami Mâhallesi sâkinelerinden ma'rifetü'z-zât Aişe Hatun ibnetü Mehmed medine-i mezkûre mâhkemesinde meclis-i şer'îmizde yine medine-i mezkûrun Eşrefzâde mâhallesi ahalisinden zevc-i dâhili Sabri İbni Ali müvâccheesinde bittâve ikrâr-ı tâm ve ta'bîrû ani'l-beyan idüb merkûm Sabri zevc-i dâhilim olup beynimizde hüsn-ü imtizâc hâsıl olmadığı cihetle zimmetinde mütekarrire maksûd-u aleyh olan 300 kuruş mihr-i müeccel ve 100 kuruş mihr-i muaccel ki cem'an 400 kuruş alacak hakkımla iddetim menkîfeye oluncaya değin

nafaka iddet ma'lûmum ve muâvenet-i suknâ ve beynimizde cereyan eden hukûka ma'lûme ve meçhûle-i müteallika-i âmme-i da'vây-ı mütâlebât ve muhâsemâttan tarih-i hüccete değin zevcim mezbûr Sabri Ağanın zimmetini ibrâ-i âm sahih-i şer'iyile ibrâ ve iskât eylemedi, merkûm Sabri Ağa dahi zevce-i menkûhası mezbûre Aişe Hatun ibnnetü Mehmed'i mehr-i müeccel ve muaccel meblağ mezkûr 400 kuruş ile iddet-i münkazıyye oluncaya değin nafakayı iddet ve meûnet-i suknasından dolayı ibray-ı iskâtını kabûle ve tarih-i hüccete deyin beynlerinde cereyan eden ahz-ı îtâ ve muamelât-ı şettâ ve hukuk-u ma'lûm ve meçhûleye müteallık-ı âmme davayı mütalebât ve müsahamâttan mezbûre Aişe Hanıma merkûm Sabri dâhi ibrây-ı âm ile ibrâ ve iskât mezbûreyi iş bu tarih-i hüccetten itibâren tatlık eylediği tescil ve imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi'a aşara min şehri zi'l-hicce liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

10 Zilhicce 1341

Kadı Mustafa Fevzi

(32) Kocaeli livasına tâbi İznik kasabası Muhallatından Eşrefzâde Mâhallesi ahalisinden iken tarih-i hüccetten yedi sene mukaddem Karamürsel Kasabasında ecel-i mevûde ile vefat eden Hacı Adil Efendi oğlu El-Hâc Hafız Hüseyin Efendinin sağır oğuları Saffet ve İbrahim ve Abdullah ve Ali Efendilerin vasiyy-i muhtarları olmadığı cihetle pederleri müteveffay-ı mümaileyh Hacı Hafız Hüseyin Efendinin mürüvvet ve müntakıl bilcümle emvâl ve emlâkını hıfza hırâsete ve zimem-i nâstaki matlûbâtını da'vâ ve takibe ve tesviyey-i umûrlarını kibelî şer'î şeriften bir vâsi nasb ve ta'yini ehem ve elzem olmakla emânetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe olub umûr-u vesâyâtı kema hiye hakkahâ itâya muktedire idüğü zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmîi kimesnenin alâ tarîkü'ş-şahade ihbâr ve iş'ârıyla lede'ş-şer'ul'-enver zâhir ve mutahakkık olan sağır-i mezbûrün Saffet, İbrahim ve Abdullah ve Ali Efendilerin vâlideleri ve Safiyye Hanım İbnetü Hüseyin vasiyye nasb ve ta'yîn kılınmış ve mezbûre ve Safiyye Hanım dâhi vesâyet-i mezkûrey-i kabul ve umûr ve vesâyeti kemâ hiye hakkahâ itâya teahhüd ve iltizâm eylemekle gibbü't-tasdîku'ş-şer'iyye mâvaka'a

bittaleb keteb ve imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri zi'l-hiccetî şerife liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

4 Ağustos 339

Şuhûdu'l-hâl ve ma'ruf Mâhalle-i mezkûreden Neş'et İbni Râşid

İznik Eşrefzâde Mâhallesinden Hasan Sabri Bin Mustafa

Kadı Mustafa Fevzi

(33) Kocaeli livasına tâbi İznik kasabası Muhallatından Beyler Mâhallesinden olup tarih-i hüccetten bir sene mukaddem Adapazarında vefat eden Ahmed Hamdi Efendi İbni Hüseyin İbni Ahmedin veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hayriyye Binti Abdullah ve sulbiye-i sağîre kızı Aîşe ile li ebeveşnin kız karındaşları Kâfiye ve Mukaddese Hatunlar veliebeveyn er karındaşı Emin Efendiye münhasır ve münhasıra tashîh-i mesele-i mîrasları 32 sehinden olub sihâm-ı mezkûreden 4 sehmi zevce-i mezbûre Hayriyye 16 sehmi sağîre-i mezbûre Aîşeye ve 6 sehmi ah-ı mezbûr Emine ve üçer sehinden altı sehmi dâhi uhtân mezbûretân Kafiye ve Mukaddeseye isâbeti lede's-şer'u'l-envar zâhir ve mutehakkık olduktan sonra verese-i mezbûrunda sahib ve sâhibe-i arzuhâl zâtlar ta'rif-i şer'iyile ma'rûfeler uhtân-ı mezbûretân Kafiye Mukaddese Hatunlar ah-ı mezbûr Emin kaza-i mezkûr muhakemesine ve meclis-i şer'î şerifede kezalik Kasabanın Eşrefzâde mâhallesi ahalisinden Hasan Sabri Efendi'yi İbni Mustafa muvacehesine her bir kişi da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb kardeşimiz ve mûrisimiz müteveffa mümaileyh Ahmed Hamdi Efendinin müddeâ aleyh Hasan Sabri Efendi zimmetinde cihet-i kazaya matlûbu olan 3600 kuruştan hisse-i ürsiyye-i şer'iyemize isabet eden 1600 kuruş hâlen bize edâ ve teslîm etmek üzere mümaileyh Hasan Sabri Efendi kibli şeriften tenbih olunmak matlûbumuzdur deyû ba'de'd-da'vâ ve isticvâb-ı müddeâ aleyh Hasan Sabri Efendi dâhi cevabında mümaileyh Ahmed Hamdi Efendi ciheti mezkûrûn zimmetinde meblağ-ı mezkûr 3600 kuruş deyn olduğunu tâbian ikrâr ve 'tiraf idüb ¹⁰⁵ müddeâ aleyhin veraset müddeâlarını kat'iyen inkar etmekle müddeâ aleyhimden ber minvâl muharrer ve verâset müddeâlarına mutâbık beyyine talep olundukta liecli's-şâhâde meclis-i şer'a ikâme olunan mâhalle-i mezkûre ahâlisinden Mustafa İbni İsmail ve Mustafa Lütfi İbni Said

Efendi her biri münferiden istiḥâd olunduklarında mümaileyh Ahmed Hamdi Efendi İbni Hüseyin veraset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Hayriyye Bintü Abdullah ve sulbiye-i Hayriyye kerimesi Aîşe ve liebeveyn er karındaşı ve liebeveyn kız karındaşı Kafiye ve Mukaddeseye münhasır ve münhasıra olub mümaileyh Ahmed Hamdi Efendinin bunlardan başka vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi ve terekesine müstahak âhar-ı olduğu malûmumuz deyildir deyû her biri bilmüvâcehe nehc-i şer'î münferiden edây-ı şahadet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mümaileyhimânının usul-u mevzûasına tevfiân evvelen bâ varaka-i mestûre Beyler Mâhallesi İmamı Ahmed Fehmi Efendi İbni Osman Nuri ve Muhtar-ı evveli Hasan İbni Mehmedden sırran ve ba'dehû yine mâhalle-i mezkûreden Hayrettin Efendi İbni Abdullah ve Şemşeddin Efendi İbni Abdullahtan bilmüvâcehe alenen ledettezkiye adl ve makbûlu'ş-şahâdeh eyledikleri iş'âr ve ihbâr olunmak mücibince subût-u verâsetlerine ba'del-hükm müddeâ aleyh Hasan Sabri Efendinin sâlifü'l-beyan ikrar ve i'tirafıyla lâzım gelen 3200 kuruştan Eminin hıse-i ursiyye-i şer'iyye isâbet eden 600 kuruş ve mezbûre Kafiye ve Mukaddesin hissesine isâbet eden 300'er kuruştan 600 kuruş ki cem'an yekûn 1200 kuruşun müddaiyyûn-u mezbûrûn İbni Kafiye ve Mukaddeseye hâlen edâ ve teslim etmek üzere müddeâ aleyh Hasan Sabri Efendi ilzâm olunduğu tescîl ve imlâ olundu. Harrahu fi'l-yevmi'l-işrin min şehri zi'l-hicreti şerife lisei ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

15 Ağustos 339

Kadı Mustafa Fevzi

(34) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazası kurrâlarından Ömerli karyesi sâkinelerinden Ali Ağa mâhdûmu İsmail zevcesi Ümmühan Bintü Ali kazâ-i mezkûr mâhkemesinde meclis-i şer'-i şerifte kasabanın muallimi ve Salebi mâhallesinde mükim Ahmed Nûri Bey İbni Ömer Hulusi Beyden Ali Ağa kerimleri Aîşe ve Zehra Hatunlar aleyhine ikâme edeceği mîras da'vâsından dolayı bidâyeten itirâzen muhakeme ve muhâseme ve redd-i cevaba ve işhada ve tehâlûfe ve tebellüğa ve imzasıyla her nevi istidâ ve levâyıhu tanzîme makam-ı âidîne takdîme ihtihâl edeceği i'lâmı âhiz ve kabza ve icrâya meblağ ve tenfizgâhına ve'l-hâsil mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini ifâya

tarafımdan mümaileyh Ahmed Nuriyi vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyye ile tevkîl ve ta'yin eyledim dedikte mümaileyh Ahmed Nuri Bey İbni Ömer Hulusi dâhi vekâlet-i mezkûreye kabul ve hizmet lâzımesine itâya teahhüd ve iltizâm eylemekle gbbete't-tasdîki'ş-şer'î Keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi ihdâ ve işrîn min şehri zi'l-hicce'ti şerife liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

15 Ağustos 339

Kadı Mustafa Fevzi

(35) Kocaeli livasına tâbi İznik kazasının Beyler Mâhallesi ahalisinden olup tarih-i hüccetten bir sene mukaddem Adapazarında vefat eden Ahmed Hamdi Efendi İbni Hüseyin İbni Ahmedin veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hayriyye Binti Abdullah ve sulbiye-i sağıre kızı Aişe ile li li ebeveyn kız karındaşları Kâfiye ve Mukaddese Hatunlar ve liebeveyn er karındaşı Emin Efendiye münhasır ve münhasıra tashîh-i mesele-i mîrasları 32 sehinden olup sihâm-ı mezkûreden 4 sehmi zevce-i mezbûre Hayriyye 16 sehmi sağıre-i mezbûre Aişeye ve 6 sehmi ah-ı mezbûr Emine ve üçer sehmden altı sehmi dâhi uhtân mezbûretân Kafiye ve Mukaddese'ye isâbeti lede'ş-şer'u'l-envar zâhir ve mutehakkık olduktan sonra verese-i mezbûrunda sahib ve sâhibe-i arzuhâl sağıre-i mezbûre Aişe vasisi validesi Hayriyye İbnetü Abdullah Hanımın vekili şer'isi Mehmed Şemseddin Efendi İbnü Abdullah Kaza-i mezkûr muhkeme-i şer'iyyesin ve meclis-i şer'î şerife kezalik Kasabanın Mâhmud Çelebi mâhallesi ahalisinden Mustafa Efendi İbni Ahmed muvacehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mütevekkilim Hayriyye ile sağıre mezbûre Aişenin mürisleri Ahmed Hamdi Efendinin müddeâ aleyh Mustafa Efendi zimmetinde cihet-i karzdan matlûbu olan 1600 kuruştan mütevekkilim Hayriyye Hatun hissesine isabet eden 200 kuruş ve mezbûre sağıre mezbûre Aişenin hissesine hisse-i şer'iyyesinden isabet eden 800 kuruşu cem'an 1000 kuruşun halen bana edâya ve teslîme müddeâ aleyh Mustafa Efendiyi kıbeli şeriften tenbih olunmak₁₀ matlûbumuzdur deyû ba'de'd-da'vâ ve isticvâb-ı müddeâ aleyh Mustafa Efendi dâhi cevâbında müteveffa-i mümaileyh Ahmed Hamdi Efendi ciheti mezkûrûn zimmetinde meblağ-ı mezkûr 1600 kuruş deyn olduğunu tâbian ikrâr ve 'tiraf idüb ancak vekil-i mümaileyh Mehmed Şemseddin

Efendinin veraseti müddeâlarını kat'iyen inkar etmekle vekil-i mümaileyhin ber minvâl muharrer verâset müddeâlarına mutâbık beyyine talep olundukta liecli'ş-şâhâde meclis-i şer'a ikâme olunan mâhâlle-i mezkûre ahâlisinden Molla Mehmed Efendi İbni Mustafa ve Hayrettin Efendi İbni Hayrullah her biri münferiden istişhâd olunduklarında mümaileyh Ahmed Hamdi Efendi İbni Hüseyin verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Hayriyye Bintü Abdullah ve sulbiye-i Hayriyye kerimesi Aişe ve liebeveyn er karındaşı ve liebeveyn kız karındaşı Kafiye ve Mukaddeseye münhasır ve münhasıra olub mümaileyh Ahmed Hamdi Efendinin bunlardan başka vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi ve terekesine müstahak âhar-ı olduğu malûmumuz deyildir. Biz bu husûsa bu vecih üzere şahadet ederiz deyû her biri bilmüvâcehe münferiden edây-ı şahadet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mümaileyhimânının usul-u mevzûasına tevfiân mensub oldukları Beyler Mâhâllesi İmamı Ahmed Fehmi Efendi İbni Osman Nuri ve Muhtar-ı ûlâ Hasan İbni Mehmedden bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'de yine mâhâlle-i mezkûre ahâlisinden Ahmed Hamdi Efendi İbni İsmail ve Salih İbni Süleymandan bilmüvâcehe alenen adil ve makbûlu'ş-şahâdeh eyledikleri iş'âr ve ihbâr olunmağın mûcibince subût-u verâsetlerine ba'del-hükm müddeâ aleyh Mustafa Efendinin sâlifü'l-beyan ikrar ve i'tirafıyla lâzım gelen 3200 kuruştan Eminin hıse-i ursiyye-i şer'iyye isâbet eden 1600 kuruştan zevce-i mezbûre Hayriyye Hanımın hisse-i şer'iyyesine isabet eden 200 kuruş ve sağire mezbûre Aişenin hisse-i şer'iyyesine isabet eden 800 kuruşcem'an yekûn 1000 kuruşun mezbûrenin vekili Mehmed Şemseddin Efendiye hâlen edâ ve teslimine müddeâ aleyh Mustafa Efendi ilzâm olunduğu tescil ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi seb'in ve ısrîne min şehri zi'l-hicce şerife liseneti ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

11 Ağustos 339

Kadı Mustafa Fevzi

(36) Kocaeli livâsına tâbi' Medine-i İznik kurrâsından görmezli karyesi ahâlisinden ve zürra' taifesinden Hasan Oğlu İsmail medine-i mezkûre mâhkemesinde meclis-i şer'imizde zevce-i menkuhâ-i medhûl bihası kazây-ı mezkûrun Tacir karyesi sâkinelerinden İsmail kerimesi Hâtîce muvâcehesinde bitâvihi ikrâr-ı tâm ve ta'biril-

merâm edüb mezbûre Hâtîce 501 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhası olub târih-i hüccetten bir sene mukaddem bilâ özür-ü şer' validesi nezdine getmiş velyevm hâneme gelib emrime itâat ve hukuk-u zevciyete mûraât etmemekte olduğundan itâat ve hukuk-u zevciyete mûraat etmemesine zevcem mezbûre Hâtîceye kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur. deyû da'vâ ettikte zevce-i mezbûre Hâtîce binti İsmail dâhi cevâbında zecim merkûm İsmail kendisine her dem ezâ ve cefâ etmekte olduğundan ba'dema kendisiyle hüsn-ü imtizâc kabil olamayacağından mehr-i müeccel-i mezkûr 501 kuruş ile mehr-i muaccel nafakay-ı iddet ve maûnet süknâsı dâhi kendisine âit olmak şartıyla tatlık taleb eyledi. Zevc-i menkum İsmail dâhi zevce-i menkûhası Hâtîce binti İsmail ile ba'demâ hüsn-ü imtizâc hâsıl olamayacağından mehr-i müeccel ve muaccel meblağ-ı mezbûr 501 kuruştan nafakay-ı iddet ve maûneet süknasından dolayı ibrâ ve iskâtını kabul ve târih-i hüccüte değîn beynlerinde cerayân eden ahz i'tâ ve müamelât ve hukuk-u ma'luma ve mechuleye müteallıka âmmeyi ve muhâsamattan ve mezbûre Hâtîce Hatunu merkûm İsmail dâhi ibrây-ı âm ile iskat eylemekle mezbûreyi iş bu târih-i hüccetten itibaren tatlık eylediği tescil ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm sâmin ve işrîn min şehr-i zilhicce'ti'ş-şerife ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

13 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(37) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Beyler Mâhallesi ahâlisinden Karamolla oğullarından Ahmed Pehlivân Oğlu Hüseyin bin Mustafa kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerif-i enverde kazây-ı mezkûrun Eşrefzade mâhallesinde mûkim Kayıkçı oğullarından Ahmed Pehlivân bin Mustafa ibni Süleyman mâhzarında bitâvihi ikrâr-ı tâm ve takdiri kelâm edib mûrisim ve pederim Ahmed Pehlivân Oğlu Mustafa Ağanın Bulgaristan Şumnu sancağının Eskicuma kazâsına tâbi' Tırnusa karyesinde mevcut emvâli menkul ve gayr-i menkule ve nakit mevcuduna nasdaki matlûbumdan hisse-i ursiyyey-i şer'iyyme isâbet edeceği miktarın ahzi hakkında ikâme edeceği da'vâda bidâyeten itirâzen ve temyizen mâhkemey-i şer'iyye ve

nizâmiyye ve devâir-i sâirede taleb-i da'vâ husûmet ve redd-i cevâba ahz ve kabza sulh ve ibrâya her nevi istitâ' ve levâyıha kendi imzasıyla tanzîm ve makâmât-ı aidesine takdime hiciz zarâr ve ziyân talebine âharı dâhi tevkil teşrike âzil ve nasba velhâsıl husûs-u mezkûrun mütevekkıf olduğu umûrun küllisini îfâya hâzır-ı mûmâileyh Hamdi pehlivâni Vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyyi ile tevkil ve nâib ve menâb ta'yin eyledim dedikte ol dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini îfâyı teahhüd ve iltizâm etmeyi mâ vaka'a' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm-l âşir min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

23 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(38) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Beyler Mâhallesi sâkinlerinden Tenzile Hatun bintü Arif ibni Ali kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte yine kasaba-i mezkûrun Eşrefzade Mâhallesi ahâlisinden Kayıkçı oğullarından Ahmet Pehlivân İbni Mustafa Süleyman muvâcehesinde bitâvihi ikrâr-ı tâm ve takdiri kelâm edib mûrisim ve pederim Arif bin Alinin Bulgaristan Şumnu sancağının Eskicuma kazâsına tâbi' Tırnusa karyesinde mevcut emvâl-i menkûl ve nukûd-u mevcûdiye ve zimem-i nâsdaki matlûbumdan hisse-i ursiyyey-i şer'iyyeme isâbet edecek miktarın ahzi hakkında ikâme edeceği da'vâda bidâyeten itirâzen ve temyizen mâhkemey-i şer'iyye ve nizâmiyye ve devâir-i sâirede taleb ve da'vâ husûmet ve redd-i cevâba âhiz ve kabza sulh ve muhâle'aya her nevi istitâ' ve levâyıha kendi imzasıyla tanzîm ve makâmât-ı aidesine takdime hiciz zarâr ve ziyân talebine âharı dâhi tevkil teşrike âzil ve nasba velhâsıl husûs-u mezkûrun mütevekkıf olduğu umûrun küllisini îfâya mûmâileyh Ahmed pehlivâni Vekâlet-i mutlaka sahihay-ı şer'iyye ile tevkil ve nâibve menâb tayin eyledim dedikte ol dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesi îfâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm etmeyi mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm âşir min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

23 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(39) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsı müstakil jandarmanın merkez karakol efrâdından ve Kermesli kasabasının Azadlı Karyesi ahâlisinden Halil Oğlu Arif kazây-ı mezkûr mâhkemey-i şer'iyesinde ve meclis-i şer'ifte ve kasabanın Beyler Mâhallesi ahâlisinden Ahmed Hamdi Efendi İbni İsmail Efendi ve Merkez Karakol efradından Ahmed bin İsmail Mâhzarında ve 500 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhâ-i medhûl bihası Kermesli Kasabasının Şeyh Müftü mâhallesi sâkinlerinden Hamamcı Bacak Ahmed kerimesi Fatıma Hanım gıyâbında bitâvihi ikrâr-ı tâm ve tabir-i ani'l-merâm edüb zevcem mezbûre Fatıma Hanım hânemi terk ve pederi hânesine gitmiş olduğunu istihbâr eyledim emrime itâat ve hukuk-u zevciyete mûraât etmemekte olduğundan zevcem gaibe-i mezbûre Fatıma Hanım ibnetü Ahmedî iş bu târih-i hüccetten itibaren talâk-ı bâinle tatlîk eyledim dediği mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm es-sâni işrîn min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

15 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(40) Kocaeli Livâsına tâbi' İznik kazâsına merbut Mecidiye karyesi ahâlisinden iken bundan akdem vefât eden Deli Ömer oğullarından Ali Oğlu Hasanın sağîre kerime Aişenin pederi müteveffâ Hasandan mürüvvet ve müntegıl bil cümle emlâk ve emvâlini hıfz ve zimem-i nâstaki matlûbâtını da'vâ ve ta'kib ve tesviye-i umûruna gibelişer'i'den bir vâsi' nasb ve ta'vin-i ehem ve elzem olmakla emânet ile tarife ve istikâmetle mevsûfe olup umûr-u vesayeti kemâ hiye hakkahâ ifâya muktedire idüğü karye-i mezkûreden Osman Efendi İbni Ahmed ve Sanağıl Karyesinden Ömer Ağa Oğlu Hasan ahbarlarıyla lediyi'şeru'l-envar tahakkuk eden müteveffây-ı merkûmun zevcesi ve sağîre-i mezbûre Aişenin validesi Hâtice bintü Mehmed vâsiyye-i nasb ve ta'vin

edimiş ol dâhi vesâyet-i mezkûreyi kabul ve umûr-u vesayeti edâ ve îfâyı teahhüd ve iltizâm eylediğini kîbbe't-tadîku'ş-şer'î mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm el-hamisi aşer min şehri muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

18 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(41) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsına merbut Mecidiye karyesi ahâlisinden Mehmed kerimesi Hâtîce Hanım kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte yine kasaba-i mezkûrun Beyler Mâhallesi sâkinlerinden Mustafa Lütfi Efendi ibni Said Efendi mâhzarında bitâvihi ikrâr-ı tâm ve takdiri kelâm edib mûrisim ve zevcim ve vâsîsi bulunduğum sağîre kerimem Aişenin pederi Deli Ömer oğullarından Hasan bin Alinin tereke-i metrûkesine hisse-i ursiye-i şer'iyyemize isâbet edecek miktarın ahzı hakkında müteveffâ zevcim biraderi Ali Oğlu Yusuf ve eniştesi Hüseyin Oğlu Mevlüt aleyhlerine ikâme edeceğim mîrâs da'vâsından dolayı bidâyeten ve temyizen muhâkeme ve muhasama ve redd-i cevâba ve istîşhâda tahlif ve tahallüfe tebliğ ve tebellüğa ve imzasıyla hernev'i istidâ ve levâyıha tanzîm ve makâmât-ı aidesine takdim hiciz zarâr ve ziyân talebine ve âharı dâhi tevkil teşrike âzil ve nasba velhâsil husûs-u mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllisini îfâya Mustafa Lütfi Efendiye Vekâlet-i mutlakay-ı sahihay- şer'iyye ile tevkil ve nâib ve menâb ta'yin eyledim dedikte ol dâhi Vekâlet-i mutlaka sahihay-ı şer'iyye ile tevkil ve nâib ve menâb nasb ve tayin eyledim dedikte ol dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbağî edâ ve itâyı îfâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm etmeğe mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm hamisi'l-aşer min şehri muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

28 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(42) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsına merbut Elbeyli karyesi sâkinlerinden Salih Oğlu Kerimesi Kadriye bintü Mustafa kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine ve meclis-i şer'i şerifte pederi Mustafa Efendi ibni Hüseyin mâhzarında bitâvihi ikrâr-ı tâm ve tabir-i anil merâm edib mûrisim ve zevcim Elbekli Karyesinden Koca Arap Oğlu Hüseyin bin Mustafanın tereke-i metrûkesi hisse-i şer'iyyme isâbet edecek miktarın ahz ve kabzı zımmının yine karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Ahmed Oğlu İbrahim Ağa aleyhlerine ikâme edeceğim mîrâs da'vâsından dolayı bidâyeten ve temyizen muhâkeme ve muhusama ve redd-i cevâba ve istişhâda tahlif ve tahallûfe ve tebellüğa ve imzasıyla hernev'i istidâ ve levâyıha tanzîm ve makâmât-ı aidesine takdim hiciz zarâr ve ziyân talebine ve âharı dâhi tevkil teşrike âzil ve nasba velhâsıl husûs-u mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllisini îfâya pederim Mustaafa Efendiyi vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyye ile tevkil ve nâib ve menâb ta'yin eyledim dedikte ol dâhi Vekâlet-i mutlaka sahihay-ı şer'iyye ile tevkil ve menâb ve menâb nasb ve tayin eyledim dedikte ol dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul îfâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm etmekliğin mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm sâbi'a aşera min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

21 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(43) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsına merbût Elbeyli karyesi sâkinlerinden sâhibe-i arzuhâl marifetü'z-zât Salih Oğlu kerimesi Kadriye bintü Mustafanın vekil-i şer'i pederi Mustafa Efendi İbni Hüseyin kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'imizde karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Ahmed Oğlu İbrahim Ağa muvâcehesinde da'vâ ve takrir-i kelâm edüb mezkûr Elbekli karyesi ahâlisinden mütevekkili mezbûre Kadriyenin zevci Koca Arap Mustafa Oğlu Hüseyin harb-i umûmide silah altına alınarak vazife-i askeriyesini îfâ etmekte iken 333 senesinde Şubatın 15. günü 70. alayın birinci taburunun ikinci bölüğü ile iştirak eylediği Irak cebhesi harbinde şehiden vefât edib verâseti mütevekkilim mezbûre zevce-i menkûhası Kadriye ile validesi Hayriyye ve ebeveyin er karındaşı Ahmed ve kız karındaşı Emineye munhasıra olub

mesele-i mîrâsları 36 sehinden olub sihâm-ı mezkûreden 9 sehmi zevce-i mezbûre Kadriyeye ve 6 sehmi Hayriyyeye ve 14 sehmi mezbûr Ahmede ve 7 sehmi mezbûre Emineye isâbeti lede's-şer'il-envar tahakkuk ettikten sonra mütevekkilim zevci ve mûrisi müteveffâ merkûm Hüseyinin müddeâ aleyh mûmâileyh İbrahim Ağa zimmetinde cihet-i garazdan alacak hakkı olan 4000 kuruştan hisse-i ursiyey-i şer'iyyesine isâbet eden 1000 kuruşu halen bana edâ ve teslîme mûmâileyh İbrahim Ağaya gbelişer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur. deyû ba'de'd-da'vâ ve'l-istîcâb İbrahim Ağa dâhi cevâbında merkûm Arab Oğlu Hüseyin bin Mustafaya cihet-i mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 4000 kuruş deyni olduğunu ikrâr ve itiraf edüb ancak müddeî mezbûre vekili Mustafa Efendi ber minvâl müharrer vefât eylediği müddeâsını inkâr etmekle vekil Mustafa Efendiden ber minvâlî muharrer müvekkelesi mezbûre Kadriyenin zevci Hüseyinin vefât eylediği ve verâset müddeâsına mutâbık beyyine talep olundukta lieceli's-şehâde meclis-i şer'a ikâme olunan karye-i mezkûre ahâlisinden Mustafa torunu İsmail bin Hüseyin ve Ali Oğlu Ahmed'den herbirini münferiden istişhâd olundukta müddeî Mustafa Efendinin müvekkelesi Kadriye Hanımın zevci merkûm Koca Arab Oğlu Mustafa mâhdumu Hüseyinin verâseti zevce-i menkûhası Kadriye validesi Hayriyye ve li ebeveyn Ahmed ile kız kardeşi Emineye münhasır olub bunlardan başka verâseti marifesi ve terekesine müstehak âharı olduğu malumumuz degildir ve merkûm Mustafa ile 70. alayın birinci taburunun ikinci bölüğünde vazife-i askeriyyemizi îfâ etmekte iken iştirak eylediğimiz Irak cebhesi harbinde ve 333 senesi Şubatının 15. günü isâbet eden mermiden şehiden vefât eylediğini bizzat müşâhede eyledik bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri münferiden edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şahidân-ı merkûmânın usul mevzûasına tevfikân evvelen karye-i mezûkre imamı Ali Efendi İbni Osman ve heyet-i ihtiyâriyye âzâsından Hacı Mehmed Oğlu Abdi Ağadan bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'dehû tarafın şahidân mûmâileyhimâ hâzır oldukları halde yine karye-i mezkûre ahâlisinden Ahmed Oğlu Hafız Ahmed ve Ali Oğlu Osman Ağalardan bil muvâcehe alenen ledettezkiye adl ve makbulu's-şehâde ettikleri işâr ve ihbâr olunmağın mûcibince müddeî vekili Mustafa Efendinin müvekkilesi Kadriye Hanımın zevci merkûm Koca Arab Oğlu Mustafa mâhdûmu Hüseyinin 333 senesi Şubatının 15.

günü isabet eden mermiden şehiden vefât ve verâsetine ba'de'l-hüküm mümâileyh İbrahim Ağanın sâlifü'l-beyân ikrâr ve itirâfiyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 4000 kuruştan ve tashih-i mezkûr müvekkelesi Kadriye Hanımın hisse-i irsiye-i şer'iyyesine isâbet eden 1000 kuruşun vekili Mustafa Efendiye halen edâ ve teslimini müddeâ aleyh merkûm İbrahim ağaya tenbih olunduğunu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm sâbi'a aşera min şehri-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

30 Ağustos 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(44) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Güristan karyesi ahâlinden sahibi arzuhâl Mustafa Lütfi Efendi İbni Said Efendi kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'imizde 1001 kuruş mihr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûha-i medhûlü bihası kasabanın Yeşil Cami mâhallesinde Şâziye Hatun ibnetü Hüseyin Fevzi Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takdir-i kelâm edüb zevcem mezbûre Şaziye Hatun tarih-i i'lâmdan 25 gün mukaddem bilâ özür hânemi terk ile bana ve kendisine karabeti olmayan bir takım kimseler hânesinde vakit eylemekte olduğundan hâneme gelib bana itâat ve hukuk-u zevciyete riayet etmesi için zevce-i menkûha-i mezbûre Şaziye Hanıma kıbeli şer'î şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû ba'de'd-da'vâ ve'l-istifcâb müddeâ aleyh mezbûre aziye Hanım dâhi cevâbında naşize olub hânesine gitmeyeceğini beyân ve ifâde eylediğini ve müddeâ Mustafa Efendri dâhi cevâbında nâşize olandan canib-i şer'i şeriften itâatını nafaka talebine hakkı olmamak ve sekiz yaşlarında mâhdûmum Said Muzafferin ebi bulunduğum hasebiyle bana teslim etmekle müddeâ aleyhâ mezbûre Şaziye Hanımda sağır-i mezbûr Said Muzafferi pederine terk edeceğini beyân etmekle mûcibince müddeâ aleyhâ mezbûre Şaziye Hanım ibnetü Hüseyin Fevzi Efendi müddei mümâileyh Mustafa Lütfi Efendinin 1001 kuruş mihr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûha-i medhûlü olduğunu ikrâr ve itirâfiyla lâzım gelen zevc mümâileyh Mustafa Efendiyi itâat ve hukuk-u zevciyete riayet ve sağır mezbûr Said Muzafferin ebi mezbûr Mustafa Efendiye teslimine müddeâ aleyhâ

mezbûre Şâziye Hanıma kîbeli şer'i şeriften tenbih olunduğu mâ vakaa bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm errabi' ve işrîn min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

6 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(45) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Oğlan karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl Seniyye Hatun İbnetü Kamil kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'imizde kazâ-i mezkûrun Hisarcık Karyesinden ve zürra'a taifesinden Hüseyin Oğlu Receb müvâcehesinde da'vâ ve takrir-i kelâm edüb karye-i mezkûre ahâlisinden zevcim ve mûrisim Sami bin Halil İbrahim 1336 senesi şehr-i Ağustosunda 7. günü asker firârisi olmasından dolayı Kütahyada kurşuna dizilmek sûretiyle idâm edildiği cihetiyle verâseti benimle sulbiye-i sağîre kerimesi Emire ibnetü Samiye ve ehülhumâ İbrahime munhasıra olub ve mesele-i mîrâsiyeleri 8 sehinden ibâret olub sihâm-ı mezkûreden 1 sehmi zevce-i mezbûre Şaziyye ve 4 sehmi bintü mezbûre Emireye ve 3 sehmi dâhi ehülhumâ mezbûr İbrahime isâbet-i şer'i şerifte tahakkuk ettikten sonra zevcim ve mûrisim Mustafa mezbûr Saminin müddeâ aleyh merkûm Receb zimmetinde cihet-i garazdan alacak hakkı olan 1000 kuruştan hisse-i şer'iyyeme isâbet eden 125 kuruş halen bana edâ ve teslîme merkûm Receb Ağaya gibelişer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur. deyû ba'de'd-da'vâ ve'l-isticâb merkûm dâhi cevâbında merkûm Sami İbnü Halil İbrahime cihet-i mezkûreden 1000 kuruş deyni olduğunu ikrâr ve itiraf edüb ancak müddeîyyenin vefât ve verâset müddeâsını külliyyen inkâr etmekle mezbûre Saniyye Hatundan ber minvâl-i muharrer zevci merkûm Saminin vefât eylediği ve verâset müddeâsına mutabık beyyine taleb olundukta lieceli'ş-şehâde meclis-i şer'a ikâme olunan İznik'in Mâhmud Çelebi Mâhallesinde Hacı Hakkı Oğlu Mehmed ve Kasabanın Eşrefzâde Mâhallesinden Mâhmud Oğlu Mustafadan her biri münferiden şehâdet olunmakta müddeî mezbûre Saniye Hatunun zevci Sami bin Halil İbrahimle 1336 senesinde 41. alayın ikinci taburunun beşinci bölüğünün birinci takımında beraber vazife-i askeriyemizi ifâ etmekte iken merkûm Sami Kütahyanın

Saka Karyesinden firâr edüb esnây-ı râhda derdest edilerek kıtaya götürüldü ve firka kumandanlığı emriyle sene-i mezkûr Ağustosunun 7. günü kurşuna dizilmekle ve beraberinde dört nefer arkadaşıyla Kütahyada idam edildiğini gözümüzle gördük ve müteveffâ merkûmun verâseti mevce-i menkûhası Saniye Hatunla sağîre kızı Emireye ve li ebeveyn er karındaşı İbrahime münhasıra olub bunlardan başka terekesine müstehak ve verâset-i ma'rûfesi olduğu malumumuz değildir Biz bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri münferiden edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şahidân-ı merkûmânın usul mevzuâsına tevfikân evvelen Eşrefzâde Mâhallesi İmamı İzzettin Efendi ve muhtarı Mehmet Rüştü Efendi ve Mâhmut Çelebi Mâhallesi muhtarı Mustafa Asım ve hey'et-i ihtiyâriyye âzâsından Kamil Hakkı Efendilerden tarafeyn ve şahidan hâzır oldukları halde Elbekli Karyesinden Gülcü Abdullah Oğlu Ali ve Hisar Dere Karyesinden Mustafa Oğlu Osman Efendilerden bil muvâcehe alenen adl ve makbûlu'ş-şehâde ettikleri îşâr ve ihbâr olunmağın mûcibince müddeî mezbûre Saniye Hatun ibnetü Kamilin zevci merkûm Sami bin Halil İbrahimin 1336 senesi Ağustosun 7. günü ber minvâli muharrer kurşuna dizilmek sûretiyle idamen vefât ve veresetine ba'de'l-hüküm müddea aleyh Hüseyin Oğlu Receb Ağanın ikrâr ve itiraflarıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 1000 kuruştan müddeî mezbûre Saniye Hatun hisse-i şer'iyyesine isâbet eden 125 kuruşun Mezbûre Saniyeye halen edâ ve teslîmini müddea aleyh Hüseyin Oğlu Receb Ağaya tenbih olduğunu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm sâdis ve'îşrîn min şehri muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti elf.

8 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(46) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Sariağıl nâm-ıdiğer Hamidiye karyesi ahâlisinden iken 1333 senesinde mevki-i harbde şehiden vefât eden Muhacir Osmanın o ki oğlu Mustafanın sağir oğulları Salih ve Osmanın müteveffâ pederinden mûris ve müntakil bil cümle emvâl ve emlâkını hıfz ve zımm-ı nâstaki matlûbâtını tahsîle ve tesmiyeye umûruna kabi şer'i şeriften bir vâsînin nasb ve ta'yini elzem olmakla

emânetler mârife ve istikâmetle mevsûfe bulunan karyesi muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesinin musaddak bir kıta ilm ü haberi mûcibince vâsîyet-i mezkûreyi ve hizmet-i lâzimesini ifâya muktedir olan şehid merkûm Osmanın o ki Oğlu Mustafa zevcesi Şâziye Hatun vâsîyye nasb ve ta'yin kılınmış ol dâhi visâyet-i mezkûreyi kabul ve kemâhiye hakkahâ ifâyı teahhüd ve iltizâm eylediği gibbe't-tasdîk-i şer'ime mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm sâdis ve işrîn min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

8 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(47) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Sariağıl nâm-ı diğer Hamidiye karyesi sâkinlerinden şehid Mustafa zevcesi Şaziye Hatun ibnetü Mehmet kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'iyyemizde Karamürsel kazâsı da'vâ vekillerinden Arapzâde Osman ve Safer Efendi ibni Hafız Mustafa Efendi muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takdir-i kelâm edüb zevcim ve mûrisim müteveffâ Mustafanın mal ve emlâkı ve hak sarihi olub benim ile vâsîyyeleri bulunduğum sağır Oğlum Salihle o ki Oğlum Osmana mûris ve müntekül eşyay-ı menkul ve gayr-ı menkul terekeye müteallık bilcümle da'vâda âit olduğu muhâkeme-i şer'iyye ve nizâmiyyenin bidâyeten ve itirâzen ve temyizen muhâkeme ve muhasemee ve redd-i cevâba ahz ve kabza elhâsıl malûmâtın tahtında sulh ve ibrâya her nev'i istidâyı kendi imzasıyla tanzim ve makam-ı âidesine takdime işhâd ve istişhâde ve tahlif ve tehallüfe ve ikâme-i şuhûde zarâr ve ziyân talebine istihsâl edeceği hüküm ve ilâm-ı mevki icrâya vazi' ve tenfiz ahkâmına müddeâ aleyh ve tahsili sâlis sıfatıyla icâb edenlerde dâhili muhâkemeye tebliğ ve tebellüğe velhâsıl husûs-i mezkûrun mütevekkif olduğu umûrun küllisini ifâya mümâileyh Osman ve Safer Efendiyi vicâhen ve İznik da'vâ vekillerinden Gülistanlı Said Efendi ve Mustafa Lûtfi Efendiyi kabulüne mevkûfen ve her birleri müştereken ve münferiden icrâ vekâletine bilvisâle ve bilasâle tevkil eyledim dedikte mümâileyh Osman ve Safer Efendi Vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâ ve ifüyı teahhüd ve iltizal etmecliğin mâ vaka'a' bittaleb keteb ve imlâ olundu.

Harrarahû filyevm sâdis ve'ışrîn min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

8 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(48) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsı mülhakâtından Hisarcık karyesi sâkinlerinden marifetü'z-zât Mâhmud Oğlu kerimesi Cemile bintü Hasan kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte pederi Hasan bin Mâhmud muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve tabir-i ani'l-merâm edib taht-ı nikâhında iken bundan akdem tatlık eden zevcim karye-i mezbûr ahâlisinden zürra'a taifesinden Mâhmud Ağa torunu Reşid bin Mustafa aleyhine ikâme edeceğim mehir ve hak ve nafaka ve bil cümle da'vâda âit olduğum muhâkeme-i şer'iyye ve nizâmiyyenin bidâyeten itirâzen ve muhâkeme ve muhâsama ve redd-i cevâba ahiz ve kabza velhâsıl malûmâtın tahtında sulh ve ibrâya hernev'i istidâya kendi imzasıyla tanzîm ve makâmât-ı aidesine takdim işhâd ve istişhâde ve tehallüfe ve ikâme-i şuhûde zarâr ve ziyân talebine istihsâl edeceği hüküm ve ilâm-ı mevki icrâya vazî' ve tenfiz ahkâmına müddeâ aleyh sıfatıyla icâb edenlerle dâhili muhâkemeye tebliğ ve tebellüğe velhâsıl husûs-i mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllisini ifâyâ hâzır-ı bil meclis pederim merkûm Hasan Ağayı Vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyye ile vekil ve nâibve menâb ve ta'yin ol dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâ ve ifâyı teahhüd ve iktiza eylediği gibbet-tasdiki'ş-şer' mâ vaka'a' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm el-ahad min şehr-i saferü'l-hayr li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

12 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(49) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Boyalıca karyesi ahâlisinden iken târih-i hüccetten üç sene mukaddem düşman tarafından esîr edilib esrâ meyânında İzmir'e sevk ve İzmir'in Balcıova'sında ve hâl-i esârette ecel mev'ûdiyle vefât eden Karâmetli

Salih bin Hüseyin'in sağîre kerimesi Fatıma ve sağîr oğulları Yusuf ve Sâdıka'nın pederleri müteveffâ Salih'ten mûris ve muntekil bilcümle emvâl ve emlâkını hıfz ve harâsete ve zımm-ı nâsdaki matlûbâtını da'vâ ve ta'kib tesviye umûrlarını kîbeli şer'i şeriften bir vâsinin nasb ve ta'yini ehem ve elzem olmakla emânetle istikâmetle mevsûfe olub umûr-u vesâyeti kemâhiye hakkahâ îfâya muktedire ettiği karye-i mezkûr muhtarı Ali Oğlu Mehmet ve âzâdan Salih Oğlu hacı Ahmed ve Molla Mehmed bin Hacı Rızânın alâ tarik'iş-şehâde ihbâr ve iş'ârıyla inde'ş-şer'i'l-envar müteveffâ mezbûrun zevcesi ve sağîre ve sağîr mezbûrânın valideleri Hacer Hatun ibnetü Yusuf vasî nasb ta'yîn edilmiş ol dâhi vesayet-i mezkûreyi kabul ve umûr-u vesayeti îfâyı kemâ hiye hakkahâ teahhüd ve iltizâm eylediği gıbbe't-tasdiku'ş-er'i mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm ve'l-işrîn min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

8 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(50) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsı kurrâlarından Boyalıca karyesi ahâlisinden iken târih-i hüccetten üç sene mukaddem düşman tarafından esîr edilib esrâ meyânında İzmire sevk ve İzmirin Balcıovasında ve hâl-i esârette ecel mev'ûdiyle vefât eden Kerâmetli Salih bin Hüseyinin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hacer bintü Yusuf ve sulbiye-i kebire kızları Lütfiye Aişe ile sulbiye-i sağîre kerimesi Habibe ve sulb-i sağîr oğulları Yusuf ve Sadık'a münhasır ve münhasıra olub mesele-i mîrâsları 8 sehimden ibâret olub sihâm-ı mezkûreden 1 sehmi zevce-i mezbûre Hacer'e ve birer sehimden üç sehmi benâtı mezbûre Lütfiye Aişe ve Habibeye ikişer sehimden 4 sehmi dâhi sağîran-ı mezbûran Yusuf ve Sıdıka isâbet-i lede'ş-şer'i envar zahir ve mütehakkık olduktan sonra sağîre-i mezbûre ve mezbûranın vakt-i rüşd ve seddâtlarına deyin kîbeli şer'-i şeriften vâsiyye-i mezbûreleri vâlideleri mezbûre Hacer Hatunun ma'rifetü'ş-şer' ile tahrîr ve bilcevâbta takdîm-i bahâ edilüb beyne sûrete taksîm edilen müteveffây-ı mezbûrun ber vech-i âtî tezkeresidir. Harrarahû filyevm el ahad ve'l-işrîn min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

3 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(51) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Hisarcık karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl ma'rifetü'z-zât Mustafa Oğlu İsmail zevcesi Sıddıka Hatun ibnetü Osman kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde meclis-i şer'imizde karye-i mezkûre ahâlisinden ve zürra' taifesinden Mecidoğlu Abdullah muvâcehesinde da'vâ ve takdir-i kelâm idüb iş bu târih-i i'lâmdan üç sene mukaddem Osman ili nâhiyesinde askerî hastanede ecel-i mevûdiyle vefât eden zevcim ve mûrisimkarye-i mezkûreden Mustafa Oğlu İsmailin hasran verâseti ben zevce-i menkûha-i metrûkesine isâbeti lede'ş-er'i'l-envar tahakkuk ettikten sonra zevcim ve mûrisim müteveffâ merkûm İsmailin müddeâ aleyh merkûm Abdullah zimmetinde cihet-i garazdan alacak hakkı olan 200 kuruşun müddeâ aleyh-i merkûmdan tahsilini da'vâ ve taleb eylerim dedikte merkûm Abdullah dâhi cevâbında müteveffây-ı merkûm İsmâile cihet-i mezkûreden baliğ-ı mezkûr 200 kuruş deyni olduğunu ikrâr ve itiraf edüb ancak mezbûre Sıdika Hatunun ber minvâl-i muharrer vefât ve verâset iddiasını inkâr etmekle Sıdika Hatun'dan ber mâhsûs-u muharrer zevci in vefât eylediği ve verâset müddeasına mutabık beyyine talep olundukta lieceli'ş-şehâde meclis-i şer'a ikâme olunan karye-i mezkûr ahâlisinden Altıparmak Oğlu Hüsna bin Hüseyin ve İnce Mustafa Oğlu Hasan bin Hüseyinden her biri münferiden işhâd olundukta müddeâ mezbûre Sıdika Hatun zevci merkûm Mustafa Oğlu İsmail ile Gökbayrak taburunun birinci bölüğünde vazife-i askeriyemizi ifâ etmekte iken merkûm İsmail mübtela olduğu hastalığın tedâvisi için Osman ili nâhiyesinde bulunan Gökbayrak taburunun hastanesine sevk edilerek tedâvisi olunmakta iken hastalıktan şîfâ bulamayarak 333 senesi teşrin-i sâninin 5. günü ecel-i mevûdiyle hastanede vefât eylediğini bizzat ra'yü'l-ayn müşâhede eyledik bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri münferiden edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şahidân-ı merkûmânın usul mevzûasına tevfi ken karye-i mezkûre imamı Osman Efendi İbni Mustafa ve muhtar Ahmed Çavuş Oğlu İsmailden ba varaka-i mestûre sırran ve ba'dehû tarafeyn-i mûmâileyh hâzır oldukları halde

Görmezli karyesinden Ali Onbaşı Oğlu Mustafa ve Oğulpaşa karyesinden Sersem Oğlu Ali bin Aliden bilmuvâcehe alenen adl ve makbûlü'ş-şahâde eyledikleri işar ve ihbâr olunmağın mûcibince müddeâ mezbûri Sıdika Hatun ibnetü Osmanın zevci merkûm ismail bin Mustafanın 337 senesi teşrin-i saninin 5. günü Osman ilinde askeri hastanesinde ecel-i mevudiyle vefât ve hasran verâsetine ba'de'l-hükûm müddeâ aleyh merkûm Müfid Oğlu Abdullah Ağanın sâlifü'l-beyin ikrâr ve itirafıyla meblağ-ı mezkûr 200 kuruşu müddeî mezbûre Sıdika Hatuna halen edâ ve teslîmine müddeâ aleyh merkûm Abdullah Ağaya tenbih olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm er-râbi' ve'l-işrîn min şehri saferü'l-hayr li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mietive elf.

15 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(52) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsı kurrâlarından Görmezli karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl Zekeriya Oğlu Mustafa zevcesi Fatma ibnetü Baba Mehmed kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'imizde yine kazây-ı mezkûr sâkinelerinden ve zürra'a taifesinden zevci dâhili Mustafa bin muvâcehesinde bitâvihi da'vâ ve takdir-i kelâm edüb merkûm Mustafa zevci dâhilim olub beynimizde hüsn-ü imtizâc olmadığı cihetle zimmetinde olan 501 kuruş mihr-i müeccelem ile iddetim munkize oluncağa değın nafaka-i iddet ve maûnet-i süknâmdan beni tatlık etmek üzere zevcim merkum Mustafanın zimmetini ibrâran sahih-i şer' ile ibrâ ve ıskât eyledüm deyû Merkûm Mustafa da zevce-i menkûhası mezbûre Fatıma Hatunun mehr-i müecceli olan 501 kuruş iddet-i munkifeye oluncaya değın nafaka-i iddetinde ve maûnet-i süknâdan dolayı ibrâ ve ıskatını kabul ve zevcesi mezbûre Fatıma Hatunu iş bu târih-i huccetten itibaren tatlık eyledim dedikte ¹²²gıbbet-tasdîki'ş-şer' mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm er-râbi' ve'l-işrîn min şehri saferü'l-hayr li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

22 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(53) Kocaeli livâsına tabi İznik kazâsı mülhekâtından Oğulpaşa karyesi sâkinlerineden ma'rifetü'z-zât Küçükaliogullarından Ali Oğlu Mehmet zevcesi Hâtice bintü Hacı Halil kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şeriyyesinde ve meclis-i şeri şerifte pederi merkûm Hacı Halil bin Hacı Mehmet muvâcehesinde ikrâr-ı tâmve tabir-i kelâm edüp taht-ı nikâhında bulunduğum zevcim karye-i mezkûr sâkinlerinden ve zürra'taifesinden merkûm Mehmet aleyhine ikâme edeceğim nafaka ve muâvenet-i süknâ ve taht-ı hücreyi terbiyemde bulunan sağîre kerimesi Hanife'nin ücret rızâ ve nafakası ve bilcümle da'vâda aid olduğu mâhkeme-i şeriyye ve nizâmiyyenin bidâyeten ve itirâzen ve temyîzen ve tashîhan muhâkeme ve muhâseme ve redd-i cevâbe âhiz ve gabza veledil hâce ma'lûtım tahtında sulh ve ibrâya ve her nevi istidâyı kendi imzasıyla tanzîm ve makâm-ı âdisine takdime işhâde ve tallüfe ve ikâme-i meşhûde zarar ve ziyân talebine istihsâl edeceği i'lâm-ı sevki icrâya vâzi ve tenvizi ahkâmına müddeâ aleyh ve tahsisat sıfatıyla icâb edenleri muhâkemeye tebliğ ve tebelluğa velhâsıl husûsu mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllisini ifâya hâzır bilmeclis pederi merkûm Hacı Halil Ağayı vekâlete mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile vekil ve menâb ve menâb eyledim dedikde ol dâhi vekâlet-i mezkûrayı kabul ve hizmet-i lâzîmesini ifâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm eylemekle mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrrarahû fiyevm sani aşar min şehr-i saferü'l-hayr li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

23 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(54) Kocaeli livâsına tabi İznik kasabası mahallâtından Yeşilcami-i Şerif Mâhallesinde sâkine ve Kütahya'nın Gediz Kazâsı mukayyedelerinden sâhibe-i arzuhâl Hacere Hanım bintü İbrahim kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şeriyyesinde ve meclisi şeri şerifimizde zevc-i mutlakı mâhale-i mezkûre sâkinelerinden ve zürra'a taifesinden Postacı Oğlu Ali bin Mehmed muvâcehesinde da'vâ ve takdir-i kelâm idüb târih-i huccetten üç sene mukaddem 101 kuruş mehr-i müeccel tesmiye ile zevce-i menkûha-i medhûl bihası iken zevcim Ali beni târihten dört mâh mukaddem talâk-ı bâin ile tatlik ve mihrimi

bil'itâ memleketi asliyeme göndermiş iken bilâhare fiili ta'likatına nâdim eylediği ve mihr-i muaccel sâbıkamla tecdid-i nikâh etmiş ve o sûretle zevce-i menkûhası iken bundan bir hafta mukaddem yine talâk-ı bâin ile tatlık ve huzur-u mâhkemede ikrâr eder olduğundan zevcim Ali zimmetinde olan 101 kuruş mehr-i müeccelim zevciyet beynimizde kâim iken merkûm firâşından iki buçuk aylık hâmile bulunduğum cihetle vaz'ı hamle değin nafaka iddetin takdiri tarafıma îtâsı husûsunu taht-ı mâhkemeye da'vâ ve talep eylerim dedikte müddea aleyh merkûm Postacı Oğlu Ali bin Mehmet dâhi cevâbında mezbûre Hacer binti İbrahimi târih-i mezkûrede 101 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle tezevvüc ettiğini ol târihte mezbûreyi bâine tatlıkla mehrini îfâ eylediğini ve bilâhare mehr-i müeccel sâbıkasıyla tecdid-i nikâh ettikten sonra târih-i hüccetten bir hafta mukaddem yine bâinen tatlık eylediğini ve mezbûrenin kendi firâşından iki buçuk aylık hâmile bulunduğunu ikrâr edüb ancak nafaka takdirinde muvafakat hâsil olamadığından mâhkeme-i şer'iyye vukuf-u târihleri bulunan zeyl-i vesikada rical-i müslimin işhâde ihbâriyle mezbûre Hacer Hanım için yevm-i yirmişer kuruştan şehri 600 kuruş nafakanın kader-i ma'ruf ettiği işâr olunmak mûcibince mehr-i müeccel mezkûr 101 kuruşun müddei mezbûre mutlaka Hacer Hanım bintü İbrahime edâ ve teslim etmek üzere merkûm-u âliye ba'de't-tenbih mezbûre Hacerin vâ'z-ı hamline kadar zevci mutlakı mermkum Ali bin Mehmet üzerine târih-i müracaatı olan 1339 senesi şehri Eylülün 25. gününden itibaren yevm-i yirmişer kuruştan şehri 600 kuruş nafaka farz ve takdir olunub meblağ-ı mezkûru ahz ile kisve ve sair lavazım-ı zaruriyesine harç ve sarfa velediyhace istidâdına ve inde'z-zafer zevc-i mutlakı Ali üzerine rucû'a mezbûre Hacer Hanıma izin verildi mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm er-rabi' aşara min şehri saferü'l-hayr li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

25 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

Şuhudü'l-hal

Yeşilcami Mâh. İbrahim Efendi Abdullah

Mâhale-i mezkûreden Şaban bin Hüseyin

(55) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsı kurrâlarından Meşkere karyesi ahâlisinden Hasan Çavuş Oğlu Ali matlakası sâhibe-i arzuhâl Orhan Gazinin Narlıca karyesi sâkinlerinden Veliyye Hatun İbnetü Halil kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine müracaatla iş bu târih-i da'vâmdan üç sene mukaddem 1501 kuruş mehr-i müeccel tesmiye ile zevce-i menkûha-i medhûlu bulunduğum İznik Tevkifhânesinde (hapishâne) mevkuf bulunan zevcim Hasan Çavuş Oğlu Ali târihten bir buçuk mâh-ı mukaddem beni talâk-ı bâin ile tatlik edüb zimmetimde mütekarrir ve maksûd-u aleyh olan 1501 kuruş mehr-i müeccel ile kendine dâru'l-hayz olmamla nafaka-i iddet ve hâl-i zevciyyet beynimizde kâim iken merkûm firâşından hâsıl ve benden mütevellid 1,5 yaşlarında ve iş bu mecli-i şer'-i şerifte müşâhede olunan Oğlum Hasanı bilâ nafaka bırakıb benimle sağır-i mezbûrun asla malımız olmadığından merkûm celbiyle mihir ve nafakamızın kendisinden alverilmesini bilâsâle ve bilhüsâne talep ve da'vâ eylerim dedikte İznik müddeî umumiliğine yazılan tezkereyle müddea aleyh merkûm Ali mâhkeme-i şer'iyeye celb ve müddea aleyhe zevc-i mutlakı Ali bin Hasan Çavuş muvâcehesinde zabt-ı sâbıkını tekrar ile merkûm Aliye ne diyeceğini suâl olundukta müddeî mezbûre Veliyyeyi târih-i hüccetten üç sene mukaddem tehattür edemediği mehr-i müeccel mâhzar-ı şuhutta tezevvüc idüb hâzır-ı mezbûr Hasan dâhi kendi firâşından hâsıl ve mezbûre Veliyyeden mütevellid olduğunu kâfiyyen inkâr ve itiraf edüb ancak müddeî mezbûrenin talâk müddâsını ikrâr eylemede müdafaâta bulunub mezbûre bana itâat etmeyüb bilâ özür ve benden izin dâhi almaksızın mesken-i şer'im olan hânemden çıkıb babası menziline gidib müddeî mezbûreye mesken-i şer'ime gelüb bana itâat ve hukûku zevciyete murâd eylemesini kıbeli şer'i şeriften kendisine tenbih olunmak benim dâhi matlûbumdur dedikte müddeî mezbûre Veliyye Hatundan gelen mutabuk beyyine talep olundukta karye-i mezbûre muhtarı İsmail Ağa bin Süleyman ve Ceniler Oğlu Mehmed Bin Sarı Hüseyin ve Emin Çavuş bin Hacı Abidin şahidân olub bunlardan mâdâ şahidler olmadığını beyân ve şahid merkûmu mâhkeme-i şer'iyeye ihzâr etmek üzere mâhkemenin taallük ve talep ve yevm-i li eceli'ş-şehâde mâhkeme-i şer'iyeye ikâme

olunan Süleyman Oğlu İsmail ve Hacı Abidin Oğlu İbni Çavuş iştişâd olunduklarında mezbûre Veliyye bize gelib zevcim merkûm Ali beni boşadı benim hakkımı kendisinden aliverin dedikte sizde merkûm Aliye gidib mezbûre Veliyyeyi boşadığımı talep ettikte cevâben bize boşadığımı ikrâr ve hakk-ı nikâh ve nafakasının ifâsı husûsunda nakit mevcudu olmadığından bilâhere vereceğini söyledi biz husûsa bu vecih üzere şahidiz şehâdet dâhi ederiz deyû her biri münferiden edây-ı şehâdet-i şer'iyeye eylemeleriyle şâhidân-ı merkûmânın usul-u mevzûasına tevfikenevvelen ba varaka-ı mestûre İznikte mukîm karyesi ahâlisinden İbrahim Efendi bin Ali Efendi ve Mestan Ağa bin Ahmedden sırran ve ba'dehû tarafeyn ve şâhidân-ı merkûmânın hâzır oldukları halde İznik Beyler Mâhallesinden Mustafa Lütfi Efendi bin Said Efendi ve Elbeyli karyesinden Mustafa Efendi bin Hüseyinden bilmuvâcehe alenen adl ve makbûluş'şehâde ettikleri işâr ve ihbâr olunmak ancak müddeâ aleyh olan mehr-i müeccel hakkında ihtilaf hâsıl olmuş olduğundan müddeâ mezbûre ısbattan izhar âciz ve talebiyle müddeâ aliye yemini teklif olunan zümre bil icrâ mezbûrenin mihri 1501 kuruş olmayıb 1000 kuruş olduğunu ikrâr müddeânın dâru'l-hayz olmasıyla iddeti inkızâsına değin yevmi 15 kuruştan ve sağır-i mezbûr Oğlu Hasan için dâhi yevmi 5 kuruştan nafaka takdirinde tarafeyn muvafakat etmiş olduklarından mücibince mezbûre Veliyye bintü Halilin zevci mezbûr Aliden talebi ricî ile matlaka olduğuna ba'de'l-hüküm müddeâ mezbûrenin iddeti inkızâsına değin zevci mezbûr Ali rucû'a muhtar ettiği kendisine tefhîm-i adem rucû' haline mehr-i müeccel mezkûr 1000 kuruşu müddeâ mezbûre Veliyyeye teslim etmek üzere müddeâ aleyh merkûm Aliye bitteneb mezbûre zâtü'l-hayz olmakla iddet-i inkızâsına değin yevmi 15 kuruştan şehri 450 kuruş ve taht-ı hazânesinde bulunan sağır Oğlu Hasan için dâhi yevmi 5 kuruştan şehri 150 kuruş ki cem'an yekün şehri 600 kuruş nafaka farz ve takrir olunub meblağ-ı mezkûru ahz ve kabzla nafaka ve kisve vesâir levazımı zarûriyyesine sarf veledi'l-hâce istidâne ve inde'z-zafer zevci mutlaka ve sağır mezbûr Hasan pederi merkûm Ali üzerine rucû'a mezbûre Veliyye Hatuna izin verildiği ma vak'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm es-sâdisi aşar min şehri saferü'l-hayr li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

27 Eylül 1339

Kadı mustafa Fevzi

(56) Bulgaristan Vilayetinin Aydos kasabasına tâbi' Cin Halil Karyesinde sâkin iken bundan 19 sene mukaddem ecel-i mev'ûdu ile vefât eden Topal Oğullarından Mehmed Ağanın Oğlu İsmail Kocaeli Livâsına tâbi' İznik Kazâsı mâhkeme-i şer'yyesinde ve meclis-i şer'i şerifte İzniğin Orhaniye Karyesi sâkinlerinden ve zürra' taifesinden Said Ağa İbni Halil Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takdir-i kelâm edüb pederim merkûm Mehmed Ağa 1320 senesinde Bulgaristanın Cin Halil Karyesinde ecel-i mev'ûdu ile vefât edüb verâseti Oğlu bulduğum hasebîyle benimle zevce-i menkûhası validem Fatma ile salibe-i kebire kerimesi hemşirem Fatımaya münhasıra ve mesele-i mîrâsiyeleri 24 sehinden ibâret olub sehâm-i mezkûreden 3 sehmi zevce-i mezbûre validem Fatımaya ve 7 sehmi dâhi hemşirem mezbûre Fatımaya ve 14 sehmi de bana isâbet-i tehakkumdan sonra pederim ve mûrisimiz müteveffây-ı merkûm Mehmed Ağanın müddeâ aleyh merkûm Said Ağa zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 2400 kuruşu kable'l-ahz vel'-istîfâde vech-i muharrer vefât etmekle meblâğ-ı mezkûrdan hisse-i ursiyemize isâbet eden 1400 kuruşu halen bana ita ve teslîme merkûm Said Ağaya kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte merkûm Said Ağa dâhi cevâbında müteveffây-ı merkûma cihet-i mezkûreden zimmetinde mütekarır meblağ-ı mezkûr 2400 kuruş deyni olduğunu itiraf ve ikrâr edüb ancak merkûm İsmailin verâseti müddeasını kâtîyyen inkâr etmekle müddeâ merkûm İsmailden verâseti meddeâsına mutabık beyyine talep olundukta lieceli'ş-şehâde meclis-i şer'a ikâme karye-i mezkûreden Abdullah Oğlu Selim ve Mustafa Oğlu bintü Abdullahtan herbiri bir nehc-i şer'i münferiden işhâd olunduklarında merkûm Topal oğullarından Mehmed Ağanın verâseti zevce-i menkûhası mezbûre Fatıma ile salbe-i kebire kızı Fatıma ve sulb-i kebir Oğlu İsmâile münhasıra olub merkûm Mehmet Ağanın bunlardan başka vâris ve terekesi âharı olduğu malumumuz değildir bizbu husûs üzere şâhidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri bilmuvâcehe şer'i şerife münferiden y-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı merkûmânın usûl-u

mevzûasına tevfkân mensub oldukları karyeleri muhtarı Musa bin Mehmed ve âzâdan Mehmed Oğlu Mustafa Ağalardan evvvelen bâ varaka-i mestûre ve ba'dehû yine karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Oğlu Hasan bin Hacı Ali ve Mustafa Oğlu Hasandan bilmuvâcehe alenen adl ve makbûlü'ş-şehâde eyledikleri îşâr ve ihbâr olunmak mûcibince bütün vârislerine ba'de'l-hüküm merkûm Said Ağa ibni Halil Efendinin sâlifü'l-beyân ikrâr ve îtirafıyla lâzım gelen meblağ-ı mezbûr 2400 kuruştan müddea merkûm İsmail hisse-i ursiyesine isâbet eden 1400 kuruşu halen edâ ve teslîm etmek üzere merkûm Said Ağaya ilzâm olunduğu tescil ve îlam olundu.Harrarahû fi'l-yevm sâmin aşara saferü'l-hayr liseneti isnâ ve erbaîn selâse mieti ve elf.

29 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(57) Bulgaristan Vilayetinin Aydos kasabasına tâbi' Gücinler Karyesinde sâkin iken bundan 14 sene mukaddem karye-i mezkûrede ecel-i mev'ûde ile vefât eden Arabacı oğullarından Hüseyin Oğlu İsmail Kocaeli Livâsına tâbi' İznik Kazâsı mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte İzniğin Orhaniye Karyesi sâkinlerinden ve zürra'a taifesinden Said Ağa İbni Halil Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takdir-i kelâm edüb pederim merkûm Mehmed Ağa 1325 senesinde Bulgaristanın Aydos Kasabasına tâbi' Gücinler karyesinde ecel-i mev'ûde ile vefât edüb verâseti Oğlu bulunduğum hasebiyle benimle zevce-i menkûhası validem Gülsüm ile sulbiye-i kebire kerimesi hemşirem Emine ve Hafizeye münhasıra ve mesele-i mîrâsiyeleri 32 sehinden ibâret olub sehâm-i mezkûreden 4 sehmi zevce-i mezbûre validem Gülsüme ve 7'şer sehmden 14 sehmi dâhi hemşirelerim mezbûre Emine ve Hafizeye ve 14 sehmi de bana isâbet-i tehakkundan sonra pederim ve mûrisimiz müteveffây-ı merkûm Hüseyin Ağanın müddea aleyh merkûm Said Ağa zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 3200 kuruşu kablelahz vel'-istîfâber vech-i muharrer vefât etmekle meblâğ-ı mezkûrdan hisse-i ursiyemize isâbet eden 1400 kuruşu halen bana ve teslîme merkûm Said Ağaya kibli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû da'vâ ettikte merkûm ol dâhi cevâbında müteveffây-ı merkûm Hüseyin Ağaya cihet-i mezkûreden zimmetinde

mütekarrır meblağ-ı mezkûr 3200 kuruş borcu olduğunu itiraf ve ikrâr edüb ancak merkûm İsmailin verâseti müddeasını kâtîyyen inkâr etmekle müddeî merkûm İsmailden verâseti meddeasına mutabık beyyine taleb olundukta lieceli's-şehâde meclis-i şer'a ikâme karye-i mezkûreden Abdullah Oğlu Selim ve Mustafa Oğlu bintü Abdullahtan herbiri bir nehc-i şer'i münferiden işhâd olunduklarında merkûm Topal oğullarından Mehmed Ağnın verâseti zevce-i menkûhası mezbûre Gülsüm ile salbe-i kebir kızıları Emine ve Hafize ve sulb-i kebir Oğlu İsmâile münhasıra olub merkûm Mehmet Ağnın bunlardan başka vâris ve terekesi âharı olduğu malumumuz değildir bizbu husûs üzere şâhidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri bilmuvâcehe şer'i şerife münferiden y-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı merkûmânın usûl-u mevzûasına tevfiân mensub oldukları karyeleri muhtarı Musa bin Mehmed ve âzâdan Mehmed Oğlu Mustafa Ağlardan evvelen bâ varaka-i mestûre ve ba'dehû yine karye-i mezkûre ahâlisinden Hacı Oğlu Hasan bin Hacı Ali ve Mustafa Oğlu Hasandan bilmuvâcehe alenen adl ve makbûlü's-şehâde eyledikleri işâr ve ihbâr olunmak mûcibince bütün vârislerine ba'de'l-hüküm merkûm Said Ağa ibni Halil Efendinin sâlifü'l-beyân ikrâr ve îtirafıyla lâzım gelen meblağ-ı mezbûr 3200 kuruştan müddeâ merkûm İsmail hisse-i ursiyesine isâbet eden 1400 kuruşu halen edâ ve teslîm etmek üzere merkûm Said Ağaya ilzâm olunduğu tescil ve îlam olundu. Harrarahû fi'l-yevm sâmin aşara saferü'l-hayr liseneti isnâ ve erbaîn selâse mieti ve elf.

29 Eylül 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(58) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Sariağıl nâm-ı diğeri Hamidiye karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl Zeyneb Hatun bintü Ahmed kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte kazây-ı mezkûrun Orhaniye karyesi sâkinlerinden ve zürra' taifesinden Hacı Oğlu Hasan bin Hacı Ali mâhzarında da'vâ ve takdir-i kelâm edüb Bulgaristan Vilayetinin Aydos kasabasına tâbi' Celebköprü Karyesinde sâkin iken târih-i îlâmdan 30 sene mukaddem karye-i mezkûrde vefât eden Hoca Oğullarından Mehmed Hocanın verâseti oğulları Kara Hasanla Kara Hüseyine

münhasır iken gable'l-mevt Kara Hasanın dâhi vuku-u vefâtıyla verâseti zevcey-i menkûhası bulunduğu hasebiyle benimle Oğlu Mehmede ve Oğlu Mehmedin amcası Kara Hüseyinin dâhi vuku' bulan vefâtıyla verâseti kerimesi Fatıma ile ibnü'l-ahîleri bulunan yine Oğlum Mehmede ve Mehmedin dâhi târihten iki sene mukaddem ecel-i mev'ûdiyle vuku-u vefâtına beni verâseti vâlidesi bulunduğum cihetle hasirân bana ve meesele-i 16 sehinden ibâret olub sehâm-i mezkûreden 12 sehmi bana ve 4 sehmi de bintü âmm-i lehüması mezbûre Fatıma bintü Kara Hüseyine isâbet-i tehakkumdan sonra oğlum müteveffânın müddeâ aleyh merkûm Hasan zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 1600 kuruştan mesele-i hisseme isâbet eden 1200 kuruşu halen bana ve teslîme merkûm Hasan Ağaya kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur deyû ba'de'd-da'vâ müddeâ aleyh dâhi cevâbında müteveffây-ı merkûm Mehmede cihet-i mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 1600 kuruş deyni olduğunu itiraf ve ikrâr edüb ancak müddeî mezbûre Zeyneb Hatunun ber minvâli muharrer verâseti müddeâsını külliyyen inkâr etmekle müddeî mezbûre Zeyneb Hatundan müddeâsına mutabık beyyine talep olundukta lieceli'ş-şehâde meclis-i şer'a ikâme olunan Sariağıl karyesinden Mehmed Oğlu Yakub ve Ahmed Oğlu Ahmetten herbiri bir münferiden işhâd olunduklarında müteveffây-ı merkûm Mehmed ibni Kara Hasanın verâseti validesi mezbûre Zeyneb Hatunla bintü'l-âmm-ı lehümâsı mezbûre Fatıma bintü Kara Hüseyine münhasır olub merkûm Mehmedin bunlardan mâdâ vâris ve ma'rufesi ve terekesine müstahak âharı olduğu malumumuz değılder bizbu husûs üzere şâhidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri bilmuvâcehe şer'i şerife münferiden şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı merkûmânın usûl-u mevzûasına tevfikân mensub oldukları Sariağıl karyesi muhtarı Yunus bin Ahmed ve hey'et-i ihtiyâriyye âzâsından Ahmed Oğlu Eyüb ve Hüseyin Oğlu Hasan Ağalardan yine merkûmândan bilmuvâcehe alenen adl ve makbûlü'ş-ahade eyledikleri işâr ve ihbâr olunmak mûcibince bütün vârislerine ba'de'l-hüküm sâlifü'l-beyân müddeâ aleyh Hasan bin Hacı İsmailin ikrâr ve itirafılarıyla lâzım gelen meblağı mezkûr 1600 kuruştur. Mezkûr Ümmü mezbûre Zeyneb Hatuna hisse-i ürsiyesine isâbet eden 1200 kuruşun müddeî mezbûre Zeyneb Hatuna edâ ve teslim etmek üzere müddeâ aleyhi merkûm Hasan ilzâm olunduğu tescil

ve ilam olundu. Harrarahû fi'l-yevm tâsi' aşar saferü'l-hayr liseneti isnâ ve erbaîn selâse mieti ve elf.

7 Teşrinü'l-evvel 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(59) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsının Hisarcık karyesi sâkinlerinden sâhibe-i arzuhâl Raşid matlakası Cemile vekili Hasan Ağa bin Mâhmud mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclis-i şer'i şerifte yine karye-i mezkûre ahâlisinden Mehmed Ağa torunu Raşid bin Mustafa muvâcehesinde da'vâ ve takrir-i kelâm idüb merkûm Raşid mütevekkilim kerimem Cemileyi târih-i huccetten iki mâhı mukaddem tatlık idüb halı zevciyet beynlerinde kâim iken merkûm Raşid firâşından hâsıl ve mütevekkilim mezbûre Cemileden mütevellid 15 günlük Şuayb bin Raşid bihakkı hisane kerimem mezbûrenin hücre ve terbiyesinde bulunmakla sağır-i mezbûr Şuayb için hâzır-ı bilmeclis müddeâ aleyh pederi merkûm Raşid üzerine kader-i ma'rûf nafakanın farz ve takdiriyle mütevekkilem mezbûrenin mehr-i müeccili olan 1500 kuruştan kıymetli rubû ve çömlek ve sanayi gaiben bedelen kendisine aliverilmesini bilvekâle da'vâ' ve taleb ederim dedikte müddeâ aleyh merkûm Raşid dâhi cevâbında mezkûr Cemile zevce-i mutlakası olduğunu ve sağır-i mezbûr Şuayb kendi firâşından hâsıl ve Cemileden mütevellid velyevm taht-ı hücre ve terbiyesinde bulunduğunu ikrâr edüb ancak büyük pederi hayatında kendisinin malı olmadığından nafaka veremeyeceğini beyân ve sağırın kendisine teslimini taleb ve mezkûr çömlek eşyayı cihaziyye verildiğini inkâr ettikleriyle müdafaatta bulunmağın ise de sağır-i mezbûr Şuaybin validesi huzurunda kalması icâbât-ı şeriyeden bulunduğu nafakasının dâhi kendisine vermeyeceği tathim ve müddeâya çömlek cihazıyla verildiği müddeâsına mütabık müddeâ vekili Hasan Ağadan beyyine taleb olundukta şahidleri olup mâhkemeye izhâr etmek üzere o muhâkemenin yevm-i âhara tâlik edilmiş yevm-i muallakada tarafeyn bilvurûd müddeâ Hasan Ağa şahid izhar edemediğinden talib-i tahlife olup müddeâ aleyh Raşid bin Mustafa mezkûr çömlek cihaziyye vermediğine teklif olunan yümnayı kabul ve ba'de'l-icrâ müddeâ aleyh Raşid müdafadan izhâr-ı acz ile vekil tayin edeceğini beyân

muhâkemenin yevm-i âhara tâlikini talep eylemiş ve muvafik görünmekle o muhâkemeleri 1339 senesi teşrîn-i evvelin 7. pazar gününe tâlik yevm-i muallakada tarafeyn vekilleri Hasan Ağa ve Mehmed Ağa bilverûd müddeî vekili Hasan Ağa zabıt sâbıkını tekrarla müddea aleyh vekili Mehmed Ağa dâhi cevâbında sağıri Raşid Oğlu Şuaybin pederine iadesive iddeada edeldiği halde bilâücret infakına mecburdur dedikte müddeîyye vekili Hasan Ağa dâhi cevâbında sağır-i mezbûre mütevekkilim Cemile nezdinde infak ve iâşe edebilür zürra' sağırin validesi nezdide kalması muvafik şer'i şerif buyrula. Hânefiden hükm-ü şer'inin icrâsıyla nafaka takdirini talep eylerim dedikte müddea aleyh vekili Mehmed Ağa dâhi sağır-i mezbûrmerzea ihzar ettiğinden iadesini talep etmekle müdafaatta bulunmak ve def-i mezkûru şâyan-ı kabul görmediğinden validesi nezdinde sağırin nezine şer'i olmadığı müddea aleyh vekili Mehmed Ağaya tefhim ve nafaka miktarında vekilleri muvafekat edemediklerinden tarafeynin hallerine vukuf-u nameleri olan ve gıbelişer'iden intihab olunan zeyl-i vesikadan isimleri muharrer mümaileyhânın sağır-i mezbûr Şuayb için nafaka ve kisve için şehri 100 kuruş kader-i kifâye ettiği alâ tarik's-şehâde ihbâr eylemeleriyle ve mâhmece dâhi sağırin sinnine takdir-i mezkûr kader-i marûf olmakla mûcibince müddea vekile Hasan Ağa isbattan âcîl etmekle müddea aleyh Raşid mezkûr muaccel nâmıyla mezbûreye vermediğine tekellüfe olunan yümneyi kabul ve icrâ etmekle vekil Hasan oğlanın çöl da'vâsından müddea aleyh Mehmed Ağa arzâdan ba'de'l-men müvekkilesi mezbûre Cemilenin taht-ı hisanesinde sağır Şuayb için bilücred tezyid olunmak üzere târih-i müracaatı olan 1339 senesi şehri eylülün 16. gününden itibaren şehri 100 kuruş nafka farz ve takdir olunub mebâliğ-i mezkûr-u ahz ve kabzla nafaka ve kesve vesâir levazımı zarûriyyesine harç ve sarfa ve istidâne ve indezzafer sağır-i mezbûr pederi Raşid üzerine rucû'a vekil Hasan Ağaya izin verilmekle gibbe't-tasdiki's-şer'î mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevm es-sâdisi vel-ısrîn min şehri saferü'l-hayr liseneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

7 Teşrinü'l-evvel 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(60) Kocaeli Vilayeti dâhilinde İznik kazâsına tâbi' Çamdibi karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl Kürt Hüseyin kerimesi Emine kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte yine karye-i mezkûre muhtarı Davut Ağa ibni Rüstem muvâcehesinde da'vâ ve takdir-i kelâm edüb zevcim ve mûrisim Halil Oğlu Hasan târih-i i'lâmdan mukaddem 305 tevellüdlülerle silah altına alınarak hizmet-i askeriyyesini ifâ etmekte iken 338 senesi ağustosunun 20. cumartesi günü Haymana cephesinde vefât edüb veraset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Emineyle sağîre kerimesi Fatıma veliebeveyn kız karındaşı Fatımaya münhasıra ve mesele-i mîrâsları 8 sehimden olub sihâm-ı mezkûreden 1 sehmi zevce-i mezbûre Emineye ve 4 sehmi bitü mezbûre Fatımaya ve 3 sehmi de uhtü lehumâ isâbeti lede'ş-şer'il-envar tahakkuk ettikten sonra zevcim ve mûrisim müteveffâ Hassanın cihet-i garazdan alacak hakkı olan 800 kuruştan mezkûr hisse-i ursiyey-i şer'iyyeme isâbet eden 1000 kuruşun halen bana edâ ve teslîme merkûm Davud Ağa ibni Rüsteme gibelişer'i şeriften tenbih olunmak matlûbumdur. deyû ba'de'd-da'vâ ettikte merkûm Davud Ağa dâhi cevâbında memrkum Halil Oğlu Hasana cihet-i mezkûreden zimmetinde 8000 kuruş deyni olduğunu ikrâr ve itiraf edüb ancak müddeî mezbûre Emine Hatunun zevci merkûm Hasanın ber minvâli vefât eylediği ve verâset müddeasına inkâr etmekle müddeî mezbûre Emine Hatırdan ber minvâli muharrer zevci merkûm Hasan bin Halilin vefât eylediği ve veraseti müddeasına taleb olundukta karye-i mezkûre ahâlisinden muhacir Ahmed Oğlu Receb ve Berber Hüseyin Oğlu Mehmetten herbirini istişhâd olundukta müddeî mezbûre Emine merkûm Hüseyinin zevci Hasan bin Halilin verâseti zevce-i menkûhası mezbûre Emine Hatun ibnetü Hüseyin sağîre kızı Fatıma veliebeveyn kızkardeşi Fatımaya münhasıra olub merkûm Hasan İbni Halil iş bu târihte 305 tevellüdlülerle silah altına alınarak vazife-i askeriyyesini ifâ etmekte iken iştirak eyelediği Haymana cephesi harbinde isâbet eden mermiden 338 senesi ağustosunun 20. cumartesi günü şehiden vefât eylediğini ra'yûlayn müşâhede eyledik biz bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri müttetekun aleyh bilmuvâcehe şer'i şerifte şehâdet eylemeleriyle şahidân-ı merkûmânın usul mevzûasına karye-i mezkûre heyet-i ihtiyâriyye âzâsından Hacı İbrahim Oğlu Ahmed ve Turan Oğlu Fethi Ağalardan sırran ve ba'dehû bil muvâcehe alenen adl ve makbulu'ş-şehâde ettikleri işâr

ve ihbâr olunmağın mûcibince müddeî mezbûre Emine Hatunun zevci merkûm Halil Oğlu Hasanınber minvâli muharrer 338 senesi Ağustosunun 20. günü şehiden vefât eylediğine ba'de'l-hüküm müddea aleyh Davud Ağa bin Rüstem ikrâr ve itirafıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 8000 kuruştan mezbûre Emine Hatuna hisse-i ursuyesine isâbet eden 1000 kuruşun Emine Hatuna halen edâ ve teslimini müddea aleyh merkûm Davud ağaya tenbih olduğunun tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm sâdisе aşera min şehr-i muharremü'l-harâm li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

27 Teşrin-i evvel 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(61) Türkiye Cumhuriyeti namına icrây-ı muhakeme ve i'tây-ı hükme me'zun Kocaeli vilayetine merbut İznik kazâsı kadılığından muvatta' i'lâmdır. Müddea İznik kazâsına muzaf Güristan karyesi sâkinlerinden Koca Halil Oğlu Mustafa zevcesi Aişe Hatun bintü müteveffâ Mehmed yine karye-i mezkûre sâkinelerinden ve zürra'a taifesinden Koca Veli Oğlu Hasan Ağa bin Veli hâzır olduğu halde müddea aleyhin hakkında icrây-ı muhâkemeye 18 Mayıs 1339 târihli istidâsı okundu hûlasay-ı meali 1334 senesi şehr-i kanunu evvelin 15. günü zevali saat 5 aralarında İngiliz eserinde ve Kınalı Hastanesinde ecel-i mev'ûdiyle vefât eden zevci ve mûrisi karye-i mezkûre ahâlisinden Koca Halil Mustafanın veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi bulunduğu hasebiyle kezâ Vesile validesi Fatımaya ve salbi sağır oğulları Halil ve Mehmede ve mesele-i mîrâsiyeleri 48 sehinden ibâret olub sihâm-ı mezkûreden 6 sehmi kendisine 8 sehmi validesi mezbûre Fatımaya ve 7'şer 3 sehmi oğulları mezbûreden Halil ve Mehmede isâbet-i şer'i şerifte tahakkuk ettikten sonra zevci ve mûrisi müteveffânın cihet-i garazdan müddea aleyh zimmetinde matlûbu olan 4800 kuruştan mezkûr hisse-i ursiyyesine 600 kuruşun müddea aleyhden tahsilini talep ettiği görülmekle istidâsı maeli tekrar ve müddeî aleyhiyye zimmetindeki meblağ-ı mezkûrdan hisse-i irsiyyesi olan meblağ-ı mezkûr 600 kuruşun aliverilmesine talep ederim dedikte müddeî aliyh Hasan Ağa dâhi cevâbında Koca Halil Oğlu Mustafanın cihet-i mezkûreden zimmetinde 4800 kuruş olduğunu ikrâr ve itiraf edüb ancak müddeîyeye mezbûrun

vefât ve verâset müddeasını inkâr etmekle mezbûre Aîşe Hatundan ber minvâl-i muharrer vefât ve verâset müddeasına mutabık taleb olundukta karye-i mezkure ahâlisinden İsmail Bekar Oğlu Hasan ve Hacı Osman Oğlu İsmail ile isbat müddeâ edeceğini ve ubnlardan madâ şahidi olmadığın ı ve şahidân merkûmânın izher eylediğini bil beyân halen istimalarını taleb ve bunun üzerine şahid olub verud iden İsmail Bekar Oğlu Hasan ve Hacı Osman Oğlu İsmailden her biri münferiden istişhâd olundukta müddeâ mezbûre Aîşe Hatun bintü müteveffâ mehmedin zevci Koca Halil Oğlu Mustafa ile harb-i umumide 31. alayın birinci taburunun 3. bölüğünden iştirak eylediğimiz kanal harbinde İngilizler tarafından esîr edilerek ve hâl-i esârette 1334 senesi şehri olunan 15. günü zevali saat beş raddelerinde Kanal hastanesinde eceli mevudiyle vefât ettiğini rayülayn müşâhede eyledik ve merkûmun veraseti zevcei menkûhai metrûkesi Aîşe Hatun ile validesi Fatımaya ve sulbiyei sağir oğulları halil ve Mehmede münhasır olup bunlardan başka vâris maruf ve marufesi ve terekesine müstehak ahire olduğu malumumuz değildir biz bu husûsa ber vecih üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyü herbiri müttefeküllafz bir nechi şeri edeyi şehâdeti şeriyye eylemekle şahidân mezbûredân müddeâyye mutabık edâyı şehâdet eylemiş şehâdet dâhi hâsıl olmuş olduğundan müddeâ aleyh merkûm Hüseyin Ağaya şahidân mezbûran haklarından ne demiyeceği soruldukda oldâhi usulen tezkiyelerini talep ve talep vaki ise muvafık kanun olmakla usulu mvzuasına tevfiķân evvelen bavarakai mestûre mensup oldukları Güristan karyesi imamı Hafız İsmail Efendi ibni Abdullah ve karye eşrafından Ali Bekar oğlu Mehmet Ali ağadan sirran ve bağdehu bilmuvâcehe alenen tezkiyeye lüzum görmekle namlarına mestûre varakası ve bu noktanın emrimuhâkeme şehri teşrini saninin 20sine müsadif salı gününe tâlik olunup yevmi muallak mezkûr de İmam Hafız İsmail Efendi ve Ali Bekar Oğlu Mehmet Ali Ağa tarafından görülen mestûre verakası açılacak birkıraa şahitlerin zirinde şahidân mezbûranın adl ve makbulüşşehâde olduğundan görölmesine binaen müddeâ aleyh ve şahidân mezbûran huzur-u mâhkemede mevcut oldukları halde mümaileyhadan bilmüvahece soruldukta şahid İsmail Bekar oğlu Hasan ve Hacı Osman oğlu İsmailin bu babdaki şehâdetleri adl ve matlûbu'şehâde ettiklerini ihbâr ve iş'ar eylemeleriyle başkaca şayan-ı tetkik kalmadığından hitam-ı muhâkeme ba'de'l-ifham icâbı

bitteemmül şehâdetleri matlûbu'ş-şehâde olmağın mûcibince müddeî mezbûre Aişe Hatunun zevci Koca Halil Oğlu Mustafanın vefât ve subut-u verasetine ba'delhüküm müddeâ aleyh merkûm Hasan Ağanın sâlifü'l-beyân ikrâr ve itirafıyla lâzım gelen meblağı mezkûr 4800 kuruştan hisse-i ursiyesine isâbet eden 600 kuruşun mezbûre Aişe Hatuna halen edâ ve teslimine kabili temyiz olmak üzere müddeâ aleyh merkûm Hüseyin Ağaya tenbih olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm vâhid-i aşera min şeh-r-i rebûlahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf. Deyu ol târihe müsadif

20 Teşrin-i evvel 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(62) Kocaeli vilayeti mülhakatından İznik kazâsı kurrâlarından Meşkere karyesi sâkinelerden zâtı şer'iyile ma'rûf mezbûre bintü Ağa İsmail kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclis-i şer'i şerifte pederi Ağa İsmail ibni Hacı Ali bitâvihi ikrâr-ı tâm ve takdiri kelâm edib karye-i mezkûr ahâlisinden Mehmed Emin oğlu Mustafadan aleyhime ikâme eylediği nikâh ve talâk da'vâlarından dolayı bidâyeten ve temyizen mâhkemeyi muhasemeyi redd-i cevâba işhâd ve işhâde ve tehallüfe ve tebliğa ve imzasıyla her nevi istidâyı tanzîmle takdime istihsal edeceği i'lâmı ahz ve kabz ve icrâya vaz' ve temyiz ahkâmına ve âhır-i tevkîle velhâsıl husûs-u mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllisini îfâya mezûn olmak üzere tarafımdan pederim İsmail Ağayı Vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyeye ile tevkil ve nâib ve menâb ta'yin eyledim dedikte mümaileyh İsmail Ağa dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul îfâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm eyledi Gibbet tasdik-i şer'î mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm es-sâdis ve'l-aşir min şeh-r-i rebi'ul-ahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

25 Teşrin-i sâni 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(63) Türkiye Cumhuriyeti namına icrây-ı muhakeme ve i'tây-ı hükme me'zun Kocaeli vilayetine mülhak İznik kazâsı kadılığında muvatta' hüccettir. Müddeâ kazâmın Beyler Mâhallesinden ve zürra' taifesinden Boşnak Hasan oğlu müddeâ aleyhe mâhalle-i mezkûre sâkinlerinden zevce-i matlakası Âtîfe bintü Süleyman icrây-ı muhâkemeye mübaşeretle müddeînin 25 Teşrin-i sâni 1309 târihli istidâsı okundu hûlasay-ı meali müddeîyye aleyhe mezbûre Âtîfe Hanımın iş bu târihi da'vâdan 5 mâh-ı mukaddem talâk-ı bâin ile tatlik ederek zevciyet beyinlerinde kâime iken kendi firâşından hâsil ve mezbûreden mütevellid yedi aylık oğlu Şabanı taht-ı hücre ve terbiyesinde bulundurduğu validesi mezbûre Âtîfe Hatun Bursaya götürmek istediğinden buna razı olmadığından sağır mezbûrun kendisine tesliminden ibâret ettiği görüldü. ve müddeâ aleyhe Âtîfe bintü Süleymanın dâhi 27 Teşrin-i Evvel 1339 târihli muatta arz-u halî dâhi okundu Hulesa-i meali zevc-i matlakı müddeâ Hasan bin Hasan firâşından hâsil ve kendisinden mütevellid taht-ı hücre ve terbiyesinde bulundurduğu sağır Oğlu Şabana bir buçuk aylık bulunduğu esnada takdir olunan şehrî 150 kuruş nafakanın adem-i kifâyesinden nâşî tezyidini talebdir ibâret ettiği anlaşılmıştır müddeî istidâsını tekrar ederek oğlu sağırın Bursaya götürülmesine razı bulunmadığını beyân ve ikâme eylemekle müddeâ aleyhe Âtîfeye karşı ne diyeceği soruldu cevâbında İznikte ikâmet edeceği ve başkaca medâr-ı infakı bulunmadığından beşaltı gün zarfında Bursaya azimat avdetiyle maişini temin edeceği ve ba'dema İznikte ikâmet edeceğini beyân eylemek üzere îcâb-ı şer'isi teessür olmak üzere emr-i muhâkemeleri yevm-i âhara ta'lik edilmekle yevm-i muallaka mezkûrda tarafeyni bilverût ikmal-i muhâkemeye müddeâ merkûm Hasan sağır-i mezbûr Oğlu Şabanı Bursaya götürülmesini kâtîyyen rızâsı olmadığını validesine şiddete kendisine teslimi ve tesliminden imtina' halinde mezbûr için fakir haline beni mukadder nafakanın dâhi veremeyeceğini beyân ve ısrarla tarafın akidleri Adapazarında icrâ kılındığını ve ba'de vatan-ı sânileri olan İzniğe avdet ettikleri müttefekan beyân etmeleriyle îcâb-ı¹³⁷ bittefekkür müddeâ aleyhe mezbûre Âtîfe Hatun bir ay ikâmet sağır-i mezbûru Bursaya götüreceğini müddeâ mezbûr Hasan dâhi sağır-i mezbûr için nafaka veremeyeceğine dair kendisine bittefhîm ve mezbûre Âtîfe Hatunun nafakanın tezyidi hakkındaki talebi muvafik-ı şer'i şerif olduğu kendisine bittefhîm nafakanın miktarı tezyidinde tarafeyn ittîfâk edemediklerinden tarafeynin

hallerine vukuf-u nameleri olan kasabann Yeşil Cami Şerif Mâhallesinden Mâhmut Ağa ibni Bekir ve Mâhmud Çelebi Mahallesinden Mehmed Çavuş bin Kadir da'vâ ve işhâde ihbâr olunduklarında mezbûr Şaban için yevmi râiç hâzır olan 5 kuruş nafakanın kîfâye ettiği alâ vechi'ş-şehâde müttefekan ihbâr etmeleriyle tarafeynin başka diyecekleri olmadığından şayan-ı tetkike cihet kalmadığından muhâkeme ba'de'l-ifham icâbı Âtîfe Hatun akdi mâhalli Bursa olmadığı bağıdettarafeyn ifâdelerinde İznikle Bursa beyinde baîd mesafeye nazaran mezbûrun babası Hasanın sağırOğlu Şabana bağıdema nafaka vereceği ciheti sağır validesine neziler kendisine teslimi hakkındaki müdafatı şer'an memnu' olmayıb sağırin validesi nezdinde kalması muktezây-ı şer'i şerif olduğu ve mezbûr Hasana ba'del-ifham mezbûre Âtîfe tarafından mezbûr Şabana mukadder nafakanın adem-i kîfâyesine ve talebine muvafak olmağın ber mûcib-i ahbar iş bu târihten itibaren hâzır-ı mezbûr Hasan üzerine rayic-i 15 kuruş nafakanın bil ihbâr takdir edildiği müdde aleyhenin bi hakkıl hidâne taht-ı hücre ve terbiyesinde bulunan sağır oğlu Şabanın nafaka ve kisve ve sair levazım-ı zaruriyyesini harç ve sarf âhar-ı istidâneye ve indezzafer sağır-i mezbûr pederi Hasana temyiz olmak üzere mezbûrdan Âtîfe Hatuna izin verildiği tarafıma tefhim kılındı. Rebiu'l Ahir sâdise aşara li senetin isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf deyû ol târihe müsadif

29 Teşrin-i sâni 1339.

Kadı Mustafa Fevzi

(64) Türkiye Cumhuriyeti namına icrây-ı muhâkeme ve i'tây-ı hükme me'zun Kocaeli vilayetine tâbi' İznik kazâsı kadılığında muatta' i'lâmdır. Müdde İznik kazâsının Uurlu karyesi sâkinlerinden Veysi İbrahim oğlu Mehmed Ali zevcesi Zehra bintü Yakub müdde aleyh karye-i mezkûrdan Mehmed Oğlu Yakub Efendi bil verûd icrây-ı muhâkemeye ledi'l-ibtidar müddeîyyenin 29 Teşrin-i sâni 1339 târihli istidâsı okundu hûlasay-ı meali zevc ve mûrisim Veysi İbrahim oğlu Mehmed Alinin Harb-i Umûmide Çanakkale Harbinde 1331 vuku-u vefâtına mebni veraseti zevce-i menkûhası Zehra bintü Yakub ve pederi Veysi İbrahim validesi Ümmühana münhasır ve mesele-i mîrâsiyyeleri 4 sehimden ibâret olub sihâm-ı mezkûreden biri zevce-i mezbûre Zehraya

ikisi Ebu mezbûr Veysi İbrahim ve bir sehmi dâhi Ümmü mezbûre Ümmühâne isâbet-i lede's-şer'il-enver tahakkukundan sonra zevci ve mûrisi müteveffây-ı merkûmun mezbûr Yakub Efendi bin Mehmed zimmetinde cihet ve garazdan matlûbu olan 2400 kuruştan ber mûcib mesele-i hisse-i ursiyyesine musib 600 kuruşun alı verilmesini ibâret ettiği görülmekle istidâsı maeli tekrar meblağ-ı mezkûr 600 kuruşun alı verilmesin da'vâ ve taleb ederim dedikte müddeâ aleyh suâli cevâbında mezkûr Mehmet Aliye cihet-i mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 2400 kuruş deyni olduğunu ikrâr edüb ancak müddeî mezbûrenin ber minvâli muharrer vefât ve verâset müddaasını inkâr etmekle müddeâ müddeasına mutabık beyyine taleb olundukta kasabanın Eşrefzâde mâhallesinden Ali Osman bin Hasan ve Batla Mâhallesinden Hasah bin Hüseyin şahidi olub bunlarla isbat edeceğini ve bunlardan madâ şahidi olmadığını beyân ve isimleriyle zikretmiş olduğu şahidleri ihzar etmiş olduğundan istima'larını taleb eyledi ve taleb-i vaki' muvafık-ı kanun bulunduğundan şahit mezbûr Ali Osman bin Hasan ve Hasan bin Hüseyinden her biri bilmuvâcehe münferiden işhâd olundukta müddeî mezbûre zevci Veysi İbrahim Oğlu Mehmed Ali ile birlikte harbi umumide ve Çanakalede birinci taburunun 2. bölüğünde ifây-ı vazife etmekte iken 333 senesinde iştirak eylediğimiz Çanakkalenin Kadem Kale Harbinde merkûm Mehmed Aliye isâbet eden mermiden sene-i mezkûr teşrin-i evvel ayının 5. günü vefât ettiğini ra'yûlayn müşâhede ettik veraseti zevcesi mezbûre Zehra bintü Yakubla pederi Veysi İbrahim validesi Ümmühan'a münhasır bunlardan başka veraseti müstehak ahar olduğu malumumuz değildir biz bu husûsa bu vecih üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû herbiri edây-ı şehâdeti şeriyye eylemekle şahidân mezbûredân usul-u mevzûasına ba varaka-i mestûre mensup olduğumuz Eşrefzâde Mâhale imamı Hafız İzzettin Efendi bin Said Efendi ve Muhtarı Mehmet Rüştü Efendi bin Halilden sirran ve bağdehu Hafız İzzettin Efendi ve Neşet Efendi bin Raşidden adl ve makbulu's-şehâde ettiği işâr ve ihbâr olduğu mümaileyhin usul mevzûasına tevfişkân mensub olduğu Beyler Mâhallesi İmamı Fehmi Efendi bin Osman Efendi ve muhtar Hasan Ağa bin Mehmedden yine mâhale-i mezkûrdan Mehmed Ali bin Mehmedden ve Hüseyin bin bilmuvâcehe alenen adl ve makbûlü's-şehâde eyledikleri işâr ve ihbâr olunmakla tarafeynin dâhi başka diyecekleri olmadığı anlaşılmağa şayan-ı tetkîk başka cihet

görülmeyişinden hitam-ı muhâkeme bittetfîm matlûbu'ş-şehâde olmağın mûcibince müddeî mezbûre Zehra Hatunun zevci Mehmed Ali bin Veysi İbrahimin vefâtına ve mezbûrenin subuût-u verasetine ba'de'l-hüküm müddeâ aleyh Yakub Efendin sâlifülbeyân ikrâr ve itiraflarıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 2400 kuruştan mezkûr müddeî mezbûre Zehra Hatuna ve teslimine mezbûr Yakub Efendi ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm-is-sâlis ve'l-ışrîn min şehr-i rebûlahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf. Deyu ol târihe müsadif

1 Kanun-u evvel 1339

Kadı Mustafa Fevzi

(65) Türkiye Cumhuriyeti namına icrây-ı muhâkeme ve itây-ı hükme me'zun Kocaeli vilayetine tâbi' İznik kazâsı kadılığından muatta' hüccettir. Müddeî kasabanın Beyler Mâhallesi sâhibe-i arz-u hal Aişe bintü Hasan müddeâ aleyh yine mâhülle-i mezkûre sâkinlerinden ve zürra' taifesinden Muhacir Hasan Pehlivân oğlu Ahmed bil verûd icrây-ı muhâkemeyi istidâsı mealini tekrar ederek iş bu târih-i hüccetten 5 sene mukaddem 1300 kuruş mihr-i müaccel ve 1500 kuruşmihr-i müeccel tesmiyesiyle mâhzar-ı şuhudda beni nikâh-ı şer'î ile tezevvüc edib mean mubaşeret etmekte iken târihten 45 gün mukaddem zevcim mezbûreyle beynimizde vuku'bulan adem-i hüsnü imtizâclıktan nâşî mihr-i müeccel mezkûr 1500 kuruş nafaka-i iddetim dâhi dâhil olduğu halde zevcim mezbûr dâhi hulbe mezkûrumu kabul edib ol sûrette ben dâhi hâl-i zevciyyet beynimizde kâim iken zevc-i mutlakım mezbûr Ahmed firâşından hâsıla ve benden mütevellide olub iş bu meclis-i şerifte müşâhede olan halen 4 yaşlarında bulunan sağîre kızı Emine taht-ı terbiyemde bulunduğundan babası mezbûr Ahmed üzerine kıbeli şer'î şeriften ma'rûf nafakanın takdir olunması matlûbumdur deyû ba'de'd-da'vâ olundu müddeâ aleyh dâhi cevâbında sağîre-i mezbûre Emine sulbiye kızı olduğunu ve validesi mezbûre Aişenin taht-ı hânesinde bulunduğunu ve mezbûre Aişenin talebiyle mihr-i muaccel mezkûriyle nafaka-i iddetinden vazgeçmek sûretiyle müddeî mezbûre ile târih-i mezkûrda muhalic olduğunu ikrâr edüb ancak çocuğun infakı ve hânesinde ber hayat bulunan validesi nezrinde iaşe ve infak edeceğini beyân

ve kendisinin fukaradan bulunması hasebiyle sağîre-i mezbûreye ayrıca nafaka ifâsına muktedir bulunamadığından kendisine teslimini talep eyledikte müddeî mezbûre bir rızâ sağîre-i mezbûreyi babası Ahmede verip veremeyeceği suâli cevâbına veremeyeceğini ve kendisinde kalmasını talep eylesine binaen müddea aleyhinin talep-i validesi nezrinde muvafık-ı şer’î şerif olmadığı kendisine bittetfîm ve sağîrenin müstağnî hâsıl oluncaya kadar validesi nezrinde kalacağı muktezâ-i şer’î şerif olmasıyla sağîre mezbûrenin nafakası hakkında ittîfâk hâsıl olamadığından tarafeynin vukuf-u nameleri bulunan Mâhâlle-i mezkûre muhtarî Hasan Ağa bin Mehmed ve âzâdan Ferhad bin Hasan mâhkemece ehl-i vukuf tayin edilib hâzır-ı bilmeclis bulunan mümaileyhim Hasan Ağa bin Mehmed Ferhat Ağalardan müddea aleyh Ahmedin hâli nazar-ı dikkate alınarak sağîre-i mezbûre Eminenin nef-i belde-i hâzır kaç iddetle infak edilebileceği rabihi hâzıraya nazaran yevmi 17’şer kuruştan şehri 510 kuruş nafakanın kader-i ziyafe ettiği aleyhi’ş-şehâde müttefikân ihbâr ve işâr edilerek tarafeynin başka diyecekleri kalmadığı bissuâl anlaşılmasına binaen şayân-ı tetkik hitâm-ı muhâkeme bittetfîm icâbı müddeî Aişe sağîrenin terbiyesinde olmasında hakk-ı hisana sakıt oluncaya değin şer’î şerifin emriyle sağîrenin validesi nezrinde babasına teslimine müyesser olamayacağından nafaka vereceği hakkındaki iddiası veled hakkınhda şer’an memnun olmadığı müddea aleyh mezbûr Ahmede ba’de’l-ifham sağîre-i mezbûre Eminenin nafaka ve kisvesi vesair levazım-ı zaruriyyesi için târih-i hüccetten itibaren babası mezbûr Ahmed üzerine yevmi 17’şer kuruştan şehri 510 kuruş nafakanın kader-i kîfâye ettiği bil ihbâr ve takdir olmakla meblağ-ı mezkûru tahakkuk ettiği babası Ahmede ahizle sağîre-i mezbûrenin umûruna harç ve sarfa istidâne ve indezzafer sağîrenin babası Ahmed üzerine rucû’a müddeî mezbûre Aişe Hatuna izin verildiği mâ vaka’a’ bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi’l-yevm ahad min şehr-i Cemaziye’l-evvel li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf. deyû ol târihe müsadif

9 Kanuni Evvel 1339.

Kadı Mustafa Fevzi

(66) Türkiye Cumhuriyeti namına icrây-ı muhâkeme ve itây-ı hükme me’zun Kocaeli vilayeti mülhakâtından İznik kazâsı kadılığında muatta’ hüccettir. İznikin Çamdibi

karyesi ahâlisinden iken târih-i hüccetten 10 sene mukaddem ecel-i mev'ûdiyle vefât eden Mehmed oğlu Muhacir oğlu Osman sağîre kerimesi Hâtîcenin âb ve ceddi bulunmadığı gibi bunlar tarafında müntehab vâsî muhtarî dâhi olmadığı cihetle sağîre mezbûrenin babası müteveffâ Muhacir Osmandan mûris ve muntekıl bilcümle emlâkin ve arazisinin hıfz ve harasete ve umûruna vâsîyet-i îfâyâ muktedire ettiği karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyyesi tarafından muatta 9 Kanun-u Evvel 1339 târihli bir kıt'a ilm-i münderecatı ve zeylû vesikada muharrerü'l-esâmî kesanın şehâdetleriyle şer'i şerife tehakkuk eden sağîre-i mezbûrenin validesi Fatıma bintü müteveffâ Hüseyin sağîre-i mezbûre Hâtîcenin vakt-i rüştime değin sağîre-i mezbûrenin bil cümle emlâk ve arazisini hıfz ve harasete ve bilcümle umûrunu rü'yet ve tesviyeye ve nâzdaki matlûbatını tahsil vesikay cânib-i şer'i şeriften vâsî nasb ve tayin olundukta ol dâhi vesayeti mezkûreyi kabul ve hizmet-i lazimesini edâ ve îfâyâ teahhüd ve iltizâm eylemekle gibbe't-tasdiki'ş-şer'î mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fi'l-yevmi's-sânî min şehr-i Cemaziye'l-evvel li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse miyeti ve elf.

10 Kanuni Evvel 1339.

Kadı Mustafa Fevzi

(67) Kocaeli livâsına tâbi' Medine-i İznik mahallâtından Yeşil Cami şerif mâhallesi ahâlisinden ve zürra' taifesinden sahibi arzuhâl Kadir ağa ibnü Mustafa kazâi mezkûr mâhkemei şer'iyyesinde zevce-i menkuhâsı Hisardere karyesinden Aişe Hatun bintü Hüseyin muvâcehesinde bervechi âtî da'vâ eyledi iş bu târihten 3 sene mukaddem entarı meadan ayakkabı ve çorap ve hırka ve firace mea başörtüsü ve gömlek mehr-i müeccel mestuni ve 250 kuruş mihr-i müaccel mâhzar-ı şuhudda nikâh-ı şer'iyle mezbûre nefsinî bana tezevvüc ve ben dâhi tervic ve tenkih ve duhul edüb ol vecihle zevce-i menkûhay-ı biham olub maamuaşeret eylemekte iken iş bu târih-i da'vâdan bir mâh-i mukaddem bir mazeret-i meşruaya müstenid olmaksızın mâhaller-i mezkûrede kâim mesken-i şer'i menzilimden çıkıp Hisar Dere Karyesindeki hânesine gidib bana itâat ve maksadı zevciyete riayetden imtina eder olmakla menzilime gelib bana itâat ve

hukuk-u zevciyyete riayete mezbûre Aişe Hatuna kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmak matlûbundur dedikte mezbûre Aişe dâhi cevâbında müddeâ mezbûr Kadir bin Mustafanın zevce-i menkûhası medhûl bihası olduğunu ve mehr-i muaccel mezkûru tamamen istîfâ eylediğini ve mehr-i mueccel 250 kuruş olduğunu tav'an ikrâr ve itiraf edüb ancak müddeâ mezbûr Kadir Ağa kendisini her daim işkence eder ve bu işkencesine tahammül edemeyeceği ve ba'de mâ kendisiyle imtizâcın dâhi ademü'l- imkan bulunduğundan müddeâ mezbûre istemediğinden talâkını talep eden müddeâ aleyhin müddeasına karşı ne diyeceği sorulan müddi Kadir Ağa dâhi müddeâyyenin müddeasını tav'an inkâr etmekle mezbûre Aişe Hatuna ber vech-i muharrer müddeasını isbattan izhar-ı aczle tehlif dâhi olmadığından ve tarafeynin başkaca bir diyecekleri olmadığı anlaşıldığından icâb-ı şer'i mezbûre Aişe Hatunun zevce-e mûmaileyh Kadiri istemedim tatlık ettiniz deyû irad eylediği kelâmı dâhi salih ve şer'an memnu'olmadığı kendisine bittefhim mezbûre Aişe Hatun mehr-i muaccelini istîfâ eylediğini ve meskene dâhi meskene şar'a olma salih bulunuduğu sâlifü'l-beyân ikrâr ve itirafıyla mûcibince tebyin eden müddeâ mezbûr Kadir Ağanın mâhalle-i mezkûrede kâim menzil-i mezkûruna gidib itâat ve hukuk-u zevciyyete riayete müddeâ aleyhe mezbûre Aişe Hatuna tenbih olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm ahade aşara min şehr-i cemaziyye'l-evvel ihdâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf. 19 Kanun-u evvel 1339 Kadı Mustafa Fevzi

(68) Kocaeli livâsına tâbi' İznik kazâsı kurrâlarından Boyalıca karyesi ahâlisinden sâhibe-i arzuhâl kerametli Hasan bin Mehmed kazây-ı mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'imizde karye-i mezkûre sâkinlerinden Kuru Mehmed kerimesi Fatma bintü Kuru Mehmed ve zevc-i zahiri Akhisarın Tarla karyesinden Ali Molla bin Hasan hâzır olduğu halde ber vech-i âti da'vâ eyledi. İş bu târihten yedi sene mukaddem has elbise ve eşyay-ı sâire mihr-i muaccel müstefî ve 1500 kuruş mihr-i müccel tesmiyesiyle mâhzar-ı şuhutta nikah-ı şerifle bana tezevvüc ve ben dâhi mezbûreyi tezevvüc ve dühül edüb firâşından hâsil ve mezbûre mütevellid gaib halen üç yaşlarında Mehmed le ve 5 yaşlarında Aişe namında bir kerimem mütevellid iken 1336 târihinde Yunanların

karyemizi işgalinde beni esîr ederek İzmire sevkedildim ve kuvay-ı milliyyemizin İzmirli istirdadında esâretten tahlis ile karyeme avdetimde Fatıma Akhisarın tarla karyesinden hâzır-ı bilmeclis Ali bin Aliye dâhi nefsinin tezevvüc etmekle suâledüb nikâh-ı sâninin şeran caiz olmadığı cihetle fesihle gelevvel bana itâat hukuk-u zevciyyete riayete mezbûre Fatıma Hanım tenbih olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe's-suâl müddeaya aleyhe dâhi cevâblarında hukuklarımızı müdafaya gayr-ı muktedir bulduklarını ifâ ve vekil tayin etmek üzere muhâkemenin tâlik gününe tâlikini talep eylediler talep vâvî muvafık görülmekle emr-i muhâkemeleri şehri Kanun-u evvelin 23. pazar gününe tâlik ile yevm-i muallakada müddeaya aleyhe bilvürüd icrây-ı muhâkemeye mübaşeretle zabt-ı sâbık kıraat edildi. Müddeaya aleyhenin vekili tayin edip edinmedikleri suâl olunduk da bizzat takip edeceklerini beyânla evvelen müddeaya aleyhinin müddeasına karşı ne diyeceği sorulan müddeaya aleyhe mezbûre Fatıma Hatun cevâbında filvaki müddeî mezbûr Mehmet oğlu Hasan Ağayla iş bu târihten 7 sene mukaddem 1 kat has elbise ve eşyayı saire mehri muaccel ve 1500 kuruş mehri muaccel tesmiyesiyle Boyalıca karyesinde mâhzarı şuhutta beni nikâhı şeriyle tezevvüc edip müddenin firâşından hâsil ve benden mütevellide gaib halen 3 yaşlarında oğlu Mehmet ve 5 yaşlarında kerimesi Aişe tevellüd etmiştir iş bu târihten 3 sene mukaddem düşmanın işgalinde zevci evvelim Mehmed Oğlu Hasan kazânın Çakırca karyesinde olduğumuz bir esnada bana hitaben seni terk ettim seni istemiyorum deyû kendisi bilihtiyâr iltica etmekte ben dâhi düşmandan firar edip Geyveye merbut Akhisar nâhiyesinin Tarla karyesine iltica etmiştim müddeî Hasanın târih-i tatlikten bir buçuk sene sonra iddetimin inkızâsıyla 1333 senesi Temmuzun 20'sinede Geyve Kasabası Camii şerifinde ve mâhzar-ı şuhudda nefsimi hâzır-ı bilmeclis olan Tarla Karyeli Ali Molla bin Hasanı bir kat has elbise ve mehr-i muaccel mestufî ve 600 kuruş mehr-i muaccel tesmiyesiyle tezevic ve mümaileyhin tezevvüc ve kabul edip mümaileyhin firâşından ve benden mütevellide iş bu meclis-i şer'i şerifte müşehâde olunan halen yedi aylık sağire Sıddıka ismiyle müsemma bir kızım dünyaya gelmiştir ve ben ise elyevm mümaileyh Ali Mollanın zevce-i menkûhasıyım ve zevcim Ali Molladır Zevci evvelim Hasan ise sâlifü'l-beyân beni tatlik etmekle bilâvecih bana olan muarızâsını menf-i talep eylerim deyû müdafaatta bulunduğu diğer müddeaya aleyh Ali Mollaya hitaben mezbûre Fadime

Kerametli Mehmed Oğlu Hasanın menkûhası bulunduğunu bilib bilmediğini ve mezbûre kendi menkûhası olub olmadığı suâl olundu cevâbında mezbûre Fatıma bintü Kuru Mehmed müddeâ Hasanın zevce-i menkûhası olduğunu ve kendi menkûhası olduğunu ikrâr edib ancak mezbûre Fatıma ile validesi Aişenin ifâdelerine nazaran zevci Hasan bin Mehmed tarafından matlaka bulunduğu ve iddeti dâhi dolmuş olduğu mezbûrenin ba'de't-tahkîk mehr-i muaccel mezkûr 600 kuruş mehr-i muaccel tesmiyesiyle tezevvüc ettiğini velyevm zevce-i menkûhası bulunduğundan sağire-i mezbûre Sıddıka dâhi kendi firâşından hâsil ve mezbûreden mütevellide olduğunu tav'an ikrâr ve itiraf eylemkle müddi Mehmed Oğlu Hasan müddeâ aleyhe mezbûre Fatımayı tatlık edüb etmediği lede's-suâl boşamadığını ve tatlık etmediğini beyânla müddeâ aleyheye talâk müddeasına dair der beyân eylediği ne ile isbat edeceği soruldukta talâkın leylen ve tav'an binaen aslâ şahitleri olduğu cihetle tahlif olduğu beyân eylemekte meccelle-i celilenin 1819 numarası mûcibince müddeâ mezbûreyi tatlık etmediğine dair teklif olunan yemini kabul ve edâ etmekle icâbı şer'i tetkik olunmak üzere emr-i mâhkemeleri yevm-e âhara tâlik edilmekle yevm-i muallakada müddeâ ve müddeâ aleyhima bil verûd muhâkemeye mübaşeretle zabt-ı sâbıkların ba'da'-karar tarafeynin başkaca bir diyecekleri olub olmadığı ba'de'-suâl müddeâ Hasan bin Mehmed cevâbın masarîf-ı muhâkemenin dâhi müddeâ aleyheden tahsilini talep ve bunda başkaca bir diyecekleri olmadığı ve müddeâ aleyhimanın dâhi başkaca bir diyecekleri olmadığı anlaşılmağa şâyân-ı tetkik bir cihet görülemediğinden hitam-ı muhâkeme bittefhim icâbı şer'i mezbûre Fatıma ibnetü Kuru Mehmedle mezbûr Ali Molla bin Hasan beyinlerinde vâki' olan nikâh-ı muahhırî fesad-ı mutaserâto kütüb-ü fikhiyyeden beyân olmakya beyinlerinin tefrikine ve sağire-i mezbûre Sıddıkanın mezbûr Ali Molladan subut-u nesline ba'de'-hüküm mezbûre Fadime dâhi bilânafaka târih-i tefrikinden itibaren ba'de'l-inkızâ ve'l-iddet müddeâ mezbûre zevce Hasan bin Mehmede ittât ve hukuk-u zevciyyete riayete müddeâ aleyhe mezbûre Fatıma Hanıma tenbih olunduğu tescil ve i'lâm olundu.Harrarahû filyevmilvâhid min şehr-i cemâzi'l-ûlâ li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

24 Kanun-u evvel 1339

Kadı mustafa Fevzi

(69) Kocaeli vilayetine tabi İznik kazâsı kurrâlarından Şerefiye karyesi sâkinelerinden sâhibei arzuhâl Cinoğlu İbrahim kerimesi Fatıma bintü İbrâhim kazâi mezkûr mâhkemei şerîyyesinde ve meclisi şer'ide yine karyei mezkûre sâkinlerinden ve zürra' taifesinden müteveffâ Recep Kocazade Ahmet Efendi bin Recep müvecehesinde da'vâ ve takriri kelâm edip zevcim ve mûrisim kazânın Lâtife karyesi ahâlisinden Şakiroğlu Aziz harbi umumi zailinde emsaliyle silah altına alınarak 14.fırka 19.alayın dokuzun alayın 2.taburunda îfâyı vazife etmekte iken mübtela olduğu hastalığından 334 senesi haziranında eceli mevudiyle Musul Hastanesinde vefât edip veraseti zevcei menkûhası bulunduğum hasebiyle benimle liümmü biraderi Mehmede münhasır ve meselei mîrâsiyyesi 4 sehimden ibâret olup sehamı mezkûreden biri bana ve 3ü liümmü biraderi Mehmede isâbeti tehakkukundan sonra zevcim müteveffânın hali hayatında ciheti garazdan müddea aleyh Ahmet Efendi zimmetinde alacağı olan 1600 kuruştan bermucibi mesele hissei ürsiyyeme isâbet eden 400 kuruşun hala bana edâ ve teslimine gibeli şeri şeriften mümaileyh Ahmet Efendiye tenbih olunmak matlûbumdur badetda'vâ gibbessuâl müddea aleyh Ahmet Efendi bin Hoca Recep dâhi cevâbında mezbûr ŞakirOğlu Azize ciheti mezkûreden meblağı mezkûr 1600 kuruş zimmetinde borcu olduğunu ikrâr edip ancak müddeîyyenin berminvâli muharrer vefât ve veraset müddeasını inkâr etmekle müddeî mezbûre Fatma Hatundan bir minvâli muharrer vefât ve veraset müddeasına mütabık beyyine talep olundukda karyei mezkûre ahâlisinden Alioğlu İsmail ve Abdullahoğlu Ahmet şahidi olup bunlardan mada şahidi olmadığını ve mezbûranı mâhkeme salonuna ihzar etmiş olduğunu bilmeyân halen istima'ları talep eylediği ve talebi vaki muvafık kanun görülmekle davet olunan karyei mezkûre ahâlisinden Alioğlu İsmail ve Abdullahoğlu Ahmet işhad olunduklarında 334 senesinde ve harbi umumide 14. fırka 9. alayın 2. taburunda şakirOğlu Azizle vazifei askeriyemizi îfâ etmekte iken mezbûr Aziz mübtela olduğu hastalığının tedâvisi için musul Hastanesine sevkiyle hastalıktan şifâ bulmayarak senei mezkûr Hazürra'nının10. günü hastanei mezkûrede eceli mevudiyle vefât eylediğini rayülayn müşâhede eyledik

ve veraseti zevcei menkûhası Fatıma bintü İbrahimle liümmü biraderi mehmed bin Şakire münhasıra ve bunlardan mada vârisi marufesi ve terekesine müstehak ehail olduğu malumumuz değildir. Biz bu husûs üzere Allah için şahediz ve şehâdet dâhi ederiz deyû herbiri münferiden bilmüvecehe şeriyede edâi şehâdet eylemeleriyle şahidan mezbûranın usulü mevzûasına tevfikten mensub oldukları karyei mezbûre imamı Hafız Hasan Efendi bin Hüseyin ve muhtarı evveli İbrahim bin Hüseyin Ağadan evvelen ba varakai mesture sirran badehu tarafeyn ve şahidan mezbûran hâzır oldukları halde mümaileyhimâdan alenen adil ve makbulüşşehâde ettikleri mümaileyhimânın müttefikan iş'ar ve ihbâr etmeleriyle başka şayanı tetkik ciheti kalmadığından hitamı muhâkeme ba'dettefhim icâbı müddei mezbûre Fatımanın zevci Şakiroğlu Azizin vefâtına ve müddeiyyenin subutu verasetine ba'delhüküm müdde aleyh Ahmet Efendinin sâlifül beyân ikrâr ve itirafıyla lâzım gelen meblağı mezkûrun 1600 kuruştan mezbûre Fatıma Hanım hissei ürsiyyesine isâbet eden 400 kuruşunhalen Fatıma Hanıma edâ ve teslimine müdde aleyh mümaileyh Ahmed Efendi ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil yevm vahid min şehri'l Cemaziül ahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selase mieti ve elf

8 Kanunu evvel 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(70) Kocaeli vilayetine tabi İznik kasabası mahallâtından Beyler Mâhallesi sâkinelerinden ve zürra' taifesinden müdde muhacir Hasan oğlu Mehmed ve müdde aleyhe kazânın Nüzhile karyesi sâkinlerinden Buruk Halil kerimesi Zeyneb Hatun yevm-i muinde mâhkeme-i bilkuşâd tarafeyn vurûd etmekle icrây-ı muhâkemeye lede'l-ibtidar müddeinin 9 Kanun-u sâni 340 târihli istidâsı okundu Hülâsa meâl-i târihten bir sene mukaddem 1000 kuruş mihr-i müeccel ve 551 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhası iken mezbûre Zeyneb târihten 25 gün mukaddem bir mazeret-i meşrûaya müstenid olmaksızın hânesini terkle Nüzhile Karyesine sâkin pederi Buruk Halil hânesine gitmiş ve'l-yevm avdet etmediğinden hânesine gelip itâat ve hukuk-u zevciyete riayete mezbûre Zeynebe kıbeli şer'i şeriften tenbih

olunmasından ibâret ettiği görülmekle istidâsı mealini tekrar ederek mezbûrenin hâneme gelib itâat ve hukuk-u zevciyyete riayet etmesi kıbeli şer'i şeriften tenbih olunmasını da'vâ ederim dedikte gıbbe's-suâl müddeâ aleyhe Zeyneb dâhi cevâbında müddeînin 1000 kuruş mihr-i muaccel ve 5551 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhası olduğunu ikrâr ve târih-i mezkûrde pederi hânesine gitmiş bulunduğunu itiraf edüb ancak zevci merkûm Mehmed kendisini her daim ezâ ve cefâ eder olduğundan zevci mezbûrun hânesine gidemeyeceğini beyân ve mihr-i muaccel mezkûr ile nafaka-i iddet süknâsından ferağat etmek şartıyla tatlîkini talep etmekte müddeâ mezbûr dâhi cevâbında kendisine âit olub müddeâ aleyhe bilâhiz beraberinde peder-i hânesihe götürmüş olduğu 1000 kuruş kıymetli bir adet firâşe ve 800 kuruş kıymetli bir adet uzun entari ve 50 kuruş kıymetli bir başörtüsü ve 30'ar kuruştan 60 kuruş kıymetli iki adet oyalı cenber ve 100 kuruş kıymetli bir adet urba ki cem'an yekûn 2010 kuruş kıymetli eşyaların aynen istedikleri halde bedelen ifâ ve mihr-i muaccel ve nafaka-i iddet süknâsından ferağat eylediği takdirde tatlîk edeceğini beyân ve ifâde etmekle nediyeceği sorulan müde-i aleyhe dâhi cevâbında eşyay-ı mezkûreyi beraberinde götürmüş olduğundan müddeâ merkûmede aynen bilâhiz mezbûre dâhi mehr-i muaccel mezkûr 551 kuruş ile iddet-i nafaka süknâsından ferağat ve beynlerindeki hukuk-u zevciyyete mütaallıka bilcümle da'vâdan müddeâ merkûmun zimmetini ibrâ ve iskat etmekle müddeâ mezbûr Mehmed dâhi mezbûre Zeyneb Hatun bintü Halîlin ibrâ ve iskatını kabul ve mezbûreyi huzur-u şer'ide talâk-ı bâin ile tatlîk ve ol sûretle muhalea oldukları tescil ve imlâ olundu. Harrarahû fil yevm es-sâdis min şehri'l Cemaziül ahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selase mieti ve elf

13 Kanunu sâni 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(71) Kocaeli vilayetine tabi İznik kazâsı kurrâlarından Saksarak karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl yörük Mâhmud oğlu Hüseyin matlakası Fatıma bintü Ali kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'mizde yine karye-i mezkûre sâkinlerinden ve zürra' taifesinden zevc-i matlakı yörük Mâhmud oğlu Hüseyin

müvecehesinde bervech-i âti da'vâ ve takriri kelâm edip işbu târihten 6 sene mukaddem akdimiz icrâ kılınarak ol sûretle müddeâ aleyh emezbûrun zevce-i menkûha-i medhul bihası iken merkûm Hüseyin bundan 15 gün mukaddem tatlık etmekle mihr-i muaccel bi'l-akid mihr-i muaccelim nâmıyla vermiş olduğu 5000 kuruş kıymetli bir ra's-i kara sığır inek hayvanı ve mezkûr hayvandan mütevellid iki bin kuruş kıymetli bir ra's-i tosun hayvanı vermediğinden müddeâ aleyhten aynen ve kıymetleri olan 7000 kuruşun tahsilini taht-ı hükme alınmasını da'vâ vetaleb eylerim dedikte gıbbe's-süal müddeâ aleyh Hüseyin dâhi cevâbında mezbûreyi târih-i mezkûrda tezevvüc ve duhül eylediğini ve târih-i mezkûrda tatlık eylediğini ikrâr ve itiraf edüb ancak müddeâyenin inek müddeasını inkâr etmekle ve muhâkemenin dâhi ceryanı esnasında mezbûre Fatıma müddeâyâ inek ve saire mukabil zevc-i mutlaka Hüseyin tarafından 1660 kuruş verildiği takdirde hukuk-u zevciyyete müteallaka bilcümle da'vâdan zimmetini ibrâ ve iskat edeceğini bey'an ve mezbûr Hüseyin dâhi mezbûrenin ibrâsını kabul etmekle müddeâ mezbûre 1610 kuruş vereceğini teahhad etmekle her iki tarafeynin huzur-u mâhkemede ol sûretle sulh ve ibrâ olundukları tescil ve imlâ olundu. Harrarahû fil yevm es-sâbi' aşar min şehri'l Cemaziül ahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selase mieti ve elf.

24 Kanun-u sâni 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(72) Kocaeli vilayetine tabi İznik kazâsı kurrâlarından Saksarak karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl ve zât-ı tarif şer'iyile muarrife iken Emin oğlu Ali zevcesi Hürmüze bintü Şakir nâm Hatun kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şeriyyesinde ve meclis-i şer'mizde yine karye-i mezkûre sâkinlerinden ve zürra' taifesinden Hafız Meded Efendi ibni Molla Hüseyin müvecehesinde da'vâ ve takriri kelâm edip zevcim ve mûrisim karye-i mezkûre ol hânesinden Cinoğullarından emir oğlu Ali harbi umûmîde silah altına alınarak 9. alaya sevkiyle vazife-i askeriyyesini îfâ etmekte iken zevcim mezbûr 1335 senesi Haziranında Şam hastanesinde ecel-i mevûdiyle vefât edüb zevcei menkûha-i metrûkesi bulunduğum hasebiyle benimle validesi Sâbire ve sulbiye oğlu Emine

münhasıra ve meselei mîrâsiyyesi 24 sehinden ibâret olup sehamı mezkûreden 3'ü bana ve 4 sehmi ümmü Sabireye ve 17 sehmi dâhi ibnü mezbûr Emin'e isâbeti ledi'sher'il-envar zahir ve mütehükkık olduğundan sonra zevcim müteveffâ mezbûrun hali hayatında ciheti garazdan müddeâ aleyh Hafız Meded Efendi ibni Molla Hüseyin zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 2400 kuruş mezkûr hissei ürsiyyeme isâbet eden 300 kuruşun tahsilini da'vâ ve taleb eylerim dedikte müdd-i aleyh Hafız Meded Efendi İbni Molla Hüseyin dâhi cevâbında filhakika Cin oğullarından Emin oğlu Aliye ciheti mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 2400 kuruş borcu olduğunu ikrâr ve itiraf edip ancak müddeî mezbûre Hürmüze Hatunun berminvâli muharrer vefât ve veraset müddeasını inkâr etmekle müddeî mezbûreden muharrer vefât ve veraset müddeasına mütâbık beyyine talep olundukda Saksarak karyesinden Ali oğlu Hasan ve Elmalı karyesinden Hüseyin oğlu Abdullah şahidi olup bunlardan mada şahidleri olmadığımı ve şâhidan-ı mezbûranı dâhi mâhkeme salonuna ihzar etmiş olduğunu bilbeyân talep eylemekle ve talebi vaki muvafık görülmekle şahid olub liecelişehâ mâhkeme-i şer'iyyeye ikâme olunan Saksarak karyesinden Ali oğlu Hasan ve Elmalı karyesinden Hüseyin oğlu Abdullahdan her biri münferiden işhad olunduklarında İzniğin Saksarak karyesinden Cin Ali oğullarından Ali ibni Eminle harb-i umumide 9. alayda vazife-i askeriyesini ifâ etmekte iken Şama vasıl olduğumuzda hastalanıb Şam Hastanesinde 1335 senesi ecel-i mevudiyle vefât eylediğini rayûlayn müşâhede eyledik ve veraseti zevce-i menkûhası Hürmüze bintü Şakir ile validesi Sabriye ve oğlu Emin'e münhasıra ve bunlardan mada vârisi marufesi ve terekesine müstehak âharı olduğu malumumuz değildir. Biz bu husûs üzere Allah için şahediz ve şehâdet dâhi ederiz deyû herbiri müttfekü'l-lafz şer'i edâyı şehâdet eylemeleriyle şahidan mezbûranın usulü mevzûasına tevfiken mensub oldukları Saksarak karyesi imamı Ali Efendi ibin Mustafa ve âzâdan Ahmed Çavuş ibni Hacı Mehmed ve Elmalı Karyesi İmamı Mustafa Efendi bin Abdullah muhtar-ı evveli Talib oğlu Mehmedden sirran badehu tarafeyn ve şahidan mezbûran hâzır oldukları halde Elmalı karyesinden Talib oğlu Mehmed ve Hasan oğlu Davuda ve Saksarak karyesinden Hafız Mehmed Efendi bin Hacı Hüseyin ve Zekeriyya ibni Hasandan bilmuvâcehe alenen adil ve makbulüşşehâde ettikleri iş'ar ve ihbâr olunmağın mûcibince müddeî mezbûre Hürmüze bintü Şakirin zevci Cin Ali

oğullarından Ali ibni Emin'in ber minvâl-i vefâtına ve mezbûrenin subut-u verasetine ba'delhüküm müddeâ aleyh Hafız Meded Efendi ibni Hüseyinin sâlifül beyân ikrâr ve itirafıyla lâzım gelen meblağ mez-kûr 2400 kuruştan ber mûcib-i mesele müddeî mezbûre Hürmûze Hanımın hissei ürsiyyesine isâbet eden 300 kuruşun halen edâ ve teslîmine müddeâ aleyh mümaileyh Hafız Meded Efendi ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil yevm es-sâbi'a aşara min şehri'l Cemaziül ahir liseneti isnâ ve erbaîn ve selase mieti ve elf .

24 Kanunu sâni 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(73) Kocaeli vilayetine tabi İznik kazâsının Tacir karyesi sâkinelerinden zatı tarif şeriyle muarrefe sâhibei arzuhâl Dıngaoğullarından Mehmet Ali kerimesi Fatıma kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şeriyyesinde ve meclis-i şer'iyyesinde ve meclisi şeri şerifte yine karye-i mezkûre sâkinelerinden ve zürra' taifesinden Hasan oğlu Molla Mustafa müvecehesinde da'vâ ve takriri kelâm edip zevcim ve mûrisim Tacir karyesi ahâlisinden Dınga oğullarından Hasan oğlu Zekerıyya harbi umûmîde silah altına alınarak 9. alayın 2. taburunun 6. bölüğünde vazife-i askeriyyesini îfâ etmekte iken 1333 senesinde iştirak etmiş olduğu kuut-ül emare harbinde ve istihkam deruninde alına isâbet eden mermiden mayısın 15. günü şehiden vefât etmekle veraseti zevcei menkûhası bulunduğum hasebiyle benimle validesi Feride ve liebeveyn kız kardeşi Zeynep ve Fatımayla ve liebeveyn er karındaşı Mehmede münhasır ve meselei mîrâsiyyeleri 40 sehinden ibâret olup sehamı mezkûreden 12 sehmi zevcei menkûhasına ve 8 sehmi dâhi ümmü mezbûre Ferideye ve 7 şer sehinden 14 sehmi ühtân mezbûreden Zeynep ve Fatımayla ve 14 sehmi dahi ehü'l-lehumâ mezbûr Mehmede isâbeti tahakkukundan sonra zevcim ve mûrisim müteveffânın hâl-i hayatında müddeâ aleyh mümaileyh Mustafa Efendi zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 7200 kuruştan hissei ürsiyyeme isâbet eden 1800 kuruşun tahsilini taht-ı hükme alınmasını da'vâ ve taleb eylerim dedikte gibbe's-süâl müdd-i aleyh mümaileyh Mustafa Efendi İbni Hasan dâhi cevâbında müddeî mezbûrenin zevc-i mezbûr Dınga

oğullarından Hasan oğlu ciheti mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 7200 kuruş borcu olduğunu ikrâr ve itiraf edip ancak müddeî mezbûrenin berminvâli muharrer vefât ve veraset müddeasını inkâr etmekle müddeî mezbûreden muharrer vefât ve veraset müddeasına mütâbık beyne talep olundukda Görmezli karyesinden Ali Osman oğlu Mehmed ve Tacir karyesinden Hüseyin oğlu Mehmed şahidi olup bunlardan madâ şahidleri olup bunlardan madâ şahidi olmadığını ve şâhidan-ı mezbûran lieceli'ş-şehâde mâhkeme salonuna ihzar etmiş olduğunu beyân eylemekle talebi vaki muvafık görülmekle şahid olup liecelişehâ mâhkeme-i şer'iyeye ikâme olunan Görmezli karyesinden Ali Osman Oğlu Mehmed ve Tacir karyesinden Hüseyin oğlu Mehmed Aliden her biri münferiden işhad olunduklarında İzniğin Tacir karyesinden Dınga oğullarından Hasan Oğlu Zekeriyya ile harb-i umûmîde 9. alayın ikinci taburunun 6. bölüğünde vazife-i askeriyesini ifâ etmekte iken 333 senesinde iştirak ettiğimiz Kuutü'l-emma Harbinde merkûm Zekeriyyanın istihkamda alınma isâbet eden mermiden Mayısın 15. günü şehiden vefât eylediğini ra'yûlayn müşâhede eyledik ve veraseti zevce-i menkûhası Fatıma validesi Feride ile anababa bir kız karındaşları Zeyneb ve Fatıma ile er karındaşı Mehmed'e münhasıra ve bunlardan mada vârisi marufesi ve terekesinedâhil olduğu malumumuz değildir. Biz bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû herbiri edâyı şehâdet eylemeleriyle şahidan mezbûranın usulü mevzûasına mensub oldukları Görmezli karyesi Muhtarî ulâ Veysel Ağa ve ve âzâdan Mehmed ve Mustafa ve Tacir Karyesi İmamı Mehmed Ali Efendi âzâdan Mehmed oğlu Mehmed ve Osman oğlu Ali ve İsmail oğlu Ahmed Ağalardan evvelen ve ba'dehû tarafeyn ve şahidân mezbûrân hâzır oldukları halde Tacir Karyesinden Allaattin oğlu Ali ve İbrahim oğlu Hüseyin ve Körmezli Karyesinden Ömer oğlu Mustafa ve Şerif oğlu Ali Ağalardan bilmuvâcehe alenen adil ve makbulüşşehâde ettikleri iş'ar ve ihbâr olunmakla müddeî mezbûre Fatıma iddiasını isbat ve ikâme eylediği şuhud da'vâyı muvafak şehâdet eyledikleri gibi sirran ve alenen icrâ konulan tezkiyelerinde adil ve makbûlüş-şehâde ettikleri iş'ar ve ihbâr olmakla şayân-ı tetkik-i cihet görülmediğinden hitam-ı mâhkeme tarafına bit tefhim şahitlerin şehâdeti makbul olmakla mûcibince müddeî mezbûre Fatıma bintü Mehmet aleyhine zevci Tacir karyesinden Dınga oğullarından Hasan oğlu Zekeriyyanın vefat ve subut-u

verasetine ba'delhüküm sâlifü'l-beyân müddeâ aleyh Mustafa Efendi ibni Hasan ustanın itirafıyla lâzım gelen meblağı mezkûr 7200 kuruştan hisse-i ursiyesine isâbet eden 1800 kuruşun müddeî mezbûre Fatıma Hanıma edâ ve teslimine müddeâ aleyh mümaileyh Mustafa Efendi ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil yevmi't-tâsi' ve işrîn min şehri Cemaziül ahir li seneti isnâ ve erbaîn ve selase mieti ve elf.

6 Şubat 1340

Kadı Vekil Başkâtîb

(74) Kocaeli vilayeti muzâfâtından İznik kazâsının Boyalıca karyesi ahâlisinden iken bundan akdem ecel-i mevûdiyle vefât eden Akıllı oğullarından Ali Molla ibni Hasanın sağıre kerimeleri Nâime ve Asiye ve Fevziye ve sağır mâhdumları İsmail ve Mehmedin pederleri müteveffâ Ali Molladan mûris ve müntekil bil cümle emvâl ve emlâkını hıfz ve harasete ve zımm-ı nâsdaki matlûbâtını da'vâ ve ta'kib tesviye umûrlarını kibelî şer'i şeriften bir vâsinin nasb ve ta'yini ehem ve elzem olmakla emânetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûfe olub umûr-u vesâyeti kemâhiye hakkahâ ifâyâ muktke dire ettiği karye-i mezkûre ahâlisinden Emrullah oğlu Sadık ve Hacı Ali oğlu Mehmedin ihbârı ve karyesi İmamı ve hey'et-i ihtiyâriyyenin 29 Şubat 1340 târihli musaddak ilm-i muhaberi dâhi bunu teyid etmekle inde's-şer'i'l-envartahakkuk eden müteveffây-ı mümaileyhin zevce-i menkuhâ-i menkuhesi ve mezbûrenin vâlidesi Zehra Hatun ibnetü İbrahim vasî nasb ta'yîn edilmiş ve mezbûre Zehra Hatun dâhi vesayet-i mezkûreyi kabul ve umûr-u vesayeti kemâhiye hakkahâ ifâyı teahhüd bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil yevm sâlis min şehri cemaziye'l-âhir li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

7 Şubat 1340

Kadı Vekili Başkâtîb

(75) Kocaeli vilayetine muzâf nefsi İznik kasabası mahallâtından Beyler Mâhallesi ahâlisinden iken bundan akdem ecel-i mevûdiyle vefât eden Bosnavî Koca Mehmed ibni Ağanın salbe-i sağîre kerimleri Mecid ve Râziye ve Râbianın vâsileri olmadığı gibi vâlidesi Emine dâhi kendilerine ecnebî bulunub zevc-i âharla tezevvüc etmiş bulunduğundan sağîre-i mezbûrelerin pederleri müteveffâ Koca Mehmedden mûris ve muntekil bil cümle emvâl ve emlâkını hıfz ve harasete ve zimm-ı nâsdaki matlûbâtını da'vâ ve ta'kib tesviye umûrlarını kıbeli şer'i şeriften bir vâsinin nasb ve ta'yini ehem ve elzem olmakla emânetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûfe olub umûr-u vesâyeti kemâhiye hakkahâ ifâya muktedire ettiği Mâhalle-i mezkûre ahâlisinden Derviş bin Salih ve Derviş bin Ahmed Ağaların ale't-tarîki's-şehâde ihbârları ve mâhallee-i mezkûre İmamı ve hey'et-i ihtiyâriyyesinden Mehmed bin Mehmed 6 Şubat 1340 târihli ilm u haberi dâhi bunu teyid etmekle inde's-şer'i'l-envar tahakkuk eden müteveffây-ı merkkumun sağîr kebir Oğlu ve Ziya mezbûrundan Mecidiyenin li ebeveyn ve Raziye ile mezbûrânın li ebeviyn er karındaşları Mehmed Ali bin müteveffâ mehmed ve Hasan dâhi nasb ve ta'yin edilmiş ve mezbûr Mehmed Ali dâhi visayet-i mezkûreyi kabul ve umûr-u vesayeti kemâhiye hakkahâ ifâyı teahhüd eylediği bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm râbi' min şehri Recebi's-şerif li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

10 Şubat 1340

Kadı Vekili Başkâtîb

(76) Kocaeli vilayetine mülhak İznik kazâsının Görmezli karyesi sâkinelerinden ve zât-ı ta'rif şer'iyile muarref Receb Ömer bin Mustafa kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte envarda İznik'in Mâhmud Çelebi Mâhallesi ahâlisinden Mehmed Çavuş bin muvâcehesinde bitâvihi ikrâr-ı tâm ve takdir-i kelâm edib karye-i mezkûre sâkinelerinden zevce-i matlakım Hâtice bintü Mustafanın aleyhime ikâme ettiği eşyayı zâtiye da'vâsından dolayı bidâyeten ve i'tirazen ve temyizen mâhkeme ve muhasara ve redd-i cevâba ve işhada ve tehallüfe tebliğ ve tebellüğa ve imzasıyla her nev'i istidâyı tanzîmle devâir âidesine takdime ve istihsâl

edeceği i'lâmı ahz va kabza ve icrâya ve vâzi' ve tenviz ahkâmına âharı dâhi tevkil vel hâsıl husûs-u mezkûrun mütevakıf olduğu umurun küllisini îfâya mezûn olmak üzere tarafımdan hâzır-ı mümaileyh Mehmed Çavuşu vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyye ile tevkil nâib ve menâb nasb ve ta'yin eyledim dedikte mümaileyh Mehmed Çavuş dâhi vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbaği îfâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm eylediği mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm âşir min şehr-i Recebi'ş-şerif li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

16 Şubat 1340

Kadı Vekili Baş Kâtib

(77) Kocaeli vilayetine tâbi' İznik kazâsının Beyler Mâhallesi sâkinelerinden ve zürra'a taifesinden Boşnak Hasan oğlu Hasan kazâ-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve şer'i şerif envarda yine mâhâlle-i mezkûrâda sâkine ta'rif-i şer'iyle ma'rûfe zevce-i mutlakası Âtife bintü müteveffâ Süleyman muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takdir-i kelâm edüb mezbûre Âtife Hanım zevce-i matlakam olub hâl-i zevciyyet beynimizde kâim iken benim firâşımdan hâsıl mezbûre ve mütevellid ve kazâ-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinin 16 Rebû'l-âhir 1342 târih 64/2 numaralı bir kıt'a nafaka-i hücceti şer'iyyesi mücibince şehr-i 450 kuruş nafaka-i mukaddere ile bilhakki'l-hisâne taht-ı hücre-i terbiyesinde bulundurduğum bir yaşlarında sağir oğlum Şab.an için daire-i icrâya meblağ-ı mezbûru mâh-ı mukaddem şimdiye kadar tesviye edilmiş ise de bu kerre Muallim Bey tavassutuyla beynimizde ıslah ve tanzîm olunur bundan böyle sağire mezbûrun bil cümle nafaka ve kisve-i sâir levazımı zaruriyyesi validesi mezbûre Âtife Hanım tarafından tesviye olunmak ve benden bir güne nafaka talep etmemek şartıyla ben dâhi sağir mezbûru bundan böyle kendisinden talep ve istirdâde hal ve salâhiyyetim kalmamak için müddeâ inkizâsına değin gerek kendisinden ve gerekse hak hizânesinden birisi yerinde sağir-i mezbûru ahz ve istirdat etmek gibi bir güne taarrüfeyi kıyam ettiğim takdirde ber mücib-i hüccetin şer'i takdir edilmiş olan nafaka-i mukaddere ne miktar terakum ve tehakkuk ider ise meblağ-ı mezkûr def'aten ve tamamen tarafımdan tesviye edilmedikçe bir güne talep ve istirdade salahiyetim

olmamak şartıyla ve bu sûretle beynimizde sulh vâki' olmakala beraber el-yevmi müterakım olan iş bu Şehr-i Şubat maaşından yani 15 günlük 225 kuruş borcumdan 200 kuruşu dâhi peşinen ve def'aten hâzıra-i mezbûre Âtife Hanıma teslim eylediğimden ol vecihle mezbûrenin muvafakatı üzerine yekdiğerlerimizi ibrâ ve iskat eylediğimiz gibi sağır-ı mezbûrun dilediği mâhalleye de götürmeye izin verdim dedikte gibbe's-süâl mezbûre Âtife Hanım cevâbında şeriat dâiresinde beynlerinin islah edilüb ol vecihle takdir olunan nafakadan feragat ettiğini uymak şart-ı mezkûre dairesinde iddet-i husane esnasında sağır-i mezbûru babası Hasan Ağa tarafından alınmak murad edildiği takdir ber mûcib-i huccet-i şer'iyye takdir olunan nafaka-i mukaddereyi def'aten tarafımdan îfâ etmek şartıyla ben dâhi ibrâ ve mezkûr kabul eylemekle gibbe't-tasdiki'ş-şer'i mâ vakaa bittaleb keteb imlâ olundu. Harrarahû filyevmi'l-vâhid-i aşar min şehr-i Recebü'l-ferd li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

18 Şubat 1340

Kadı Vekili Başkâtib

(78) Kocaeli vilayetine tâbi' İznik kazâsının Elmalılı karyesi sâkinelerinden ve zât-ı ta'rif şer'iyle muarrefe Meryem Hatun bintü Ahmed kazâ-i mezkûr mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte yine karye-i mezkûre ahâlisinden Mevlüd bin Hasan muvâcehesinde bitâvihi ikrâr-ı tâm ve takdir-i kelâm edib Elmalı karyesinden Talib oğlu Mehmed aleyhine ikâme edeceğim veraset da'vâsından dolayı bidâyeten i'tirazen temyizen mâhkeme ve muhasara ve redd-i cevâba ve işhada ve tehallüfe tebliğ ve tebellüğa ve imzasıyla her nev'i istidây ve livâihi tanzîmiyle devâir âidesine îfâ ve takdime ve istihsâl edeceği î'lâmı ahz va ¹⁵⁷kâbza ve icrâya ve vâzi' ve tenviz ahkâmına âharı dâhi tevkil vel hâsıl husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâya mezûn olmak üzere tarafımdan hâzır-ı mümaileyh Mevlüt Ağaya Vekâlet-i mutlakay-ı şer'iyyi ile tevkid ve nâil ve menâb nasb ve ta'yin eyledim dedikte mümaileyh Mevlüt Ağa dâhi Vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımesini îfâ ve edâyı teahhüd ve iltizâm eylediği mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû filyevm râbia aşara min şehr-i Recebi'l-ferd li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

20 Şubat 1340

Kadı Vekili Baş Kâtib

(79) Kocaeli vilayetine tâbi' İznik kazâsının Hisar Dere karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl müteveffâ Çerkez Mehmed zevcesi Fatıma Hanım bintü Mustafanın kazây-ı mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesine meclis-i şer'imizde yine kazâ-i mezkûre muhallâtından Eşrefzâde Mâhalle-i ahâlisinden Raşid oğlu Neşet Efendi muvâcehesinde da'vâ ve takrir-i kelâm edüb zevcim ve mûrisim İznik'in Hisar Dere karyesi sâkinlerinden iken bundan iki sene mukaddem ecel-i mev'ûdiyle vefât eden Çerkez Mehmed Ağa bin Abdullah'ın veraset-i zevce-i menkûhası bulunduğum hasebiyle benimle sulbiye kızı Hanife'ye munhasıra olub mesele-i mîrâsları 8 sehinden ibâret olub sihâm-ı mezkûreden biri bana ve 7'si sulbiye kızı Hanifeye isâbeti tahakkuk ettikten sonra zevcim ve mûrisim müteveffnın hâl-i hayatında cihet-i garazdan müddea aleyh mûmâileyh Neşet Efendi zimmetinde matlûbu olan 5400 kuruştan ber mûcib-i meseleyi hisse-i ursiyeme isâbet eden 675 kuruşun tahsilinin taht-ı hükme alınmasını bilasâle ve bilverâse da'vâ ve taleb eylerim. dedikte gıbbe's-suâl müddea aleyh Neşet Efendi dâhi cevâbında müteveffâ-i mezbûr Mehmed Ağa bin Abdullah'a cihet-i mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 5400 kuruş borcu olduğuna ikrâr ve itiraf edüb ancak mezbûre Fatıma Hanımın ve veraset müddeasını inkâr etmekle müddei mezbûre Fatıma Hanımdan veraseti müddeasına mutabık beyyine talep olundukta Hisar Dere karyesinden Hacı oğlu Ahmed bin Ali yine karyeden Ali Molla oğlu İsmail bin Ali şahidi olub bunlardan madâ şahidi olmadığını beyân ve şâhidân-ı mezbûrânın salonuna ihzar eylemekle halen istimâlarını talep eylemekle ve talebi vaki muvafık görülmekle şahid olub liecelişehâde mâhkeme-i şer'iyyeye ikâme olunan Hisar Dere karyesinden Hacı oğlu Ahmed bin Ali ve Ali Molla oğlu İsmailden her biri münferiden istişhâd olundukta karyemiz ahâlisinden olub bundan iki sene mukaddem karyemizde ecel-i mev'ûdiyle vefât eden Çerkez Mehmed bin Abdullah'ın veraseti zevce-i menkûhası Fatıma Hanım bintü Mustafa ile sulbiye kızı Hanifeye münhasıra bunlardan başka bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri münferiden edây-ı

şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şahidân-ı merkûmânın usul mevzûasına tevfiân mensub oldukları Hisar Der karyesi Mehmed Ağa ve heyet-i ihtiyâriyye âzâsından Ahmed bin Mehmedden yine karye-i mezkûre-i mezkûreden Hacı Şükrü oğlu Mehmed ve Hüseyin oğlu Hüseyin bil muvâcehe alenen adl ve makbulü'ş-şehâde ettikleri îşâr ve ihbâr olunmakla şayan-ı tetkik başka cihet kalmadığından hitam-ı mâhkemeşahidân-ı mezbûrânın şehâdeti makbulü'ş-şehâde olmakla mûcibince mezbûre Fatıma Hanım bintü Mustafa ile mezbûr Hanifenin verasetine badelhüküm sâlifü'l-beyân müddeaya aleyh Neşet Efendinin ikrâr ve itirafıyla lâzım gelen meblağı mezkûr 5400 kuruştan bir tahsis-i mesele müddei mezbûre Fatıma Hanıma hisse-i ursiyesine isâbet eden 675 kuruşun edâ ve teslîmine mümaileyh Neşet Efendi ilzâm olduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil yevmi'l-hâmis ve ısrîn min şehri Recebi'l-ferd li seneti isnâ ve erbaîn ve selase mieti ve elf . 21 Şubat 1340

Kadı Vekil Başkâtîb

(80) Kocaeli vilayetine tabi İznik kazâsı Elmalı karyesi sâkinelerinden sâhibei arzuhâl Meryem Hatun ibnetü Ahmedin vekili müseccel şer'isi karyei mezkûre sâkinlerinden Mevlüd Ağa bin Hasan kazâ-i mezkûredemâhkeme-i şer'iyyesinde ve mecli-i şer'i şerifte yine karye-i mezkûre sâkinlerinden ve zürra'a taifesinden Talib Oğlu Mehmed muvâcehesinde ber vech-i da'vâ ve takriri kelâm edip müvekkilim zevci Elmalı karyesinden Tatar Oğullarından Osman Oğlu Receb bundan akdem harbi umumi emsaliyle silah altına alınarak 26.fırka 59.alayın 2.taburun birinci bölüğündevazife-i askeriyyesini îfâyı etmekte iken 333 senesinde iştirak eylediği Romanya harbinde ve Bükreş mevkiinde sene-i mezkûre Hazürra'nın 15'irde şehiden etmekle veraseti zevce-i menkûhası müvekkilim Meryem Hatun ibnetü Ahmedle ammi lehümâsı Aliye münhasır ve meseli mîrâsiyyesi 4 sehinden ibâret olup sehamı mezkûreden biri zevce-i menkûhası Meryem Hatuna ve 3 sehmi dâhi ammi lehümâsı Aliye isâbeti tehakkukundan sonra müvekkilim zevc-i mûrisi müteveffâ hali hayatında ciheti garazdan müddeaya aleyh mezbûr Talib Oğlu zimmetinde alacağı olan 3000 kuruştan bermucibi mesele-i ferâize müvekkilim hisse-i ürsiyyeme isâbet eden 750 kuruşun

tahakkukunun taht-ı hükme alınmasını bil vekâle taleb ve da'vâ eylerim dedikte gibbessuâl müddeâ aleyh Talib Oğlu Mehmed dâhi cevâbında mezbûr Tatar oğullarından Osman Oğlu Recebe ciheti mezkûreden zimmetinde meblağı mezkûr 3000 kuruş borcu olduğunu ikrâr edip ancak müddeî vekili Mevlüd Ağanın müvekkilesi zevci Recebin berminvâli muharrer vefât ve veraset müddeasını inkâr etmekle vekil-i mezbûr Mevlüd Ağadan vefât ve veraset müddeasına mütabık beyne talep olundukda Hisar Dere karyesinden Hasan Oğlu Mâhmud ve Elmalı karyesinden Ali Oğlu Hasan şahidi olup bunlardan mada şahidi olmadığını ve mezbûranı ra'y-i şehâdet mâhkeme salonuna ihzar etmiş olduğunu bilmeyân taleb etmekle şahid olub lieceli'ş-şehâde mâhkeme-i şer'iyye ikâme olunan Hisar Dere Karyesinden Hüseyin oğlu Mâhmud ve Elmalı karyesinden Ali oğlu Hasandan bilmüvecehe istişhad olundukta Elmalı karyesinden Tataroğullarından Osman oğlu Receble Harb-i umumide 26.fırka 59.alayın 2.taburun birinci bölüğünde vazife-i askeriyyesini îfâyı etmekte iken 333 senesinde iştirak eylediği Romanyanın Bükreş harbinde merkûm Recebin göğsünü isâbet eden mermiden 333 senesi Hazürra'nın 15. günü şehiden vefât ettiğini ra'yü'l-ayn müşâhede ettik ve veraseti zevce-i menkûha-i metrukesi Mehmet bintü Ahmedle amcası Ali Ağa bin Osman ve halaları Zehra ve Zelihaya münhasır ve bunlardan başka veraseti ma'rifesi ve terekesine müstahak âharı olduğu malumumuz değildir bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri münferiden edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şahidân-ı merkûmânın usul mevzûasına mensub oldukları karyesi heyet-i ihtiyâriyyesinden sırran ve ba'dehû şahidân mümâileyhimâ hâzır oldukları halde Hisar Dere karyesinden Hacı Şükrü oğlu Mehmedi yine karyeden Hüseyin oğlu Hasan Ağadan bil muvâcehe alenen adl ve makbulu'ş-şehâde ettikleri işâr ve ihbâr olunmakla başkaca şâyân-ı tetkik-i cihet kalmadığından hitam-ı muhâkeme ba'de'l-ifham şahitlerin şehâdetinde müteveffânın veraseti zevce-i menkuheası Meryem Hatunla ammi lehümâ Ali ve ammeti lehumâları Zehra ve Zelihadan ibâret ettiği iş'ar kılınmış ise de ammilehümânın vücudu zevi'l-erham olan ammeti lehumâyı isbat eylediğinden verasetten sukutlarını ve şahidan mezbûranın şahidleri matlûbu'ş-şehâde olmakla Tataroğullarından Osman oğlu Recebin 333 senesi Haziranın 15. günü Bükreşte isâbet eden mermiden şehiden vefâtına mezbûre Meryem

Hatunla Ali Ağanın subut-u verâsetine ba'de'l-hüküm müddea aleyh Mehmedin ikrâr ve itirafıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 3000 kuruştan ve ber mûcib-i mesele-i feraziyye hisse-i ursuye-i şer'iyyesine isâbet eden 750 kuruşun vekili Mevlüd Ağaya edâ ve teslîmini müddea aleyh mezbûr Mehmed Ağa ilzâm olunduğunu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû filyevm hâmis aşera min şehr-i Recebü'l-ferd li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

21 Şubat 1340

Kadı Vekili Başkâtîb

(81) Kocaeli vilayet dâhilinde İznik kazâsının Beyler Mâhallesinde müsafireten mukîm Hasan asıl Bosna muhacirlerindedir ve İnegöl kasabasının Muradiye Mâhallesi mukayyidelerinden İsmail kerimesi Habibe Hatun ibnetü İsmail İznik mâhkeme-i şer'iyyesine müracaatla yine İnegölün Muradiye mâhallesi mukayyidlerinden ve İznikte ekmeççilikle meşgul zevc-i dâhili Abdulhalim oğlu Hacı Ahmed Usta bin Abdulhakim muvâcehesinde bitâvihi ikrâr-ı tâmve ta'biri'l-merâm edüb mezbûre Hacı Ahmed Usta 501 kuruş mehr-i müeccel ve 100 kuruş mihr-i muaccel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olub meyânımızda hüsn-ü imtizâc ve mübaşeret kâbil olamadığından mehr-i müeccel mezkûrla nafaka-i iddet-i süknâ ve lâzım-ı sâire-i zaruriyyem dâhi kendime âit olmak şartıyla beni talâk-ı bâinle tatlik etmesini talep eylerim dedikte zevc-i mezbûr Hacı Ahmed dâhi şart-ı mezkûr dairesinde mihr ve nafakası kendi üzerine olmak şartıyla talep-i mezbûre Habibenin bilcümle kelimâtını tahkik ve tasdik ve kabul ettikten sonra zevc-i matlak-ı mezbûr Hacı Ahmedin sulbünden münhasır ve zevce-i mezbûre Habibeden mütevellide ve-l yevm üç buçuk yaşlarında bulunan sağîre olub zevce-i mezbûre Habibenin taht-ı hücre ve terbiyesinde bulunan kerimesi Refia'nın dâhi iş bu târih-i hüccetten itibaren babası mezbûr Hacı Ahmed üzerine lâzım gelen nafaka ve kiske ve levâzım-ı zaruriyyesi için tarafeyn bir rızâ yevmi 7,5 kuruştan şehrî 225 kuruş nafaka ifâsı babası mezbûr Hacı Ahmed kabul ve teahhüd ederek mezbûre Habibe dâhi bir rızâ kabul etmekle iş bu sağîreyi mezbûre Refia'nın dâhi ber vech-i muharrer yevmiye 7,5 kuruştan ve târih-i hüccetten itibaren 12 aylık yani bir senelik nafaka

bedeli olan cem'an yekün 2700 kuruşu dâhi defaaten babası mezbûr Hacı Ahmed bana meclîs-i şer'ide tamamen ve kâmilan îfâ etmekle meblağ-ı mezkûru ahz ve kabz eyledimve bu sûretle herbirimiz âhir-i hümânın hukuk-u zevciyyete müteallıka âit deâvî ve muhasamâttan yek diğerimizin kabulünü hâvî ibrâ ve iskat ettik dedikleri gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ vakaa bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi't-tâsi vel-ışrîn min şehr-i recebi'l-ferd li seneti isnâ ve selâte mieti ve elf.

6 Mart 1340

Kadı Vekili Başkâtib

(82) Türkiye Cumhuriyeti nâmına icrây-ı muhâkeme ve i'tây-ı hükme me'zûn Kocaeli vilayetine mazbut İznik Kazası kadılığından muattâ i'lâmdır. müddeiyye İznik'in Gürüşte karyesinden sâhibe-i arzuhal ve karye-i mezkûreden Mustafa Lütfi Efendi ve Mehmed Ali Çavuş tarifleriyle muarrefe Sıdika bintü Ali kazâ-i mezkûr sâkinlerinden ve zürra'a taifesinden Mehmed oğlu Ali muvâcehesinde ber vech-i âti da'vâ eyledi. Merkûm Aliyle beş sene mukaddem akdimiz icrâ kılınarak 1021 kuruş mehr-i müeccel ve izinnâmede muharrer eşyay-ı mehr-i muaccel gayr-ı müstevfi tesmiyesiyle zevce-i menkûha-i medhûl bihası iken zevcim mezbûr tarihten üç gün mukaddem bir mâzeret-i meşruaya müstenid olmaksızın hey'et-i ihtiyariyye muvâcehesinde tatlık ederek mehr-i müeccel olan 1021 kuruş eşyây-ı muharrerden bin kuruş kıymetli bir adet kıldan mamul çul ve iki yüz kuruş kıymetli bir adet sahan ıbrığı vermediğinden bedelen yekün cem'an 2221 kuruşun tahsilinin taht-ı hükme alınması ve kendim zâtü'l-hayz olmamla iddetim inkızâsına değin nafaka-i iddet ve süknâmın takdirini da'vâ ve taleb eylerim. dedikte ne diyeceği sorulan müdde aleyh mezbûr Lehmed oğlu Ali dâhi cevabında müdd-i mezbûre Sıdıkayı tarih-i mezbûrle tezevvüc ve duhûl ettiğini iş bu tarihten üç gün mukaddem talâk-ı ric'î ile tatlık ettiğini ikrâr ve ba'demâ mezbûreye kavlen ve fiilen müracaat etmeyeceğini beyan ve îfâde ettikten sonra ancam müddeaya mihr-i müeccel 1021 kuruş olmayıp 501 kuruş olduğunu ikrâr maada ziyadesini çul ile ıbrığında akitte tesmiye eylediğini inkâr etmekle müddeiyyeden ber minvâli muharrer da'vâsına mutabık beyyine taleb olundukta izinnâmede muharrer karye-i mezkûreden

Kahvecioğlu Hüseyin Efendi ve Hacı Efendi oğlu Hüseyin ve Ahmed oğlu Uzun Hüseyin ve Koca Veli oğlu İsmail ve Mustafa oğlu Ali ile isbât-ı müddea edeceğini bilbeyân şahidleri ihzar etmek üzere emr-i muhâkemenin vakt-i âhara tâtâlikini talep etmekle yevm-i muallakada tarafeyn bilverûd Şâhid olub li eceli'Ő-Şahade mâhkeme-i Şer'iyyeyey ekâme olunan Grstan karyesinden Kahveci oğlu Hüseyin Efendi ibni Mustafa ve Hacı Ahmed oğlu Molla Hüseyin ve Ahmed oğlu Uzun Hüseyin ve Koca Veli oğlu İsmail ve Mustafa oğlu Ali'den her biri bilmuvâcehe işhad olunduklarında da'vâ-yı mutâbık edâ-yı Şehadet etmiş mümaileyhin zât-ı Şahadetlerine karşı ne diyeceği sorulan müddea aleyh Ali cevabında Őahadetlerinde sadık olduklarını tasdik edemeyeceğini beyan ile beraber kendisine âit olub zevc-i matlakası mezbûre Sıdika nezdinde kalmış olan bir adet yüz onluk zînet altınının iadesini talep etmiş. müddeiyye dâhi cevabında zevc-i matlakı müddea aleyh Alinin hîn-i tezevvcte bir adet yüz onluk zînet altını verdiğini müddeasını inkar etmekle müddeâ aleyh Aliden altın müddeasına mutabık beyyine talep edildikte karye-i mezkûreden Çeker oğlu Mustafa ve Hacı Bekir oğlu Hseyinle isbat-ı müddeâ edeceğini beyan ve muhâkemenin yevm-i âhara tatlîkini talep etmekle yevm-i muallak-ı mezbrede tarafeyn bilverûd Şahid olub istiğmâ kılınan Çeker oğlu Mustafa ve Hacı Bekir oğlu Hüseyin Mehmed da'vâya mutabık Şehadet edemediklerinden müddea aleyh yüz onluk bir adet zinet altını kendisinin olub mddi nezdinde kaldığı hakkındaki müddeâsını isbat edememiş olduğundan tâlib-i hilâfe olub olmadığı soruldukta tâlib-i tahlîf olduğunu beyan müdd-i mezbûre dâhi teklîf olunan yemini kabul edeceğini söylemekle zevc-i mutlakı müddea aleyh mezbûr Aliye aid bir adet onluk zinet altını nezdinde kalmadığını ve elyem yedinde olmadığın adair tahlîf olunarak ol dâhi bi kabl icrâ etmekle müdd-i aleyh müddeiyyenin mehr-i müecceli 1021 kuruş olmayb501 kuruş olduğunu ne ile isbat edeceği soruldukta cevabında bu bata asla Şahidi olmadığını beyan ve ifâde eylemekle Şahid olub mehr-i müeccel mezkûrla mdeayı eşyaya ve davâ-i muvafık edâ-i Őehadetten Şuhûd-u mmâileyimin usûl- mevzûasına tevfiakar evvelen mâ vakâi mestûre sırran ve badehû bilmuvâcehe alenen karar verildikten sonra mensub oldukları Grstan karyesi imamı İsmail Hakkı Efendi ve muhtar-ı evvel Hüseyin ve azâdan Mehmed Ali ve Hüseyin Ağalar tarafından Şâhid-i mümaileyhin adl ve makbl'Ő-Şahade ettikleri ve tasdik edilmiş olduğu

görülmekle ve yine karye-i mezkûreden Keşegözlü oğlu Halil bin Mustafa ve Hasan oğlu Mustafa Ağalardan bilmüvâcehe adl ve makbûlûş-şahade ettikleri iş'âr ve ihbâr kılınmış ve gelmeyen şahid hakkında tezkiye-i aleyhi icrâsı için emr-i muhâkeme 5 Mart 1340 tarihine tâlikten yevm-i muallakada müddeî Sıdika bilverûd müddea aleyh Mehmed oğlu Ali yevm-i muallakada geleceğine dair vaz'-ı imza eylediği halde vucud etmediği anlaşılmağa müddei mezbûre ıdika dâhi gıyaben muhâkemenin ru'yetini talep ve talep vaki' usûlü muhâkeme-i şer'iyeye muvafik görülmekle ol vecihle müddea aleyhi mezbûr hakkında gıyaben devam ve ikmâli muhâkemeğe karar verdikten sonra Kahvacı oğlu Hüseyin bin Mustafa hâzır olduğı halde müzekkî alenî olarak karye-i mezkûreden Geşenüzlüoğlu Halil b. Mustafa ve Hasan oğlu Mustafa Ağalardan bilmüvâcehe alenen adl ve makbûlûş-şahade ettiğini iş'âr ve ihbâr olunmağa ne diyeceğı müdde-i mezbûre Sıdikaya sorulduğa davası istima' kılınan ve tezkiyeleri icrâ kılınan şahidlerin şehadetleriyle tebyîn ettiğinden taht-ı hükme alınmasını talep etmekle beraber ve kendisi zâtü'l-hayz olub henüz iddeti mukıza olmamış ve rü'yet-i dem hayz vaki' bulunmamış ettiğinden nafaka-i lâzimenin farz ve takdirini talep etmekle bu babta erbâb-ı vukuf olarak cânib-i mâhkemedden tâyin kılınan karkye-i mezkûre ahalisinden Hoca Ahmed Efendi mâhdumu Molla Hüseyin ve Tâcir Mektebi Muallimi Hafız Mustafa Efendi İbni Mehmed Ali Efendiler mâhkemeye bil celb tarafeynin hallerine nazaran kader-i ma'rûf nafakanın takdiri hakkında lede's-suâl tarafeynin hallerine ve sanatlarına göre müdde-i mezbûre Sıdika için yevmi 25 kuruştan şehri 750 kuruş nafakanın kader-i ma'rûf olduğunu fazla ve noksan olmadığını müttefikten beyan ve ihbâr eylemeleriyle bunun üzerine müdde-i mezbûre Sıdika zâtü'l-hayz olub elyevm üç defa rü'yet-i hayz olmadığına va hiç bir vecihle iddet-i şer'iyesi menkızaya olmadığına dair teklif olunan yeminin bilkabul icrâ eylemekle hitam-ı muhâkeme bittefhîm icâbı müddeyeye Sıdika isbat zimmında ikâme eylediğı şuhud davasına muvâfik edây-ı şehadet eylemiş sırran ve alenen icrâ kılınan tezkiyelerinde adl ve makbûlûş-şahade ettikleri iş'âr ve ihbâr olunmağa müddeiyyenin mehr-i müecceli olan 1021 kuruş ila 1000 kuruş kıymetli bir adet kıldan mamül çul 200 kuruş kıymetli bir adet sahan ıbrığı aynen bedelen müddeiyyeye itâsına ve müddea aleyhe müddeiyyeye ve vekili nuzûrunda kaldığını iddia eylediğı bir adet yüz onluk zînet altını verdiğine dair

iddiasını isbattan izhâr-ı aczle tâlib-i tahlîf bulunan mezkûr altının müddeiyyede olmadığını ve nezdinde kalmadığına dair teklif olunan yemini bilkavli icrâ etmekle müdde aleyhin müdekiye Sıdika'ya karşı iddia eylediği bir adet yüz onluk zînet altını hakkında vaki' olan muârızâsından ba'de'l-hüküm mezbûre zâtü'l-hayz olmakla eylevm üç defa rü'yet-i hayz vaki' olmadığını ve hiç bir cihetle iddekt-i şer'iyyesi menkızıya bulunmadığına dair teklif olunan yemini dâhi kabul ve icrâ etmekle iddet-i inkızâsına dair râyic-i hakkı yevmî 25 kuruş şehrî 750 kuruş nafaka dâhi cânib-i mâhkemede tayin olunan erbâb-ı vukuf Güristan karyesinden Hoca Ahmed Efendi mâhdumu Hüseyin ve tâcir Muallimi Hafız Mustafa Efendi İbni Mehmed Ali'nin alâ tarîkı'ş-şahade ihbârlarıyla kader-i ma'rûf olduğu anlaşılın 25 kuruştan şehrî 750 kuruş nafakanın iddet-i şer'î inkızâsına değin kibel-i şer'i şeriften farz ve takdir olunmakla meblağ-ı mezkûrun ahz ve sarfına ve ledi'l-hâce istidânedede inde'z-zafer zevc-i mutlak mezbûr Ali üzerine ruc'a kabil-i itîraz olamakla müdde aleyhe gıyabında müdde-i mezbûreye tefhîm kılındığı tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâlis min şehr-i şabanü'l-muazzam li seneti isnâ ve erbain ve selase mieti ve elf.

9 Mart 1343

Kadı Vekili Başkâtib

(83) Türkiye Cumhuriyeti nâmına icrây-ı muhâkeme ve i'tây-ı hükme me'zûn Kocaeli vilayetine merbut İznik Kazası kadılığında muattâ huccettir. müddeiyye İznik'in Yeşil Cami-i Şerif Mâhallesinden müteveffa Mustafa kerimesi Fatıma Hanım müdde aleyh der-saadette Çakmakçılar Yokuşu başında Şerif Paşa Hanında bisküvi imalathanesinde müstahdem İznik'in Beyler Mâhallesinden Bosnavî Derviş Efendi İbni Mehmed yevm-i muînde müdde-i aleyhe gelerek müdde-i aleyhe irsal olunan celbnâme tebliğ edilmiş olduğu anlaşılmuş ve icâbet etmediğine ve mâzeret-i meşrûası bulunduğuna dair mâhkemeyi haberdâr etmediğini tarafından bir vekil-i resmî dâhi göndermediğinden ve müdde aleyheden gıyaben mâhkemenin ru'yetini talep ve talep vâkî muvafik olduğuna binâ ve müdde aleyhin hakkında gıyaben icrây-ı muhâkemeyle ledil-ibtidâ

müddeiyenin 10 Şubat 1340 tarihli istidâsı ve 2 Temmuz 1339 tarihli merbutu bir kıt'a talâknâme okundu. Hulasa mealinde 2 Temmuz 1339 tarihinde kendini talâk-ı ric'î ile tatlık eden zevc-i mezbûr Derviş Efendi ile hâl-i zevciyyet beynlerinde kâime iken müdde aleyhin firâşından ve müdeiyeden tevellüde 3.5 yaşlarında olub bilhakkı'l-hisâne taht-ı hücre ve terbiyesinde bulunan sağire kerimesi Şadiyenin infâkını temin eden bir şey olmadığından peder-i mezbûr Derviş üzerine nafaka ve kisve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için kadar-ı kifâye nafakanını takdîrini talebten ibâret ettiği görüldümüstediyeye istidâsı mealî tekrar ve sağire-i mezbûrenin başkaca münfik-i şer'îsi olmadığından gaib ani'l-meclis pederi mezbûr Derviş Efendi üzerine kader-i ma'rûf nafakanın takdîrini bilhısâne da'vâ ederim dedikte icâbı bittfekkür muhâkeme gıyaben ceryan ettiğine binâen erbâb-ı vukuf intihâbi için muhâkeme müddeiyenin müracatına tebligan yevm-i muallakta müddeiyye gelerek müdeiyeye aleyhin kemâ fi's-sâbık gıyabında hitab-ı muhâkemeye vukuf olan tarafı şer'iyyeden intihab olunan İznik'in Yeşil Cami Mâhallesinden Bosnavî Hüseyin oğlu Şaban ve Mâhalleden Ekmekçi Abdullah Usta b. Numan Ağalardan alâ vechi's-şahade olunduklarında müddeiyenin zevc-i matlakası ve sağire-i mezbûre Şadiye sulbiye kızı bulunduğum ve yevm- raiç hâzır 30 kuruştan şehrî 900 kuruş nafakanın kader-ı kifâye ettiği alâ vechi's-şahade müttefikan ihbâr etmeleriyle icâb-ı bittfekkür müdeiyenin tahlifine luzüm görülmekle sağire-i mezbûre Şadiye için babası mezbûre Derviş Efendi tarafından nafakasına âit nesne görülmediğine ve başkasına infakı için havale etmediğine ve sağire-i mezbûreye âit olmak üzere babası gaib mezbûr Dervişin bir güne emvâli dâhi bulunmadığına dair teklif olunan yümnâ müddeiyye bilkabul icrâ etmekle başkaca şâyân-ı tetkik kalmadığından hitam-ı muhâkeme ba'de'l-ifhâm ber mûcib-i ihbâr iş bu tarihten itibaren gaib mezbûr Derviş Efendi b. Mehmed üzerine râyici hâzır yevmi otuzar kuruştan şehrî 900 kuruş nafakanın bil ihsâr farz takdîr edildiği ve müddeiyye bilhısâne meblağ-ı mezkûru ahz ve kabzla sağire-i mezbûrenin havâic-i zarûriyyesine sarf etmek üzere âhardan istidâneye ve inde'z-zafer babası mezbûr Derviş Efendiye rucua kabil i'tiraz olmak üzere müdde aleyhin gıyabında müddeiyye mümaileyhe izin verildiği tefhim kılındı. Harrarahû şabanü'l-muazzam li seneti isna ve erbain ve selâte mieti ve elf.

9 Mart 1340

Kadı Vekili Başkâtib2792486

(84) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Kurralarından Hisardere karyesi sâkinelerinden sâhibe-i arzuhâl Emine Şerife bintü Kamil İznik mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclîs-i şer'-i şerîfte yine karye-i mezkûre sâkinlerinden zevc-i sâbıkı Nizâm oğlu Yusuf b. Yusuf muvâcehesinde zevc-i âti da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Yusuf tarihten beş sene mukaddem 301 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle tezevvüc ve tenkiha edüb ol sûretle zevce-i menkûhâ-i medhûl iken mezbûr Yusuf iş bu tarihten bir hafta mukaddem ben itatlîk etmekle zimmetinde mukadder olan mehr-i müeccelemlî ifâ etmiş ve hâl-i zevciyyet beynimizde kâime iken merkûm firâşından ve benden mütevellide velyevm bir buçuk yaşlarında taht-ı hücre ve terbiyemde bulunan sulbiye kızı Nûriye ile kendim hâmile bulunduğum cihetle merkûmun zürriyetini hâmil bulunduğum müddetçe beni infak ve kerimesi mezbûrenin dâhi nafakası babası üzerine vâcib bulunmakla nafakamızın takdir ve mehrimin tahsilini da'vâ ve taleb eylerim dedikte gibbe's-suâl müdde aleyh Yusuf dâhi cevabında müdde-i mezbûreyi tarih-i mezkûrda tezevvüc ve duhûl ettiğini ve sağîre-i mezbûre sulbiye kızı olduğuna ve firâşından hamila bulunduğunu ikrâr v e itraf edüb ancak mezbûrenin mehri 301 kuruş olmayıp 151 kuruş olduğunu beyan ve müddeiyenin talâk müddeasını inkâr etmekle müdeiyeden talâk müddeasına mutâbık beyine taleb olunub lieceli'ş-şahâde isimlerini kaydettirmiş olduğu şahidleri ikâme etmek üzere emr-i muhâkeme 1 Nisan 1340 tarihine tâlik edilmiş iken âharan tarafeyn vurûd etmekle tecdîd-i nikâhân akid musaleha eylediklerini beyân ile sulh-u mezkûru ber vech-i âti zikir beyan eylediler. Müdekiye-i mezbûre Emine-i Şerife her nekadar ben zevcim Yusuf aleyhine talâk vuku ile mehr-i müeccelim ile kendi ve bilhakkı'l-hisâne taht-ı hücre ve terbiyemde bulunan ve 1,5 yaşlarındaki sağîre kerimesi Nûriye için nafakanın farz ve takdîrini talep etmiş isem de bu kerre musâlihâtı beynimiz ıslah ve tanzîm olunup zevcim mezbûr için nefsimi 301 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle tezevvüc ve tenkih kabul ettiğim gibi zevcim mezbûr dâhi bana mehr-i müeccel olmak üzere henüz iki yaşında ve sarı ve

kahve boynuzlu ve kuyruğu siyah 2000 kuruş kıymetli bir kara sığır hayvanını bana îfâ ve teslim etmekle ben dâhi ahz ve kabul ve tesellüm ederek zevcim mümaileyh başkaca bir mesken-i şer'i tedarik etmek sûretiyle beynimizde akid sulh ve nikâh vakı' oldu dedikte müddeâ aleyh zevc-i mezbûr Nizâm oğlu Ali Yusuf b. Yusuf dâhi zevce-i mezbûrenin bil cümle kelimâtı meşrûiyyesini kabul ve tasdik ederek bel vechi muharrer 301 kuruş mehr-i müeccel ile eşkâl-i muharrer 2000 kuruş kıymetli bir kara sığır hayvanın mehr-i müecceli olarak teslim v e kabul ettiğini ve şerîât-ı mezkûre dairesinde mezbûreyi başkaca mesken-i şer'iyede infak ve idare edeceğini teahhüd ve iltizâm ettiğini beyan etmekle mâ huve'l-vâkı' tasdiklen bilmakâl keteb ve tahrîr olundu. Harrarahû fil-yevmi'âşir min şehr-i şa'banü'l-muazzam li seneti isnâ ve erbain ve selâte mieti ve elf.

16 Mart 1340

Kadı Vekili Başkâtib

(85) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Sariağıl nâm-ı diğer Hamidiye Karyesi sâkinelerinden ve zât-ı karye-i mezkûr ahalisinden Potur oğlu ismail ve Yusuf tarifleriyle muarrife Salih kerimesi Aişe Hatun İznik mâhkeme-i şer'iyyesine müracaatla yine karye-i mezkûre ahalisinden ve karye-i mezkûre muhtarı Hamza oğlu Ahmed muvâcehesinde ber vech-i âti da'vâ ve takrîr-i kelim edüb zevce ve mûrisim karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed oğlu İlyas bundan akdem harb-i umûmîde silah altına alınarak birliğine sevk edilerek müstakil Ester süvârî alayının mitralyoz bölüğünde borazanlık vazife-i askeriyyesini îfâ etmekte iken Umman'da düşman tayyaresinden atılan bombadan 333 senesi şehr-i Eylülünün 10. günü şehiden vefat etmekle verâseti zevce-i menkuhâ-i metrûkesi bulunduğum hasebiyle benimle sulbiye kızı Hayriyye ve <babası Mehmet ve vâlidesi Hayriyye'ye münhasıra ve mesele-i mîrâsiyeleri 24 sehinden ibâret olub bir sehmi ebî mezkûr Mehmede ve ört sehmi de ümmü mezbûre isâbeti ledeyi's-şer'i'l-enver48/3 olduktan sonra zevcim ve mûrisim müteveffanın müddeâ aleyhi mezbûr Ahmed Efendî zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 2400 kuruştan bermücibi mesele-i ferâiziyye hisse-i ursiyeme

isabet eden 300 kuruşun aliverilmesini dava ve talep ederim dedikte müdde aleyh mümâileyh Ahmed Efendi dâhi cevabında merkûm İlyasa cihet-i mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 2400 kuruş borcu olduğunu ikrâr ve itirâf edüb ancak müdde-i mezbûrenin vefat ve verâset müddeâsına beyyine talep olundukta İznikin Eşrefzâde mâhallesinden Mâhmud oğlu Mehmed ve Hasan oğlu Ali Osman şahidleri olup bunlardan mâada şahidleri olmadığını ve ahidân-ı mezbûrânı lieceli'ş-şahâde mâhkemeye izhâr eylediğini bilbeyân talep ve talep vâki-i muvâfik görülmekle şahid olup li eceli'ş-şahâde mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'iyyeye ikâme olunan mâhaller-i mezkûre ahalisinden Mâhmud oğlu Mehmed ve Hasan oğlu Ali Osmandan her biri münferiden işhâdr olunduklarında müdde-i mezbûre Aışenen zevci Mehmed oğlu İlyas ile Harb-i Umûmide müstakil ester alayının mitralyoz bölümünde vazife-i askeriyemizi ifâ etmekte iken Ummanda 1333 senesi şehr-i Eylülün 10. günü düşman teyyâresi tarafından atılan mermi merkûm İlyasa isâbet etmekle şehiden vefat ettiğini ra'ye'l-ayn müşâhede ettik ve verâseti zevce-i menkûhası Aişe bintü Salihle sulbiye kızı Hayriyye'ye ve pederi Mehmed Ağa ve vâlidesi Habibeye münhasıra olup bunlardan mâdâ verâset-i ma'rûfesi ve terekesine müstehak âharı dâhi olduğu malûkukuz değildir biz bu husûs üzere Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederüz deyû her biri bil muvâcehe edây-ı şehâdet-i şer'iyye etmeleriyle şahidân-ı mezbûrânın usûl-u mevzuâsına mensub oldukları Eşrefzâde mâhallesi imamı Hüseyin İzzettin Efendi ve muhtar-ı evveli Rüşdü ve âzâdan İbrahim ve Kâmil Efendilerden bâ varaka-i mestûre sırran ve badehûlznik Yeşilcami Mâhallesinden Mehmed oğlu Mehmed Çavuş ve Beyler Mâhallesinden Ömer oğlu Ömerden bilmuvâcehe alenen adl ve makbûlüş-şahade ettiğini işâr ve ihbâr olunmakla şayân-ı tetkike cihet görülmediğinden hutâm-ı muhâkeme tarafeyne bittefhîm şehâdet-i mezkûre mûcibince müddei mezbûre Aişe Hatunun zevci Mehmed oğlu İlyasın ber minvâl-i muharrer 1333 senesi şehr-i Eylülün 10. günü şehiden vefatına ve subût-u verâsetine ba'de'l-hüküm sâlifü'l-beyân müdde aleyh Ahmed b. Hamzanın ikrâr ve itiraflarıyla lâzım gelen meblağ-ı mezkûr 2400 kuruşu bir tashîh-i mesele müdde-i mezbûre hisse-i ursiyesine isabet eden 300 kuruşun halen müdde-i mezbûre Aişe Hatuna edâ ve teslîme müdde aleyh mezbûr Ahmed b.

müddeiyenin 10 Şubat 1340 tarihli istidâsı ve 2 Temmuz 1339 tarihli merbutu bir kıt'a talâknâme okundu. Hulasa mealinde 2 Temmuz 1339 tarihinde kendini talâk-ı ric'î ile tatlık eden zevc-i mezbûr Derviş Efendi ile hâl-i zevciyyet beynlerinde kâime iken müdde aleyhin firâşından ve müdeiyeden tevellüde 3.5 yaşlarında olup bilhakkı'l-hisâne taht-ı hücre ve terbiyesinde bulunan sağire kerimesi Şadiyenin infâkını temin eden bir şey olmadığından peder-i mezbûr Derviş üzerine nafaka ve kisve sâir levâzım-ı zarûriyyesi için kadar-ı kîfâye nafakanını takdîrini talebten ibâret ettiği görüldümüstediyeye istidâsı mealî tekrar ve sağîre-i mezbûrenin başkaca münfik-i şer'îsi olmadığından gaib ani'l-meclis pederi mezbûr Derviş Efendi üzerine kader-i ma'rûf nafakanın takdîrini bilhısâne da'vâ ederim dedikte icâbı bittefekkür muhâkeme gıyaben ceryan ettiğine binâen erbâb-ı vukuf intihâbi için muhâkeme müddeiyenin müracatına tebligat yevm-i muallakta müdekiye gelerek müdekiye aleyhin kemâ fi's-sâbık gıyabında hitab-ı muhâkemeye vukuf olan tarafı şer'iyyeden intihab olunan İznik'in Yeşil Cami Mâhallesinden Bosnavî Hüseyin oğlu Şaban ve Mâhalleden Ekmekçi Abdullah Usta b. Numan Ağalardan alâ vechi's-şahade olunduklarında müddeiyenin zevc-i matlakası ve sağîre-i mezbûre Şadiye sulbiye kızı bulunduğum ve yevm- raiç hâzır 30 kuruştan şehri 900 kuruş nafakanın kader-ı kîfâye ettiği alâ vechi's-şahade müttefikân ihbâr etmeleriyle icâb-ı bittefekkür müdeiyenin tahlifine lüzüm görülmekle sağîre-i mezbûre Şadiye için babası mezbûre Derviş Efendi tarafından nafakasına âit nesne görülmediğine ve başkasına infakı için havale etmediğine ve sağîre-i mezbûreye âit olmak üzere babası gaib mezbûr Dervişin bir güne emvâli dâhi bulunmadığına dair teklif olunan yümnâ müdekiye bilkabul icrâ etmekle başkaca şâyân-ı tetkik kalmadığından hitam-ı muhâkeme ba'de'l-ifhâm ber mûcib-i ihbâr iş bu tarihten itibaren gaib mezbûr Derviş Efendi b. Mehmed üzerine râyici hâzır yevmi otuzar kuruştan şehri 900 kuruş nafakanın bil ihsâr farz takdîr edildiği ve müdekiye bilhısâne meblağ-ı mezkûru ahz ve kabzla sağîre-i mezbûrenin havâic-i zarûriyyesine sarf etmek üzere âhardan istidâneye ve inde'z-zafer babası mezbûr Derviş Efendiye rucua kabil i'tiraz olmak üzere müdde aleyhin gıyabında müdekiye mümaileyhe izin verildiği tefhim kılındı. Harrarahû şabanü'l-muazzam li seneti isna ve erbain ve selâte mieti ve elf.

Hamza ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâbi' ve aşara min şehr-i şa'banü'l-muazzam li seneti isnâ ve erbain ve selâte mieti elf.

23 Mart 1340 Kadı Vekili Başkâtib

(86) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Kurralarından Boyalıca karyesi sâkinelerinden ve zât-ı karye-i mezkûre muhtarı Mehmed b. Ali ve Hacı Ahmed b. Salih Ağa tarifleriyle muarrife kerâmetli Hasan b. Mehmedin zevce-i menkûhası Fatıma Hatun ibnetü Mehmed kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'-îde zevci mezbûr kerametli Hasan b. Mehmed muvacehesinde bervech-i âfî takdir-i kelam edüb iş bu yerinde mevcut ve mezkûr kaza mâhkeme-i şer'iyyesinde muvatta 15 Cemaziye'-evvel 1342 senesi tarih 29/8 numaralı bir kıta-i îlâm şer'i mûcibinceakdemce nikâh-ı sahih-i şer'iyile ve 1500 kuruş mehr-i müeccel ve bir kat has elbise ve eşyâ-i sâire mehr-i muaccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhası olduğum halde bilâhire beni tatlık ettiğinden bahisle ve iddet-i şer'iyye olduğu zannıyla nefsimi Ali mollaya akd ve tezevvüc ettiğimden dolayı icrâ kılınan muhâkemeniz neticesinde akd-i evvelin subûtuna ve tatlıki teyfiyetinin adem-i vukuuna mebnî zevci olmam mezbûr kerametli Hasana itaat ve inkıyadına dair hükm-ü şer'i lâhık olarak akd-i sâninin fesh ile zevc-i sânidən tevfikim vukuuna mebni bu kerre ben zevcim mezbûr kerâmetli Hasanla beynimizde hüsn ü muâşeret kâbil olamayacağından nâşi mehr-i mezkûrle nafaka-i iddet sümnâm kendi üzerime âit olmak ve zevcim kerametli Hasanın sülbünden muttasıl ve benden mütevellid 4 yaşlarında sağır Mehmedle merkûmun sülbündeh hâmile ve benden mütevellide velyevm 6 yaşında sağire Aişe nâmında iki nefer-i sağiri evlatlarının dâhi hakk-ı hisânem sakıt oluncaya değin sağîrân-ı mezbûrânın bil cümle nafaka ve kisve ve levâzımı sâireleri tarafımdan tedarik ve infak ve idare edilmek ve bir güne babaları zevcim mezbûrdan nesne talep edilmemek şartıyla muhâlea tâlibe ve mufâraka râğbe bulunduğumdan ol vecihle zevcim mezbûr dâhi taleb ve akdimi kabul dedikte zevc-i mezbûr kerametli Hasan b. Mehmed dâhi cevabında zevce-i mezbûre Fatıma bintü kuru Mehmedin bilcümle kelimât-ı meşrûasını tahkik ve tasdik ederek zevcesi mezbûre Fatımanın mehr-i müeccel ve nafaka-ı iddet ve sümnâsı kendi üzerine olmak ve sağîretâı mezbûretânı hak hisânesi sâkit oluncaya

Kadı Mustafa Fevzi

(88) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazasının Yörükler karyesi sâkinelerinden ve zevât-ı târife şer'iyile muarrif Kara Ali oğlu Hüseyin kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclis-i şer'if enverde pederi karye-i mezkûre ahâlisinden Ali Fevzi oğlu Kara Ali muvâcehesinde ikrAr-ı tâm ve ta'bir-i kelam karye-i mee sâkinelerinden zevce-i menkuha ve medhûl-u behâ Süleyman Kerimesi Halife Hatunun İznik mâhkeme-i şer'iyesinde aleyhime ikâme eylediği nikâh ve nafaka ve eşyay-ı cihaziyye da'vâsından dolayı bidâyeten ve gıyâben itirâzen ktemyîzen iâdeten müddeî ve müddeâ aleyh sıfatıyla taleb-i da'vâ ve muhâkeme ve muhasemeye ve redd-i cevaba ikâme ve şuhûda ve tahlîfe ve tebliğ ve tebillüğa ve ahz ve gabza ve sulh u ibrâya ve makbuzunu bana edâ ve teslîme ve kendi imza ve mühür zâtısıyla bu bâbda îcab edecek istidâ ve evrak sâire tanzîm ve takdîme ve istisal edeceği îlâm-ı ahz ve gabza icrâya vâzî ve tenvîz ahkâmına ve âharîn dâhi tevîle husûs-u mezkûrun mütevekkîf olduğunu umûrun küllisini îfâyâ mezun olmak üzere tarafımdan hâzır-ı mezbûr Pederim Ali Ağayı vekâlet-i mutlakay-ı sahiha-i şer'iyeye ile tevkîl ve nâib ve menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikte mûmâileyh Ali Ağa dâhi vekâlet-i mezkûreyi bilkabul hizmeti lâzîmesini eda ve îfâyâ teahhüd ve iltizâm etmeğın mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min şehr-i şa'banü'l-muazzam li seneti isnâ ve selâte mieti elf.

20 Mart 1340

Kadı Mustafâ Fevzi

(89) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazasının Çakırca karyesinden Davud İbni Hacı Mehmedin kaza-i mezkûre kâtib-i adliyesinden musaddak 10 Kanûn-i sâni' 1340 tarih ve 123 numaralı vekâlet-i umûmiyye ile vekîli bulunan vükemâ-i deâviden Mehmed Sâim Bey İbni Emin Efendi müddeâ aleyhe karye-e mezkûre sakinelerinden müteveffâ Erbenut Receb oğlu İsmail ile zevce-i menkuhâ-i metrûkesi ŞehrÛze Hatun ibnetu

Mehmed yevmî muinde muhâkeme bilkuşâd müddeâ aleyheye tebligat kanununa icrâ edildiği halde verûd etmediği ve mazeret-i şer'iyyesi olduğuna dair mâhkemeyi haberdâr etmediği ve tarafından bir vekil-i resmî dâhi göndermediği mâhzar Neşet Efendi tarafından anlaşılmağa müddeî vekili Mehmed Saim Bey dâhi muhâkemenin gıyâben ru'yetini talep ve talep vaki' muvâfık görülmekle gıyâben icrây-ı muhâkemeye müdde-i vekili meal-i arzuhâlini şîfâhen dâhi tekrar ederek İznik'in Çakırca Karyesinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Ernebût Receb oğlu İsmailin verâseti zevce-i menkuha-i metrûkesi Hâtîce bintü İsmaille oğulları Davud ve İsmail ve kızı Aîşeye munhasır ve mesele-i mîrâsiyeleri 192 sehimden ibâret olup sehm-i mezkûreden 24 sehmî müddeâ aleyhe zevce-i mezbûre Şehrûze Hanıma ve 64'er sehimden 128 sehmî benât-ı mezbûratân Dudu ve Safiyyeye ve beş sehmî müteveffây-ı sâni hacı Mehmed zevce-i metrûkesi Hâtîceye 14'er sehimden 28 sehmî benât-ı mezbûrân Davud ve İsmaille ve 7 sehmî dâhi bintü mezbûre Aîşeye isâbet-i şer'î şerife nümâyân olduktan sonra müteveffây-ı evvel mezbûr İsmailin vefatıyla verese-i mezbûruna mûris bulunan 60 türk Lirası kıymetli 12 adet yorgan ve 35 lira kıymetli yün ile ma'mûl yedi adet döşek ve 12 lira kıymetli bir adet kebîr kazan ve 4 lira kıymetli bir adet kuzu tenceresi ve 5 lira kıymetli iki adet kebir bakraç ve 7.5 lira kıymetli 5 adet kapaklı sahan ve 20 lira kıymetli 10 adet kapaklı tencere ve 25 lira kıymetli 50 adet kapaksız sahan 15 lira kıymetli 30 adet küp 15 lira kıymetli bir adet kıldan çul ve 3 lira kıymetli iki adet testi ve yarım lira kıymetli bir adet tepsi cem'an yekûn 197 liralık eşyayı mezkûre ile müteveffây-ı evvel İsmailin malı olup ba'de'l-vefat müddeâ aleyhe mezbûre Şehrûze tarafından satılmış olan bir çift kara sığır öküz bedeli olan 100 lira ki min haysü'l-mec'mu' 297 liralık emvâl-i mûrisiyye müddeâ aleyhâyı mezbûre Şehrûze vâziu'l-yed olup ber mûcibi menâsı müvekkilim Davud hissesine isabet eden miktarın müddeâ aleyhe mezbûreden eşyây-ı mezkûre mevcut ise aynen ve müstehlik ise gösterilen kıymetler üzerinden bedelen tahsile bil vekâle tarafıma teslimini da'vâ ederim dedikte evvel emind eber vech-i da'vâ verâseti ne ile isbat edileceği soruldukta vekil-i mümaileyh cevabında hem akar ve tahdîd-i şuhud etmek üzere muhâkemenin istimhalini talep eylemekle ber mûcibi talep yevm-i âhara ta'lik edilerek yevm-i muallakada müddei vekili bilverûd müddeâ aleyhânın gıyabında icrây-ı muhâkemeye

ibtidarla müddei vekilin şahidi olup li eceli's-şahâde mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'iyyeyey ikame olunan Çakırca karyesinden ali Efendi ibni Ömer ve İbrahim ibni Mehmed ve kalaycı Ali Usta b. Mâhmedden her biri münferiden işhâd olunduklarında Arnavut Receb oğlu İsmailin verâset-i zevce-i menkuha-i metrûkesi Şehrûze ile kızları Dudu ve Safiyye ve ehu'l-eb er karındaşı Hacı Mehmede münhasır iken Hacı Mehmedin dâhi vuku'u vefatıyla verâset-i zevce-i menkuhası Hâtîce ve oğulları Davud ve İsmail ve kızı Aîşeye münhasır olduğu ve bunlardan başka veraseti ma'rûfesi ve terekesine müstehak âharı dâhi olduğu malumumuz değildir biz bu husûs üzere Allah için şâhidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mezbûrânın usûl-u mevzuâsına tevfikân mensub oldukları Çakırca Karyesi imamı Mustafa Sabri Efendi ve muhtar-ı evveli Ali Rızâ ve âzâdan Hasan b. Hüseyin ve İsmail b. Bekirden bâ varaka-i mestûre sırran ve ba'dehû müddei vekili ve şâhid-i mezbûrdan Ali Efendi b. İbni Ömer ve İbrahim b. Mehmed ve Kalaycı Hasan Usta b. Mehmed hâzır oldukları halde yine karye-i mezkûre ahalisinden Ömer oğlu İbrahim ve Hüseyin oğlu Mehmed Ağalardan bil müvâcehe alene adl ve makbûlû's-ahade ettikleri îşâr ve ihbâ etmeleriyle müddi vekili ikmâl-i muhâkeme talebinde bulunmakla nediyeyeceği sorulduktaki müvekkilimin cihet-i verâseti sırran ve alenen tezkiyeleri icrâ kılınan şâhidinin şâhadetleriyle sâbit olmuş ve müddeây-ı eşya hakkında isbâtta izhâr-ı acz ile müddeaya aleyhâyı mezbûre Şehrûze Hatunun tahlifini talep eylemekle îcâb-ı teemmül talebe vâki muvâfik usul olmakala müddei aleyhe mezbûre Şehrûze Hatun yazılan ihtarnâme ile yevm-i muallakada müddei vekili Salim bey vec Sariağıl karyesinden Hamza oğlu Ahmed ve Bodur oğullarından İsmail oğlu İsmail ta'rifleriyle muarrefe Şehrûze Hatun bintü Mehmed bilverûd ne diyeceğini müddei vekilinden suâl talep vâki' vecihle mezbûrenin tahlifine tekrar talep etmekle müddei aleyhe şehrûzeye derûnî esamda müfferredât-ı muharrer emvâl ve eşya bitta'dât zimmetinde olmadığına ve mûris müteveffây-ı evvelden mûris olup sarf ve istihlak etmediğine ve hayvan mevsûfe mezkûri satmadığına dair yemin teklif olunduktaki ta'dât olunan eşyadan müteveffây-ı mezbûr İsmail âit olarak vefatında sekiz adet yorgan ve beş adet döşek ve iki kazan ve iki bakraç ve üç kapaklı sahan ve altı kapaklı tencere ve sekiz adet kapaksız sahan ve dört adet küp ve bir adet sini ve bir adet tepsi mevcut

olub marye muhtarı ve hey'et-i ihtiyariyyesi ma'rifetiyle eşyay-ı mezkûre müddeinin pederi olan Hacı Mehmedle ber vechi tasnif taksim ve müddei mezbûr pediri mezbûr Hacı Mehmedin ayenen ve tamamen ahz ve kabz etiğini beyan ve ikrarla ancak mütebâkî fazla eşya ile çift hayvanâtının İsmailin vefatında mevcut olmadığını ve kendisi veziyet etmediğine ve satmadığını beyan ve inkarla zimmetin bulunmakla ve fazla miktarı için yemine müheyyâ' olduğunu beyan ve ber mûcib-i taleb fazla müddea hakkında teklif olunan yemini Vallahi deyü icrâ eylemekle ne diyeceği müddei vekilende boruldukta taht-ı itrafında bulunan emvâl ve eşyây-ı mezkûrenin ber mûcib-i itiraf iktisâmıyla müvekkilenin mûrisi olan Hacı Mehmede hissesinin teslim edildiğini beyan ile isbat etmesini taleb müddei aleyhe Şehrûze Hatuna iş bu taksim ve teslim keyfiyeti ne ile isbat edeceği soruldukta karye-i mezkûre ahalisinden Hoca Ali Efendi ve Pafta Mehmed Usta ve Kurkur İbrahimle isbat ve bunlardan mâdâ şahidi olmadığı beyan ve bir ay ikame emri emûr-i muhâkemenin imhâlini taleb eylemekle emr-i muhâkeme 25 Mart 1340 tarihine müsâdif salı gününe ta'lik ve yevm-i muallak-ı mezkûrde müddei vekili bilverûd müddei aleyhe mezbûr Şehrûze Hatun def'ini isbat için geleceğine dair imza eylediği halde gelmemiş ve mazeret-i meşruası olduğuna dair mâhkemeyide haberdâr etmediğinden müddei vekilin taleb-i vecihle ber sâdik muhâkemenin gıyâben itmâmına karar verildikten sonra nediyeceği sorulan müddei vekili Salim Bey dâhi cevabında müddei aleyhe mezbûre yemin teklifini zımında testîr kılınan ihtar nâme üzerine yevm-i mûinde bilverûd ve emvâl müddeâsının bir kısmını ba'de'l-ikrâr ancak mûrisi olan müteveffay-ı evveli İsmailin vefâtından sonra terekesi müvekkilim mezbûrun mûrisi olan müteveffay-ı sâni Hacı Mehmedle ber vechi müfredât iktisâm ederek hissâ-i musîbesini aynen aldığını beyanla def'i dermiyân etmiş ve fazlası hakkında teklif olunan yemini dâhi bil kabul icrâ etmekle vakt-i muînde def'i müddeası için şahidlerini ikame edeceği halde gelmemiş olduğundan şu halde def'i mezkûrun isbattan izharı acz ile inde'l-hâce iş bu taksîm-i keyfiyetin müvekkilinin adem-i ilmüne dair lâzım gelecek yemini inde'l-itirâz teklifi halinde müvekkili tarafından kabul ve icrâ eedilmek üzere taht-ı ikrâr ve itrafında bulunan eşyây-ı mezkûre bedellerinden âlâvechi'n-nâme müvekkili hissasına isabet eden miktarının taht-ı hükme alınmasını ve masârıf-ı muhâkemenin de müddei aleyhAy-ı mezbûreye ahmîliyle

bittahsil tarafına ifâsını talep ve beyan eyledi ve başkaca diyeceği olmadığı ledi's-suâl anlaşılmalık hitam-ı muhâkeme bittefhîm icâb-ı şer'isi ledi't-teemmül müddei müvekkil mezbûr Davut müteveffay-ı evveli Davud Receb oğlu İsmaili vârisi ve terekesine müstehak olduğu sırran ve alenen adl ve makbûlü's-şahade oldukları nümâyan olan şahidlerin şehadetleriyle sübût ve verasetine ba'de'l-hüküm mesele-i mîrâsiyyeleri ber mûcib 192 sehimden ibâret olup sehâm-ı mezkûreden 24 sehmi zevce-i mezbûre Şehrûzeye ve 64'er sehimden 128 sehmi mezbûr İsmail kerimleri Dudu ve Safiyeyey ve beş sehmi dâhi Hacı Mehmed zevcesi Hâticeye ve 14'er sehimden 28 sehmi Hacı Mehmed mâhdumları Davud ve İsmâile ve 7 sehmi dâhi kerimesi Aîşeye isabet etmekle ol vecihle müteveffay-ı mezbûr İsmailin terekesinin taksimi iktizâ ettiğinden müddei aleyhe mezbûreye li eceli'l-yemin gönderilen ihtarnâme üzerine bil verûd emvâl-i ve eşyây-ı mûrisey-i müddea behâdan behri 500 kuruştan 4000 kuruş kıymetli sekiz adet yorgan ve behri 500 kuruştan 2500 kuruş kıymetli beş adet yün döşek ve behri 1200 kuruştan 2400 kuruş kıymetli iki adet kebîr kazan ve behri 250'şer kuruştan 500 kuruş kıymetli iki adet su bakracı ve behri 150'şer kuruştan 450 kuruş kıymetli üç adet kapaklı sahan ve behri ikiyüz kuruştan 1200 kuruş kıymetli altı adet mea kapak tencere ve behri kırkar kuruştan 320 kuruş kıymetli 8 adet kapaksız sahan ve behri 50'şer kuruştan 200 kuruş kıymetli dört adet küp ve 150 kuruş kıymetli bir adet sini ve 50 kuruş kıymetli bir adet tepsi ki minhaysü'l-mecmu' 11770 kuruş kıymetli eşya mûris-i müteveffa İsmâile âit olarak mûris bulundukta sonra iş bu eşyây-ı mûriseyi müteveffây-ı evveli İsmailin vefatından sonra müddei aleyhe mezbûre Şehrûze vâziatü'l-yed bulduğu halde müddei müvekkili Davud'un pederi olan müteveffa İsmailin li ebeveyn er karındaşı Hacı Mehmedle meyânlarında ve hâl-i hayatında iktisâm edüb her birlerinden hisse-i musîbesini ahz ve kabz edüb kendisi dâhi mezbûr Hacı Mehmed'e teslim ettiğini ba'de'l-ikrar def'inde bulunmuş ve iş bu def'ini isbat için de muhâkeme talebinde bulunduğu halde ta'yin olunan günde verûd ve ikâme-i şuhûd etmemiş olduğundan müddei vekilinin muvafik-ı usul-u kanun olan talebi vecihle inde'l-itarâz iş bu def'ine müddei müvekkil mezbûrun mûrisi ola Hacı mehmede hâl-i hayatında iş bu müddeâyâ iktisam ve müddei aleyhe mezbûreye neden hissesini kabz ve teslim ettiğini bilmediğine

dair yemin teklif hakkı bâkî kalmak üzere taht-ı ikrar ve itirafında bulunan minhaysü'l-mecmu' 11770 kuruştan müddei Davudun hissesine ber mûcib isâbet eden 858 kuruşun müddei aleyhe mezbûre Şehrûze Hatundan bittahsîl müddeiye ifâsına ve bundan fazla olarak müddeiye 4 yorgan ve iki döşek ve bir kuzu tenceresi iki kapaklı sahan ve 4 kapaklı tencere ve 42 adet kapaksız sahan ve 26 adet küple sir çift kara sığır öküzü bedelinden dolayı 100 lira müddeâsını müddeî isbatttan ızhâr-ı aczle müddei aleyhe mezbûrye teklif olunan lemini bilkabul icrâ etmiş olduğundan iş bu eşyây-ı zâide ve hayvan bedelinden dolayı müddei mezbûr vekilinin müddei aleyhe mezbûre Şehrûze Hatuna karşı olan muarızânın men'ine ve masarîf-ı muhâkemenin müddei aleyhe aidetiyle tahsil-i itiraz ve temyiz olmak üzere gıyâben karar verildiği tescil ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevm fi't-tâsi'a aşar li seneti isnâ ve selâte mieti elf.

25 Mart 1340

Kadı Vekil Başkâtîb

(90) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazasının Meşkere karyesi sâkinelerinden ve Eşrefzâde Mâhallesinden Mehmed b. Hâşim ve Meşkere karyesinden İbrahim oğlu Hakkı Efendiler târifleriyle muarrife Abdullah oğlu kerimesi Fatıma bintü müteveffâ İsmail kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'îyyesinde ve meclîs-i şer'-îde yine karye-i mezkûre ahalisinden zevci Molla İsmail oğullarından Mehmed b. müteveffâ Ali muvacehesinde da'vâ takdir-i kelam edüb hâzır mezbûr Mehmed 14 Şubat 1340/ tarihinde 1001 kuruş madenî yüzlük mecîdiye altını mehr-i müeccel ve 1200 kuruş kıymetli bir takım gelin elbisesi ve 600 kuruş kıymetli bir adet çarşaf ve 1200 kuruş kıymetli bir adet ipekli altıparmak entare ve 900 kuruş kıymetli bir hamam takımı ve 250 kuruş kıymetli bir çift kundura ve çorap ve 1200 kuruş kıymetli iki adet yorgan ve 400 kuruş kıymetli bir adet döşek ve 200 kuruş kıymetli bir adet tencere ve 300 kuruş kıymetli bir adet sini ve 200 kuruş kıymetli iki adet kapaklı sahan mehr-i muaccel tesmiyesiyle beni tezevvûd ve tenkihten sonra zîfâf ve halvet-i sahiha vuku'u gecesî gûya bakire olmadığım bahisle beni nisfû'l-leylde saçımı kat' ve sen bakire değilsin sîbsin kabul etmem haydi validen hânesine git deyü elbisemden tecrîdle vâlidem hânesine teslim eylemeyerile ve binaen aleyh beni kabul etmem deyü çıkarması talâk-ı

bey'in bulunduğundan zimmetinde mütekarrir maksud-u aleyh olan mehr-i müeccel mezkûrla bana teslim edilen kıymetleri muharrer yedimden olarak kendi yedimde kalan mehr-i müeccel eşyayı mezkûrla ve eşyây-ı cihaziyye olub el-yevm müddei aleyh mezbûr yedinde bulunan 100'er kuruştan 700 kuruş kıymetli yedi adet oyalı urba ve 100'er kuruştan 1700 kuruş kıymetli oyalı çember ve 50'er kuruştan 250 kuruş kıymetli 5 adet çorap ve 100'er kuruştan 200 kuruş kıymetli iki adet sahan ve 200 kuruş kıymetli pâtîska uzun entari ve 100 kuruş kıymetli iki adet don ve 100 kuruştan 1500 kuruş kıymetli 15 adet peşkir ve kezâ 100'er kuruştan 1500 kuruş kıymetli 15 adet yağlık ve 50'er kuruştan 4 adet telli mendil uçkur ve 200 kuruş bir adet kilim nezdinde kalmış eşyây-ı mezkûre mevcut olduğu halde aynen ve müstehlik bulunduğu halde kıymetleri olan minhaysü'l-mecmu' 16501 kuruşun sana îfâsıyla beraber zâtî'l-hayz olmamla henüz ben dâhi hn-i tatlıkten beri hiç dem-i hayz rüyet etmediğimden iddetimin inkizâsına değin beni infak ve iksar ve meskenim için hâzır-ı mezbûr zevc-i mutlakım mezbûr Mehmed üzerine kabl-i şer'i şeriften nafaka farz takdîr olunması matlûbumdur deyü ba'det-da'vâ gıbbe's-suâl müddei aleyhe mezbûr Mehmed dâhi cevabında müddei mezbûr Fatımayı tarih-i mezkûrda mehr-i müeccel mezkûr ve mehr-i muaccel muharrer olub ancak kendisi bakire bulunmadığını ve sîybi zuhur ettiğinden nâşi mezbûreyi kabul etmeyip validesi hanesine iade eylediği ve eşyây-ı mezkûr muharrere tamamen ve aynen yedinde kaldığı halde düğün için eylediği masrafa mukabil eşyây-ı mezkûrey-i deynine mâhsûben dânilere teslim ve yedinde eşyây-ı mezkûreden bir şey kalmadığını sarf ve istihlak eylediğini ikrâr ve itraf etmekle eşyây-ı mezkûre nâmıyla hiç birini veremeyeceğini beyan ve îfâde eylemekle ledi's-suâl mezbûreyi zeyl-i zîfâfında hânesinden çıkarıp vâvalidesi hânesine gönderib ve kabul etmem demesinden maksadı ne olduğu velyevm kabul edib etmeyeceği müddei aleyh mezbûre Mehmed'e sorulduktaki ol dâhi cevabında mezbûr bâkire olmak üzere aldığı ve ancak bakire çıkmayıb sîbe zuhurundan nâşi istemediğini ve onun üzerine evinden çıkardığını velyevm kabul etmeyeceğini beyan ve tasdikle beraber fakir ve zarûriyyetine binâen nafaka dâhi vermeyeceğini beyan eyledi îcâb-ı şer'inin temmülü ve kararın zımnında muhâkemenin ta'likîyle yevm-i muallak-ı mezkûrda ve vakt-i müinde tarafeyn vurûd etmekle ikmâl-i muhâkemeyi mubâderetle müddei aleyhe mezbûr

Mehmede müddeiyyeyi mezbûre zevcesi Fatımayı leyl-i zîfâfta ba'de'l-halve hanesinden çıkarıb vâlidesi hânesine göndermesine niyet-i talâk ile olub olmadığı vel yevm beynlerindeki nikâhı nesh edüb etmediği ve tekrar beynlerinde zevciyyet için mezbûreyi kabul edüb etmeyeceği sorulduktâ müddei aleyhe mezbûr Mehmed dâhi cevabında leyl-i mezkûrdaki vâki' halin bir gadab-ı vahdet teessüründen ilerü geldiği ve talâkı niyet etmediği gibi tatlık etmeyeceğini ve nezdine geldiğinde zevceliğe kabul eli beraber hüsn-ü muaşeretle emrâr-ı vakt edeceğini muharrer mehr-i müeccel nâmıyla müsemmâ eşyây-ı mezkûrenin tamamen îfâsına dâhi müheyvâ bulunduğunu beyan etmekle müddei aleyhin karye-i mezkûrede mesken-i şer'inin mevcud olub olmadığı müddei mezbûreden istifsâr olunduktâ mevcudiyetime beyan ve tasdik etmiş vekil-i mezkûrdeki efâli talâk niyetiyle vaki olmadığına dair teklif olunan yemini vallahi deyi icrâ eylemekle neticeyi muhâkeme esasında tarafeyn birrızâ ber vech-i âtfi sulh-u vâki ikrâr etmekle müddei aleyhe mezbûr ehmed iş bu ilâmdan mürderic cins ve mkadırıyle müferredâtı muharrer mehr-i müeccel nâmıyla müsemmâ eşyay- mezkûreyi tamamen zevcesi mezbûre Fatımaya teslim etmek ve mesken-i şer'ide meyânlarında hüsn ü muaşeretle bir güne zevce-i mezbûre Fatımaya ezâ ve cefâ etmemek şartıyal hânesine gelmesini teklif ettikte hâzıra-i mezbûre Fatıma dâhi eşyay-ı muharre-i mezkûreyi aynen ve tamamen yedine teslim ve îfâ edilmek ve bir güne nefesine ezâ ve cefa ve muâmele-i hakaret vaki olmamak şartıyla mesken-i mezkûra gidib zevc-i mezbûr Mehmed'e itaat hukuk-u zevciyyete mürâât edeceğini beyan ve zavc-i mezbûr tarafından teklif edilen hüsn-ü muâşereti kabul etmekle mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu.Harrarahû fil-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehr-i şa'banü'l-muazzam li seneti isnâ ve erbain ve selâte mieti ve elf.

2 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(91) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Kurralarından Boyalıca karyesi sâkinelerinden Kürd Osman kerimesi ve Akıllı Mehmed Oğlu Mehmed min zevcesi Şerife Hatun kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclis-i şer'-ide yine karye-i

mezkûre ahalisinden olub Osman ilinin Çelebiler karyesinde sakin zevc-i dâhili Akıllı Mehmed oğlu Mehmed Emin muvacehesinde ber vech-i âtî da'vâ ve takfir-i kelâm edüb mezbûr Mehmed emin zevc-i dâhilim olub bundan on sekiz mâh-ı mukaddem beni ve merkûm firâşında hâsıla ve benden mütevellide velyevm üç yaşlarında bulunan salbiye kerimesi Zelihayı bilâ nafaka ve münfik şer'î bırakıb mezkûr Çelebiler karyesine gitmiş ve tarih-i mezkûrdan beri cins-i nafakadan nesne dâhi göndermemiş ve kendim fukaradan olmamla başkaca münfik şer'im bulunmadığı cihetle yevmî muhtac bulunduğumuz kadar mâruf nafakamızın takdirini dava edirim dedikte ne diyeceği sorulan müddei aleyh mezbûr Mehmed Emin dâhi cevabında mezbûre Şerife zevce-i menkûha-i medhûl bahâsı ve sağıre-i mezbûre Zeliha dâhi kendi firâşından hâsıla ve mezbûreden mütevellide salbiye kerimesi olduğunu ikrâr ve itiraf idüb ancak karye-i asliyyesi olan Boyalıca karyesinde temin-i maişet edemediğinden mezkûr Çelebiler karyesinde ikâmet eylediğini ve mezbûre Şerifeye karye-i mezkûrede infak etmek üzere karye-i mezkûreye götürmesi hakkında mezbûreye teklifte bulunup mezbûre dâhi teklifi vaki'-i kabulden imtina' eylediğini beyan ile def'-i dermeyân eylemiş ve mezbûre Şerife ise mezbûr Mehmed Eminin def'-i mezkûrunu inkür etmekle müddei aleyhe mezbûrdan dâhi mezkûru ne ile isbat sorulduktaki Boyacı karyesinden Terseli Oğlu Emin ve Akıllı zevcesi Zehra ve kürt Hüseyin zevcesi Hâtice ile isbât edeceğini ve bunlardan madâ şahidi olmadığını beyan ve ibrâyı isti'ma emr-i muhâkemenin tâlikini talep etmekle yevm-i muallak-ı mezkûrda tarafeyn bilverûd icrây-ı muhâkemeye ibtidârlar şahid olub li eceli'-ş-şahâde mâhkeme-i şer'iyeye ikâme olunun Terseli oğlu Emin b. İsmail istişhâd olunduktaki adem-i malûmâtını beyan eylemiş ve diğer şahidan mezbûretân Zehra ve Hâtice Hatunlar müctemian işhâd olunduklarında Zehra Hatun mezbûre Şerifenin vâlidesi hânesine gitmiş olduğunu ve bundan başka malûmâtı olmadığını ve Hâtice ise zevc-i mezbûr zevcesi mezbûreyi ne cihetle götürmek istediğinde gitmeyeceğini beyan ve bu husûs üzere şahidiz deyü şahadet eylemeleriyle istima' kılınan şahidler def-i davâyâ mutabık olmadığı gibi esasen gable'd-davâ mürûrinden zaman için nafaka lâzım gelmeyeceği gibi zevc-i mezbûr Mehmed Eminin dâhi muracaatı cehtin tetkikine mâhal kalmamakla ve mâhal akd olan İznik kazası dâhilinde zevc-i mezbûr Mehmed Eminin mesken-i şer'iyesi olub olmadığını tetkik

ve s aliyle ona göre icab-ı Şer'iyyesinin icrâsına ba'de'l-karar gibbe's-suâl mezbûr Mehmed Emin cevabında elyevm iş bu gaza dâhilinde bir güne mesken-i Şer'iyyesi olmadığı ve ihs rına değin tarih-i i' l mdan itibâren mezbûre Şerife içun yevmi 20 ve sağire-i mezbûre içun dâhi yevki 10'ar kuruştan her ikisi içun yevmi 30 kuruş nafaka ve kisve baha ve levâzım-ı s ireleri içun tesviye ve ifâsına razı ve müteahhid olduğunu beyan talep etmekle ve medhiyyede müddei aleyhin talep vakiini kabul etmiş ve ancak mesken-i Şer'i ted riki hakkında muhâkemenin istih lini talep eylemekle emr-i muhâkeme 2 Nisan 1340 tarihine ta'lik n yevm-i muallakada müddeiyye bil ver d müddei aleyhein adem-i vur du anlaŐılmasna beni müddeiyyenin talebiyle muhâkemenin icrâsına m b deletle ne diyeceği suâl olunan müddei mezbûre cevabında zevc-i gâib mezbûr Mehmed Eminin mesken-i Şer'i tedarik etmek üzere istihal muhâkeme talebinde bulunmuş ve celse-i s bıkta kendisiyle sağire-i mezbûre Zeliha içun yevmiyye 30'ar kuruştan Şehrî 900 kuruşun ifâsını birniz  teahhüd ve kabul etmiş iken mâhkemeye geldiği ve mesken-i Şer'i tedârik edemediğinden ve kendisinin dâhi naŐiz olmadığını beyan ile nafaka-i mukaddere-i müteahhidinin harc ve sarfına veledi'l-iktiza istidâneye ve inde'z-zafer zevci üzerine rucû'a kabl-i Şer'iyyeden izin verilmesini talep eylemekle müddei mezbûre zevci Mehmed Eminin müddet-i sefer ba d olmayan Osman ili nâhiyesinin  elebiler karyesinde mur fik-ı Őeriyeyi hâvi bir mesken-i Şer'i irâe ettiği takdirde m halli mezkûre gidib gitmiyeceği suâl olundukta tarafın Őeriyeyi hâvi mesken-i Şer'inin iradesine gidib zevcine itaat edeceğini beyan eylemiş ve başka bir diyeceği olmadığı ledi's-suâl anlaşılmış olmasıyla hitâm-ı muhâkeme tefhîm kılınmaya icab-ı Őerisi ledit-teemmül müddei aleyhe Mehmed oğlu Mehmed Emin zabt-ı s bıkta mesken-i Şer'i tedârik edeceğini teahhüd dey  gün içun mâhkemeye geleceğini d ir v z-ı imza eylediği halde gelmediğinden mesken-i Şer'i ihzâr edüb etmediği me h le bulunmuş olmak müddei mezbûre Şerife Hatun dâhi müddet-i sefer ba d olmayan Osman ili n hiyenin  elebiler mesken-i Şer'i tedariki halinde mâhall-i mezbûre gidib zevcesi Mehmed Emine itaat ve hukuk-u zevciyyete riâyet edeceğini teahhüd etmekle m ddeiyyi-i mezbûre Şerife Hatuna yevmi 20'er kuruştan Şehrî 600 ve sağire-i mezbûre Zeliha içun yevmi 10'ar kuruştan Şehrî 300 kuruş nafakanın kader-i marûf ettiğine dair zabt-ı s bıkta tarafeyn muvâfakat hâsil olmuş ettiğinden müddei

mezbûre şerife Hatun için yevmî 20'er kuruştan beher şehri 600 ve sağîre-i mezbûre Zeliha için yevmî 10'ar kuruştan şehri 300 kuruş tarih-i teahhüd olan 28 recebû'l-ferd 342 ve 5 Mart 1340 tarihinde itibaren nafaka farz ve takdir olunub meblâğ-ı mezkûru müddei Şerifenin kendisiyle taht-ı hıvânesinde bulunan sağîre-i mezbûre Zelihanın nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyyelerine sarf ve harca veledil-hâce istidâneye zevc-i gâib mezbûr Mehmed Emin üzerine rucua müddei mezbûre Fatıma Hatuna izin verildiği gıbbetü't-tasdîki's-er'î mâ vekaa bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehr-i şa'banü'l-muazzam li seneti isnâ ve erbain ve selâse mieti ve elf.

2 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(92) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Yörükler karyesi sâkinelerineden ve zevât-ı târife şer'iyle muarrife Süleyman kerimesi Halise Hatunun vekili meclis-i şer'îsi kasaba-i mezkûrun Beyler mâhallesinde sâkin dava vekillerinden Mehmed salim Bey İbni Emin Efendi kasaba-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'îde yine karye-i mezkûre ahalisinden Hüseyin b. Kara Halil'in vekili meclis-i şer'î pederi Kara Ali Ağa İbni Hüseyin muvacehesinde bervech-i âtî takdir-i kelim edüb müvekkilem mezbûre Halise Hatun müddei aleyhe müvekkil mezbûr Hüseyinin 1000 kuruş mehr-i müeccel ve 1000 kuruş nakid ile bir adet beşibirlik Osmanlı mecîddiye madenî altını mehr-i muaccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhâ-i medhûl behası iken zevci mezbûr Hüseyin müvekkilem mezbûre Haliseyi vâlidesi hânesine bırakıb mesken-i şer'îsi olmadığı gibi mehr-i müecceli dâhi tesviye etmemiş olduğundan mehr-i muaccel mezkûrun tesviye ve i'tâsına ve mesken-i şer'î tedarik ve ihzâr edinceye kadar müvekkilem mezbûreye kader-i ma'rûf nafakanın takdiriyle zevc-i mezbûrdan tahsilini ve müvekkelemin eşyây-ı cihâziyyesinden olub zevc-i mezbûr yedinde bululan 5 lira kıymetli iki adet sandık 5'er yüz kuruştan 1000 kuruş kıymetli iki adet yün ile mâmül dōşek ve 1000 kuruş kıymetli iki adet yorgan ve 150'şer kuruştan 300 kuruş kıymetli iki adet yastık ve 800 kuruş kıymetli bir adet kalbur ve 2000 kuruş kıymetli iki adet çul

ve 500 kuruş kıymetli üç adet minder ve 20'şer kuruştan 80 kuruş kıymetli dört adet duvar yastığı ve 300 kuruş kıymetle bir adet leğen mea ibrik ve 300 kuruş kıymetli bir adet mea kapaklı tencere ve dört lira kıymetli mea kapaklı dört adet sahan ve 500 kuruş kıymetli bir adet kazan ve 400 kuruş kıymetli bir adet soba karacı ve 300 kuruş kıymetli bir adet sini ve 300 kuruş kıymetli bir adet ayna ve 500 kuruş kıymetli pembe renkli ipekli mâhlut bir adet uzun entari ve 400 kuruş kıymetli zennefile 9 zenne iç fanilas ve 200 kuruş kıymetli pâtıska gecelik gömleği ve 400 kuruş kıymetli bir adet ipekli gömlek ve 1200 kuruş kıymetli dört adet basma mea şalvar mintan ve 400 kuruş kıymetli ipekli dört adet mea şalvar mintan ve 800 kuruş kıymetli üç takım yünlü şalvar mintan ve 3600 kuruş kıymetli 9 adet zînet gömleği ve 1200 kuruş kıymetli 24 adet cenberi yemeni ve 2600 kuruş kıymetli 26 adet işlemeli peşkir ve 150 kuruş kıymetli üç tane başörtüsü ve 200 kuruş kıymetli dört adet yün çorap ve 400 kuruş kıymetli bir çift kundura ve 1000 kuruş kıymetli ipetli bir adet yeldirme ve 150 kuruş kıymetli 15 adet tire örme para kesesi ve 1000 kuruş kıymetli işlemeli çorap ve 1200 kuruş kıymetli 8 adet işlemeli uçkur ve 400 kuruş kıymetli 4 adet urba ve 100 kuruş kıymetli bir adet peştemal ve 200 kuruş kıymetli iki adet havlu 80 kuruş kıymetli bir adet hamam tası ve 100 kuruş kıymetli bir adet iskemle ve 30 kuruş kıymetli bir adet lamba ve 100 kuruş kıymetli iki adet pencere herdesi ve 500 kuruş kıymetli bir adet altıparmak erkek mintanı ve 90 kuruş kıymetli dikilmemiş entare ve 300 kuruş kıymetli alpak zennene hırkası ve 50 kuruş kıymetli bir adet ocak yaşmağı ve 50 simmâdenî mecdiyye ve 200 kuruş kıymetli bir adet yatak çarşafı ki minhaysü'l-mecmu' 26380 kuruşluk müvekkilemin emvâli ve eşyây-ı ciheziyyesi zabt ettikten muharrer-i mezkûrenin aynen ve müstehlik ise kıymetleri vecihle bedelen müddei aleyhe müvekkil-i mezbûr Hüseyinden bittahsîl müvekkelem tarafına teslim edilmek üzere halen bana edâ ve teslîme hüküm olunmasını bilvekâle taleb-i dava ederim ve zaten mukaddimen müvekkilim mezbûre tarafından bilesâle zevci Hüseyin aleyhine ikame edüb iş bu mâhkemede ceryan eden muhâkeme esnâsında o babdaki zabıtnâmede muharrer olduğu vecihle müddei aleyhe müddei aleyhe müvekkil mezbûr Hüseyin bilasâle müvekkilim mezbûreye kendisinin 1001 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhâ-i medhûlesi olduğunu tav'an ikrâr ve itiraf edüb mehr-i müeccel

mezkûrmüddeâsını inkar etmekle müddiâyâ eşyây-ı cihaziyyey-i mezkûreyi dâhi tamamıyla kendi yedinde vazîül-yed bulundu halde bilâhare zevcesi müvekkilem mezbûre Halise Hatun validesi hânesine gittikten sonra müddei aleyh mezbûr Hüseyin iş bu emvâli ve eşyayı alarak müvekkilemin sâkin olduğu validesi hanesine götürüb orada müvekkilime aynen ve tamamen teslim eyledim deyü ba'de'l-ikrar def'inde bulunmuş ve mehr-i muaccel mezkûr dâhi tarafımızdan isbat olunamayarak müddei aleyhe müekkel mezbûr Hüseyin mehr-i muaccel hakkında teklif olunan yemini dâhi kabul ve icrâ etmiş olduğundan iş bu sûretle mehr-i muaccel mezkûr miktarı tahakkuk etmemiş ve halbuise müvekkilem mezbûre Halisenin zevcine itaatı mehr-i muaccel müsemâ olmadığı takdirde mehr-i muaccel mislinin takdîriyle tahsil ve ifâsından sonra itaat etmesi icâbât-ı şer'iyye müktezasından bulunmuş ve ol vecihle de mehr-i mislinin iisbatına karar vermiş iken ol babdaki da'vâ müvekkilimin hâzır bulunamaması yüzünden 26 Mart 1340 tarihinde muvakkatan sukutuna karar verilmiş olduğundan karar-ı sâbık dâiresinde müvekkilem mezbûrenin mehr-i muaccel mislinin tahakkukundan sonra meblag-ı mezkûrun tesviye ve ifâsına ve mesken-i şer'inin tedârikine dair kabl-i şer'i şeriften müvekkilem için zevc-i mezbûr Hüseyin üzerine kader-i ma'rûfe nafakanın farz ve takdirini ve eşyây-ı cihaziyyenin dâhi müvekkilem mezbûre için ber mücib-i iddia aynen ve müstehlik ise bedelen tahsili ile tarafıma ifâsını bil vekâle talep ederim dedikte ne diyeceği vekil-i mümâileyh Ali Ağadan soruldukte ol dâhi cevabında müddeiyyeyi müekkile-i mezbûre Halise bintü süleyman oğlu mezbûr Hüseyinin 1001 kuruş mehr-i müeccel gayr-ı müteveffâ ile zevce-i menkuhâsı olub mehr-i muaccel nâmıyla eşyây-ı akitten bir şey teslim edilmemiş olduğu gibieshyây-ı müddiâ behâdan dâhi müekkilem Hüseyinin nezdinde 250 kuruş kıymetli bir adet sandık ve 500 kuruş kıymetli bir adet yatak ve 500 kuruş kıymetli bir adet yorgan ve 300 kuruş kıymetli iki adet yastık ve 1000 kuruş kıymetli iki adet çul ve 300 kuruş kıymetli bir adet tencere ve 200 kuruş kıymetli bir adet sahan ve 300 kuruş kıymetli bir adet alna ve 400 kuruş kıymetli bir adet ipekli eteklik ve 80 kuruş kıymetli bir adet hamam tası ve 30 kuruş kıymetli bir adet lamba ve 100 kuruş kıymetli iki adet pencere perdesi ve 50 kuruş kıymetli bir adet ocak yaşmağı min haysü'l-mecmu' 5010 kuruşluuk eşyây-ı müvekkelesi mezbûre Haliseye âit olarak müvekkeli yedinde mevcut

bulduğunu ikrâr ve mâdâ eşyây-ı zâyide müddeâsını inkâr eylemekle eşyây-ı mezkûre müddeâsını ne sûretle isbat edeceği müddeâ vekilinden sûâl olundukta ol dâhi cevabında müvekkil-i müddei aleyhe Hüseyin müvekkilim Halise ile iş bu mâhkemede ve huzûr-u şer'ide bilâsale icrâ kılmakla muhâkeme esnâsında eşyây-ı muharrereyi mezbûrenin kâffesini vaziyetini ikrâr ile ancak müvekkilem mezbûrenin kendi vâlidesi hanesine gittikten sonra emvâl ve eşyây-ı mezkûreyi mezbûr Hüseyin bizzat alıb götürererk müvekkilemin vâlidesi hanesinde müvekkileme teslim eylediğini def-i sûretiyle beyan etmiş vâsililik ikrârına vekillik inkârı ta'dîl edemeyeceğinden ve ancak teslim müddeây-ı isbat kendilerine verilen salâhât-ı şer'iyeye dâhi isti'mâl edülüb yalnız şahs-ı vâlidin kalmasıyla nisâb-ı şahadet dâhi hâsıl olamayacağından def-i mezbûrun müvekkilime karşı ber yemini teveccühü hakkı olabileceği cihetle bu hakkının isti'mâl edüb etmeyeceğini suâl buyurularak vekilin inkar vaki'in karar verilmesine talep ederim dedikte müddei aleyh vekili Kara Ali Ağa dâhi cevabında müvekkili mezbûr Hüseyin tarafından merâfi-i şer'iyeyi hâvi meskeni şer'i tedârik edeceğinden mehr-i muaccel olarak birrızâ 2000 kuruş tesviye ve îfâsına dâhi razı olduğundan iş bu meblağın tesviyesiyle mesken-i şer'i tedarik ve irâe etmek üzere emr-i muhâkeme 3 Nisan 1340 tarihine talıkının yevm-i muallak-ı mezkûrede tarafeyn bilverûd mesken-i şer'inin meâniyesine dair olan mehâlinden tanzîm kılınan zabt kıraat olunarak ne diyeceği müddeiye vekili salim beyden sorulduktaki mesken-i şer'inin muvâfık olduğu gösterilmiş ise de zevcesi müvekkilem mezbûrenin nafakası için îcâb eden ve levâzım hakkında bir şey gösterilmemiş isede bunu da ikmâl etmek şartıyla müvekkilemi mesken-i mezbûreye azimet ve zevcini itâata müheyyâ olmakla ancak zabıtta müvekkileme izâfetle bilvekalâ müvekkilemin mehr-i muaccel olmak üzere kabul ve îfâsını teahhüd eylediği 2000 kuruşun tesviye edilmemiş ve iş bu mübâlaa ile müvekkileme âit olub taht-ı ikrâr ve itiraflarında bulunan emvâl ve eşyây-ı cihaziyyenin de müvekkilem tarafına teslim edilmedikçe itaat ve inkiyâda mecbur olamayacağından mehr-i muaccel mezkûr ile eşyây-ı muharrer-i mezkûrenin aynen ve tamamen müvekkilem için halen bana edâ ve teslim ve îfâ edinceye kadarda müvekkili ve müvekkilemen zevci bulunan Hüseyin üzerine kader-i mâ'rûf nafakanın farz ve takdîrini tekrar talep ederim dedikte müddei aleyh vekili Ali Ağa dâhi cevabında

birrızâ i'tâsına teahhüd eyleyen 2000 kuruş mehr-i muaccel mezkûru esnây-ı muhâkemedede veriyorum diyerek huzur-u şer'ide vekili mezbûr Salim beye tamamen edâ ve teslim ve diğer eşya için dâhi zabıtta muharrer olduğu vecihle taht-ı ikrâr ve i'tirâfında olandan mâdâ yedlerinde müddei mezbûre Haliseye âit emvâl-i cihâziyye olmadığını tekrar etmekle müddei vekilinin soruldukta cevaben müvekkilil müddei aleyhe Hüseyin tarafından ba'de'l-ikrâr iş bu eşyây-ı cihâziyyenin tamamını müvekkeleme getirüb teslim ettiğini defa suretiyle huzur-u hâkimde ve sukuta uğrayan zabıtta beyan etmiş ve iş bu def' dâhi isbat edememiş olduğundan müvekkilem mezbûrenin iş bu eşyây-ı cihâziyyeyi teslim etmediğine ve zevc-i mezbûr yedinden almadığına dair yemin teklif edib etmeyeceği müddei aleyhe mezbûr Hüseyinin ve kili Ali Ağa suâl olunmasını talep edib ve ber mûcibi talep müddei aleyhe vekili dâhi yemin teklif edeceği beyanında ve mevcut bulunan mezbûre Halise Hatun huzur-u mâhkemeye bilcelb müddeâya eşyây-ı cihâziyyeyi zevci Hüseyin tarafından babası hanesinden çıktıktan sonra alıb mezbûrenin vâlidesi hânesine götürüp kendisine aynen ve tamamen teslim etmediğine velyevm eşyây-ı mezkûreyi almadığına dair yemin teklif olundukta mezbûre Halise dâhi berminvâli muharrer eşyây-ı mezkûreyi zevci mezbûr Hüseyin götürüb bana teslim etmedi ve almadın vallahi deyü yemin etti her iki tarafın başka bir diyeceği olmadığı ledi's-suâl anlaşılmasına beni hıtâm-ı muhâkeme ba'de't-tefhîm icâb-ı şer'isi ledit'-teemmül mezbûre Halise bintü Süleyman mehr-i muacceli olan 2000 kuruşun müddei aleyhe vekili Ali Ağa tarafından huzur-u mâhkemede müddei vekili Mehmed salim beye teslim ve ol dâhi bil vekâle tesellüm edib ve mâhallende bil muâyene mesken-i şer'i dâhi tedarik eylediği cihetle zevce-i mezbûre Halise Hanım kemâ fissâbık mesken-i şer'i olan zevc-i mezbûrun hanesine gidüb itaat ve hukuk-u zevciyyete riayet eylemesi mezbûr Halise Hanıma izâfetle vekili Mehmed Salim beye ba'de't-tenbîh ve müddeâya derûnî i'lamda müferridât-ı muharrer ve 26, 380 kuruşluk mezbûreye âit eşyây-ı cihâziyye nezdinde mevcut olduğu zevc-i mezbûr Hüseyin davay-ı sâbıkta ikrâr edüb ancak eşyây-ı mezkûreyi mezbûrenin validesi hanesine teslim eylediği hakkındaki darmeyân eylediği def-i isbattan izharı acz ile dava hakkında vekili Ali Ağa talib-i tahlif olub müvekkile-i mezbûre Halise Hanım dâhi teklif olunan yemini bil kabul eşyây-ı muharrerî mezkûreyi tesellüm etmedüm deyü

yemin billah eylemekle eşyây-ı mezkûrun mevcut iseler aynen müstehlek iseler kıymetleri bulunan 26 380 kuruşun müdekiye vekil Mehmed Salim Beye teslimine müddei aleyhe vekili Ali Ağa ba'de'l-izâm ve 848 kuruş 30 par masarifi muhâkemenin müddei aleyhe aidine hüküm olduğunu tescil ve i'lâm olundu.Harrarahû fil-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min şehr-i şa'banü'l-muazzam li seneti isnâ ve erbain ve selâse mieti ve elf.

3 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(93) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazasından Güristan karyesi sâkinelerinden mü'teriz Ali Pehlivan oğullarından Mehmed oğlu Ali ve mü'teriz aleyhâ şahs-ı muarrefe karye-i mezkûre sakinelerinden Ali kerimesi Sıdika Hatun kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'-i şerifte mâhkum lehâ mezbûr Sıdika mâhkûm-u aleyh mezbûr Ali muvâcehesinde takrîr-i kelim ibtidârla bundan akdem zevc-i mutlakım Ali Pehlivan oğullarından Mehmed oğlu hâzır-ı mezbûr mü'terif Ali aleyhine iş bu mâhkemede cereyan eden kısmen vicâhî ve kısmen gıyâbî muhâkeme neticesinde 1021 kuruş mehr-i müeccel ile 1200 kuruş kıymetli mehr-i muaccel nâmıyla tesmiye kılınan emvâl ki cem'an 2221 kuruş megrim ile tarih-i i'amdan itibaren nafaka-i iddetim olmak üzere yevmi 25'er kuruştan şehrî 750 kuruş nafakay-ı iddet ve muanet suknâm için zevc-i mutlakım mezbûr Aliden tahsiliyle tarafıma teslimi hakkında hükmü şer'in lehak olub ol babda 3 Şabanü'l-muazzam 1342 ve 9 Mart 1340 tarih ve 14 sıra numaralı ilam sâdir olmuş mâhkum aleyh dâhi iş bu hükme itiraz etmiş ise de muslihinin tavassutuyla beynimiz ıslah ve tanzîm olunub ben iş bu mâhkum bihi mehr-i muaccel ve müeccelemlerle nafaka-i iddetim için takdir olunan 750 kuruş şehrî nafakamdan budafa huzur-u şer'ide zevc-i mutlakım mü'teriz mezbûr Ali tarafından 3000 kuruş bedel-i sulh olarak tarafıma ifâ ve teslim etmekle ben dâhi meclîsde ahz ve gabzla bundan mâdâ ber müci-i i'lâm zevc-i mutlakım mezbûr üzerine taalluk eden bilcümle daavî ve matalibât ve kâffe-i iman muhasamattan ve nafaka vesâire mâtâlibemden ferağatla zevc-i mutlakım Alinin bilcümle zimmetini ibrây-ı âm sahih-i

şer'î ile ibrâ iskkat eylediğimden oldâhi ibrây-ı mezkûrîmi bil kabul meblağ-ı mezkûrî tamamen îfâ etmekle her birimiz yek diğërimizin zimmetini ibrâ ve iskat eyledik dedikte mezbûr Sıdikanın vaki' olan bilcümle kelimât-ı meşruhasının mâhkûm-u aleyh mu'teriz mezbûr Ali dâhi tamamen tahkik ve kabil etmekle bir bir tasdik etmeğın ma vakaa bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi'l-vâhid min şehr-i ramazan el-mübârek li seneti isnâ ve erbain ve selâse mieti ve elf.

5 Nisan 1340

Kadı Mustafâ Fevzi

(94) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazasının Mahmud Çelebi mâhallesi sâkinelerinden ve zât-ı kasaba-i mezkûrun Eşrefzâde Mâhallesinden Neşet Efendi b. Râşid ve Mehmed b. Ali Rızâ tarifleriyle muarrefe Varnalı Hüseyin kerimesi ve Güristan karyesinden Kocavelilerin İsmail menkûhası sâhibe-i arzuhâl Fatıma bintü Hüseyin kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'-i şerîfte zevc-i dâhili karye-i mezkûre sâkinlerinden Kocaveli oğlu İsmail muvacehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr İsmail ile 12 sene mukaddem 1001 mehr-i müeccel ve bir adet beşibirlik mecîdiye altını ve bir adet yorgan vesâire mehr-i muaccel tesmiyesiyle İznik'te nikâhımız akd ederek ol sûretle merkûmun zevce-i menkûhâ-i medhûlesi iken zevcim mezbûr tarihten 12 gün mukaddem beynimizde vâki' olan burûdetten dolayı bana hitaben cima lafzıyla din ve imana sebt şetim etmiş olmakla suâl olunub kendisinden mübâne olduğum cihetle zimmetinde mütekarır ve makutu aleyh olan 1001 kuruş mehr-i müeccelim ile merkûm İsmail firasından ve benden mütevellid elyevm taht-ı hücremde ve terbiyemde bulunan ve hâlen bir yaşında sülb-i sağır oğlu kadir ile muhtac bulunduğum nafakâ-i iddet ve süknâmızın takdir ve tahsîlini ve eşyây-ı cihâziyyem olub müddei aleyhe mezbûr nezdinde kalan 300 kuruş kıymetli bir adet yorgan ve 3'er yüz kuruştan 600 kuruş kıymetli iki adet yatak ve 50'şer kuruştan 250 kuruş kıymetli 5 adet yastık ve 1000 kuruş kıymetli bir adet çul ve 500 kuruş kıymetli bir adet kazan ve 300 kuruş kıymetli bir adet sandık ki men haysü'l-mecmu' 2950 kuruş kıymetli eşây-ı cihâziyyemin dâhi teslim ve i'tâsından imtina' eder olduğumdan eşyây-ı mezkûre

mevcud ise aynen ve müstehlik ise kıymetleri vecihle bedelen müddei aleyhe mezbûr İsmailden maa masârîf-ı muhâkeme tahsîlini dava ve talep ederim dedikte gibbe's-suâl müddei aleyhe mezbûr İsmail dâhi cevabında müddei mezbûre Fatımayı tarih-i mezkûrle mehr-i müeccel 1001 kuruş tesmiyesiyle ve nikâh-ı şer'î ile zevce-i menkûh behâsı olduğunu ve mezbûr Kadir sulb-i oğlu olduğunu vâlidesi nezdinde bulunduğunu ikrâr ve itiraf edüb ancak müddei mezbûr Fatımayı cima' lafzıyla din ve imanına sebt ve şetm eylediğini iddeâsını inkar etmekle beraber müddeâyâ eşyây-ı cihaziyyeden yalnız bir yorgan ile bir adet çulun nezdinde mevcut olduğunu ikrar ve kazandan maâda iki yatak ve beş yastık ve bir sandık mezbûrenin bilâ melzûn hanesinden müferekatından beraberinde pederi hânesine götürmüş olduğunu beyan ve müddeiyyenin hâneme gelüb itaat ve hukuk-u zevciyyete mureâtla kıbeli şer'î şeriften tenbih olunması matlûbumdur dedikte müddeiyyeyi mezbûreden zevc-i mezbûrun cima' lafzıyla kendisinin din ve imanına sebt ve şetm eylediği müddeâsını ne ile isbat edeceği soruldukta Güristan karyesinden Kara Veli oğlu Hüseyin ve Hüseyin vâlidesi Dulkadın ve Ali Emin Alinin vâlidesi Emire Hatunla isbat edeceğini ve bunlardan başka şahidi olmadığını beyan ve şahidân-ı mezbûr ve mezbûrân ikâme etmek üzere mâhkemenin yevm-i âhâra ta'likini taleble yevm-i muallakada tarafeyn verûd etmekle icrây-ı muhâkemeye ibtidâle müddeiyyeyi mezbûre Fatıma iddeâsını isbat zımmında ikâme eylediği şuhud davasına muvâfık şahadet edemedikler igibi talebi tahlîf dâhî olmadığından müddeiyyenin talâk müddeâsının müddei aleyh ilâbeyne muârızâdan ba'de'l-hüküm her iki tarafın başka bir diyecekleri olup olmadığı ledi's-suâl müddei aleyhe mezbûr İsmail cevabında müddeiyyeni Güristan karyesindeki mesken-i şer'îsi olan menziline gidib kendisine itaat ve hukuk-u zevciyyete riâyet etmesi husûsunda müddeiyyey-i mezbûr Fatımaya tenbih olunması tekrar matlûbumdur dedikte müddeiyyey-i mezbûre dâhi müddiâyâ eşyanın tarafına teslimi ve bir mesken-i şer'î tedârik etmesini beyan ve talep etmekle müddei aleyhe mezbûr İsmail dâhi eşyây-ı mezkûreden bir yorgan ile bir çulun mevcut olduğunu ve diğer kazanın esasen gayr-ı mevcut bulunduğunu ve mütebâki beş yastık ile iki yatak ve bir sandık mevcut ise de müddeiyyenin götürdüğünü def'i sûretiyle beyan ve iş bu def'i ne ile isbat edeceği soruldukta asla şahidi olmadığı gibi yemin dâhi teklif etmeyeceği ve kazandan madâ

eşyâ-yı mezkûreyi aynen teslim edeceğini beyan ve müddeiyyede kazan müddeâsından ferâgat eylediğini beyan eylemekle müddei aleyhe İsmailden mesken-i şer'i irâe edib etmeyeceği ledi's-süâl mürefik lâzime-i hâvi bir meskenin ihzârı ve meâniyesi zımında muhâkeme talebinde bulunmuş ve müddeiyyenin müvefakatıyla emr-i muhâkemat-ı âhara ta'liki'l-yevm-i muallak-ı mezkûrda müddeiyyey-i mezbûre Fatıma bilverud müddei aleyhe İsmailin adem-i verûdi ve bir vekil göndermediği mâhzar tarafından icrâ kılınan nâdândan anlaşılmaqla müddeiyyeyi mezbûre Fatıma dâhi muhâkemenin gıyâben rû'yetini talep eylemekle ber mûcib-i talep gıyâben icrây-ı muhâkeme ibtidârla müddeiyyeden ne diyeceği sorulduqla zevcim İsmail bu güne kadar meske-i şer'î tedarik etmek üzere tâlib bulunuduğu halde verûd etmediği ve mesken-i şer'î dâhi izhâr etmemiştir. Binaenaleyh ben ve taht-ı hizânemde bulunan oğlum sağır-i mezbûr Kadir için muhtaç bulunduğunu yevmi kadir ma'rûf nafakalarının takdirini talep ederim dedikte icâbı bittefekkür mâhkeme gıyâben cereyân etmediğinde isteğine binâen erbâb-ı vukufu intihâbı için muhâkemenin müddeiyyenin müraceâtına ta'lik edilmekle yevm-i muallakada müddeiyyeyey gelerek müddei aleyhin kemâ fi's-sâbık gıyâbında kıyâm-ı muhâkelmeye mübâderetle erbâb-ı vukuf olan taraf-ı şer'îden intihâb olunan İznik'in Mâhmud Çelebi Mâhallesinden Kamil Çavuşb. Hacı Mehmed ve Güristan karyesinden Kocabaş oğlu Mehmed Ali'den alâ vechi's-şahade istihbâr olunduklarında tarafeynin hal ve vaziyetlerine göre müddeiyyey-i mezbûre hâzıra Fatıma için yevmi 20er kuruştan şehri 600 sağır-i mezbûr Kadir için dâhi yevmi 10'ar kuruştan şehri 300 kuruş ki her ikisi için yevmi 30'ar kuruştan şehri 900 kuruş nafakanın kader-i kifâye olub fazla bir noksan olmadığını alâ vechi's-şehade müttefikan ihbâr etmeleriyle başkaca şâyân-ı tetkike bir cihet kalmadığından hitâm-ı muhâkeme ba'de'l-ifhâm icâb-ı şer'î müddeiyyeyi mezbûre Fatıma bintü Hüseyin için yevmi 20'er ve sağır-i mezbûr Kadir için dâhi yevmi 10'ar kuruştan cem'an 30 kuruş şehri 900 kuruş nafkanın kader-i mîfâye olduğu bilihbâr anlaşılmaqla ber mûcib-i ihbâr müddeiyyeyi mezbûre Fatıma için 20 ve sağır-i mezbûr için dâhi 10'ar kuruş nafaka farz ve takdir edilib tehakkuk ettikce meblâğ-ı mezkûru bilasâle ve bilhazâne ahz ile umûruna sarf ve inde'l-hâce istidâne vi indez-zafer zevc-i mezbûr İsmail üzerine rucûu mezbûre Fatımaya izin verildikten sonra müddei aleyhe mezbûr İsmailin mevcûdiyetini ikrâr

eylemiş olduğu birsandık ve iki yatak ve beş yastık ile bir çul ve bir yorganı aynen ve istihlakları halinde bedelleri olan 2450 kuruşun müddeiyey-i mezbûre Fatımaya mea masârf-ı muhâkeme edâ ve teslîme kâbili itiraz olmak üzere müddei aleyhin gıyabında hüküm olunduğu tefhim kılmakla tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâlis min şehr-i ramazanü'l-mübârek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

10 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(95)Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât râgibetü'l-cenne vedderecat vezir-i a'zam Çandarlı Gazi Halil Hayrettin Paşa merhûmun nesl-i necîbi merhûm ve mağfûrun leh Veziri A'zam İbrahim Paşa merhûmun halifesi ve mazenne-i kirâmdan Şeyh Edebâli Hazretlerinin kerimeleri ve kezâlik ashâb-ı hayrâtтан müşârün ileyh İbrahim Paşazâde Mâhmud Çelebi Hazretlerinin vâlideleri merhûm ve mağfûrun lehâ Isfahan Şah Hanımın Kudüste vâki' hayrât ve müberrât-ı evkâfının bilmeşrûta ve hâlen bâ berât âlişân mütevellîsi ve nâzırı olan Nuh Necmuddîn Bey ibni Nuh Bey'in 26 Mart 1339 tarih ve 2979/12 numaralı dersaadet kâtib-i adlinden musaddak bir kıta ve kıt'a vekâlet-i umûmiyye ile vekîl-i umûmîsi olub Kocaeli vilayetine tabi' İznik kasabasının Eşrefzade mâhallesinde ve beş numaralı hânede mukîm Mâhmud Bey ibni Mustafa Râgıb Bey kazâ-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'-imizde zikr-i âtî husûsta berây-ı maslahat husûs-u re'y olunan kasaba-i mezkûre müftîsi Fekâhetlü İsmail Hakkı Efendi İbni Ferhad mâhzarında takdîr u kelâm edüb vakf-ı müşârün ileyhânın derdest vakfiye-i ma'mûl bihâsına tafsîl olunduğu üzere 833 tarihinde bina ve vakf etmiş olduğu mederese etraf ve eknafında erbâb-ı tahsîl ve mütâleanın fikdânı sebebiyle ötedenberü mine'l-kadîm harâb ve mâil-i türâb olub şerâit-i vakfiyeyi icrâ etmek kâbil olamaz birhalde müstefnû anhâ ve yevmiye ikişer akçe ile vazife her gün vakt-i asırda medrese-i mezkûrede kıraat-ı meşrûta onbeş aded cüzhanlık cihetiyle yevmi ikişer akçe vazifelü bir hâfız eczâ ve noktacı ve yevmiye on akçe vazife ile evkât-ı hamsede bir ihlâşhân cihetleri mahal ve münhal olmakla bir mütevellî-i sâbık ve esbaklar tarafından mezkûr cihetle hîn vazâif eyler vakife-i müşârün ileyhânın oğlu

olub ashâb-ı hayrâtın müşârün iley Mâhmud Çelebinin nefsi İznik kasabasında vaki' ve Mâhmud Çelebi Mâhallesinde kâin câmi-i şerifte vazâif-i meşrûha ve muharrere ile ifây-i vazife itmek üzere mine'l-kadîm câmi-i mezkûreye nakl idilerek cihât-ı mezkûre ve vazâif-i müfîe meşrûtasıyla erbâbı tarafından beher gün evkât-ı muayyinesinde ifâ idilegelmiş ve hatta müvekkilim mümaileyh Nuh Necmüddin Beyden evvel mütevellî sâbık Yahya Süreyya Bey ibni Hasan tahminenen 14 sene 7 ay ve ondan evvel mütevellî esbak Mehmed Şefik Bey ibni Nuh tahminen 6 sene 11 ay ve ondan evvel mütevellî esbak Hasan İhsan Bey ibni Osman Bey tahminen 18 sene bir müddet zarfında cihât-ı mezkûre ve vazâif-i muayyineleriyle her gün evkât-ı muayyine-i meşrûtasında sâlifü'l-beyân câmi-i mezkûrede ifâ edile geldiği müteâmil bulunmuş olmakla sâlifü'z-zikir cihât-ı mezkûre erbâb ve eshâb-ı ma'lûmesine vakfe-i müşârün ileyhâ emvâl-i hâsılâtından vazife-i muayyine-i malumelerinin sarf ve i'tasına mütevekkilim Nuh Neciyüddin Beye izâfetle bilvekalâ bana izin verilmek bihasbi't-tevliye matlûbumdur deyü dava eyledikte müfî mümâileyh fekahatlı İsmail Hakkı Efendi dâhi mütevellî mümaileyh vekilinin davay-ı mezkûresini inkar etmekle mütevellî vekili ve müdde-i mümaileyh Mâhmud Bey sâlifü'l-beyan vakfiye-i mâmü'l-bihâyı ibrâz ve berât-ı âlişânın aynen vakfiyedeki cihet-i mezkûreye âit meşrutun hulasâi derci iktiza eder olduğu vekili mumâileyhe tefhim ile bermûcib tefhim vekili mumâileyh tarafından ibraz olunan berâtı âlişân ledilmütalia 13 Ramazan'ül mübarek 1331 tarihiyle mûrih olup maalinde merhum Candarlı Gazi Halil Hayrettin Paşa ve İlyas Paşa ve İbrahim ve Ali Paşalar Mâhmud Çelebi ve Davut Çelebi ve İsfahan Şah ve Fatıma Hanlardan serûz ve İznik ve mâhall-i sairede kain hayrat-ı evkafından vazife-i muayyineleri bervech-i meşrut tevlid ve nezareti cihetlerine evkâf-ı mezkûre fâzile-i killesinden cennetmekan Sultan Selim Han ol tâbi-u türâh hazretleri vakf-ı şerifine maktûan senevî 20 bin kuruş vermek şartıyla mutasarrıf olan Yahya Süreyya Bey'in vefatına binâen inhilâl eden mezkûr cihetlerin meşrûtin lehâ olduğu bir nehci şer'i tehakkuk iden ve ledi'l-imtihân ehliyeti nümâyân olan iş bu râfi' tevekkî'-i râfi' işşân hakan-ı Nuh Neciyüddin Bey zeyd-i mecde uhdesine malı maktu'u mezkûru Sultan-ı müşârün ileyh Hazretleri vakfına vermek şartıyla ber vechi meşrûtiyet ve amel-i kâdim teveccühü hakkında mâhkeme-i evkâf-ı humâyundan sadır olan i'lâm-ı Şûrayı evkafça

kabul ve tasdik kılınmış olmakla nezaket-i evkâf-ı humayundan işâret mûcibince mümâileyhe tevcih olunmağın 1334 senesi Şaban-ı şerifinin 18. günü bu berat-ı hümâyunumu verdim ve buyurdum ki mümaileyhe sâlifü'z-zikir tevlid ve nezâreti cihetlerine vazife-i muayyinesiyle meşrûtiyet vecih ile evkâf-ı mezkûre umûrunu hüsnü irâde ile beher sene muhasebesini ma'rifet-i şer'iyle ru'yet etmek ve terki tekâsül ederse rif'âtından âhara verilmek şartıyla mütesarrıf olâ deyü muharrer olduğu görülmekle ba'dehû mütevellî vekili canibinden müberrız 1 Ramazanü'ş-şerif 833 tarihli vakfiye-i makbere ve musaddaka sûret-i serâpâ mutalea olundukta hûlasâ-i mealinde medrese için bir müderris ve bir kâtib ve her gün vakt-ı asr'da her biri birer cüz'ü şerif kıraât etmek üzere 15 nefer ve kezâ her gün evkât-ı hamsede ashâb-ı vâkıfın ruhuna bir ihlâs-ı şerife kıraât edilmek ve hâsılat-ı vakfiyeden medresenin tamir ve tenmîminden fazla cüz'ü ve külli her ne kalır ise cihet teliyet ve nezârete verilmek ve müderrise yevmi 6 akçe ve talebâna senevi 175 kuruş ve vazâif-i medrese irsaliyesi için 145 kuruş ve kâtibe yevmi 3 akçe ve senevî bir vese kilesiyle bir müd hunta ve bir müd şa'r ve hasbekli câbisine yevmi iki akçe ve senevî iki müd buğday ve iki müd şa'r ve çayır vîran câbisine yevmi üç akçe ve üç müd buğday ve üç müd şa'r ve şalkamlı câbisine kezâ yevmî on akçe ve senevî üç müd buğday ve beyli câbisine yavmi üç akçe ve senevî üç müd hunta ve kıraat olunan on beş cüz için yevmi ikişer akçe ve hâfiz eczâ ve noktacıya yevmi iki akçe ve ihlashâna yevmi on akçe verilmekle meşrut bulunduğu ve iş bu berat-ı âlişân ve vakfiyede cihât-ı mezkûreye âit kayıt sûretleri kıraat olunarak ibrâz olunan asıllarına mutabık olduğu ba'de't-tasdik mütevellî vekili müdde-i mümaileyhin da'vây-ı sâbıkasını bîgaraz erbâb-ı vukuf ve udûl-u isrâr-ı müsliminden istihbârı iktiza eder olduğundan vekili mümaileyten müddeasına mutabık beyyine talep olundukta Eşrefzâde mâhallesinden Molla İsmail Efendi İbni Süleyman ve yine mâhalle-i mezkûreden Neşed Efendi ibni Râşid ile isbat müddeâ edeceğini beyân ve şâhidân mümâileyhimâyı ihzâr eylemiş olduğunu beyan ile hâlen isti'malarını talep ve bermûcib-i talep şâhidân mümâileyhimâdan münferiden huzur-u mâhkemeye çağrılarak ve hasmı müvâcehesinde meşhûdatları neden ibâret olduğu taraf-ı riyâsetten kendilerine suâl olundukta medrese-i mezkûre cevarında erbâb-ı tahsîl ve mütâlimin fakdâmı sebebiyle öteden beri mine'l-kâdim harâb ve mâil-i

türâb olub şerâit-i vakfiyyeyi icrâ etmek kâbil olamaz bir halde müsta'nî anhá ve yevmiye ikişer akçe vazife ile vakt-ı asr da ve medrese-i mezkûrede kırâat-ı meşrût olan 15 adet cüzhânlık ve yevmi ikişer akçe vazifeli bir hâfiz-ı eczâ ve noktacı ve yevmiye on akçe vazifeli bir ihlashan cihetleri münhal ve muattal olmakla mütevellî sâbık ve esbaklar tarafından mezkûr cihetler aynı vazâif ile vakfiye-i müşârün ileyhânın oğlu olub ashab-ı hayrattan müşârün ileyh Mâhmud Çelebinin İznik kasabasında vaki' câmii şerifinde ifay-ı vazife edilmek üzere minel kâdim cami-i mezkûra nakil edilerek cihat-ı mezkûre ve vazâif-i meşrûtasıyla erbâb-ı tarafından beher gün îfâ edilegelmiş ve hatta mütevellî Nuh Necyüddin beyden evvel mütevell-i sâbık Yahya Süreyya Bey İbni Hasan Bey zamanında tahmînen 14 sene 7 ay ve ondan evvel mütevellî esbâk Mehmed Şefik Bey İbni Nuh Bey zamanında tahminen 6 sene 11 ay ve ondan evvel mütevellî esbâk Hasan İhsan Bey İbni Osman Bey zamanında tahminen 18 sene bir müddet cihat-i mezkûre vazâif-i mûînelerine her gün sâlifü'l-beyan camii mezkûrda ifâ edilegeldiği müteâmil olduğunu böyle bilir ve bu vecihle Allah için şahidiz ve şehâdet dâhi ederiz deyû her biri müttefeku'l-lafz ve'l-ma'na edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mezbûrânın usûl-u mevzuâsına tevfikân evvelen bâ varaka-i mestûre mensub oldukları Eşrefzâde Mâhallesi İmamı Hüseyin İzzeddin Efendi İbni Esad ve muhtar-ı evveli Mehmed Rüştü İbni Halil ve âzâdan Kamil İbni Salih ve İbrahim İbni Halilden sırran ve ba'dehu yine mâhalle-i mezkûreden Ali Rızâ İbni Mehmed ve Ali Rızâ Efendi İbni Mâhmuddan bil muvâcehe alenen ledit'-tezkiye adl ve makbûlü'ş-şahade ettikleri işâr ve ihbâr olunmakla ve her iki tarafın başka bir diyecekleri olmadığı ledi's-suâl anlaşılmış ve şâyân-ı tetkik ciheti görülmediğinden hitâm-i muhâkeme bittefhîm îcâb-ı ledi't-teemmül bu sûretle ber vech-i muharrer îfâ edilmekte olan cihat-i mezkûre erbâb ve ashabına vakfe-i müşâren ileyhe emvâl-i hâsîlâtından vazife-i müîne-i malumelerini sarf ve îfâsına mütevellî mümaileyh Nuh Necyüddin Beye izâfetle vekili müsecceli Mâhmut Beye kıbeli şer'îden izin verilmikliğİN mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi'l-vâhid min şehri ramazanü'l-mübarek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

5 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(96) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazasının Görmezli karyesi sâkinelerineden zâtı târif şer'iyile muarrefe Zarife bintü Mehmed Ali kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclîs-i şer'îde yine kaza-i mezkûrun Candarlı karyesinde mukîm zevc-i dâhili Hocaoğlu Damadı Hüseyin aleyhine ber vech-i âtî da'vâ eyledi merkûm Hasan ile bundan iki sene mukaddem 500 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mâhzar-ı şuhudda nikâh-ı sahih-i şer'iyile Tacir karyesinden beni beni tezvîc ve duhûl ederek ol sûretle zevce-e menkûhâ-i medhûl bihası iken mezbûr Hasan iş bu tarihten bir buçuk sene mukaddem beni tatlık edüb hâl-i zevciyyet beynimizde kâime iken merkûmun firâşındah hâsıl ve benden mütevellide taht-ı hücre ve terbiyemde bulunan ve iş bu mâhkeme-i şer'iyede müşâhede olunub ve halen sekiz aylık salbiye kerimesi Hafiza'ya ol tarihten beri cins-i nafakadan nesne göndermemiş olmakla zevci mutlakım mezbûrun celbiye bilmuhâkeme mehr-i müeccelimin tahsilini ve sağîre-i mezbûre Hafize için dâhi babası mezbûr üzerine kâderi mâ'ruf nafakanın takdirini talep ederim demekle ta'yin kılınan günde tarafeyn vurûd etmekle icrây-ı muhâkemeye ledi'l-ibtidâ müddeiyyiy-i mezbûre zabt da'vâsını tekrar eyledi müddei aleyh Hasan dâhi cevabında mezbûreyi bundan iki sene mukaddem 500 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesille ve nikâh-ı sahih-i şer'iyile mâhzar-ı şuhudda kazanın Tacir karyesinde tezevvüc ve duhûl ve ol sûretle zevce-i menkûhâ-i medhûl behâsı bulunduğunu¹⁹⁵ ve sağîre-i mezbûre Hafize dâhi salbiye kerimesi olduğunu vel yevm validesi müddeiyyey-i mezbûrenin itaat ve hukuk-u zevciyete riayete kabl-i şer'iden tenbih olunmak matlûbumdur dedikte müddei mezbûre Zarife talâk müddeâsıyla beyâna havâle olundukta da'vâsının isbattan izhâr-ı aczle tâlibe-i tahlif dâhi olmadığından müddeiyye-i mezbûre Zarife Hatunun talâk da'vâsıyla müddei aleyh zevc Hasana bilâ vech-i şer'i muârizâdan men'ine ba'de'l-hüküm mesken-i şer'i olub olmadığını mezbûr Hasana ledi's-suâl kendisinin esasen hânesi olmadığı gibi mesken-i şer'inin telâfi dâhi mümkün olmayacağını beyanle müddei mezbûre mehr-i müecceli olan 500 kuruş ile nafaka-i iddet ve süknâsırdan ferâğat zevci mezbûr Hasanın zimmeni ibrâ ve iskat eyledim dedikte ol dâhi

mezbûrenin ibrasını bil kabul huzur-u mâhkemede mezbûreyi talâk-ı bâin ile tatlîk eylemekle ol sûretle beynlerinde hal' vaki' olarak sağîre-i mezbûre Hafizenin nafaka ve kisve ve beha vesair lavâzım-ı zarûriyyesi için tarafeynin rızâ ve muvâfakatlarıyla yevmi 10'ar kuruştan şehri 300 kuruş nafaka farz ve takdir olunub meblâğ-ı mezkûru sağîre-i mezbûrun pederi olan hasandan bil âhiz sağîrin nafaka ve kisve ve sâir levâzım-ı zarûriyyesine harç ve sarfa ve ledi'l-Hâce istidâne ve indez-zafer zevc-i muhali'a sağîre-i mezbûrun pederi Hasana rucûa mezbûre Zarife Hatuna izin verilmeğin gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi'l-hâmis min şehri ramazanü'l-mübarek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

9 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(97) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası muhallâtından Beyler mâhallesi sâkinelerinden zâtı târife şer'iyle muarrefe Süleyman Kerimesi Fitnat Hanım kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'ide yine kaza-i mezkûrun Boyalıca karyesinde mukîm Mehmed Oğlu Şevket muvâcehesinde ber vech-i âti da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Şevketin 8000 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhâsı olan kerimeme Rûhiye bintü İbrahim bundan akdem vefat etmekle verâseti vâlidisi bulunduğum cihetle benimle pederi İbrahim ve zevci Şevket ile oğlu Mehmed'e münhasır ve mesele-i mîrâsiyyeleri 12 sehimden ibâret olub sehâm-ı mezkûreden sehâm-ı mezkûreden 2 sehmi bana ve 2 sehme kezâ mezbûr pederi İbrahime ve 3 sehmi zevc-i mezbûr Şevket'e ve 5 sehmi de ibni mezbûr Mehmed'e isâbeti tahakkukundan sonra kerimem mezbûre Rûhiyenin müstakilen malı olan 3000 kuruş kıymetli akarı şeklende bir adet rum takı altını ve 600 kuruş kıymetli üçer adet Hamidiyye altını ve 400 kuruş kıymetli birer adet yarım liralık yüzük 900 kuruş kıymetli bir çift yarımşar liralık takı ve 241 kuruş kıymetli bir adet gümüş altın yaldızlı saat kuşağı ile 1000 kuruş kıymetli dokuz sap inci ve 2000 kuruş kıymetli gelin tacı ea peçe ve 500 kuruş kıymetli bir adet ceket ve 1000 kuruş kıymetli bir adet hamam

takımı ve 500 kuruş kıymetli bir adet hacı yaşmağı ve 2000 kuruş kıymetli aya gümüş işlemeli cezve ve 1000 kuruş kıymetli bir adet zene cedît kumaştan ma'mûl don ve 751 kuruş kıymetli etrâfi işlemeli karyola çarşafi ve 200 kuruş kıymetli bir adet yorgan çarşafi ve 400 kuruş kıymetli bir adet pâtîn eteklik ve 1000 kuruş kıymetli bir adet püsküllü karyola çarşafi ve 500 kuruş kıymetli bir adet işlemeli çeyiz sandığı ve 1500 kuruş kıymetli üç adet mea çarşafı yorgan ve 400 kuruş kıymetli iki adet pamuk ma'mûl yüz yastığı ve 500 kuruş kıymetli iki adet leğen mea ıbrık ve 600 kuruş kıymetli dört adet kanatlı sırma ile müteveffıye kerimem Rûhiyyenin zevc-i mezbûr Şevket zimmetine mütekarır ve maksûd-u aleyh olan 8000 kuruş mehr-i müecceli ile cem'an yekûn 28000 kuruşluk emvâl ve eşyâ ve mûriseyi tamamen hâzır-ı mezbûr Şevket zabt ve vaziyet ederek hisse-i müsîbemize isâbet ve taksîm ve tarafımdan itinâ eder olmakla ber mûcibi-i ahkâm-ı şer'iyyeye hakk-ı hizânesi tarafıma âit bulunan ve bihakk-ı hisâne 4 seneden birü taht-ı hücre ve terbişemde bulunan sulbi sağır mâhdûmu Mehmed için dâhi bu ana kadar cins-i nafakadan nesne ifâ etmemekte bulunduğundan emvâl-i mûrise-i mezkûrenin alâ mâ farazallahû iktisâmehû hisse-i müsîbemin tarafıma ifâsına ve sağır mezbûrun babası mezbûr Şevket üzerine nafaka ve kisve vesâir levâzım-ı zarûriyyesi için kader-i ma'rûf nafakanın takdiriyle tahsiline veledi'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer babası hâzır-ı mezbûr Şevket üzerine rucû'a kabl-i şer'iden izin verilmesini bilhısâne talep ederim ve mesârif-ı muhâkemenin müddei aleyhi mezbûre tahmilini da'vâ edirim dedikte müddei aleyh mezbûr Şevket dâhi cevabında müteveffây-ı mezbûre Rûhiye bintü İbrahim benim nikâh-ı sahih-i şer'im ile zevce-i menkûham olduğu ve sağır mezbûr Mehmed dâhi sulbî oğlum olduğunu velyevm müddeiyye-i mezbûre Fitnatın dâhi hisânesinde bulunduğunu tav'an ikrâr ve itiraf edüb zevcem Şeviyenin vâlidesi olan müddeiyye Fitnat Hanım aleyhine olarak iddea eylediği eşyây-ı muharrere-i mezkûreden hiç biri yerinde mevcut olup olmadığı ancak mehr-i müeccel 1001 kuruş olup bu da zimmetimde borcum bulunmuş ve mütebâkî 81 lira müddeâsı olup ancak akd-i nikâh 1001 kuruş üzerine vaki' olmuştur deyû ikrâr ve itirâf edüb fazla mehir müddeâsıyla eşyây-ı muharrere-i mezkûryi tav'an irkâr etmekle müddei mezbûre Fitnat Hanıma ne ile isbat edeceği soruldukta müddeaya eşya için asla şahidi olup talibei tahlif bulunduğu ve diğer fazla mehir müddeâsını Beyler

Mâhallesihden Merkûm er oğlu Kadir ve Demirci Ahmed Usta b. Mustafa ve diğerlerini de isbat edeceğini beyan ve ikâme ve isti'mâ şuhûk için muhâkemeyi yevm-i âhâra ta'liken yevm-i muallakada tarafeyn vurûd etmekle icrây-ı muhâkemeye mübâşeretle müddeiyyey-i mezbûre mehr-i müeccel müddeasını isbat zımmında ikâme eylediği şuhûdu da'vâsına mutâbık edây-ı şehâdet edemediklerinden isbattan dâhi izhâr-ı aczle bu husûsa dâhi tâlibe-i tahlîf bulunmadıkları bir kalemde muharrer 20 bin kuruş kıymetli eşyây-ı mezkûreyi zabt zimmetinde kalmadığına ve müteveffây-ı mezbûrenin mehr-i müecceli 80 adet evrâkı takdîme olmadığına dair teklîf olunan yümnâyı bilkabûl 21 kalemde muharrer 20 bin kuruşluk eşyayı mezkûreye vaz'ı yed etmediğime zimmetinde dâhi olmadığına ve müteveffây-ı mezbûr nin mehr-i müecceli 10 lira olub 80 lira dâhi olmadığına vallahi deyû teklîf olunan yemini bilkabul icrâ eylemekle ve sağır-ı mezbûr Mehmed'in nafakasına gelince yevmî 20şer kuruştan şehri 600 kuruş takdirine her iki tarafın muvafakatı dâhi olmuş ve tarafeynin başka bir diyecekleri kalmadığından lede's-suâl anlaşılmakla şayân-ı tetkîk başka bir cihet kalmadığından hıtâm-ı muhâkeme bi't-tefhîm îcâb-ı ledet-teemmül müddei mezbûre müddeasını isbattan izhâr-ı acz ile bittaleb müddei aleyhe mezbûr Şevket'in tahlîfi icrâ kılınmakla zâtiyye mütâlebesiyle müddei aleyhin bilâ beyne muârizâdan men'ine ba'de'l-hüküm müddei aleyhin tahlîfen ikrârıyla sabit olan 1000 kuruş mehr-i müeccelden ber mûcib-i mesele-i ferâizeye müddei mezbûre Fitnat Hanım hisse-i ursiyesine isabet eden 166 kuruş 30 paranın halen müddeiyyeye edâ ve teslîme müddei aleyhe mezbûr Şevket'in ilzâmına ba'de't-tenbîh müddeiyyenin nmüracaatı olan 1340 senesi şehri Nisanın 21. gününden itibâren ber mûcib-i rızâ sağır-ı mezbûr Mehmed için aylık 600 kuruş hâzır mezbûr babası Şevket üzerine kabl-i şer'iden nafaka farz ve takdîr olub meblâğ-ı mezkûru vech-i muharrer ahz ve sarfâ veledi'l-hâce ve iinde'z-zafer mezbûr Şevket üzerine rucû'a sağire-i mezbûre Fitnat Hanıma izin verildiğine vezirde müfferredât-ı muharrer 869 kuruştan 834 kuruşu müddeiyyey-i mezbûre Fitnat Hanıma ve 35 kuruşu müddei aleyh Şevketle âidin-i ittîfâk eylediği tarafeyne bittefhîm tescil ve i'lam olundu. Harrarahû fil-yevm sâmin işrîn min şehri ramazanü'l-mübârek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

22 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(98) Kocaeli vilayetine tabi' İznik kazası kurrâlarından Belhizar karyesi sakinelerinden ve zât-ı muarrefe Adile Hatun bintü müteveffâ Şâkir kazâ-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyesinde ve meclis-i şer'-i şerifte yine kazâ-i mezkûrun Oğulpaşa karyesi sakinlerinden ve zürra'a taifesinden İnceoğullarından Arif Ağa ibni Ali müvâcehesinde ber vech-i âti dava ve takrîr-i kelim edüb zevcim ve mûrisim kazanın belhizar karyesinden Kara Ahmet oğullarından Hüseyin oğlu Süleyman bundan akdem harb-i umûmîde silah altına alınarak 15. firkanın 5. alayının birinci taburunun 1. bölüğünde vazife-i askeriyesini ifâ etmekte iken ** 1335 senesi Eylülün onbeşinde Samsunda ecel-i mevûdiyle vefat ettiğini istihbâr eyledim verâseti zevce-i menkuhâ-i metrûkesi bulunduğum hasebiyle benimle validesi Emineye ve pederi Hasan Ağaya münhasır ve mesele-i mîrâsiyeleri 4 sehinden ibâret olub sehâm-ı mezkûreden biri bana ve biri ümmü mezbûre Emineye ve iki sehmi de ebi mezkûr Hasan Ağaya isâbeti tahakkukundan sonra zevcim ve mûrisim müteveffânın cihet-i garazdan müddeâ aleyhi mezbûr Arif Ağa zimmetinde matlûbu olan 4000 kuruştan bermûcibi mesele-i hisse-i ursiyeme isabet eden 1000 kuruşun tahsilinin taht-ı hükme alınmasını dava talep ederim dedikte müddeâ aleyh Arif Ağa dâhi cevabında mezbûr Süleymana cihet-i mezkûreden zimmetinde meblağ-ı mezkûr 4000 kuruş borcu olduğunu ikrâr ve itirâf edüb ancak müdde-i mezbûre Âdile Hatunun ber minvâli muharrer zevc-i mezbûrun vefat ve verâset müddeâsını inkar etmekle müddei mezbûreden vefat ve verâset müddeâsına mutabık beyyine talep olundukta Oğulpaşa karyesinden Hacı İbrahim oğlu Mustafa b. Mehmed ve yine karyeden Hüseyin oğlu Mehmed şâhidleri olub bunlardan mâada şâhidleri olmadığını ve şahidân-ı mezbûrânı izhâr eylediğini beyânlaz isti'mâlarını talep eyledi ber mûcib-i talep şâhid olub mâhkeme-i şer'iyeye ikâme olunan Oğulpaşa karyesinden Hacı İbrahim oğlu Mustafa b. Mehmed ve Hüseyin oğlu Mehmedden her biri bil muvâcehe münferiden işhâd olunduklarında İznik'in Belhizar karyesinden Hüseyin oğlu Süleyman ile harb-i umûmîde 15. firkanın 5. alayının birinci

taburunun 1. bölümünde vazife-i askeriyyesini ifâ etmekte iken merkûm Süleyman mübtelâ olduğu hastalığından 335 senesi Eylülünün 15. günü Samsun Hastanesinde ecel-i mevûdiyle ra'ye'l-ayn müşâhede ettik ve verâseti zevce-i menkûhâ-i behâsı mezbûre Âdile ile vâlidesi Emineye ve pederi Hüseyin b. Mehmed'e münhasır olub bunlardan mâdâ verâset-i ma'rûfesi ve terekesine müstehak âharı dâhi olduğu malûmumuz değildir biz bu husûs üzere Allah için şâhidiz ve şehâdet dâhi ederüz deyû her biri müttfeküllafz edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mezbûrânın usûl-u mevzuâsına tevfikân evvelen bâ varaka-i mestûre mensub oldukları Oğulpaşa karyesi muhtarı Mustafa oğlu Ali ve azâdan Osman oğlu Ali Osman Ağalardan sırran ve badehû tarafeyn şâhidân mezbûrân Mustafa ve Mehmed hâzır oldukları halde yine karye-i mân Mustafa ve Mehmed hâzır oldukları halde yine karye-i mezkûreden Mehmed oğlu Hasan ve Bekir oğlu Ahmed Ağalardan bilmüvâcehe alenen ledei't-tezkiye adl ve makbûlûş-şahade ettikleri işâr ve ihbâr olunmakla şayân-ı tetkike başka bir cihet görülmediğinden hitâm-ı muhâkeme bittefhîm îcâb-ı şer'isi ledet'teemmül İznik'in Belhizar karyesinden Kara Ahmet oğullarından Hüseyin oğlu Süleyman 1335 senesi Eylülün 10. günü Samsun Hastanesinde tarafeyne bittefhîm şehâdet-i mezkûre mûcibince müddei mezbûre Aişe Hatunun zevci Mehmed oğlu İlyasın ber minvâl-i muharrer 1333 senesi şehr-i Eylülün 10. günü Samsun Hastanesinde ecel-i mevûdiyle vefat eyylediği ve müddei mezbûre Âdile dâhi müteveffânın zevce-i menkûhâ-i medhûle bahâsı olduğu sırran ve alenen tezkiye olunan şâhidlerin şahadetiyle sabit olmakla mûcibince mezbûr Hüseyin oğlu Süleymanın vefatına ve subut-u verâsetine ba'de'l-hüküm müddeâdan 1000 kuruşdan bir tashîh-i mezkûr müdde-i mezbûre Âdile Hatun hisse-i ursiyesine isabet eden 1000 kuruşun halen müdde-i mezbûreye edâ ve teslimine müddeâ aleyh mezbûr Ârif Ağa ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâni' ve ısrîn min şehr-i ramazanü'l-mübârek li seneti isnâ ve erbain ve selâse mieti ve elf.

26 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(99) Husûsi âtiyi'l-beyanın mâhallinde keteb ve tahrîr ve âhiz takdir için me'zunen bil hüküm irsal kılınan İznik mâhkeme-i şer'iyye kâtib-i sânisî Ahmed Fehmi Efendi ibni Osman Nuri Kocaeli vilayetine tabi' İznik Kazasının Uurlu karyesine varıb eşrafdan Hocazâde Mehmed Efendi hanesinde maksûd-u meclis-i şer'iden yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Saliha bintü Ahmed mâhall-i maksûd-u mezkûrde sâlifü'l-beyan karye-i mezkûre ahâlisinden Yakub Efendi ibni Mehmed muvâcehesinde bitavîhâ ikrâr-ı tâm ve ta'biru ani'l-meram idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden İbrahim oğlu Kahveci İbrahim aleyhine ikâme edeceği verâset da'vâsından dolayı bidâyeten ve i'tirâzen ve temyizen muhâkeme ve muhâsama ve redd-i cevaba ve işhâd ve istişhâde ve tahlife ve tebellüğa ve imzâsıyla her nev'î evrak ve istidâ ve levâyıhı tanzîmiyle dâire-i âidesine îfâ ve tekdîme ve istihsâl edeceği i'lâmı ahz ve kabza ve icrâya ve temyiz ahkâmına ve âharı dâhi tevkîle ve'l-hâsıl husûs-u mezkûrun müteveffak olduğu umûrun küllîsini îfâyâ me'zur olmak üzere tarafımdan hâzır-ı mezbûr Yakub efendiyi velakat-ı mutlaka-i sahiha ile tevkil ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikte ol dâhi vekâleti mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâyı teahhüd ve ilzâm eylemekle mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi'l-ahad ve'l-işrîn min şehr-i ramazanü'l-mübarek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

25 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(100) Husûsi âtiyi'l-beyanın mâhallinde keteb ve tahrîr ve âhiz takdir için me'zunen bil hüküm irsal kılınan İznik mâhkeme-i şer'iyye kâtib-i sânisî Ahmed Fehmi Efendi ibni Osman Nuri Kocaeli vilayetine tabi' İznik Kazasının Uurlu karyesine varıb Eşrafdan Hocazâde Mehmed Efendi hanesinde akd-i meclis-i şer'iden yine karye-i mezbûreden Cemile bintü Abdi meclis-i maksûdda ve yine mâhalle-i mezkûre ahâlisinden Yakub Efendi ibni Mehmed muvâcehesinde bitavîhâ ikrâr-ı tâm ve ta'biru ani'l-meram idüb yine karye-i mezkûre ahâlisinden İbrahim oğlu Kahveci İbrahim aleyhine ikâme edeceği verâset da'vâsından dolayı bidâyeten ve i'tirâzen ve temyizen muhâkeme ve muhâsama ve redd-i cevaba ve işhâd ve istişhâde ve tahlife ve tebellüğa ve imzâsıyla her nev'î evrak ve istidâ ve levâyıhı tanzîmiyle dâire-i âidesine îfâ ve tekdîme ve istihsâl edeceği i'lâmı ahz ve kabza ve icrâya ve temyiz ahkâmına ve âharı dâhi tevkîle

ve'l-hâsıl husûs-u mezkûrun müteveffak olduğu umûrun küllisini îfâya me'zur olmak üzere tarafımdan hâzır-ı mümaileyh Yakub efendiyi vekalet-ı mutlaka-i sahiha ile tevkil ve nâib menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikte mümaileyh Yakub Efendi dâhi vekâleti mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâyı teahhüd ve ilzâm eylemekle mâ vaka'a bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi'l-ahad ve'l-işrîn min şehr-i ramazanü'l-mübarek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse miyeti ve elf.

25 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(101) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Uurlu Karyesi sâkinelerinden Cemile Hatun bintü Abdi'nin vekîli müseccel ve yine karye-i mezkûre ahâlisinden Yakub Efendi ibni Mehmed kaza-i mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte sâlifü'l-beyan karye-i mezkûre ahâlisinden ve zürra'a taifesinden İbrahim oğlu Kahveci İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti dava ve takrîr-i kelim edüb mütevekkilim mezbûre Cemilenin zevc-i dâhili Uurlu karyesi ahâlisinden Canbaz İbrahim b. Süleyman harb-i umûmîde silah altına alınarak 5. firkanın 10. alayının 4. taburunun 3. bölüğünde vazife-i askeriyesini îfâ etmekte iken 1332 tarihinde iştirak eylediği Cevzlitepe harbinde mecruh olarak Tophane Hastanesine sevk edilmiş esnâ-i tarihte sene-i mezkûrun Temmuzun 21. günü hastane-i mezkûrde vefat etmekle verâseti zevce-i menkuhâ-i medhûl bihası müekkelem mezbûre Cemile ile ammi lehümâsı oğlu Hüseyin abdiye münhasır ve mesele-i mîrâsiyeleri 4 sehinden ibâret olub sehâm-ı mezkûreden bir sehmi müekkilem mezbûre Cemileye ve 3 sehmi dâhi ammi lehümâsı oğlu mezbûr Hüseyine isabeti tahakkukundan sonra müvekkilem zevc ve murisi müteveffâ mezbûr Canbaz İbrahim müddei aleyh mezbûr zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 2200 kuruştan bir tashih-i mezkûr müvekkilim hisse-i ursiyesine isabet eden 501 kuruşun tahakkukunun taht-ı hükme alınmasını bilvekâle dava talep ederim dedikte gıbbe's-suâl müddei aleyh mezbûr İbrahim dâhi cevabında mütevekkil-i mûrisim mezbûr İbrahime cihet-i mezkûreden zimmetinde 2200 kuruş deyni olduğunu ikrâr ve

itirâf edüb ancak müdde-i mezbûre müdekiye vekilinin ber minvâli muharrer mezkûr zevcinin vefat ve verâset müddeâsını inkar etmekle beyyine havale olundukta sâlifü'l-zikir karye-i mezkûre ahalisinden Efe Mehmed oğlu Osman ve zekeriya oğlu Ali Bey müteferriden istişhad olunduklarından sonra malum ve muarrafemiz ve mezbûre Cemile Hatunun zevci Canbaz b. İbrahim b. Süleyman ile harb-i umûmîde 5. fırkaya mehsup 10. alayının 4. taburunun 3. bölüğünde beraber vazife-i askeriyyesini îfâ etmekte iken 1332 senesinde iştirak eylediği Trabzon Cevizlitepe harbindemecrûh olarak Tophane Askerî Hastanesine sevk edilmişve hastanede tedavi edilmekte iken 332 senesin Temmuzunun 21. günü hastane-i mezkûrede vefat ettiğini ra'ye'l-ayn müşâhede ettik ve verâseti zevce-i menkûhâ-i behâsı mezbûre Cemile Hanım ile ana baba bir amcazâde Hüseyine münmhasır ve bunlardan mâdâ verâset-i ma'rûfesi ve terekesine müstehak âharı dâhi olduğu malûmumuz değildir biz bu husûs üzere Allah için şâhidiz ve şehâdet dâhi ederüz deyû her biri mütteteküllafz edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mezbûrânın usûl-u mevzuâsına tevfikân evvelen bâ varaka-i mestûre mensub oldukları Urlu karyesi muhtarı Mustafa oğlu Ahmed ve azâdan Hacı İbrahim oğlu Mehmedve İbrahim oğlu İbrahim Ağalardan mâvaraka-i mestûre sırran ve badehû tarafeyn şâhidân mezbûrân Osman ve Ali Bey ve müddeî vekili ve müddei aleyh mezbûr hâzır oldukları halde yine Mustafa oğlu Receb ve Hacı Receb oğlu Hasan Ağalardan hâzır oldukları halde bilmüvâcehe alenen ledei't-tezkiye adl ve makbûlüş-şahade ettikleri işâr ve ihbâr olunmakla şayân-ı tetkike başka bir cihet görülmediğinden hıtâm-ı muhâkeme bittefhîm îcâb-ı şer'îsi ledet'teemmül İznik'in Urlu karyesinden Canbaz İbrahim oğlu oğlu Süleymanın 1332 senesi Temmuzunun 21. günü Tophane Hastanesinde vefat etteği ve müvekkil-i mezbûre Cemile Hatun dâhi müteveffâ-i mezbûrun zevce-i menkûhâ-i medhûle bahâsı olduğu sırran ve alenen tezkiye olunan şâhidlerin şahâdetiyle sabit olmakla mûcibince mezbûr Canbaz İbrahim b. Süleymanın vefatına ve subut-u verâsetine ba'de'l-hüküm müddekiye 531 kuruşun mütevekkil-i mezbûreye izâfetle vekil-i mümâileyh Yakub Efendiye edâ ve teslimine müddea aleyh mezbûr İbrahim Ağaya ilzâm olduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi'r-râbi' ve ısrîn min şehr-i ramazanü'l-mübârek li seneti isnâ ve selâte mieti ve elf.

28 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(102) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası Ömerli Karyesi sâkinelerinden Saliha Hatun İbnetü Ahmed vekîli meclis-i şer'iyye sâlifü'z-zikir karye-i mezkûre ahâlisinden Yakub Efendi ibni Mehmed kaza-i mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclis-i şer'i şerifte karye-i mezkûre ahâlisinden ve zürra' taifesinden İbrahim oğlu İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti dava ve takrîr-i kelam edüb mütevekkilim mezbûre Salihanın zevc-i dâhili İznik'in Ömerli karyesi ahâlisinden Mehmed oğlu Halil İbrahim harb-i umûmîde silah altına alınarak 5. firkanın 10. alayının 4. taburunun 3. bölümünde ve 1. mangasında vazife-i askeriyyesini îfâ etmekte iken 1332 tarihinde iştirak eylediği Cevzlitepe harbinde mecruh olarak Tophane Hastanesine sevk edilmiş hastane-i mezkûrde esnâ-i tarihte sene-i mezkûrun Temmuzun 1. günü vefat etmekle verâseti zevce-i menkuhâ-i medhûl bihası müekkelem mezbûre Saliha Hatun ile sulbi sağır oğullarından Kadir ve Ahmede münhasır ve mesele-i mîrâsiyeleri 16 sehimden ibâret olub sehâm-ı mezkûreden 2 sehmi müekkilem mezbûre Salihaya ve 7'şer sehimden 14 ebnân-ı mezbûrân Kadir ve Ahmede isabeti tahakkukundan sonra müvekkilem zevc ve murisi müteveffâ Halil İbrahimin müddei aleyh mezbûrun zimmetinde cihet-i garazdan matlûbu olan 2400 kuruştan bir tashih-i mezkûr müvekkilim hisse-i ursiyesine isabet eden 2500 kuruşun tahakkukunun taht-ı hükme alınmasını bilvekâle talep ederim dedikte gibbe's-suâl müddeâ aleyh mezbûr İbrahim dâhi cevabında mezbûr Halil İbrahime cihet-i mezkûreden zimmetinde meblâg-ı mezkûr 2400 kuruş deyni olduğunu tav'an ikrâr ve itirâf edüb ancak vekil-i mümâileyhin mevekkilesi mezbûre Saliha Hatunun zevci Halil İbrahim vefat ve ²⁰⁴verâset müddeâsını inkar etmekle vekil-i mümâileyten müvekkilesi mezbûrenin zevc-i mezbûrun muharrer vefat ve verâsetine müddeâsına mütabık beyyine talep olundukta sâlifü'l-zikir karye-i mezkûre ahâlisinden Efe Mehmed oğlu Osman ve Zekeriya oğlu Ali Bey şahidi olub bunlardan mâ dâ şahidi olmadığını ve şâhidân-ı mezbûrânın dâhihzâr eylediğinden halen isti'mâlarını talep eyledi ve ber mücib-i talep şâhid olub lieceli'ş-şahâde mâhkeme-i şer'iyyeye ikâme

olunan Ömerli karyesinen Efe Mehmed oğlu Osman Ve Zekeriyya oğlu Ali Bey münferiden istişhad olunduklarında tahakkuklarından malum ve muarrifemiz ve mezbûre Saliha Hatunun zevci Mehmed oğlu İbrahim ile harb-i umûmîde 5. firkaya mensub 10. alayının 4. taburunun 3. bölüğünün 4. mangasında vazife-i askeriyyesini îfâ etmekte iken 1332 senesinde iştirak eylediğimiz Cevzlitepe harbinde merkûm Halil İbrahim mecrûha olarak Tophane Askerî Hastanesine sevk edilmiş ve hastanede tedavi edilmekte iken 1332 senesinin Temmuzunun 1. günü hastane-i mezkûrede vefatını ra'ye'l-ayn müşâhede ettik ve verâseti zevce-i menkûhâ-i bihâsı mezbûre Saliha Hatun ibnetü Ahmed ile sulbiye oğullarından Kadir ve Ahmede münhasır ve bunlardan mâdâ verâset-i ma'rûfesi ve terekesine müstehak âharı dâhi olduğu malûmumuz değildir biz bu husûs üzere Allah için şâhidiz ve şehâdet dâhi ederüz deyû her biri müttefeküllafz edây-ı şehâdet-i şer'iyye eylemeleriyle şâhidân-ı mezbûrânın usûl-u mevzuâsına tevfiikân evvelen bâ varaka-i mestûre mensub oldukları Ömerli karyesi muhtar Mustafa oğlu Ahmed ve azâdan Hacı İbrahim oğlu Mehmed ve İbrahim oğlu İbrahim Ağalardan sırran ve badehû şâhidân mezbûrân ve müddeî vekili ve müddei aleyh mezbûr hâzır oldukları halde şâhidân mezbûrân yine Mustafa oğlu Ahmed ve Hacı Receb oğlu Ahmed Ağalardan bilmüvâcehe alenen ledei't-tezkiye adl ve makbûlûş-şahade ettikleri işâr ve ihbâr olunmakla şayân-ı tetkike başka bir cihet görülmediğinden hitâm-ı muhâkeme bittefhîm îcâb-ı şer'îsi ledet'teemmül İznik'in Ömerli karyesinden Mehmed oğlu Halil İbrahim'in 1332 senesi Temmuzunun 1. günü Tophane Hastanesinde mecrûhan vefat etteği ve müvekkil-i mezbûre Saliha Hatun dâhi müteveffâ-i mezbûrun zevce-i menkûhâ-i medhûle bahâsı olduğu sırran ve alenen tezkiye olunan şâhidlerin şahâdetiyle sabit olmakla mûcibince mezbûr Mehmed oğlu Halil İbrahim'in vefatına ve subut-u verâsetine ba'de'l-hüküm müddeiyye 2400 kuruştan bir tashîh-i mezkûr müvekkil-i mezbûre Saliha Hatun hisse-i ursiyesine isabet eden 231 kuruşun müvekkile-i mezbûre izâfetle vekîl-i mümâileyh Yakub Efendiye edâ ve teslimine müddea aleyh mezbûr İbrahim Ağaya ilzâm olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi'r-râbi' ve işrîn min şehri ramazanü'l-mübârek li seneti isnâ ve erbain ve selâse miyeti ve elf.

28 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(103) Kocaeli vilayetine tabi' İznik kazası kurrâlarından Çakırca karyesi sakinelerinden sâhibe-i arzuhâl zât-ı ta'rif-i şer'iyle muarrefe Aliyye bintü Yanık Hasan kazâ-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'-i şerifte yine kazâ-i mezkûre ahâlisinden ve zürra' taifesinden Ahmed b. Süleyman müvâcehesinde ber vech-i âti dava ve takrîr-i kelim edüb ben bu kerre nefsimi bir er ile tezevvüc edecek isem de müdde-i aleyh mezbûr Ahmed bana karşı menkûhâmdır deyû müdâhale ve müâraza etmekte olduğundan müdahalesinin men'i ve mesârife-i mâhkemenin dâhi kendisine tahmilini dava ve taleb eylerüm dedikte müdde aleyh-i mezbûr Ahmed dâhi cevabında müddeiyye-i mezbûreyi iş bu tarih-i i'lâmdan iki sene mukaddem yani iş bu 1340 senesi kanûn-i sâninin 6. günü Çakırca karyesinde mescide ittihaz olunan mektebde babası Süleyman kendi vekili olubve şâhidi dâhi karye-i mezkûreden İskender ibni Ahmed ve müddei mezbûrenin dâhi vekili yine karyeden Hacı Bekir ibni İsmail ve şâhidi Ali Efendi İbni Ömer ve müddeiyye pederi Hasan nâm kimseler huzuruyla 110 kuruşluk bir adet zînet altını ile 50 lira kıymetli 1 çift elmas küpe mehr-i müeccel tesmiyesiyle bilvekâle nikâhımız icrâ kılınmış olub ol sûretle müddeiyye mezbûre Aliyye zevce-i menkûhâ-i gayr-i medhûl bihâm olmakla bîhakkın müdahale ederim ve müddeiyye mezbûre mesken-i şer'im olan nezdime gelüb bana itaat ve hukuk-u zevciyyete riayete mezbûreye gabli şer'iden tenbih olunmak matlûbumdur deyû makam-ı def'ide îrâd-ı kelâm eyledi müddeiyye mezbûre Aliyye Hanım dâhi cevabında müddei aleyhe mezbûr Ahmed ile beyinlerinde akd-i nikâhın icrâsına hiçbir kimseye izin ve icâzet vermediğinden ve bu gibi akdin vukûundan asla malûmatı olmadığını ve mehr-i müeccel nâmıyla hiç bir şey almadığını beyanla akd-i nikâhı külliyen inkar etmekle müddei aleyhe Ahmedin müddei aleyyye ile beyinlerinde nekâhın akdi vukûuna dair def-i isbâtı için beyyine havale olundukta Çakırca karyesinden Ahmed oğlu İskender ve pederi Süleyman ibni Ahmed ve Ali Efendi ibni Ömer ve Hacı Bekir ibni İsmail ve müddeiyye Pederi Hasan ibni Ömer şahidleri olub bunlardan mâdâ asla şâhidleri

olmadığını beyân ile şuhûd-u mezbûrûndan Ahmed oğlu İskender hâzır olub halen istimâ'mı taleb eylemekle ol vecihle şâhid-i mûmâileyh İskender işhâd olundukta tarihini bilmediği bir gecede kendisi müddei aleyhe Ahmedin vekili bulunduğu halde 601 kuruş altın akçe mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezkûr mescidde müddeiyye mezbûre Aliyye ile müddei aleyhe Ahmedin nikâhları İmam Ali Efendi tarafından icrâ olunduğuna dair şahâdet eylediği diğer şuhûdu ikâme etmek üzere muhâkemenin istimhâlini taleb eylemekle ber mûcib-i taleb emri muhâkeme şehr-i Nisanın 6. pazar gününe ta'lîkan yevm-i muallak-ı mezkûrda tarafeyn vur'ûd etmemeiş olmasına mebnî müddeiyyeniin tâkib davâsına karar verilmiş ve müddeiyye mezbûre tekrar müracatla müddei aleyhi mezbûr Ahmed nâmına tasdîr kılınan davetiye varakası üzerine kılınan gündetarafeyn hâzır olub müddei aleyhi mezbûr Ahmed şuhûdu getirmedeği lede's-suâl anlaşılmış ve son defa olmak ve şâhidleri ikâme etmek üzere emr-i muhâkemenin 17 Nisan 1340 tarihine müsâdif Perşembe gününe istimhâlini taleb etmekle talebi vâki muvâfık görülerek yevm-i mezkûre tâlikiyle yevm-i muallakda tarafeyn bilver'ûd icrây-ı muhâkemeye ibtidârla zabt-ı sâbık kıraat edildi şuhûd-u mûmâileyhimâ ihzâr etmiş olduğunu beyanla şuhûd-u merkûmdan müddeiyye pederi Hasan ibni Ömer bilmüvacehe münferiden istişhâd olundukta adem-i ma'lûmât beyan eyledive diğer şuhûtta Ali Efendi ibni Ömer ve Hacı bekir ibni İsmail ve Süleyman b. Ahmed nâm kimseler kezâlik istişhâd olunduklarında mezbûre Aliyye ile müddei aleyh Ahmed beyinlerinde kendi huzurlarında akd-i nikâh olunduğuna dair şehâdet eylediler ve tarafeyn başka bir diyecekleri olmadığından hitâm-ı muhâkeme tarafeyne bittefhîm mesele-i şer'iyyesine led'l-mürâcea şuhûd-u mezbûrûndan müddeiyye-i mezbûre Aliyyenin pederi Hasan ibni Ömer adem-i ma'lûmât beyan eylemiş ve Süleyman ibni Ahmed müddei aleyhin pederi olub ehlin fer'i lehine şahâdeti müteber olmadığı mecellenin 1700 madesinde müstebân olmuş ve diğer şuhûddan İskender ibni Ahmed müddei aleyhin vekili Hacı Bekir ibni İsmail müddeiyye aleyhnin vekili olub vekâletini zikrederek edây-ı şehâdet etmeleri müteber olmadığı Fetevâ-i Ali Efendinin cildi evvelinde (şehâdetü'l-vekileyn evi'd-dellâlin izâ kâlâ nahnü binâ haze's-şey'ü ev levekîlân bi'n-nikâhi ve'l-hül'i izâ kâlâ nahnü fassalnâ haze'l-hül'i evi'n-nikâhi ta takbelü) deyû mastûr olduğundan şâhidân mezbûrânın şahâdetlerinin adem-i kabulüne

ve şâhid-i vâhid olan Ali Efendinin şâhadetiyle nesâb-ı şâhâdet hâsıl olmayacağından müddei aleyhe Ahmed dâhi tâlib-i tahlîf olmadığından müddei aleyh Ahmedin müddei mezbûre Aliyyeye nikâh davasıyla bilâ vech-i şer'î muârizâdan men'ine ve vezîrde müferridâtı murakkam masârif-ı muhâkemenin müddei aleyh âdiyyetine kâbil ve tâbi' ve temyiz olmak üzere hüküm olduğu tescil ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâmîne aşera min şehr-i ramazanü'l-mübârek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

22 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(104)Kocaeli vilayetine tabi' İznik kazası kurrâlarından Dizar Ali karyesi sakinelerinden zât-ı ta'rif-i şar'îyle muarrefe Dâhil Ağa kerimesi Havvâ Hatun kazâ-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesine müracaatla zevc-i dâhili olub elyevm İnegöl kazasının adı Geyikli karyesinde mûkim Uzunoğullarından Hasan oğlu Ahmed aleyhine takrîr-i nafaka talebinde bulunmuş ve müddei aleyhden tebligat-ı kânûnî icrâ edilerek yevm-i muhâkeme tayin kılınan 5 Nisan 1340 tarihinde mâhkeme bilkuşâd vakt-i muîninde tarafeynin vurûd etmediği anlaşılmasının binâen müddeiyyenin müracaatına tâlikan ve tehir-i muhâkemesine karar verilmiş iken bilâhare müddei mezbûre Havva Hatun tekrar müracaatla müddei aleyhe mezbûr Ahmede İnegöl kazası kadılığı tebliğat icrâsına ve bu noktadan emr-i muhâkeme 14 Nisan 1340 tarihine müsâdif Çarşamba gününe tâlika yevm-i muallakada mâhkeme bilkuşâd vakt-i muîninde müddeiyyeye gelerek müddei aleyhe irsal olunan davetiye tebliğ edilmiş olduğu anlaşılmuş icâbet etmediğini ve tarafından bir vekîl-i resmi göndermediğine ve mazaret-i meşrûası bulunduğu dair mâhkemeye haberdâr eylemediğine ve müddeiyyede muhâkemenin gıyâben ru'yetini talep ve talep-i vaki' muvâfik kanun olduğuna binâen müddei aleyhin hakkında gıyâben icrây-ı muhâkemeye ledi'l-ibtidâr müddeiyye zabıt da'vâsı meâlinin tekrar ederek mezbûr Hasan oğlu Ahmed ile bundan 5 sene mukaddem İznik'in Dizârâli karyesinde ve 1000 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle nikâhlarımız akid edilerek ol sûretle müddei aleyhin zevce-i menkûhâ-i medhûl behâsı iken zevc-i mezbûr iş bu tarihten 4

sene mukaddem İnegöl kazasının adı Geyikli karyesine giderek tarih-i mezkûreden beri bana cins-i nafakadan nesne göndermediği gibi asla malım dâhi olmadığından son derece sefâlet ve perişâniyette kaldığımdan zevc-i mezbûr Ahmed üzerine kader-i ma'rûf nafakanın takdîri ile masârîf-ı muhâkemenin dâhi zevce-i mezbûra aidetine kabl-i şer'îden karar verilmesini dava ve talep eylerim dedikte müddeiyyey-i mezbûre Havva Hatuna zevc-i mezbûr Ahmedin kendisini İnegöle daveti halinde gidip gitmeyeceği lede's-suâl cevabında şimdile kadar davet etmediğini daveti vukuunda mesken-i şer'îsi olan menziline gidib itaat ve hukuk-u zevciyyete riâyete müheyyâ bulunduğunu ayrıca beyan eylemekle vemuhâkemedede gıyaben ceryan etmekle iddiğine binâen takrîr-i nafaka hakkında tarafeynin hallerine vukufnâmeleri bulunan yine karye-i mezkûre ahâlisinden ve bîgarâz ricâl-i müslimînden musarrîfân Hüseyin ve Aliden alâ vechi'ş-şahâde istihbâr olunduklarında müddeiyyeyi müddei aleyhin zevce-i menkûhâ-i medhûl bihâsı bulunduğu ve yevmiye râici hâzır 25 kuruştan şehri 750 kuruş nafakanın kader-i ma'rûf ettiğini alâ vechi'ş-şahâde ihbâr ve iş'âr eylemeleriyle başkaca şâyân-ı tetkîk-i cihet görünmediğinden hitâm-ı muhâkemedede ba'de'l-ifhâm icâb-ı biteemmül müddeiyye müddei aleyhin zevce-i menkûhâ-i medhûl behâsı vebinâen aleyh emniyyete gayr-i mütedâir bulunduğu mezbûr Ahmede tebligât dâhi icrâ idilmiş idüğüne müddei mezbûrenintahlifine lüzüm görülmeklye zevc-i mezbûr Ahmed kendisine nafaka namıyla nesne bırakmadığına ve göndermediğine ve bir mâhale dâhi havâle etmediğine dair teklif olunan yemini bil kabul vallahi dayû yemin billah etmekle ber mûcib-i ihbâr iş bu tarihten itibâren gaib mezbûr zevc-i Ahmed üzerine râic-i hâzır yevmi 25 kuruştan şehri 750 kuruş nafakanın bil ihbâr farz ve takdîr edildiği müddeiyye havâic-i zarûriyyesine sarf etmek üzere âhârdan istidâneye ve inde'z-zafer zevc-i gâib mezbûr Ahmed rucûa kabil-i i'tiraz olmak üzere müddei aleyhin gıyâbında müdeyye-i mezbûre Havva Hatuna izin vermekliğİN mâ vaka' bittaleb keteb ve imlâ olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehri ramazanü'l-mübarek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

30 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(105) Kocaeli Vilayetine tabi' İznik Kazası kurrâlarından Çakırca karyesi sâkinlerinden yine karye-i mezkûrede Ömer oğlu Ali Efendi ve Osman oğlu Mehmet tarifleriyle muarrife mu'terizâ Şehrûze Hatun bintü Mehmet ve muarrefe Aliyye sâlifü'z-zikr karye-i mezkûre sâkinlerinden Arnavut Receb oğlu Hacı Mehmed mâhdûmu Davud tarafına î'lâm gıyâbında muharrer tarih ve numaralı i'tiraz alel hüküm davasına da şumûlü olan vekâlet-i müddei umûmiyye ile vekîli Mehmet Sâlim Bey ile hâzır oldukları halde icrây-ı muhâkemeye sâdiretle kaza-i mezkûre mâhkeme-i şer'iyyesinde ve meclîs-i şer'-ide ne diyeceği muterâzetten mezbûre Şehrûze Hatuna sorulduktan zabıtnâmede muharrer i'tirâzât sâbıkasını tekrar ile devam-ı muhâkeme talebinde bulundu. İ'lâmın gıyâbî ibrâz olunarak lede't-tetkik î'lâm-ı mezbûre 11 Nisan 1340 tarihinde mu'teriza mezbûre Şehrûzeye tebliğ kılındığı ve 22 Nisan 1340 tarihinde itirâz vuku' bulduğu anlaşılınca müddei zarfında itirâz eylediğinden itirâzın kabulüne ba'de'l-karar î'lâm-ı gıyâbî okundu İznik mâhkeme-i şer'iyyesinden masdar 19 Şaban 1342 tarih ve taksim 48, 29 numaralı olub hülâsa-i nâmesâlifü'l-emîn karye-i mezbûre ahâlisinden iken bundan akdem vefat eden Arnavut Receb oğlu deli İsmailin verâset-i zevce-i menkûhâ-i metrûkesi Şehrûze bintü Mehmed ile kızları Dudu ve Sayfiyye ve ehû'l-eb Hacı Mehmede münhasır ve kable'l-kısmı Hacı Mehmedin dâhi vukufuyla verâset-i zevce-i menkûhâ-i metrûkesi Hâtice bintü İsmaille oğulları Davud ve İsmail ve kızı Aîşeye münhasır ve mesele-i mîrâsiyeleri 192 sehinden ibâret olup sehmi mezkûreden 24 sehmi müddei aleyhe zevce-i mezbûre Şehrûze Hanıma ve 64'er sehinden 128 sehmi benât-ı mezbûratân Dudu ve Safiyyeye ve beş sehmi müteveffây-ı sâni hacı Mehmed zevce-i metrûkesi Hâticeye 14'er sehinden 28 sehmi benât-ı mezbûrân Davud ve İsmaille ve 7 sehmi dâhi bintü mezbûre Aîşeye isâbet-i şer'i şerife nümâyân olduktan sonra müteveffây-ı evvel mezbûr İsmailin vefatıyla verese-i mezbûrûna mûris bulunan ve î'lâm-ı gıyâbında müferredât-ı muharrer min haysü'l-mecmu' 297 liralık emvâl-i mûriseye müterâza-i mezbûre Şehrûze Hatunun vâzi'l-yedinden ber mûcib-i nasîha müterâza aleyh müvekkil-i mezbûr Davud hissesine isabet eden miktarın müterâsadan eşyây-ı mezkûre mevcut ise aynen ve müstehlik ise gösterilen kıymetler üzerinden bedelen tahakkukunu bil vekâle talebden ibâret ve

cereyâ n eden muhâkeme-i fiyâbiyye neticesinde müterâza-i mezbûrenin taht-ı ikrâr i'tirâfında bulunan min haysü'l-mecmu'u 11770 kuruştan müddeî ve müterâza aliyhe Davud hisse-i ursiyesine isabet eden 848 kuruşun mütaraza mezbûreden bittahsîl müterâza aleyhe i'tâsına ve bundan fazla olarak müddiâya 4 yorgan ve bir kuzu tenceresi iki kapaklı sahan ve 4 kapaklı tencere 42 adet kapaksız sahan ve 26 adet küp ve bir çift kara sığır öküz bedelinden 100 lira müddiâsını mütaraza aleyhe isbattan izhâr-ı âcizle müddei aleyh mezbûr mütaraza Şehrûzeyeye teklîf olunan yemini bilkabûl icrâ eylemiş olduğundan müterâza aleyh mezbûr Davud vekilinin müddei aleyhe müterâza-i mezkûre Şehrûze Hatuna karşı olan muârizâsının men'ine ve mesârif-i muhâkemenin müddei aleyhe âidetiyle tahsile kâbil i'tirâz ve temyîz olmak üzere gıyâben karar verilmişoyduğu görüldü. Ne diyeceği sorulan müterâza aleyh mezbûr Davud vekili Mehmed Salim Bey dâhi cevabında mukaddimâ gıyâben devam edüb kısmen veccâhen muhâkemedede sâdir olan îlanda müterâza-i mezbûre Şehrûze Hatun müddeâyâ 297 liralık eşyayı mûriseden 11770 kuruş kıymetli emvâl ve eşyâ müteveffâ İsmâile âit ve mûris bulunduğ ba'de'l-ikrâr eşyâ-i mezkûreden müvekkilimin mûrisi Hacı Mehmed hâl-i hayatında müddeibihâ müterâz ile iktisâm ederek hisseseni aldığı beyan ile def'inde bulunması ve def'-i mâzuru isbat için ta'yîn kılınan gününde gelmediği ve şahidleri ikâme etmeyerek izhâr-ı acz eylemiş olduğundan ancak müvekkilimin mûrisi olan babası Hacı mehmedin müteveffâ-i evvel İsmâilden mûris olan cinsi ve müferridâtı muharrer emvâl ve eşyâdan hissesini alamadığına dair yemin teklifi hakkı bâkî kalmak şartıyla alâ mûcib-i ikrâr mütevekkilimin hissesine isâbet eden meblağın tahakkukuna karar verilmekliğine tahlife taleb ettikleri halinde müvekkilim dâhi lâzım gelen yemini kabul ve icrâ aleyhe bulunmuş olduğundean suâl olunub tâlib-i tahlîf olduğu sûredde o tahlîfinin icrâsıyla hükm-ü gıyâbın tasdîkini bil vekâle taleb eylerim dedikte ledi's-suâl müterâza-i mezbûre Şehrûze Hatun dâhi cevabında mukaddimen tayin olunan günde mâzeret-i meşrûasına gelememiş ise de burada itiraz davasının şahidlerini ikâme ile taleb-i beyân ve ikâme eylemekle lede't-teemmül itirâzen ikâme edileceğinde şahidlerin istimâna ba'de'l-karar müterâz-ı aleyh müvekkili mezbûr müterâza-i mezbûr Hacı Mehmedin müteveffâ birâderi İsmâilden hisse-i ursiyesine isâbet eden emvâl ve eşyâyı aldığına dair iddiasını isbat zımında

ikâme eylediği şuhud davasına muvâfık edây-ı şehâdet edemediklerinden şehâdetin adem-i kabulüne ba'de'l-karar müterâzı aleyh mûrisinin taksîm-i mezkûri def'-i vechiyle icrâ eylediğini bilmediğine dair yemin teklif edib etmeyeceği müterâza-i mezbûreye lede's-suâl tâlib-i teklîf olunduğunu beyanında müvekkil-i mezbûr Davud bilcelb mûrisi pederi Hacı Mehmed müteveffâ-i evvel deli İsmailden mûris hisse-i urşiyesine aldığını bilmediğine dair teklîf olunan yemini bil kabul mûrisim pederim Hacı Mehmed müteveffâ-i evvel Deli İsmailden mûris-i emvâlden hissesini aldığını bilmem deyû vallahi billâhi deyû yemin eylemekle tarafeynin bir diyecekleri olup olmadığı lede's-suâl mutaraza aleyh vekili Salim Bey cevabında itirâzen devam eden muhâkemedede davamız isbat olunduğundan i'lâm-ı gıyâb-ı mezbûrun taharrur tasdîkine ve i'lâm-ı gıyâb masrafiyle iş bu itirâzı masârı-f muhâkemenin mü'terazaya tahammülüne karar verilmesine ve başkaca bir diyecekleri kalmadığı anlaşılma hıtâm-ı muhâkeme bi't-tefhîm îcâb-ı lede't-teemmül mu'terazâ-i mezbûre Şehrûze Hatun mu'teriz aleyh müvekkili Davudun peder ve mûrisi müteveffâ Hacı Mehmedin evvel Deli İsmailden hisse-i urşiyesini aldığına dair def'-i isbat zımında ikâme eylediği şuhud davasına muvâfık şehâdet edemediklerinden bittaleb mu'teraza aleyh Davudun tahlîfi icrâ kılındığından ve davada dâhi zarâr ziyân olmadığından itiraz davasının hükm-ü gıyâbının tahallüfünden başka ve masârı-f muhâkemenin dâhi mu'terizâ mezbûre Şehrûze Hatuna âdiyetine hüküm imzalandığı tescîl ve i'lâm olundu. Harrarahû fil-yevmi's-sâni ve'l-ısrîn min şehr-i ramazanü'l-mübarek li seneti isnâ ve erbaîn ve selâse mieti ve elf.

29 Nisan 1340

Kadı Mustafa Fevzi

(106) İznik kazasına tabi' Mahmûdiye karyesi ahâlisinden iken şehîden vefat eden Kara Hasan oğlu Hüseyin'in sağîre kızı Zekiyye ve sağîr oğlu Hasan'ın ümmü ve husûsât-ı zâtiyyesini tedvîr etmek üzere vasiyy nasb...

اشبور وقت ایہو۔ صیغہ وہ عبارت اولیٰ فی قصہ یہ قانون۔

عینه از سینه حمل شده بکفر محاکم سانه و ذات تفریف شریعه معرف اولاد حنیفه بنت علی محمد فایسته منکوره محاکم
 بجز شریعت نیست اقرار تمام و تقدیر کلام ایوب زودع و ذم غائب هم بلبلد عربی اضافه به بوسا و کالف ایوب
 ایامه اشجوتایم بکفر ایوب ماه مقیم زودیم کالف بی بلا نفقه و لا نفقه ترک ایوب دیا آخره که که نصیره
 جنبه نفقه و نه کونه بایوب کندی مال اولاد بی کبی نفقه بیشت اعتبار محتاج اولاد زودیم غائب فریاد
 قبل شریعه ماده الکفایه مبلغ فرجه و نفقه بر او نه مطلوبه - ویکه فریاد حنیفه بنت تقدیر مشروطی و نفقه
 مطابقه و نفقه الامره موافقه ایوب کبی ذم و نفقه ده محرم الاسامی طرفینت مال الدینه و قوف تام فری اولاد بی
 عمره سلبه علی طریق الشهاده اجبار لریام فریاد حنیفه فایوب بی کبی به فریاد نفقه بنت قد - معرف ایوب
 حقوقه ایوبه هانم موافقه حد کتاب طویل و صبه ماب نفقه فریاد حنیفه بی بعد الخلیفه الرضی زودع غائب فریاد کالف
 از سینه اشجوتایم حجه به اعتبار اکل یوم کبی بتر فریاد فرجه و نفقه زیاده مبلغ مفروضه مذکور نفقه کسوه
 بهاد سانه لوازم خودی است فریاد و صرف ولدی الاقتصا استانه و غنه الظفر زودع غائب فریاد کالف از سینه حنیفه
 فریاد حنیفه از سینه ویر کلبه موقوف با طلبه کتب و املا اولدی هر فی الیوم الرابع والعشرون من رجب الفدرانه

وایه اربعه و ثمانه و الف
 وایه اربعه و ثمانه و الف
 وایه اربعه و ثمانه و الف

از سینه فایسته بکفر محاکم سانه کفره - صاحبه عرض حال ذات تفریف شریعه معرف فایسته بنت ج الجبار افق از سینه محاکم
 بجز شریعت نیست اقرار تمام و تقدیر کلام ایوب زودع و ذم غائب هم بلبلد عربی اضافه به بوسا و کالف ایوب
 ایامه اشجوتایم بکفر ایوب ماه مقیم زودیم کالف بی بلا نفقه و لا نفقه ترک ایوب دیا آخره که که نصیره
 جنبه نفقه و نه کونه بایوب کندی مال اولاد بی کبی نفقه بیشت اعتبار محتاج اولاد زودیم غائب فریاد
 قبل شریعه ماده الکفایه مبلغ فرجه و نفقه بر او نه مطلوبه - ویکه فریاد حنیفه بنت تقدیر مشروطی و نفقه
 مطابقه و نفقه الامره موافقه ایوب کبی ذم و نفقه ده محرم الاسامی طرفینت مال الدینه و قوف تام فری اولاد بی
 عمره سلبه علی طریق الشهاده اجبار لریام فریاد حنیفه فایوب بی کبی به فریاد نفقه بنت قد - معرف ایوب
 حقوقه ایوبه هانم موافقه حد کتاب طویل و صبه ماب نفقه فریاد حنیفه بی بعد الخلیفه الرضی زودع غائب فریاد کالف
 از سینه اشجوتایم حجه به اعتبار اکل یوم کبی بتر فریاد فرجه و نفقه زیاده مبلغ مفروضه مذکور نفقه کسوه
 بهاد سانه لوازم خودی است فریاد و صرف ولدی الاقتصا استانه و غنه الظفر زودع غائب فریاد کالف از سینه حنیفه
 فریاد حنیفه از سینه ویر کلبه موقوف با طلبه کتب و املا اولدی هر فی الیوم الرابع والعشرون من رجب الفدرانه

